

A N O N Y M I
I N A R I S T O T E L I S
C A T E G O R I A S
P A R A P H R A S I S

CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

EDIDIT

MICHAEL HAYDUCK

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS G. REIMERI
MDCCCLXXXIII

P R A E F A T I O

Paraphrasin Categoriarum, quam hic primum in lucem edimus, ideo Sophoniae de Anima paraphrasi adjunximus, quia eiusdem Sophoniae esse vulgo putatur.¹⁾ cui opinioni id sane favet, quod in hoc libello eadem fere scribendi ratio cernitur, quam inventam a se et ad libros de Anima illustrandos adhibitam Sophonias in prooemio paraphrasis sua exponit.²⁾ quae enim apud Aristotelem Categ. 1—9 p. 11^b7 leguntur (longius enim paraphrasis non procedit), haec omnia paraphrastes aut minutatim discepta, quod idem facit Sophonias, aut integris capitibus descriptis, quae ratio illi aequa probatur, cum reliquis, quae huc adicit, ita in unum coniungit, ut omnia tamquam sua proferat. quae ad Aristotelis verba accidunt, ea paene omnia e Simplicii commentariis excerpta sunt. ex his saepe correxi, quae librariorum mendis corrupta erant; saepe etiam, ubi codices inter se dissentiant neque vera lectio re ipsa dijudicari potest, Simplicium quasi arbitrum adhibui. nonnulla eiusmodi, quae in annotatione praetermissi, in Addendis subicio.

¹⁾ Cf. Trendelenburg-Belger Arist. de An. praef. XI n. 1, V. Rose Hermes II, 210. Sophoniae nomen Categoriarum huic paraphrasi praefixum esse traditur in cod. Claromontano 251 (s. XVI chart.). at is nunc in Philippii bibliotheca Middlehilliana latet nec dijudicari potest utrum coniectura nitatur titulus an antiqua memoria. eadem paraphrasis in cod. Claromontano 78 (bomb. s. XIV) Sophronii esse dicitur, quem eundem esse atque Sophoniam veri similiter coniecit Rose Herm. II 213.

²⁾ V. p. 2, 28 ἔδοχει δέ, εἴ τις ἐξηγούμενος μετὰ τοῦ φυγεῖν τὸν ἐν ταῖς ἑξετάσεσι σκεδασμὸν ἔτι καὶ τὴν λέξιν αὐτὴν ἀμηγέπη φυλάξαι διηρθρωμένην ἵσχουσειν, ἢ μιγνύων μέν πως εὐχρινῶς ἢ κατὰ διαστάσεις ἄλλως καὶ ὥσπερ ἔκεινοι (i. e. οἱ ἐξηγηταί) τιθέμενος, συνεχῆ δὲ ταῖς διὰ μέσου τῶν ἐξηγήσεων, ὥστε συμφωνεῖν καὶ τὸ δλον δὲ τῷ ἐξῆς εἶναι καὶ ἔαυτον ἡρτῆσθαι σπουδάσειν, εἴτα καὶ αὐτοπροσώπως ἐκδολῇ τὸ σύνταγμα, τάχ' ἄν τι καινὸν ἤμεν ἐν τοῖς Ἀριστοτελίκοις καταλείψει — — εἰς δπερ καὶ ἡμᾶς ἢ προσθυμία συνήλασε, καὶ πρώτον ἐν τοῖς Περὶ φυγῆς. ex quibus id quoque appetet Sophoniam aliis libris Aristotelicis eandem operam dare voluisse.

Codicibus omnino quattuor in hac editione paranda usus sum; ex quibus boni sunt et accurate scripti hi duo:

B I BODLEIANUS Misc. 209 Auct. T. 2. 9, quadratus, bombycinus, saeculi XIV, qui paraphrasin ab initio usque ad p. 62,33 continet. hic liber prius, ut numeri paginis inscripti ostendunt, maiori volumini insertus erat. in mediis paginis iuxta interiorem marginem et in extrema pagina tota litterae humore exstinctae sunt. ubi a reliquis codicibus differt, saepe eius fides Simplicii auctoritate probatur. contulit hunc librum, ut est animo ad omnia haec studia adiuvanda promptissimo, Ingram Bywater Oxoniensis, cuius beneficii etiam publice meminisse par est.

L II LAURENTIANUS LXXI 32, forma quadrata, chartaceus, saeculi XIV (de quo v. Praef. ad Soph. p. VIII). Anonymi paraphrasin ex eo descriptis Hieronymus Vitelli Florentinus, vir doctissimus.

Accedunt duo libri deteriores:

H III Ven. MARCIANUS 218, saeculi XV.

M IV MONACENSIS Gr. 399, forma maxima, chartaceus, saeculi XVI.

Ille ab H. Vitellio, hic a me collatus est. uterque mendose est scriptus; Monacensis praeterea multas magnasque lacunas habet. huius libri non plenam discrepantiam attuli, sed si quid ex eo uno recepi, adnotare satis habui. addo eum plerisque locis, ubi duo meliores libri inter se differunt, cum Bodleiano consentire.

Scriptum Marienburgo
pridie Id. Dec. MDCCCLXXXII

MICHAEL HAYDUCK.

A N O N Y M I
I N A R I S T O T E L I S
C A T E G O R I A S
P A R A P H R A S I S

ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ.

Τῶν ὄντων τὰ μὲν ταυτώνυμα, τὰ δὲ ἔτερώνυμα, τὰ δὲ μέσα τούτων.
καὶ τῶν ταυτωνύμων τὰ μὲν διμώνυμα, τὰ δὲ συνώνυμα· τῶν δὲ ἔτερωνύμων
τὰ μὲν ἴδιας ἔτερώνυμα, τὰ δὲ πολυώνυμα, τὰ δὲ ἔτερα· μέσα δὲ τούτων
5 οἵα τὰ παρώνυμα. ἐπεὶ γὰρ ἔκαστον τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πραγμάτων καὶ
ὄντοματι δηλοῦται καὶ λόγῳ δριστικῷ, τοῦ μὲν ὄντοματος κατὰ τὸ μονοείδες
αὐτὸ δηλοῦντος, τοῦ δὲ λόγου κατὰ τὸ πολυμερές, συμβαίνει δὲ τὸ μὲν ὄνομα
καὶ ἄλλου εἶναι σύμβολον, τὸν δὲ λόγον ἀδύνατον, δσα μὲν τῶν ὄντων κοι-
νωνεῖ τῷ δινόματι, διαφέρει δὲ τῷ λόγῳ, καλεῖται διμώνυμα· δσα δὲ ἀνάπαλιν
10 κατὰ μὲν τὸν λόγον κοινωνεῖ, μόνην δὲ τὴν κατὰ τούνομα ἵσχει διαφοράν,
καλεῖται πολυώνυμα, τὰ δὲ κατ' ἄμφῳ κοινωνοῦντα συνώνυμα. τὰ δὲ κατ'
ἄμφῳ διαφέροντα, εἰ μὲν ἐν ὑποκείμενον ἔχουσιν, ἴδιας προσαγορεύομεν ἔτερώ-
νυμα, ως ἀνάθισις καὶ κατάθισις περὶ μίαν τὴν κλίμακα, καὶ σπέρμα καὶ
καρπὸς περὶ τὸν αὐτὸν σῖτον· εἰ δὲ πάντη διάφορον ως λίθος καὶ ἀνθρωπός,
15 ἔτερα λέγεται. ἂ δὲ μέσα τούτων τεθεωρήκαμεν, ως κοινωνίαν ἔχειν πρὸς
ἄλληλα καὶ διαφορὰν καὶ πράγματος καὶ δινόματος, παρώνυμα καλεῖσθαι διε-
ταξάμεθα. ως οὖν ἐν κεφαλαίῳ περὶ πάντων εἰπόντες, ήδη ἐπέξιμεν καὶ
καθ' ἔκαστον.

Καὶ δὴ διμώνυμα λέγεται ὡν ὄνομα μόνον κοινόν, ὃ δὲ κατὰ τούνομα 1
20 λόγος τῆς οὐσίας ἔτερος, οἷον ζῶον δ τε ἀνθρωπός καὶ τὸ γεγραμμένον.
τούτων γὰρ ὄνομα μόνον κοινόν, δ δὲ κατὰ τούνομα λόγος τῆς οὐσίας ἔτερος.
ἐὰν γὰρ ἀποδιδῷ τις τί ἐστιν αὐτῶν ἔκατέρῳ τὸ ζῷῳ εἶναι, ἴδιον ἔκατέρῳ
λόγον ἀποδώσει· τὸ μὲν γὰρ οὐσίαν ἔμψυχον αἰσθητικὴν μεταβατικὴν ἔρει,
τὸ δὲ γράμματα τοιωσδε συντεθέντα, ζώου ἴδεαν ἔμφαίνοντα. τῶν δὲ διμωνύ-
25 μων τὰ μὲν ἐστιν ἀπὸ τύχης, ως Ἀλέξανδρος δ τε Πάρις καὶ ὁ Μακεδών, τὰ
δὲ ἀπὸ διανοίας. καὶ τούτων τὰ μὲν καθ' διμοιότητα, ως ἀνθρωπός καὶ η

1 Titulum ab alia manu scriptum exhibet M: om. B post κατηγορίας add.
περὶ διμωνύμων, συνωνύμων, παρωνύμων, ἔτερωνύμων, πολυωνύμων καὶ ἔτερων LM,
eademque habet B 7 αὐτοῦ δηλοῦντος B 8 post μὲν add. οὖν M
10 κατούνομα L 17 ἐπεξίσμεν B 22 τὶς libri τὸ δὲ τῷ M

Comment. Aristot. XXIII. 2. Anonymi Paraphr. Categ.

εἰκὼν αὐτοῦ, τὰ δὲ κατ' ἀναλογίαν, ὡς ἀρχὴ μὲν ἀριθμῶν ἡ μονάς, γραμμῆς δὲ στιγμή, ποταμοῦ δὲ πηγὴ καὶ ζώου καρδία καὶ τρόπις ἐν νηὶ· ὡς γάρ πρὸς ἀριθμὸν ἡ μονάς, οὗτω καὶ τὰλλα ἔχει, δπερ ἐστὶν ἀναλογίας ἴδιον. τὰ δὲ ὡς δταν ἀπό τινος κοινῆ ἐν πολλοῖς καὶ διαφόροις πράγμασι κατηγορία
 5 γίνηται· οἷον ἀπὸ τῆς ἱατρικῆς ἱατρικὸν μὲν βιβλίον, δτι ἱατρικῶν ἔχει μαθητῶν ἀναγραφάς, ἱατρικὸν δὲ σμιλίον, δτι ὅργανόν ἔστι τῶν κατὰ τέχνην ἱατρικῶν τομῶν, ἱατρικὸν δὲ τὸ φάρμακον, δτι πρὸς ἵσιν ἔστι χρήσιμον. τὰ δὲ δταν διάφορα πρὸς ἐν ἀναφέρηται τέλος, ἔκεινον καὶ τῆς προσηγορίας τυγχάνοντα· ὥσπερ σιτίον ὑγειεινὸν καὶ φάρμακον καὶ γυμνάσιον καὶ τὰλλα
 10 δσα πρὸς τὴν ὑγείαν ὡς εἰς τέλος ἀναφερόμενα ὑγειεινὰ λέγομεν. δεῖ δὲ καὶ συνάπτειν τοὺς εἰρημένους δύο τρόπους εἰς ἐν καὶ ὄμοιο ἀφ' ἐνδὸς καὶ πρὸς ἐν δνομάζειν καὶ μέσον μᾶλλον δμωνύμων καὶ συνωνύμων τίθεσθαι. ἔτι τῶν ἀπὸ διανοίας δμωνύμων καὶ τὰ κατ' ἐλπίδα καὶ μνήμην λεγόμενα· Πλάτωνας γάρ καὶ Ἀριστοτέλεις καλοῦμεν τοὺς παῖδας παραχγηλοῦντες τῇ τῆς προσηγορίας κοινότητι τῶν κλεινοτάτων εἰς σοφίαν ἀνδρῶν, καὶ τῷ σώζεσθαι τῇ μνήμῃ τὸ γένος τὰ τῶν προγόνων τοῖς ἔχοντος δνόματα τίθεμεν. καὶ τῶν κατὰ μεταφορὰν δὲ λεγομένων ἔστιν ἀ τοῖς δμωνύμοις συντάττειν δεῖ. ἐπὰν γάρ τὸ πρᾶγμα ἴδιον δνομα ἔχῃ, καταχρήσηται δέ τις ἐπ' αὐτοῦ ἔτερῳ μεταφέρων καὶ χρώμενος, οὐχ δμωνύμον· οὐ γάρ τὰ τροπικῶς εἰρημένα δμῶν
 20 νυμα ἀν εἴη τοῖς κυρίως λεγομένοις· δταν δὲ μὴ ἔχῃ ἄλλο, τότε ἐστὶν δμωνυμία. οἶον τῶν δρῶν τὴν δπάρειαν καὶ τὸ τοῦ πλοίου πηδάλιον, ἔτι δὲ καὶ τὰ βαστάζοντα τὴν κλίνην καὶ τὴν τράπεζαν μέρη κοινῶς πόδας προσαγορεύομεν· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν δρῶν καὶ τῆς νηός, ἐπει φθάνει πρὸ τοῦ κοινοῦ κυρίφ δνόματι δηλωθῆγαι τὰ πράγματα, μεταφορὰ τοῦτ' ἀν εἴη καθάπακ καὶ
 25 οὐχ δμωνυμία· ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης καὶ τῆς κλίνης καὶ τῶν ζώων μὴ ὄντος ἰδίου δνόματος, καὶ πάντη διαφερόντων, μόνῳ δὲ κοινωνοῦντων δνόματι, εἴη ἀν δμωνυμία. ἐπει δὲ τὸ δνομα κοινὸν καὶ τοῖς ἄλλοις τοῦ λόγου μέρεσιν, εἴη ἀν καὶ ἐν δημάσιν δμωνυμία· ὡς τὸ ἔρω τὸ λέξω καὶ τὸ ἐπιθυμῶ, καὶ τὸ ἡδραπόδισται τὸ τε παθεῖν δφ' ἔτερου καὶ τὸ δρᾶσαι εἰς ἔτερον. ἔτι πέντε
 30 ταῦτα ἐπὶ τῶν δμωνύμων δεῖ παρατηρεῖν· ταυτότητα γένους, ταυτότητα πτώσεως, ταυτότητα γραφῆς, ταυτότητα προσῳδίας, καὶ πρὸς τούτοις τὸ τῆς αὐτῆς εἰναι συνηθείας ἀμφότερα· εἰ γάρ καθ' ἐν τι τούτων παραλλάξειν, οὐχ δμωνύμα. δ φάρος γάρ καὶ τὸ φάρος οὐχ δμωνύμα, δτι μηδὲ δμογενῆ· καὶ δ ἐλάτης ἐπ' εύθειας ἀρρενικῶς καὶ ἐπὶ γενικῆς θηλυκῶς τοῦ φυτοῦ, ἔτι
 35 δὲ ἀγνὸς καὶ ἀγνώς, καὶ Ἀργὸς καὶ ἀργός, ὡς τὰ μὲν κατὰ τὴν πτῶσιν τὰ δὲ κατὰ τὴν γραφὴν τὰ δὲ κατὰ τὴν προσῳδίαν παραλλάξειντα, οὐχ ἀν εἴη δμωνυμα· καὶ τὸ ἄρμα δὲ ἐπει παρ' ἡμῖν μὲν ἐπὶ τοῦ δπλου τέταχται, ἐπὶ

4 κοινῆ M 6 σμηλίον L: σμηλίον B 8 ἀναφέρεται L 9 σιτίον] τί
 δν M 10 post ἀναφερόμενα add. ἐν M 15 σοφίαι B τῶ] τὸ M
 16 τὸ] δτι M post δνόματα add. μὲν M τῶν] τὰ L¹ 17 δὲ om. M
 καὶ γάρ M 18 καταχρήσαιτο B 20 κυρίω, ut videtur, L: κυρίοις
 BM 21 ὑπόρροιαν M 23 νηός sic libri 28 λέγω B 31 τὸ] δτι
 τοῦ M

τοῦ ζεύγους δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς, οὐχ διμώνυμον. καὶ περὶ μὲν διμωνύμων τοσαῦτα.

Συνώνυμα δὲ λέγεται, ὃν τὸ τέ ὄνομα κοινὸν καὶ δικαῖον τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας δικαῖος, οἷον ζῶον δὲ τὸ ἀνθρωπός καὶ δικαῖος· ταῦτα γάρ κοινῷ 5 δικαῖοματι προσαγορεύεται ζῶον, καὶ δικαῖος δὲ τῆς οὐσίας δικαῖος. ἐάν γάρ ἀποδιδῷ τις τὸν ἑκατέρου λόγον, τί ἐστιν αὐτῶν ἑκατέρῳ τὸ ζῶον εἰναι, τὸν αὐτὸν ἀποδώσει λόγον· οὐσία γάρ ἄκμφω αἰσθητικὴ μεταβατική· τετραχῶς δὲ τὸ συνώνυμον τῷ διμωνύμῳ συμπέπλεχται. ἡ γάρ ἐν καὶ τὸ αὐτὸν πρᾶγμα κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο ἔστι τὸ δικαῖον πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο πρᾶγμα διμωνύμον τέ 10 ἐστι καὶ συνώνυμον, οἷον δικαῖος δικαῖος, καθὸδος μὲν κόρακες, διμωνύμος πρὸς τὸ ἐν τῇ θύρᾳ ὄργανον, καθὸδος δὲ δρῦνις, συνώνυμος πρὸς τοὺς ἄλλους δρῦνιδας. ἡ τὸ αὐτὸν πρὸς τὸ αὐτὸν διαφόροις ἔστι τὸ δικαῖον διμωνύμον τέ ἐστι καὶ συνώνυμον, οἷον Αἴας δικαῖος τοῦ Τελαμῶνος πρὸς Αἴαντα τὸν Λοχρόδον καὶ διμωνύμος καὶ συνώνυμος, τὸ μὲν δικαῖος, τὸ δὲ δικαῖος. ἡ δὲ καθ' 15 ἐν καὶ τὸ αὐτὸν διμωνύμον τέ ἐστι καὶ συνώνυμα, πρὸς ἄλλο μέντοι καὶ ἄλλο, ὡς δικαῖος δικαῖος· πρὸς μὲν γάρ τὸ ὄργανον διμωνύμος, συνώνυμος δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους κόρακας. καὶ τέταρτον, διτῷ αὐτῷ κατὰ τὸ αὐτὸν διμωνύμον τέ ἐστι καὶ συνώνυμον, ὡς δικαῖος Όμηρος Μέλας, "Ἄγριος" καθὸδος μὲν γάρ κύριον τὸ Μέλας, εἴη δὲ διμωνύμον τῷ κατὰ τὴν χρόαν μέλανι· εἰ μέντοι 20 τύχη καὶ τὴν χρόαν μέλας διοῖται καλούμενος, συνώνυμος δὲ εἴη τῷ διμοίως μέλανι. οὕτως δὲ καὶ τὸ "Άγριος" κύριον ἔχων ὄνομα, εἰ καὶ τὴν τοῦ ἥθους προσλήψεται ἀγριότητα, διμωνύμος τε εἴη πρὸς τὸν τὸ ἥθος ἄγριον καὶ συνώνυμος. τούτοις δὲ κάκεῖνα παρόμοια, δσα ἀπὸ τῶν ἀρετῶν παρηγμένα ἐν τισιν ὡς κύρια λέγεται οἷον Ἐλευθέριος, Φιλάρετος, Εὐφρόσυνος, καὶ δσα ἀπὸ 25 τῶν ἐθνικῶν, οἷον Ἰταλικός, Κρητικός, Ἐλευσίνιος. ἔτι τὸ διμωνύμον ἀντίφασιν ἐπιδέχεται· δικαῖος γεγραμμένος ἀνθρωπός καὶ οὐκ ἀνθρωπός· τὸ δὲ συνώνυμον οὐδὲ τοσαῦτα καὶ περὶ συνώνυμων.

Παρώνυμα δὲ ἐστιν, δσα ἀπὸ τίνος διαφέροντα τῇ πτώσει τὴν κατὰ τοῦνομα προσηγορίαν ἔχει, οἷον ἀπὸ τῆς γραμματικῆς δικαῖος καὶ ἀπὸ τῆς ἀνδρείας δικαῖος. δεῖ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν παρωνύμων ζητεῖν, τί τὸ πρῶτον καὶ τί τὸ ἀπὸ ἔκεινου παρωνομασμένον, καὶ ἔτι κοινωνίαν πράγματος καὶ διαφοράν, καὶ κοινωνίαν δικαῖομάτος καὶ διαφοράν. τὸ γάρ μουσικὴ γυνὴ καὶ μουσικὴ ἐπιστήμη, καὶ παρθένος καὶ παρθενική, ὡς τὰ μὲν πράγματος ἔχοντα διαφορὰν δικαῖομάτος δὲ οὐ, τὰ δὲ τὸ ἔμπαλιν διαλλάττοντα μὲν τῷ δικαῖομάτος δὲ τῷ πράγματι, οὐ παρώνυμα. εἴη δὲ δὲ τῶν παρωνύμων καὶ τὰ

3 συνώνυμα δὲ]	περὶ συνώνυμων superscribit L et al. m. M	6 τὸ]	τῷ LM
11 τὰς ἄλλας M	14 δταν BM	15 μέντοι]	μέν τι M 16 μὲν γάρ
ομ. M	17 δ τῷ αὐτῷ ομ. M	19 εἰ ομ. L	20 δ ομ. M
25 ἀντίθεσιν M	28 Παρώνυμα δὲ — παρωνόμασται (4, 2) post ἐρρέθη (4, 20)		
πονιτ B	Περὶ παρωνύμων superscriptum M: in marg. adscriptum L	30 δ	
ομ. M	καὶ ομ. B	31 πράγματος — διαφοράν (32) ομ. M	
33 πράγματα M	34 δικαῖομάτος οὐ M	34 μὲν — δὲ (35) ομ. B	
35 εἰδῶν L			

πατρωνυμικά καὶ συγχριτικά, ἔτι δὲ ὑπερθετικά καὶ ὑποκοριστικά. ὑπὸ τὴν αὐτὴν δέ ἐστι κατηγορίαν τὸ παρώνυμον· τῷ ἀφ' οὗ παρωνόμασται.

Πολυώνυμα δὲ γίνεται δταν διάφορα δνόματα καθ' ἐνδες πράγματος λέγηται, ἔνα καὶ τὸν αὐτὸν λόγον ἔχοντα, ὥσπερ ἄσφ, ἕιρος, σπάθη, φάσγανον· 5 σίδηρος γὰρ ἀμφίστομος ταῦτα πάντα. δεῖ δὲ μὴ τοῦτο μόνον σκοπεῖν, εἰ τοῦ αὐτοῦ πλείονα κείται δνόματα, ἀλλ' εἰ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸν καὶ κατὰ τὸ αὐτὸν σημαινόμενον φέρονται. τὸ γὰρ ἀμφερὲς καὶ τὸ ἐλάχιστον καθ' ἐνδες λεγόμενα πράγματος τοῦ στοιχείου, καὶ ἀρχὴ καὶ αἴτιον καθ' ἐνδες ἵσως τοῦ ποιητικοῦ, καὶ κατὰ τῆς κύκλου περιφερείας τὸ κοῖλον καὶ τὸ κυρτὸν οὐ πολυώνυμα ἀν 10 εἶναι κυρίως, ἐπει μὴ πρὸς τὸ αὐτὸν πράγματος ἀμφω λέγεται, ἀλλ' ἴδιαν ἔχατερον περὶ τὸ αὐτὸν ὑπεσήμαινεν ἔννοιαν. κινδυνεύει δὲ καὶ ἐν τοῖς δμολογουμένως πολυώνυμοις λεγομένοις ὡς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, δταν δὲ αὐτὸς καὶ μέροψ καὶ βροτὸς λέγηται, ἐπει ἔκαστον τῶν δνομάτων κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην σημασίαν ἐκδέδοται (τὸ μὲν γὰρ κατὰ τὸ ἀναλογιστικόν, τὸ δὲ κατὰ τὴν τῆς 15 διαλέκτου πρὸς τὰ ἔθνη διαφοράν, τὸ δὲ κατὰ τὸ θνητὸν τῆς συστάσεως), μὴ κυρίως πολυώνυμα λέγεσθαι. λείπεται δὴ ἔκεινα μόνα εἶναι πολυώνυμα, ἐφ' ὧν οὐ κατὰ τὰς διαφόρους σχέσεις τῆς μιᾶς φύσεως διάφορα κείται δνόματα, ἀλλ' ὡς κατ' αὐτήν, ἄλλου ἄλλως οὐκ ἐτυμολογικῶς ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπιτυχὸν δνομάσαντος. περὶ δὲ ἐτερωνύμων καὶ ἐτέρων, οὐδὲν πλέον ὑπὲρ αὐτῶν ἄλλο 20 λέγεται, ἢ δσα ἐν ἀρχῇ ἐρρέθη.

Αἰτία δὲ δι' ἣν περὶ τῶν κατηγοριῶν εἰπεῖν προθέμενοι τοσαῦτα περὶ διαφορᾶς δνομάτων ἐφιλοσοφήσαμεν πρότερον ἔκείνων, ὡς ἐπει σκοπὸς ἡμῖν περὶ φωνῶν ἀπλῶν διαλαβεῖν, σημαινουσῶν ἀπλᾶ πράγματα διὰ μέσων ἀπλῶν νοημάτων, καὶ περὶ τῶν ὅντων σκέψασθαι οὐ καθὸ εἰσίν, ἀλλὰ καθὸ παρὰ τῶν 25 πολλῶν καὶ νοοῦνται καὶ λέγονται, πολλαχῶς δὲ κοινωνεῖ τὰ ὅντα καὶ πολλαχῆς διαφέρει, πολυειδῆς καὶ ἡ τῶν δνομάτων κοινωνία καὶ ἐτερότης γεγένηται, οὐκ ἡδὲ εὐπετές τοῖς ἔκει λεγομένοις ἔπεσθαι τῷ μὴ πρότερον περὶ τούτων ἐπεσκεμμένῳ. ἐπιστήμονος δὲ καὶ τὸ πρὸ τῆς κατὰ μέρος διδασκαλίας τὰ χρησιμεύσοντα προεκτίθεσθαι. δλως δὲ περὶ δνομάτων καὶ τῆς χρείας 30 αὐτῶν, καὶ τί δήποτε μόνος τῶν ἄλλων φωνὴν ἀνθρώπος ἔλαβεν, ἔκεινο εἰπεῖν δεῖ, ὡς εἰ μὲν ψυχὴ μόνη, μὴ κοινωνοῦντες σώματι, οὔτε φωνῆς ἀν ἐδεήθημεν οὔτε δνομάτων εἰς τὸ δηλοῦν ἀλλήλοις ἢ ἔννοιούμεθα, κρείττονί τινι συναφῇ τῶν ψυχῶν συναπτομένων καὶ μεταδιδούσῶν ἀλλήλαις τῶν οἰκείων διανοημάτων. τὸ συμπεπλέχθαι γοῦν σώματι τὴν τῆς φωνῆς χρείαν ἐγένετο 35 νησεν· αἱ γὰρ ἀποστᾶσαι τοῦ νοῦ καὶ τῶν ὅντων ψυχαὶ καὶ διακριθεῖσαι

1 τὰ συγχριτικὰ M	δὲ] καὶ M	2 post τὸ add. τε B	παρώνυμα L
τῷ οὐ. M	3 Περὶ πολυώνυμων margo L	γίνεται] λέγεται M	πράγματα
BL	λέγεται M	8 ἀρχὴν M	καθ' ἐν L
τοῦ κύκλου M	11 δμολογουμένοις M:	κοινωνίας B	ποιητοῦ M
cf. Plat. Crat. 17 p. 399 c	15 μὴ —λέγεσθαι (16) οὐ. B	12 ὅτε M	9 τῆς
om. MB	διαφορᾶς M'	22 ἔκεινοι M: ἔκεινη (?) B	16 δὲ M
26 καὶ ἡ τῶν] νοητῶν M	29 χρησιμεύσοντα M	30 δὲ ἀνθρώπος M	21 τῶν
ἔχει M	ἐκεῖνα B	31 ψυχῆ L	32 ἔννοιῶμεν M

ἀλλήλων οὐκ ἄλλῳ ἢ τούτῳ εἰς ὅμονοιαν πάλιν συνάγονται καὶ τοῖς πράγμασι συναρμόζονται καὶ πρὸς νοῦν ἀναπέμπονται.

Τῶν λεγομένων εἶναι τὰ μὲν εἰσιν ἀπλᾶ τῇ προφορῇ, τῷ δὲ σημαντικῷ μένῳ συμπεπλεγμένα, οἷον τρέχω (δηλοῦ γάρ ἐμὲ καὶ τὸν δρόμον), καὶ δλῶς 5 τὰ πρῶτα τῶν ῥήμάτων καὶ δεύτερα πρόσωπα προφερόμενα ἀεὶ συννοούμενην ἔχουσι καὶ τὴν ὑποκειμένην οὐσίαν, καὶ ἔτι τῶν τρίτων τὰ ἀπλά ὠρισμένων κείμενα ὡς τὸ οὖτε καὶ σείει· ἔξωθεν γάρ τὸ τῆς προνοίας προσυπακούεται ὄνομα. τὰ δὲ σύνθετα μὲν τῇ προφορῇ, ἀπλᾶ δὲ τῇ σημασίᾳ, ὡς οὐ τε λόγοι τῶν πραγμάτων ἔχουσιν (ἐν γάρ καὶ ταῦτον, εἰς δὲ τὰς διαφόρους λέξεις 10 συνείρομεν), καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀγαθοδαίμων, Νεάπολις καὶ τὰ παραπλήσια. τὰ δὲ συντέθειται καὶ τῇ λέξει καὶ τῷ νοήματι, ὡς λόγον ἀπαρτίζεσθαι τέλειον, οἷον ἄνθρωπος τρέχει, ἄνθρωπος νικᾷ. τὰ δὲ τῇ τε προφορῇ καὶ τῷ σημαντικῷ ἀπλᾶ, οἷον ἄνθρωπος, βοῦς, Ἰσταται, τρέχει, νικᾷ. καὶ τούτων τῶν κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν λεγομένων ἔκαστον μιᾶς τινος τῶν δέκα κατηγοριῶν 15 ἔστι σημαντικόν, δις μετὰ μικρὸν διελόμενοι παραδώσομεν. πρὸ γοῦν τῆς ἐντελοῦς εἰς δέκα τῶν ὄντων διαιρέσεως καὶ τῆς ἐφ' ἔκάστῳ διδασκαλίας τὴν εἰς τέσσαρα τούτων κεφαλαιώδη τομὴν καὶ διαιρέσιν ποιησόμεθα, διὰ τὸ καὶ τὸν τέταρτον συντιθέμενον τὸν δέκα ἀπογεννῶν τὸν ἐν ἀριθμοῖς ἐντελῆ καὶ πληρεστατον. φθάνομεν δὲ καὶ τὴν τῶν λεγομένων εἰς τέσσαρα πεποιημένοι 20 διαιρεσιν. ἐπεὶ δὲ τοῖς ἐναργοῦς τῶν πραγμάτων σημασίας φροντίζουσιν ἡττον ἔστιν οὐδὲν ἡ τῶν συνήθων ὄνομάτων χρῆσις σπουδάζεται, καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ διαιρέσει τὰ καθωμαλημένα πάρεντες τὰ ἐναργῆ προεκθήσομεν, ἀντὶ μὲν οὐσίας τῷ οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ χρώμενοι, ἀντὶ δὲ συμβεβηκότος τῷ ἐν ὑποκειμένῳ· τῷ τε καθ' ὑποκειμένου καὶ οὐ καθ' ὑποκειμένου ἀντὶ τοῦ καθόλου καὶ με- 25 ρικοῦ. καὶ τούτων οὕτω προευχρινηθέντων λέγομεν.

Τῶν ὄντων τὰ μὲν καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ οὐδενί ἔστιν, οἷον δὲ ἄνθρωπος καθ' ὑποκειμένου μὲν λέγεται τοῦ τινὸς ἀνθρώπου, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ οὐδενί ἔστιν· καὶ δλῶς αἱ καθόλου οὐσίαι, τὰ ἀπηριθμημένα ὑπὸ τὴν γενικωτάτην οδοίσιν δηλαδὴ γένη καὶ εἰδη ὑπὲρ ἄλληλα 30 μέχρι τῶν ἀτόμων καθ' ὑποκειμένου καὶ οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ λεχθῆσεται· κατὰ γάρ τῶν ὑπὲρ αὐτὰ κατηγορεῖται, καὶ οὐκ ἐν ἑτέροις ἀλλ' ἐν ἑαυτοῖς τὴν ὑπαρξίν ἔχουσιν. τὰ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ μέν ἔστι τῇ ψυχῇ, καθ' ὑποκειμένου δὲ οὐδενὸς λέγεται, οἷον ἡ τὶς γραμματικὴ ἐν ὑποκειμένῳ μέν ἔστι τῇ ψυχῇ, καθ' ὑποκειμένου δὲ οὐδενὸς λέγεται· καὶ τουτὶ τὸ λευκὸν ἐν ὑποκειμένῳ μέν ἔστι τῇ 35 σώματι (ἄπαν γάρ χρῶμα ἐν σώματι), καθ' ὑποκειμένου δὲ οὐδενὸς λέγεται· καὶ δλῶς τὰ μερικὰ συμβεβηκότα καὶ ἄτομα οὕτε καθ' ἑτέρων λέγεται οὕτε ἐν ἑαυτοῖς ἔστι. τὰ δὲ καθ' ὑποκειμένου τε λέγεται· καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ἔστιν, οἷον ἡ ἐπιστήμη ἐν ὑποκειμένῳ μέν ἔστι τῇ ψυχῇ· καθ' ὑποκειμένου

6 ἔχει M ὠρισμένου B 7 τὸ (ante νετ) om. LM 10 συνείραμεν B
 11 τῷ δόνδατι L 12 τε om. M 15 κατὰ μικρὸν M 16 τὴν] καὶ M 17 ποιη-
 σώμεθα L¹ 18 τέσσαρα M: Δ B δέκατον B 20 τοῖς] τῆς M 29 οὐσίαν
 om. B 32 τὰ δὲ—λέγεται (33) om. M 33 ὑποκειμένη (?) B 34 μὲν
 om. M 37 ἔστι scripsi: εἰσὶ libri

δὲ λέγεται τῆς γραμματικῆς· καὶ τὸ καθόλου λευκὸν καθ' ὑποκειμένου μὲν τοῦδε τοῦ μερικοῦ λευκοῦ, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ τῷ σώματι ἐν φῶ νπάρχει· καὶ δλως τὰ καθόλου συμβεβηκότα καὶ ἐν ἑτέροις εἰσίν (ἐν ταῖς οὐσίαις γάρ), καὶ κατὰ τῶν ὥπ' αὐτὰ μερικῶν κατηγορεῖται. τὰ δὲ οὗτε ἐν ὑποκειμένῳ ἔστιν 5 οὗτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται, οἷον ὁ τὶς ἄνθρωπος καὶ ὁ τὶς Ἰππος καὶ δλως τὰ μερικὰ τῆς οὐσίας καὶ ἄτομα· οὐδὲν γάρ τῶν τοιούτων οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ οὗτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται. τῷ μὲν γάρ οὐσίας εἶναι ταῦτα ἐν ἑαυτοῖς καὶ οὐκ ἐν ἄλλοις ἔσται, τῷ δὲ ἐν μέρει κατ' οὐδενὸς ὡς καθόλου κατηγορηθήσεται. πλὴν ἔνια τῶν ἀτόμων, εἰ καὶ μὴ τῆς οὐσίας, 10 τῶν μέντοι ἄλλων κατηγοριῶν οὐδὲν κωλύει, εἰ μὴ καὶ πᾶσα ἀνάγκη, ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι. ἐν ὑποκειμένῳ δὲ λέγω, δὲν τινι μὴ ὡς μέρος ὑπάρχον ἀδύνατον χωρὶς εἶναι τοῦ ἐν φῷ ἔστιν· καὶ τοῦτο ἔστι τὸ κοινῶς συμβεβηκός. οὐ γάρ πᾶν τὸ ἐν τινὶ ὃν συμβεβηκός ἔστιν· οὔτε γάρ τὸ ὡς μέρος ἐν δλῳ οὔτε τὸ ὡς δλον ἐν μέρεσιν, οὔτε τὸ ὡς εἰδος ἐν γένει οὔτ' αὐτὸν ὡς γένος 15 ἐν εἰδει· ἀλλ' οὐδὲ τὸ ὡς ἐν τόπῳ η̄ ἐν χρόνῳ η̄ ἐν τέλει η̄ ὡς εἰδος ἐν ὅλῃ η̄ ὡς ἐν τῷ κινοῦντι καὶ ἀρχοντι τὰ τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ τὸ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ μόνον. διττὸν δὲ καὶ τὸ ὑποκείμενον, τό τε πρὸς κατηγορίαν, ὕσπερ τὰ μερικὰ τοῖς καθόλου, καὶ τὸ πρὸς ὑπαρκείαν. διττὸν δὲ καὶ τοῦτο, η̄ τε ἀποιος ὅλη, η̄ κοινῶς πᾶσιν ὑπέστρωται καὶ παντός ἔστι δεκτικὴ σχήματος καὶ χρώματος καὶ συμπάσης ἀλλῆς ποιότητος, καὶ δὲ ποιὸν ἰδίως 20 ὑφίστασθαι λέγομεν, οἷον ἄνθρωπος, λίθος. πολλὰ οὖν τῶν ἐγγινομένων ὡς μὲν πρὸς τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ἐν ὑποκειμένῳ ἔστιν· ἀπαν γάρ χρῶμα καὶ πᾶσα ποιότης ἐν ὑποκειμένῳ τῇ ὅλῃ ἔστιν, οὐχ ὡς μέρη αὐτῆς ὄντα, καὶ ἀδύνατα χωρὶς αὐτῆς εἶναι. ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου, οὐχ ἀπαν χρῶμα οὐδὲ 25 πᾶσα ποιότης ἐν ὑποκειμένῳ ἔστιν, ἀλλὰ μόνον, δταν μὴ συμπληρωτικὰ τῆς τοῦ ὑποκειμένου οὐσίας η̄, ἀλλὰ καὶ κυρίως συμβεβηκότα ὀνομάζομεν· δταν δὲ οὐσίας ὡςι συστατικά, οὐσιώδη ταῦτα καὶ μέρη οὐσιῶν. καὶ δὴ τὸ λευκὸν ἐπὶ μὲν τοῦ ἐρίου η̄ τοῦ κύκνου, ἐπει μὴ συντελεῖ τῇ τοῦ ὑποκειμένου οὐσίᾳ, 30 ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι καὶ συμβεβηκός λέγομεν· ἐπὶ δὲ τῆς χιλίοις συμπληροῦν τὴν οὐσίαν αὐτῇ μέρος αὐτῆς τοῦτο καὶ ὑποκείμενον τίθεμεν. κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ η̄ τοῦ πυρὸς θερμότης αὐτοῦ μὲν μέρος, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ τῷ σιδήρῳ· γίνεται γάρ καὶ ἀπογίνεται τοῦ δεκτικοῦ μένοντος. καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν πᾶσαι αἱ μὴ ἐπείσακτοι ποιότητες ἀλλ' οὐσιώδεις καὶ συμπληρωτικαὶ τῶν ὑποκειμένων μέρη οὐσιῶν εἰσὶ καὶ τῇ οὐσίᾳ συντάττονται. ἐπιστῆσαι δὲ χρή ὡς 35 οὐκ εἰπομεν τὸ συμβεβηκός δριζόμενοι, ἐν φῷ η̄, χωρὶς εἶναι ἀδύνατον, ἀλλ' ἐν φῷ ἔστι, διὰ τὰ ἐκεῖθεν ἀπαντῶντα περί τε τοῦ μήλου καὶ τῶν ἄλλων εὐωδῶν· πόρρωθεν γάρ τῆς δσμῆς, συμβεβηκότος οὐσῆς, αἰσθανόμεθα· ὡς

1 post δὲ add. οὐδενὸς M 6 τῶν om. M¹ τοιοῦτον M¹ 8 τῷ—μέρει]
 ὡς δὲ μερικὰ M ως om. M 11 δ] δ, τι M ὑπάρχων M¹ 16 τὰ
 om. L¹ 18 τὸ] τοῖς M 20 καὶ (ante χρώματος) om. BM 23 ὑποκει-
 μένη M 24 ἀδύνατον B 25 ἀλλὰ μόνον om. M: μόνον om. B 26 δὴ BM
 καὶ om. M συμβεβηκός BM 27 ωσι om. BM post δὴ add. καὶ M
 28 κύκνου] σκύθου BL 34 post οὐσίᾳ add. οὐ M

οὐκ ἀν ἐν τοῖς ὑποκειμένοις μενούσης, τοῦ αἰσθητηρίου μὴ θιγόντος, διέβαινεν ἡ ταύτης αἰσθησις πρὸς ἡμᾶς. ἀλλὰ γάρ καὶ τὸ πρότερον ὑποκείμενον ἀπολείπῃ, ἀλλ' οὖν συνεχοῦς ὄντος τοῦ παντὸς ἡ κατὰ ἀφῆν ἡ κατὰ ἔνωσιν μεταβαίνειν ἐφ' ἔτερα οὐκ ἀδύνατον, καὶ ἔσται τοῦ μήλου μὲν ἔκτος, ἐν ὑπο-
5 κειμένῳ δὲ τῷ ἀέρι. πᾶσα μὲν γάρ εὐωδία καὶ ἀπαν τὸ τοιοῦτον συμβεβήκες μετὰ τῆς οἰκείας οὐσίας ἐστίν, ἐστ' ἀν ἡ, καὶ οὐδέποτε ταύτης ἀποστατεῖ· ἡ δὲ οὐσία ποτὲ μὲν ἔξαπλοῦται καὶ ταῖς ἄλλαις οὐσίαις ἐγκατασπείρεται, ποτὲ δὲ μεταβάλλει εἰς ἑαυτὴν τὰ συνεχῆ καὶ πεφυχότα πάσχειν, διπερ ἐπὶ τοῦ πυρὸς ὄρδαται· οὐ γάρ ὁ ἔξ ἀρχῆς σπινθήρ ἐστιν ὁ πᾶσαν τὴν ὅλην ἐπινεμό-
10 μενος, ἀλλὰ τὸ ἔξ ἐκείνου κατὰ διάγονον πολλαπλασιασθέν. διτὶ δέ τις καὶ οὐσία συνδιαφορεῖται τούτοις, δηλοῦ τὸ τε μῆλον ῥυτιδόμενον καὶ δαπανώμενα τὰ θυμιάματα. καὶ πρὸς τούτοις ἐκεῖνο ἵστεον, ὡς τεσσάρων ὄντων τῶν ἐν τῇ διαιρέσει παρ' ἡμῖν προσληφθέντων, καθ' ὑποκειμένου, οὐ καθ' ὑποκειμένου, ἐν ὑποκειμένῳ, οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ, καὶ ἔξαγως συνδοιαζομένων, καὶ ἀσυστάτων
15 μὲν τῶν κατὰ μῆκος ἀμφω συζυγῶν οὐσῶν (τὰ γάρ ἐναντία ἀλλήλοις συνυπάρκει ἀδύνατον), συνισταμένων δὲ τῶν κατὰ βάθος καὶ διαγωνίας, ἡμεῖς ὡς πανταχοῦ διὰ τὸ ἀνελλιπὲς τὴν κατ' ἀντίφασιν ἐξυμνοῦντες ἀντίθεσιν καὶ διαιρεσιν κανταῦθα πρὸς τὴν διδασκαλίαν τὰς διαγωνίους συζεύξεις ὡς ἀντιφασκούσας πρότερον ἐκδεδώκαμεν.

20 Όταν ἔτερον καθ' ἔτέρου κατηγορῆται ὡς καθ' ὑποκειμένου ἔγουν συνω-
3 νύμως καὶ οὐσιωδῶς, δσα κατὰ τοῦ κατηγορούμενου λέγεται, ταῦτα καὶ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου ῥήμησεται, οἷον ὁ ἄνθρωπος κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου κατηγορεῖται καὶ τὸ ζῶον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου· οὐκοῦν καὶ κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου τὸ ζῶον κατηγορημήσεται. καὶ κατὰ τοῦδε τοῦ λευκοῦ λεγόμενον τὸ
25 ἀπλῶς λευκόν, κατ' ἐκείνου δὲ τὸ χρῶμα· καὶ κατὰ τοῦ μερικοῦ δὲ ἄρα τὸ καθόλου χρῶμα κατηγορημήσεται. τὸ μέντοι διαύλαφον ἡ τὸ γένος κατὰ μὲν τοῦ ζώου κατηγορημήσεται, κατὰ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἡ τοῦ ἱππου, καθ'
ῶν τὸ ζῶον, οὐ· οὐ γάρ ὡς καθ' ὑποκειμένου κατὰ τοῦ ζώου ταῦτα ἐλέγετο.

Τῶν ἔτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα τεταγμένων, ἔτεραι τῷ εἰδει καὶ
30 αἱ διαφοραί, οἷον ζώου καὶ ἐπιστήμης. ζώου μὲν γάρ διαφοραὶ τό τε πεζὸν καὶ τὸ δίπουν καὶ τὸ πτηνὸν καὶ τὸ ἔνυδρον, ἐπιστήμης δὲ οὐδεμία τούτων· οὐ γάρ διαφέρει ἐπιστήμη ἐπιστήμης τῷ δίπουν εἰναι. τῶν δέ γε ὑπ' ἄλληλα γενῶν οὐδὲν κωλύει τὰς αὐτὰς εἰναι διαφοράς. τὰ γάρ ἐπάνω τῶν ὑπ' αὐτὰ εἰδῶν κατηγορεῖται, ὡστε δσαι κατὰ τοῦ κατηγορούμενου διαφοραὶ εἰσι, καὶ
35 τοῦ ὑποκειμένου ἔσονται. τῶν γάρ διαφορῶν αἱ μὲν γενῶν εἰσιν, αἱ δὲ εἰδῶν· καὶ τῶν τοῦ γένους αἱ μὲν συστατικαί, δσαι ὑπὲρ αὐτὸν καὶ καθολικώτεραι καὶ κατηγοροῦνται αὐτοῦ, αἱ δὲ διαιρετικαί, δσαι διηρημένως μὲν κατ' αὐτοῦ οὐ

2 ἡ ταύτης αἰσθησις ομ. BM

ἀπολείπει B

3 post ἀφῆν add. ὡς ἐπὶ τῆς

τῶν δακτύλων συμπτύξεως M post ἔνωσιν add. ὡς ἐπὶ τοῦ ἀέρος M 7 post

ἐγκατασπείρεται add. ὡς ἡ τοῦ μήλου οὐσία ἡ μετὰ τῆς δσμῆς ἐξερχομένη M

8 δὲ ομ. M 18 διαγωνίας M 20 κατηγορεῖται L 22 τινὸς] παντὸς M

29 ἔτερογενῶν Aristoteles 30 ζώων μὲν M 32 τῷ scripsi: τὸ libri

δίπουν] δίπους Aristoteles 37 διηρημέναι M

λέγονται, όμοιού δὲ πᾶσαι. τοῦ δὲ εἰδούς εἰσὶν αἱ εἰδοποιοὶ μόναι, ὧν ἔκαστη κατὰ τὸ ἀντιδιηρημένον πρὸς ἔκαστον τῶν εἰδῶν ἀφορίζεται, ἀλλ᾽ οὐχ ἀμφὶ πᾶσαι. ὡσπερ δὲ εἶδη πλείονα πρὸς ἐν γένος, οὕτω πολλαὶ διαφοραὶ πρὸς ἐν εἰδός συντελοῦσιν· καὶ ὡσπερ ἔτερα γένη καὶ εἶδη τὰ ταῖς διαφόροις 5 κατηγορίαις ὑποκείμενα λέγομεν, οὕτω καὶ διαφερόσας τῷ εἰδεὶ διαφορὰς ἐπιζητοῦμεν, ἐπειδὴ πολλάκις καὶ τῶν ἑτέρων γενῶν, οἷον ζώου καὶ σκεύους, αἱ αὐταὶ δοκοῦσι διαφοραί (καὶ γὰρ τῶν ζώων τὰ μὲν ἔστιν ὑπόποδα τὰ δὲ ἄποδα, καὶ τῶν σκεύων ὑμοίων ὑπόποδα μὲν κλίνη καὶ τράπεζα, ἄποδα δὲ τὰ πλείονα), ἀλλ᾽ οὐκέτι καὶ τῷ εἰδεὶ, ἀλλὰ καθ' ὅμωνυμίαν· κατὰ μεταφορὰν 10 γὰρ καὶ ἐξ ἑτέρου κατωνομάσθη τὸ ἔτερον. οὐκ ἀπορεῖν δὲ δεῖ οὐδὲ πρὸς τὰς διαφορὰς καὶ τὸν τοῦ εἰδούς ὄρισμόν, εἴπερ τὴν μὲν κατὰ διαφερόντων τῷ εἰδεὶ, τὸ δὲ τῷ ἀριθμῷ ὄριζόμεθα, τῷ μονοειδεῖς τινας εἶναι διαφοράς (οἷον ἀνθρώπῳ τὸ νοῦ καὶ ἐπιστήμῃς δεκτικόν, καὶ πυρὸς τὸ κοῦφον, καὶ γῆς τὸ βαρύ, ἀλλ καὶ ἀντιστρέφουσι τοῖς ὄριστοῖς), καὶ διὰ τὰ μοναδικὰ τῶν ἐν τῷ 15 κόσμῳ εἰδῶν, οἷον ἥλιον καὶ σελήνην ἐπὶ τῶν ἀιδίων, ἐπὶ δὲ τῶν φθαρτῶν, οἷον ἴστοροῦσι περὶ τοῦ φοίνικος. αἱ μὲν γὰρ αὖται διαφοραί, εἰ καὶ μὴ κατὰ πλειόνων εἰδῶν λέγονται, τῷ διά τινα συντυχίαν πραγμάτων τὴν τῶν ὑποδεχομένων εἰς πλήθος διάστασιν μὴ γενέσθαι, ἀλλ' οὖν οὕτως ἔχουσιν ὡσπερ ἀν εἰ καὶ κατὰ πλειόνων ἐλέγετο. περὶ δὲ τῶν εἰδῶν ἐπὶ μὲν τοῦ φοίνικος, εἰ 20 καὶ μὴ ἄμα τὰ ἄτομα, ἀλλ' οὖν κατὰ διαδοχὴν πολλῶν κατηγορεῖται φοινίκων· τὸ δὲ ἐν τοῖς ἀιδίοις μοναδικὸν ἐν ὅλῃ κατατέαται καὶ συντέθεται, καὶ οὐχ δρμοίον τῷ ζητουμένῳ παρ' ἡμῖν ἀκατατάκτῳ καὶ θεωρουμένῳ ἐν τοῖς πολλοῖς. τοσαῦτα ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν χρησιμεύσοντα τῶν κατηγοριῶν προεχθέμενοι, ἡδη ἐπ' αὐτὰς χωρῶμεν. πρότερον δὲ ὡς ἐν κεφαλαίῳ διὰ τὸ εὐσύνοπτον αὐτὰς διελώμεθα, εἴτα καὶ διεξοδικῶς καὶ τινα θεωρητικῶς περὶ αὐτῶν ἀπορήσομεν καὶ ζητήσομεν.

4 Τῶν δὴ κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν λεγομένων ἔκαστον ἦτοι οὐσίαν σημαίνει ἡ ποσὸν ἡ ποιὸν ἡ πρός τι ἡ ποῦ ἡ ποτὲ ἡ κεῖσθαι ἡ ἔχειν ἡ ποιεῖν ἡ πάσχειν. καὶ οὐσία μέν, ὡς ἐν τύπῳ εἰπεῖν, οἷον ἀνθρωπός, ἵππος· ποσὸν δὲ οἷον δίπηχος, τρίπηχος· ποιὸν δὲ οἷον λευκόν, γραμματικόν· πρός τι δὲ οἷον διπλάσιον, ἡμισυ, μεῖζον· ποῦ δὲ οἷον ἐν Λυκείῳ, ἐν ἀγορᾷ· ποτὲ οἷον χθές, πέρυσι· κεῖσθαι οἷον ἀνάκειται, κάθηται· ἔχειν οἷον ὑποδεδέσθαι, ὠπλίσθαι· ποιεῖν οἷον τέμνειν, καίειν· πάσχειν δὲ οἷον τέμνεσθαι, καίεσθαι. ἔκαστον δὲ τῶν εἰρημένων ἐν οὐδεμιᾷ καταφάσει ἡ ἀπόφασει λέγεται, τῇ δὲ 30 πρὸς ἄλληλα τούτων συμπλοκῇ κατάφασις ἡ ἀπόφασις γίνεται. ἀπασα γὰρ δοκεῖ κατάφασις ἡ ἀπόφασις ἦτοι ἀληθής ἡ ψευδής εἶναι· τῶν δὲ κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν λεγόμενων οὐδὲν οὔτε ἀληθής οὔτε ψεῦδος ἔστιν, οἷον ἀνθρωπός, λευκόν, τρέχει, νικᾷ. ὡς δὲ καὶ κατ' ἐπιστημονικὴν ἔφοδον

1 μόνον M 7 ἔστιν ομ. M 8 δρμοίως ομ. M 9 ἀλλὰ] ἀλλ' ἡ corr. L κατὰ
ομ. B 10 ὀνομάσθη M 11 τὸ μὲν L 13 τῷ — δεκτικῷ M 14 post
διὰ add. μὲν M 15 ἀδίων L 18 γίνεσθαι BL 23 χρησιμεύοντα M
24 χωροῦμεν M 25 διελόμεθα BM 30 δὲ (post πρός τι) ομ. M 31 λυκίου
BL 32 πέρισσος L 35 ἀπασι B

διαιρετικῶς τὰ τῶν ὄντων γένη ληφθείη (ή γάρ νυνὶ τομὴ οὐ διαιρεσίς ἀλλ' ἀπαρίθμησις), ὡδὸς δὲν ἔχοι· τῶν ὄντων τὰ μὲν ὑπάρκεις εἰσί, τὰ δὲ ἐνέργεια, τὰ δὲ πάθη· τὰς γὰρ δυνάμεις, ᾧς μέστις ὑπάρκειων οὔσας καὶ ἐνεργειῶν, ταῖς ὑπάρκεσι συντετάχαμεν. τὰς μὲν οὖν ἐνεργείας καὶ τὰ πάθη αἱ 5 τε τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν κατηγορίαι προσειλήφασι. τῶν δὲ ὑπάρκειων αἱ μέν εἰσι καθ' ἑαυτάς, ἀς οὐδίσιας κατονομάζομεν, αἱ δὲ ὑφεστήκασιν ἐν ἑτέροις· καὶ τούτων αἱ μὲν κατὰ σχέσιν θεωροῦνται, αἱ δὲ ἀσχετοί εἰσι. καὶ τῶν ἀσχέτων αἱ μὲν ἀμέριστοι καὶ ἀδιάστατοι, αἱς τὸ ποιὸν ἀφορίζεται, αἱ δὲ κατὰ διάστασιν καὶ τὸν πληθυσμόν, ἀς τὸ ποσὸν περιειληφεν. τῶν δὲ κατὰ σχέσιν 10 αἱ μὲν πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγονται, ἀς πάσας ή τοῦ πρὸς τι κατηγορία συνέσχειν, αἱ δὲ οὐ πρὸς ἀντιστρέφοντα. καὶ τούτων αἱ μὲν κατὰ τὴν πρὸς τὰ σώματα σχέσιν θεωροῦνται, αἱ δὲ κατὰ τὴν πρὸς τὰ ἀσώματα· καὶ τούτων τὴν μὲν κατὰ τὴν πρὸς τόπον ή τοῦ ποῦ ἔχει κατηγορία, τὴν δὲ κατὰ τὴν πρὸς χρόνον ή τοῦ ποτέ. τῶν δὲ κατὰ τὴν πρὸς τὰ σώματα σχέσιν ή μὲν 15 κατὰ τὴν πρὸς ἔκεινα, ἐφ' ὧν ἰδρύμεθα η ἐστῶτες η καθήμενοι η ἀνακείμενοι, ἀπερ ὅπο τὸ κεῖσθαι ἀνάγομεν, η δὲ κατὰ τὴν πρὸς τὰ περικείμενα, δσα ὅπο τὸ ἔχειν τιθέμεθα· τὰ γὰρ σώματα, πρὸς ά η σχέσις αὐτῆς, οὐτως ἔχει, ᾧς η ἡμᾶς ἐν ἔκεινοις η ἔκεινα ἐν ἡμῖν ἰδρύσθαι. καὶ ἀποχρῶσα μὲν καὶ αὗτη τῶν γενῶν η εἰς δέκα διαιρεσίς· διαιρεθείη δὲν τὰ αὐτὰ καὶ 20 οὐτω. τὸ δη η ἐν αὐτῷ ὑφεστηκε καὶ ἔστιν οὐδίσια, η ἐν ἑτέρῳ· καὶ τούτου τὸ μὲν ἐν σχέσει ἔστι καὶ ποιεῖ τὰ πρὸς τι, τὸ δὲ ἀσχετόν ἔστι. τοῦ δὲ ἀσχέτου τὸ μὲν κατὰ διάστασιν θεωρεῖται καὶ ποιεῖ τὸ ποσόν, τὸ δὲ ἀδιάστατόν ἔστι καὶ ποιεῖ τὸ ποιόν. καὶ οὐτω μὲν τὰς τέσσαρας καὶ κυριωτέρας τῶν κατηγοριῶν ἀπὸ διαιρέσεως ἔχομεν· η δὲ τῆς οὐδίσιας πρὸς τὰς τρεῖς 25 ἐπιπλοκὴ τὰς ἀλλας ἔξ ἀποτελεῖ. αὐτῇ γὰρ μετὰ μὲν τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου ποιεῖ τὸ ποῦ καὶ τὸ ποτέ (εἰδη δὲ ποσοῦ τόπος καὶ χρόνος), μετὰ δὲ τοῦ ποιοῦ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν, μετὰ δὲ τοῦ πρὸς τι τὸ κεῖσθαι καὶ τὸ ἔχειν. καὶ κατὰ ταῦτα μὲν η δτι ἐγγύτατα τούτοις η εἰς τὰ δέκα τῶν γενῶν διαιρεσίς κυριώτατα γίνοιτ' ἄν. ἀλλ' εἰ δέκα μὲν τὰ ἐν τῷ αἰσθητῷ ἐνταῦθα 30 γένη, δέκα δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ νοητῷ τὰ αὐτά, πότερον δμώνυμος η συνώνυμος η κοινωνία τῶν τῆδε πρὸς τὰ ἔκει; [καὶ] η μηδετέρως, ἀλλ' ᾧς ἀφ' ἐνδὲ καὶ πρὸς ἐν· τῇ γὰρ διὰ τῶν μέσων ἐπιπλοκὴ συνέχεια μία συνάγεται τῶν πρώτων τε καὶ τελευταίων γενῶν, ητις οὔτε συγχεῖ τὰ ἔνυλα τοῖς ἀύλοις (πεπέρασται γὰρ ἐν τοῖς ἴδιοις δροῖς ἔκατερ), οὔτε διασχίζει ἀπ' ἀλλήλων 35 αὐτά, διὰ τὸ κοινοῖς συνδέσμοις συνέχεσθαι, καὶ ἐξηρτῆσθαι ἀει τῶν κρειττόνων τὰ καταδεέστερα καὶ πάντα τοῖς ἀλύτοις δεσμοῖς τῆς ὁμοιότητος συμπεραίνεσθαι. διὰ τοῦτο καὶ Πλάτων ἐν Παρμενίδῃ τὸ ἐν διὰ πασῶν διατείνει

2 ὑπάρκεις L ¹	5 τὸ ποιεῖν B	9 πληθυσμόν L	12 σώμα L	13 τὰ μὲν L ¹	πρὸς τὸν τόπον B	κατὰ ομ. M ¹ .	15 πρὸς ομ. M	18 η (ante ἡμᾶς) ομ. M	19 η ομ. B	20 post δη add. γὰρ B	αὐτῷ scripsi: αὐτῶ libri	καὶ τοῦτο M	21 τὸ (ante μὲν) ομ. M	25 ἔξαποτελεῖ M	μὲν ομ. M	26 ἥδη L	28 καὶ ομ. M	29 κυριωτάτη γένοιτ' ἄν M	31 καὶ delevi	η scripsi: εἰ libri	μηδ' ἑτέρως BM	36 τοῖς L
---------------------------	---------------	---------------	-----------	--------------------------	------------------	---------------------------	---------------	------------------------	------------	-----------------------	--------------------------	-------------	------------------------	-----------------	-----------	----------	--------------	---------------------------	---------------	---------------------	----------------	-----------

τῶν ὑποθέσεων, εἴτε περὶ θεοῦ, εἴτε περὶ νοῦ ἡ ψυχῆς καὶ σώματος ὁ λόγος γένοιτο, κατὰ τὴν ἐπὶ πάντα προϊόσσαν διαφορούμενην κοινότητα. ἔχει δὲ ἀπορίαν τὸ τε πάσχειν καὶ τὰ πρός τι, ἕτι δὲ τὸ κεῖσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰ ἐν τοῖς ἀτρέπτοις καὶ ἀπαθέσι καὶ οὖσι ἐφ' ἑαυτοῖς ἐνεῖναι ταῦτα ἰσχυριού-
5 μεθα. ἡ δυνατὸν μὲν καὶ ταῦτα κατ' ἀναλογίαν ἔκει θεωρεῖν, ἡ μόνη ληπτὰ τῇ μεταβάσει τὰ νοητὰ γέγονεν, εἴπερ μεθέξεις ἀπ' ἄλληλων καὶ ἴδρυσεις ἐν ἄλληλοις καὶ ἐπ' ἔκεινοις εἰσί, καὶ τὰ μὲν αἴτια τὰ δὲ αἰτιατὰ ὑμνοῦμεν. εἰ δέ τις ἄλλως ἀκούων τοῦ πάσχειν καὶ τοῦ πρός τι μὴ ἀξιοῖ θεωρεῖν αὐτὰ ἐν τοῖς νοητοῖς, οὐχ ἀπίθανον λέγειν, διτὶ δέκα ὄντων τῶν δλων γενῶν, ἐν μὲν 10 τοῖς συνθέτοις πάντα εὗροι τις, ὡς καὶ ἐν τούτῳ τὴν σύνθεσιν ἐνδεικνυμένοις (καὶ γάρ ἐν τοῖς μερικωτέροις ἀεὶ πλείονά ἔστι τὰ ὑπάρχοντα, κατὰ μερισμὸν πλεοναζομένοις), ἐπὶ μέντοι τῶν νοητῶν οὐ πάντα ὑπάρχει, ἄλλα μόνα τὰ τοῖς ἀπλουστάτοις προσήκοντα γένη. καὶ οὐκ ἀνέτινα μὴ μετέχει τῶν δλων γενῶν, ἐλλιπῆς ἡ 15 διαιρεσις δείκνυται, ἀλλ' ἐάν τι τῶν προτεινομένων ἔξω πίπτῃ τῆς εἰς τὰ δέκα ἀναγωγῆς, τότε ὁ καθόλου λόγος τῶν κατηγοριῶν ἐνδέής ἔσται.

'Ἀλλ' εὶς πᾶσαν φωνὴν πράγματος σημαντικὴν εἰς ταύτας ἀνάγεσθαι δεῖ, πᾶσα δὲ φωνὴ τοῖς ὀκτὼ τοῦ λόγου ἀφωρίσται μέρεσι, ἐπιστῆσαι δεῖ, πῶς ἔσται ἡ διαινομή. τὸ μὲν ὄνομα διτὶ ἀνάγεται ὡς εἰς ἀρχὰς τὰς κατηγορίας, δῆλον (ἢ 20 γάρ οὐσίαν σημαίνει ὡς τὰ κύρια, τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια, ἡ μίαν τῶν ἐννέα ὡς τὰ ἔτερα, εἰ μήπω εἴη τι τῶν ἀδήλων καὶ ἀσημάντων), καὶ περὶ τοῦ ῥήματος δέ, ὡς διώρισται πρότερον, διτὶ τὰ τρίτα τῶν ὄριστικῶν εἰς τὰ γένη ἀνάγεται. δῆλη δὲ καὶ ἡ μετοχή, δπως ἔχει συμπλοκής. περὶ δὲ τῶν ἄλλων οἰνον συνδέσμων, ἄρθρων, προθέσεων καὶ τῶν λοιπῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν ῥηματικῶν 25 ἐγκλίσεων ἔξω μιᾶς τῆς ὄριστικῆς τί χρὴ λέγειν; καὶ πρὸ τούτων τὰς στερήσεις καὶ ἀποφάσεις ἐν τίνι ἀνάδομεν καὶ πῶς; ἡ περὶ μὲν συνδέσμων καὶ ἄρθρων καὶ τῶν ὑπολειπορένων τοῦ λόγου μερῶν ἔκεινο λέγομεν, ὡς ἐν οὐδεμιᾳ τῶν κατηγοριῶν ἀναχθῆσται. οὐ γάρ προηγουμένη αὐτῶν ἔστιν ἡ σημασία, ἄλλα συσημμαίνουσιν, ὥσπερ τὰς διπλᾶς εἰώθαμεν παραγράφειν καὶ τὰς 30 κορωνίδας, αἱ καθ' ἑαυτὰς οὐ σημαίνουσί τι, τοῖς γεγραμμένοις δὲ συσημμαίνουσι, καὶ διαφερόντως οἱ σύνδεσμοι. κόλλῃ γάρ ἐοίκασι, τὰ τοῦ λόγου στοιχεῖα συνδέοντες· ὡς μᾶλλον λέξεως ἡ λόγου στοιχεῖα τυγχάνειν. αἱ ἐγκλίσεις δὲ καὶ αἱ στερήσεις αἱ μὲν ὡς πτώσεις ῥήματος τῇ ὄριστικῇ συνταχθήσονται καὶ πρὸς τὴν εἰς τὰ γένη ἀναγωγὴν ἔκεινη συνέψονται, τὰς δὲ ἀποφάσεις 35 καὶ στερήσεις τῆς αὐτῆς τιθέναι κατηγορίας, ἡς καὶ τὰς ἔξεις καὶ καταφάσεις, εὐλογον. τὸ γάρ ἀνυποδετεῖν τῆς αὐτῆς ἔστι κατηγορίας, ἡς καὶ τὸ ὑποδεσθεῖται, καὶ ὁ οὐκ ἀνθρωπως τῆς αὐτῆς τῷ ἀνθρώπῳ. δ γάρ ἡ κατάφασις

1 η σώματος B	2 ἔργοι L	10 τὴν θέσιν M	ἐνδεικνύμενος M
12 τὰ τῆς L ¹	14 μετέχη B	15 πίπτει L	17 post
εἰ add. καὶ M	18 φωνὴ L	τοῖς] τῆς L	22 διώρισται cf. p. 5, 6 sq.
23 συμπαραπλοκῆς M	25 post χρὴ add. καὶ M	26 τῶν συνδέσμων M	
28 προηγημένη M	ἔστιν om. M	32 ἐγκλήσεις M	33 συνταχθήσ- ται M
35 ὑστερήσεις L	37 τῷ] τὸ L		

είναι τίθησιν, ἡ ἀπόφασις ἀνατρεπεῖ· ώς γοῦν ἄκμωφ περὶ αὐτὸν στρεφομένας καὶ τῆς αὐτῆς εἶναι κατηγορίας τίθεμεν. κατάφασιν δὲ καὶ ἀπόφασιν ἐν-
ταῦθα τὸ ὥρισμένον καὶ ἀδριστὸν ὅνομα ἡ ῥῆμα καταχρώμενοι λέγομεν.

Ἐπειδὴ δὲ ἀπλᾶς εἶναι τὰς τῶν κατηγοριῶν σημαντικὰς φωνὰς χρή, διττὸν δὲ
5 τὸ ἀσύμπλοκον, τό τε κατὰ λέξιν καὶ κατὰ δύναμιν, ἐν τούτοις διποτέρως δεῖ διαιτᾶν; μήποτε τὴν κατὰ σημασίαν ζητεῖν ἀπλότητα χρὴ παρέντας τὴν λέξιν,
καὶ εἰς τοσαῦτα τὸ τῇ φωνῇ ἀνάγειν ἐν, εἰς δσα καὶ ἡ λέξις ἐδήλωσεν.
φανερὸν οὖν ὡς τὸ περιπατῶ καὶ ζῶ ὑπό τε τὴν οὐσίαν θήσομεν καὶ τὸ
ποιεῖν· οὐδὲν γάρ διαφέρει ταῦτα κατὰ δύναμιν τῶν λόγων τῶν ἐντελῶν, οἷον
10 ἀνθρώπως τρέχει ἡ διαλέγεται. καὶ τὸ αἰκίζομαι δέ, πάθος δηλοῦν καὶ ἐνέρ-
γειαν, δυσίως καὶ τὸ ἐποιησάμην, ἐλουσάμην, καὶ δσα τῆς μέσης εἰσὶ δια-
θέσεως, ὑπό τε τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἀνάζομεν. καὶ ἐπὶ τῶν δυνομάτων δὲ
ώσαντας· τὸ γάρ βορέας εἰ μὲν δηλοῖ τὸ πνεῦμα, ὑπὸ τὴν οὐσίαν, εἰ δὲ τὸ
κλίμα, ὑπὸ τὸ ποῦ· καὶ δλως τὰ δμώνυμα πρὸς τὰς διαφόρους σημασίας καὶ
15 τὴν εἰς τὰ γένη διανομὴν διάφορον ἔχουσιν. ὥσπερ δὲ μίαν φωνὴν διείλουμεν
εἰς διάφορα, οὕτω καὶ πολλὰς ἔστιν δτε εἰς μίαν κατηγορίαν συνάξουμεν, ὡς
ἔχουσιν οἱ δρισμοὶ πάντες· ἐν γάρ τὸ ζῶν λογικὸν θνητὸν καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν
τῷ ἀνθρώπῳ κατηγορίαν. ἀλλὰ τὸ σημεῖον καὶ ἡ μονάς, ἔτι δὲ κίνησις καὶ
τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ ἐν τίσι τῶν γενῶν καὶ δπως ἔχουσι τὴν ἀναγωγὴν;
20 ἡ τὸ μὲν σημεῖον ἐν τῷ ποσῷ καὶ τὸ ἐν τίθεσθαι δεῖ (ἀρχαὶ μὲν γάρ τὸ
μὲν τοῦ συνεχοῦς τὸ δὲ τοῦ διωρισμένου· δμογενεῖς δὲ αἱ ἀρχαὶ τοῖς ὃν
εἰσιν ἀρχαὶ), κίνησιν δὲ καὶ τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ κοινῶς θεωρεῖν ἐν ἀπασι
προσήκει τοῖς γένεσιν. εἰ δὲ καὶ τὸ ἐφ' δσα τὸ δν διαιρεῖσθαι δμωνύμως
θείημεν, περὶ αὐτοῦ τὰ εἰκότα λέξομεν.

25 Ἐπὶ τοσοῦτον καὶ περὶ τούτων πραγματευσαμένους ἔξῆς ἀν εἴη περὶ ἑκά-
στης τῶν κατηγοριῶν εἰπεῖν, διαιροῦντας καὶ ὑπογράφοντας, καὶ πρώτον περὶ¹
οὐσίας· αὗτη γάρ τῶν ἄλλων προέχει καὶ φύσει καὶ τάξει καὶ ἀξιώματι.

Οὐσία δέ ἔστιν ἡ κυριωτάτη τε καὶ πρώτως καὶ μάλιστα λεγομένη, ἡ 5
μήτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται, μήτε ἐν ὑποκειμένῳ τινὶ ἔστιν, οἷον ὁ
30 τὸς ἀνθρώπος καὶ ἀδὲ τὸς βοῦς. τριτῆς γάρ οὐσίης τῆς οὐσίας, τῆς μὲν νοητῆς
καὶ ἀόλου καὶ ἀσωμάτου, τῆς δὲ διανοητῆς τῆς ἐν κοινότητι θεωρουμένης,
τῆς γενικῆς δηλαδὴ καὶ εἰδητικῆς, καὶ ἔτι τῆς αἰσθητῆς, περὶ τῆς αἰσθητῆς
ὅ λόγος ἡμῖν. τριχῶς δὲ καὶ ταύτης νενεμημένης, κατά τε τὸ εἶδος καὶ τὴν
ὑλὴν καὶ τὸ σύνθετον, τὴν κατὰ τὸ σύνθετον οὐσίαν πρώτην ἐνταῦθα καὶ
35 μάλιστα λέγομεν. τῇ τε γάρ αἰσθήσει ἐναργεστάτῃ πασῶν καὶ εἰδους καὶ
ὑλῆς συλληπτικῇ καὶ τοῖς πολλοῖς γνώριμος, καὶ τῷ ὑποκεισθαι πρώτως ταῖς
τε κοιναῖς οὐσίαις τὸ κατηγορεῖσθαι δίδωσι καὶ τοῖς συμβεβηκόσι τὸ εἶναι.
σεμνύνοντες δὲ αὐτὴν ἐξ ἀποφάσεως τὴν ὑπογραφὴν ἀπεδώκαμεν, τῇ ἀναιρέσει

1 στρεφομένων B	6 post μήποτε add. χρὴ LM	13 τὸ μὲν γάρ M	
εἰ καὶ δηλοὶ M	15 τὴν ομ. M	19 τῶ δυνάμει L	ἐν—ἐνεργείᾳ (22)
ομ. M	28 οὐσία δὲ] περὶ οὐσίας superscribit L: in margine adscribit B		
ἡ κυριωτάτη καὶ M	πρώτος L: πρώτη M	33 τριχῶς] τριτῆς M	35 καὶ
ἥδη καὶ M	36 τῷ] τὸ M	πρώτα M	37 τε ομ. M
ἀποδεδώκαμεν M			38 ἀπογραφὴν

τῶν ὡν οὐκ ἔστι τὴν φύσιν αὐτῇ καὶ τὸ δὲ ἔστι θέμενοι. οὐ πανταχοῦ δὲ τοῦτο ποιεῖν εὐχερές, ἀλλ' ἐν οἷς ἀντιδιήρηται τὰ ἀποφασικόμενα καὶ τὸ πλῆθος τῶν προσληφθέντων συνήρηται. δεύτεραι δὲ οὐσίαι λέγονται τὰ εἰδή, ἐν οἷς εἰδεσιν αἱ πρώτως οὐσίαι λεγόμεναι ὑπάρχουσι, ταῦτά τε καὶ τὰ τῶν εἰδῶν 5 τούτων γένη, οἷον δὲ τὶς ἀνθρώπος, Σωκράτης τυχὸν ἡ Πλάτων, ἐν εἰδεῖ μὲν ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ, γένος δὲ τοῦ εἰδούς ἔστι τὸ ζῶον. δεύτεραι οὖν αὗται οὐσίαι λέγονται. φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, διτὶ τῶν καθ' ὑποκειμένου λεγομένων, ἀναγκαῖον καὶ τούνομα καὶ τὸν λόγον κατηγορεῖσθαι τοῦ ὑποκειμένου, οἷον δὲ ἀνθρώπος καθ' ὑποκειμένου λέγεται τοῦ τινὸς ἀνθρώπου καὶ 10 κατηγορεῖται γε τούνομα· τὸν γάρ ἀνθρώπον κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου κατηγορήσεις. καὶ δὲ ὁ λόγος δὲ δὲ ὁ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου κατηγορηθήσεται· δὲ γάρ τὶς ἀνθρώπος καὶ ἀνθρωπός ἔστι καὶ ζῶον. ὥστε καὶ τοῦνομα καὶ ὁ λόγος κατὰ τοῦ ὑποκειμένου κατηγορηθήσεται. τῶν δὲ ἐν ὑποκειμένῳ δύντων (ταῦτα δέ εἰσι τὰ τῇ οὐσίᾳ ἀντιδιηρημένα ἐννέα γένη) ἐπὶ μὲν 15 τῶν πλείστων οὕτε τοῦνομα οὐδὲ δὲ λόγος κατηγορεῖται τοῦ ὑποκειμένου (οὕτε γάρ ἡ ψυχὴ ἐπιστήμη λέγεται, εἰ μήπου κατὰ παρανυμάτιν εἴποιμεν αὐτὴν ἐπιστήμονα, οὕτε δὲ τῆς ἐπιστήμης λόγος κατὰ τῆς ψυχῆς λέγεται· οὐ γάρ ἔστιν ἔξις θεωρητικὴ ἡ ψυχή· ἀλλ' οὐδὲ τὸ χρῶμα κατὰ τοῦ σώματος οὐδὲ δὲ ὁ λόγος αὐτοῦ), ἐπ' ἐνίσιν δὲ τοῦνομα μὲν οὐδὲν κωλύει ποτὲ κατηγορεῖσθαι 20 τοῦ ὑποκειμένου, τὸν δὲ λόγον ἀδύνατον· οἷον τὸ λευκὸν ἐν ὑποκειμένῳ δὲν τῷ· σώματι, κατηγορεῖται τοῦ ὑποκειμένου (λευκὸν γάρ τὸ σῶμα λέγεται), δὲ λόγος τοῦ λευκοῦ οὐδέποτε κατὰ τοῦ σώματος κατηγορηθήσεται. ὥστε τὰλλα πάντα ἥτοι καθ' ὑποκειμένων λέγεται τῶν πρώτων οὐσιῶν, ἡ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἔστι. τοῦτο δὲ φανερὸν ἐκ τῶν καθ' ἔκαστα προχειρίζομένων, 25 οἷον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ζῶον κατηγορεῖται· οὐκοῦν καὶ κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου τὸ ζῶον κατηγορηθήσεται· εἰ γάρ κατὰ μηδενὸς τῶν τινῶν ἀνθρώπων, οὐδὲ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου δλως. πάλιν τὸ χρῶμα ἐν σώματι· οὐκοῦν καὶ ἐν τινὶ σώματι. εἰ γάρ μὴ ἐν τινὶ τῶν καθ' ἔκαστα, οὐδὲ ἐν σώματι δλως. ὥστε τὰ ἄλλα πάντα ἥτοι καθ' ὑποκειμένων τῶν πρώτων οὐσιῶν λέγεται ἡ 30 ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἔστι. μὴ οὐσῶν οὖν τῶν πρώτων οὐσιῶν ἀδύνατον τῶν ἄλλων τι εἶναι.

Τῶν δὲ δευτέρων οὐσιῶν μᾶλλον οὐσία τὸ εἶδος τοῦ γένους· ἔγγιον γάρ τῆς πρώτης οὐσίας ἔστιν. ἐὰν γάρ ἀποδιδῷ τὶς τὴν πρώτην οὐσίαν τῇ ἔστιν, οἰκειότερον καὶ γνωριμώτερον ἀποδώσει τὸ εἶδος ἀποδιδούς ἡ τὸ γένος, οἷον 35 τὸν τινὰ ἀνθρώπον γνωριμώτερον ἀποδοίη τὶς ἀνθρώπον ἀποδιδούς ἡ ζῶον· τὸ μὲν γάρ τοις μᾶλλον τοῦ τινὸς ἀνθρώπου, τὸ δὲ κοινότερον. καὶ τὸ τὸ δένδρον ἀποδιδούς γνωριμώτερον ἀποδοίη δένδρον ἀποδιδούς ἡ φυτόν. ἔτι αἱ πρῶται οὐσίαι διὰ τὸ τοῖς ἄλλοις ἀπασιν ὑποκεισθαι καὶ πάντα τὰ ἄλλα κατὰ τούτων κατηγορεῖσθαι ἡ ἐν ταύταις εἶναι διὰ τοῦτο μᾶλιστα οὐσίαι πρῶται

5 τυχῶν libri	9 δὲ om. M	14 δὲ om. M	19 δὲ] μὲν M	21 τὸ
om. M	23 ἥτοι] εἴτε M	24 αὐταῖς] αὐτῇ M	εἰσι B	25 κατηγορεῖ-
σθαι LM	26 τὸ ζῶον om. M	30 ὑποκειμένω L	37 δὲ ἀποδοίη BM	
38 τὸ om. L				

λέγονται. ὡς δέ γε αἱ πρῶται οὐσίαι πρὸς τὰ ἄλλα πάντα ἔχουσιν, οὕτω καὶ τὸ εἶδος πρὸς τὸ γένος ἔχει. ὑπόκειται γάρ πως τὸ εἶδος τῷ γένει· τὰ μὲν γὰρ γένη κατὰ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται, τὰ δὲ εἶδη κατὰ τῶν γενῶν οὐκ ἀντιστρέφει. ὥστε καὶ ἐκ τούτων τὸ εἶδος τοῦ γένους μᾶλλον οὐσία. αὐτῶν 5 δὲ τῶν εἰδῶν δσα μή ἐστι γένη, οὐδὲν μᾶλλον ἔτερον ἔτερον οὐσία ἐστίν· οὐδὲ γάρ οἰκειότερον ἀποδιώσεις κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου τὸν ἀνθρωπὸν ἀποδιόδους η̄ κατὰ τοῦ τινὸς ἵππου τὸν ἵππον. ὕσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων οὐσιῶν οὐδὲν μᾶλλον ἔτερον ἔτερον οὐσία ἐστίν· οὐδὲ γάρ μᾶλλον δ τις ἀνθρωπὸς οὐσία ἐστίν η̄ ο τις βοῦς. διττῆς γάρ οὕσης τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν 10 δόδοι, τῆς μὲν καθ' ἣν ἀπὸ τῶν μερικωτέρων πρὸς τὰ καθολικώτερα καὶ γενικώτερα ἀναγόμεθα, τῆς δὲ καθ' ἣν τὸ ἐν καὶ κοινὸν εἰς τὰ προσεχῆ καὶ δύμόστοιχα τέμνομεν, τὸ μὲν μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον ἐν οὐσίαις καὶ τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον κατὰ τὴν εἰς βάθος θεωρεῖται ἀντεκέτασιν καὶ διαιρεσιν, τὸ δὲ μήτε μᾶλλον μήτε ἡττον καὶ τὸ ἐπ' ἵσης καὶ τὸ ταύτην ἐν τῇ κατὰ πλάτος 15 παραβολῇ καὶ παραθέσει γινώσκεται.

Εἰκότως οὖν μετὰ τὰς πρώτας οὐσίας μόνα τῶν ἄλλων τὰ τούτων εἶδη καὶ γένη δεύτεραι οὐσίαι λέγονται· μόνα γάρ δηλοῖ τὴν πρώτην οὐσίαν τῶν κατηγορούμενων. τὸν γὰρ τινὰ ἀνθρωπὸν ἐὰν ἀποδιδῷ τις τί ἐστι, τὸ μὲν εἶδος η̄ τὸ γένος ἀποδιόδους οἰκείως ἀποδώσει· καὶ γάρ γνωριμώτερον ποιήσει 20 ἀνθρωπὸν η̄ ζῶν ἀποδιόδους· τῶν δὲ ἄλλων εἰ τι ἀν ἀποδιδῷ τις, ἀλλοτρίως ἐσται ἀποδεδωκός, οἷον η̄ λευκὸν η̄ τρέχει η̄ διτοῦν τῶν τοιούτων ἀποδιόδους. ὥστε εἰκότως ταῦτα μόνα τῶν ἄλλων οὐσίαι λέγονται. ἔτι αἱ πρῶται οὐσίαι διὰ τὸ τοῖς ἄλλοις ἀπασιν ὑποκεῖσθαι καὶ τὰ ἄλλα πάντα κατὰ τούτων κατηγορεῖσθαι κυριώτατα οὐσίαι λέγονται. ὡς δέ γε αἱ πρῶται οὐσίαι πρὸς τὰ 25 ἄλλα πάντα ἔχουσιν, οὕτω καὶ τὸ εἶδη καὶ τὰ γένη τῶν πρώτων οὐσιῶν πρὸς τὰ λοιπὰ πάντα ἔχει· κατὰ τούτων γὰρ πάντα τὰ λοιπὰ κατηγορεῖται· τὸν γὰρ τινὰ ἀνθρωπὸν ἔρεις γραμματικόν· οὐδοῦν καὶ ἀνθρωπὸν καὶ ζῶν γραμματικὸν ἔρεις.

Ἐπειδὴ δὲ διελομεν κατὰ τὴν τῶν πολλῶν δόξαν, πόσαι καὶ τίνες εἰσὶν 30 οὐσίαι, ὑπόλοιπον ἀν εἴη ζητεῖν τά τε κοινῶς προσόντα καὶ τὰ ἰδίως αὐτῇ. εἰ μὲν γὰρ ἦν δρον ἔχαστου τῶν γενῶν ἀποδιόδοναι, ἡττον ἔδει φροντίζειν τῆς τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς παραδόσεως· τῷ γὰρ δρισμῷ η̄ τε φύσις δλη καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῇ κατεφαίνετο· νυνὶ δὲ τῷ μὴ εὐπορεῖν τούτου, ἀλλὰ τὸ τῆς 35 κατανοήσεως ἐν ὑπογραφῇ ποιεῖσθαι καὶ παραδείγμασιν, εἰκότως ἐδέησε τῆς τῶν ὑπαρχόντων κατανοήσεως, τῶν τε κοινῶν καὶ μαλιστα τῶν ἰδίων. καὶ πρὸς τούτοις τὸ κυρίως ἀποδιόδουν ίδιον κατὰ μὲν ἀκρίβειαν καὶ κυριότητα ὑφεῖται τοῦ δρισμοῦ, πρὸς δὲ τὴν τοῦ ὑποκειμένου σαφήνειαν καὶ φανέρωσιν ἡττον η̄ οὐδαμῶς. ἐπειδὴ δὲ πανταχοῦ διὰ ζητήσεως τὸ ἀληθὲς ἐξευρίσκομεν, πρῶτον περιπεσούμεθα τοῖς ὀλοσχερῶς λεγομένοις ἴδιοις, καὶ διελέγχαντες αὐτὰ 40 οὗτως ἐπὶ τέλει τὸ ἀληθὲς παραδώσομεν.

3 κατὰ (post εἶδη) ομ. LM 4 γένος τοῦ εἶδους M 7. 8 δευτέρων οὐσιῶν B 12 τὸ
(ante ἡττον) ομ. M 18 ἀνῶν M¹ 21 ὅτοιον L 24 κυριώταται M 25 ἔχει M
29 τῶν ομ. BL 32 τῶν ομ. M 37 σαφήνειαν καὶ repetit M

Καὶ δὴ πρῶτον τῶν ἄλλων ἔκεινο λέγομεν, δτι κοινὸν κατὰ πάσης οὐσίας τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι. ἡ μὲν γάρ πρώτῃ οὐσίᾳ οὔτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ ἐστί· τῶν δὲ δευτέρων οὐσιῶν φανερὸν μὲν καὶ οὕτως δτι οὐχ εἰσιν ἐν ὑποκειμένῳ. ὁ γὰρ ἀνθρώπος καθ' ὑποκειμένου 5 μὲν τοῦ τινὸς λέγεται ἀνθρώπου, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ οὐκ ἐστιν· οὐ γὰρ ἐν τῷ τινὶ ἀνθρώπῳ ὁ ἀνθρώπος ἐστιν. ὥσαύτως δὲ καὶ τὸ ζῶον καθ' ὑποκειμένου μὲν λέγεται τοῦ τινὸς ἀνθρώπου, οὐκ ἐστι δὲ τὸ ζῶον ἐν τῷ τινὶ ἀνθρώπῳ. ἐτὶ τῶν ἐν ὑποκειμένῳ δητῶν τὸ μὲν ὄνομα οὐδὲν κωλύει κατηγορεῖσθαι ποτε τοῦ ὑποκειμένου, τὸν δὲ λόγον ἀδύνατον. τῶν δέ γε δευτέρων οὐσιῶν κατη-
10 γορεῖται καὶ ὁ λόγος κατὰ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τούνομα· τὸν γὰρ τοῦ ἀνθρώπου λόγον κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου κατηγορήσεις καὶ τὸν τοῦ ζῶου. ἐτὶ τὰ μὲν ἐν ὑποκειμένῳ δητὰ φθαρῆναι δύναται σωζομένων τῶν ὑποκειμένων, ὕστερ τὸ λευκὸν ἡ τὸ μουσικόν· τὰ δὲ εἰδῆ καὶ τὰ γένη οὐ δύναται φθεί-
ρεσθαι μενόντων τῶν ἀτόμων καθ' ὅν λέγονται· μᾶλλον μὲν οὖν ἔκεινων 15 οἰχομένων τὰ καθόλου μένει. ὥστε οὐκ ἀν εἴη οὐσία τῶν ἐν ὑποκειμένῳ. οὐκ ἴδιον δὲ οὐσίας τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἡ διαφορὰ τῶν μὴ ἐν ὑποκειμένῳ ἐστί. τὸ γὰρ πεζὸν καὶ τὸ δίπουν καθ' ὑποκειμένου μὲν λέγεται τοῦ ἀνθρώπου, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ οὐκ ἐστιν· οὔτε γὰρ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ δίπουν ἐστὶν οὔτε τὸ πεζόν. καὶ ὁ λόγος δὲ δ τῆς διαφορᾶς κατηγορεῖται, καθ' οὐδὲν λέγοιτο ἡ
20 διαφορά, οἷον εἰ τὸ πεζὸν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου λέγεται, καὶ ὁ λόγος δ τοῦ πεζοῦ κατηγορηθήσεται τοῦ ἀνθρώπου· πεζὸν γάρ ἐστιν δ ἀνθρώπος. ἡ γὰρ διαφορά, ποιότης οὖσα οὐσίας, τῶν τε συμβεβηκότων καὶ τῆς οὐσίας ἐστὶ σύνδεσμος, καὶ διὰ μέσης αὐτῆς τὰ τε συμβεβηκότα καὶ ἡ οὐσία συνάπτονται, καὶ οὕτω τῶν πάντη διαφερόντων κατὰ τάξιν φυσικὴν ἡ ἔνωσις γίνεται. ἡ
25 γὰρ φύσις οὐκ ἄμεσον τὴν εἰς τάνατία ποιεῖται μετάβασιν· οὐδὲν γάρ ἀπὸ τῶν φυτῶν ἀθρόως ἐπὶ τὰ ἐντελῆ τῶν ζῶων ἐβράδισεν· ἀλλὰ τὴν μεταξὺ τῶν ζωο- φύτων οὐσιῶν ὑπέστησεν, οὐδὲν ἀπὸ τοῦ λευκοῦ πρὸς τὸ μέλαν ἡλθεν, μὴ τοῦ φαιοῦ μεσιτεύοντος. οὕτω κάνταυθα συναγωγὴν ἀμφοτέρων τὴν διαφορὰν συνεστήσατο, μέρος οὖσαν οὐσίας καὶ συμπληροῦσαν αὐτήν. μὴ ταραττέτω
30 οὖν ἡμᾶς τὰ μέρη τῶν οὐσιῶν ὡς ἐν ὑποκειμένοις δητα τοῖς θλοις, μήποτε ἀναγκασθῶμεν οὐκ οὐσίας αὐτὰ φάσκειν εἶναι· οὐδὲν γάρ οὕτω τὰ ἐν ὑποκει- μένῳ ἐλέγετο, τὰ ὡς μέρη ὑπάρχοντα ἐν τινὶ, ἀλλὰ τὰ μὴ ὡς μέρη. εἰ δὴ κοινὸν κατὰ πάσης οὐσίας τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι, τί δὲν περὶ τοῦ νοῦ ἡ τῆς ψυχῆς φήσαιμεν καὶ πρὸ τούτων περὶ τῶν ἰδεῶν αὐτῶν; αἱ μὲν γὰρ ἐν
35 νῷ ὑφεστήκασιν, ὁ δὲ ἐν ψυχῇ, ἡ δὲ ἐν σώματι. ἡ μὴ ὡς ἐν ὑποκει- μένῳ μηδὲ κατὰ συμβεβηκότα τὴν ἐν τούτοις εἶναι δεῖ λέγειν μέθεξιν, ἀλλ' ὡς οὐσίαν ἐν ἑτέρᾳ οὐσίᾳ, τὴν κατ' ἐνέργειαν ἐν τῇ κατὰ δύναμιν καὶ τὴν

5 ἀνθρώπου λέγεται M post ἐστιν iterat τῶν δὲ δευτέρων — ἐν ὑποκειμένῳ (3.4) M
11 κατηγορήσεις BL¹ 13 δύνανται M φθαρῆναι M 14 λέγεται M
18 οὔτε—οὔτε scripsi: οὐδὲ—οὐδὲ libri 24 τῶν om. LM 26 ἀθρώως]
εὐθέως M τὴν] τὰ L¹ 29 οὖσαν οὐσιῶν L 30 ὡς om. M
τοῖς λόγοις M 32 εἰ δὲ M 35 ἐν τῇ ψυχῇ L 36 τὴν] τοῖς M
εἶναι om. M

χωριστήν καὶ ἀσώματον ἐν τῇ ἀτελεῖ καὶ σωματικῇ, καὶ τὴν συνέχουσαν καὶ κρατοῦσαν ἐν τῇ ἔχομένῃ καὶ ἀρχομένῃ, ὥσπερ δὲ εἰ καὶ ἐν νηὶ κυθερνήτην ἐνεῖναι λέγοιμεν ἡ ἐν δρματι ἡνίοχον.

Τύπαρχει δὲ ταῖς οὐσίαις καὶ ταῖς διαφοραῖς τὸ πάντα συνωνύμως τὰ ἀπ' 5 αὐτῶν λέγεσθαι. πᾶσαι γάρ αἱ ἀπὸ τούτων κατηγορίαι ἦτοι κατὰ τῶν ἀτόμων κατηγοροῦνται ἡ κατὰ τῶν εἰδῶν. ἀπὸ μὲν γάρ τῆς πρώτης οὐσίας οὐδεμίᾳ ἐστὶ κατηγορία· κατ' οὐδενὸς γάρ ὑποκειμένου λέγεται· τῶν δὲ δευτέρων οὐσιῶν τὸ μὲν εἶδος κατὰ τοῦ ἀτόμου κατηγορεῖται, τὸ δὲ γένος καὶ κατὰ τοῦ εἰδῶν καὶ κατὰ τοῦ ἀτόμου. ὠσαύτως δὲ καὶ αἱ διαφοραὶ καὶ κατὰ τῶν 10 εἰδῶν καὶ κατὰ τῶν ἀτόμων κατηγοροῦνται. καὶ τὸν λόγον δὲ αἱ πρῶται οὐσίαι ἐπιδέχονται καὶ τὸν τῶν εἰδῶν καὶ τὸν τῶν γενῶν, καὶ τὸ εἶδος δὲ τὸν τοῦ γένους· δσα γάρ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου φυσικῶς λέγεται καὶ οὐσιωδῶς, τοσαῦτα καὶ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου ρήθησται. ὠσαύτως δὲ καὶ τὸν τῶν διαφορῶν λόγον ἐπιδέχονται τὰ εἰδῆ τε καὶ τὰ ἄτομα. συνώνυμα 15 δέ γε ἡν, ὧν καὶ τοῦνομα κοινὸν καὶ λόγος δι αὐτός· ὥστε πάντα τὰ ἀπὸ τῶν οὐσιῶν καὶ διαφορῶν συνωνύμως λέγονται. ἀλλὰ πᾶς οὐσίας μόνης καὶ διαφορᾶς τὴν συνώνυμον κατηγορίαν ἐθέμεθα, ὅρωντες ἐνοῦσαν καὶ ταῖς ἄλλαις τῶν κατηγοριῶν αὐτήν; πάντα γάρ τὰ ἐν ἐκείναις γένη καὶ εἰδῆ συνωνύμως κατὰ τῶν ὃντας αὐτὰ λέγεται. καὶ γάρ ἡ ἐπιστήμη κατὰ τῆς γραμματικῆς, ἡ 20 δὲ κατὰ τῆς ἐν τῷδε τῷ γραμματικῷ συνωνύμως ρήθησται. ἡ πρώτως μὲν τῇ οὐσίᾳ καὶ κυριώτατα τοῦτο ἐστι, μεταφέρεται δὲ ἐκεῖθεν καὶ μεταδίδοται καὶ τοῖς ἄλλοις γένεσιν, ὥσπερ καὶ τὸ χρῶμα οὐσιωδῶς κατηγορεῖσθαι τοῦ λευκοῦ λέγομεν, κατὰ τὴν ἔξιν τῆς ἐπιστήμης ἐκ τῆς οὐσίας τὸ οὐσιῶδες μετάγοντες καὶ ἔτι κατὰ τὸ κοινῶς σημανόμενον· πᾶσα γάρ ἀπλῶς ὅπαρξις, 25 εἴτε καθ' ἔαυτὴν ἔσταται εἴτε πρὸς ἔτερον ἡδρασται, οὐσία λέγεται, ὥσπερ καὶ ὄν.

Τρίτον δὲ οὐσίας παρακολούθημα τὸ δεῖξει ὑποκεῖσθαι καὶ οἷον τῇ χειρὶ παραδηλοῦσθαι καὶ ἀθρόως τῇ αἰσθήσει καταλαμβάνεσθαι· πᾶσα γάρ οὐσία δοκεῖ τόδε τι σημαίνειν. ὡς γάρ ἐν ποιῷ τὸ τοινόδε καὶ ἐν ποσῷ τὸ τοσόνδε 30 οἰκείως καὶ προσφυῶς λαμβάνεται, οὕτω τὸ τόδε δεικτικὸν ἐπὶ τῆς οὐσίας καὶ καταλλήλως ἀποδοθῆσεται. ἐπὶ μὲν γάρ τῶν πρώτων οὐσιῶν ἀναμφισβήτητον καὶ ἀληθές ἐστιν, διτε τόδε τι σημαίνει· ἄτομον γάρ καὶ ἐν ἀριθμῷ τὸ δηλούμενον· ἐπὶ δὲ τῶν δευτέρων οὐσιῶν φαίνεται μὲν δομοίως τῷ σχήματι τῆς προσηγορίας τόδε τι σημαίνειν, διτε εἴπη ἀνθρωπὸν ἡ ζῶον, οὐ μὴν 35 ἀληθές γε, ἀλλὰ μᾶλλον ποιόν τι σημαίνειν· οὐ γάρ ἐν ἐστι τὸ ὑποκείμενον ὥσπερ ἡ πρώτη οὐσία, ἀλλὰ κατὰ πολλῶν δι ἀνθρωπος λέγεται καὶ τὸ ζῶον. οὐχ ἀπλῶς δὲ ποιόν τι σημαίνει, ὥσπερ τὸ λευκόν (οὐδὲν γάρ ἄλλο σημαίνει

1 χωριστικὴν M	ἀτελῆ L ¹	3 ἐκεῖναι L: εἰναι M	7 τῶν δὴ M	8 γένους L
9 τῶν ἀτόμων M		11 καὶ (post ἐπιδέχονται) οι. BM	12 τῶν τοῦ L	
14 τε οι. M	15 καὶ δ λόγος M	16 λέγεται M	17 καὶ L	19 ἡ ἐπιστήμη L
21 κυριώτατον M		23 κατὰ scripsi: καὶ libri	28 ἀθρόον M	
29 τῷ ποιῷ M	ἐν τῷ ποσῷ M	30 δεικτικῶς M	31 καὶ ταλλήλως M	
32 ή] ἐν M	34 ἀνθρωπος BL	35 οὐ γάρ ἐνεστι L		

τὸ λευκὸν ἀλλ' ἡ ποιόν), τὸ δὲ εἶδος τῆς οὐσίας καὶ τὸ γένος περὶ οὐσίαν τὸ ποιὸν ἀφορίζει· ποιὸν γάρ τινα οὐσίαν σημαίνει. ἐπὶ πλεῖον δὲ τῷ γένει ἡ τῷ εἶδει τὸν ἀφορισμὸν ποιεῖται· ὁ γὰρ ζῶν εἰπὼν, ἐπὶ πλεῖον περιλαμβάνει ἡ δὲ τὸν ἄνθρωπον. ἀλλὰ πῶς τὸν τινὰ ἄνθρωπον ἄνθρωπον καὶ ζῶν, 5 ἔτι δὲ καὶ λογικὸν καὶ θνητὸν λέγομεν, εἰ μὴ πάντα ταῦτα τάδε ἔστιν; ἡ δὲ τὰ εἶδη τὰ καταταχθέντα τάδε λέγειν οὐχ ἀτοπον, ὁ λόγος δὲ ἡν περὶ τῶν καθ' έαυτὰ ἐπινοουμένων. οἱ μέντοι τοῖς εἶδεσι καὶ τοῖς γένεσι διδόντες ὑπόστασιν καὶ διώς οἱ τὰς ἴδεας εἰσάγοντες καὶ τὸ τάδε ταῦτα εἶναι ἐπόμενον ταῖς ὑποθέσεσιν ἔχουσιν. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ ἀτομος οὐσίᾳ, ἡ καὶ κυρίως τὸ τόδε 10 πρόσεστι, τριτή κατά τε ὅλην καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ συνάμφω, τὸ τόδε κατὰ πάντα ρηθῆσται. *(ὅστε)* οὐχ ἀν εἴη οὐδὲ τοῦτο οὐσίας ἴδιον· ἐλλείπει γάρ ὕσπερ τὸ πλεονάζειν τὰ πρὸ αὐτοῦ.

Τυπάρχει δὲ ταῖς οὐσίαις καὶ τὸ μηδὲν ἐναντίον αὐταῖς εἶναι. τῇ γὰρ πρώτῃ οὐσίᾳ τί ἀν εἴη ἐναντίον, οἷον τῷ τινὶ ἄνθρωπῳ ἡ τῷ τινὶ ζῷῳ; 15 οὐδὲν γάρ ἔστιν ἐναντίον. οὐδέ γε τῷ ἄνθρωπῳ ἡ τῷ ζῷῳ οὐδέν ἔστιν ἐναντίον. οὐ μόνης δὲ τοῦτο τῆς οὐσίας ἔστιν, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐπὶ ἄλλων πολλῶν, οἷον ἐπὶ τοῦ ποσοῦ· τῷ γὰρ διπήχει ἡ τριπήχει οὐδέν ἔστιν ἐναντίον, οὐδέ γε τοῖς δέκα οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδενί, εἰ μή τις τὸ πολὺ τῷ δλίγφ φαίη ἐναντίον εἶναι ἡ τὸ μέγα τῷ μικρῷ· τῶν δὲ ἀφωρισμένων ποσῶν οὐδὲν οὐδενί 20 ἔστιν ἐναντίον. πρὸς δὲ τοὺς ἐνισταμένους ἐπὶ τὰς ἀντιδιγγημένας τῶν οὐσιῶν, ἐναντιοῦσθαι λέγοντας τὸ σῶμα τῷ ἀσωμάτῳ ἡ τὸ λογικὸν τῷ ἀλόγῳ, οὕτω δεῖ ἀπαντᾶν ὡς εἰ μὲν ἀπόφασις τοῦ σώματος τὸ ἀσώματον ἡ τοῦ λογικοῦ τὸ ἀλογον, οὐχ ἔστιν ἡ ἀπόφασις ἐναντίον· εἴτε δὲ καταφατικὴν ἔχει δύναμιν εἶδος τι δηλοῦσθαι ἔτερον τοῦ σώματος καὶ τοῦ λογικοῦ, οὐχ ἀν οὐδὲ οὕτως 25 εἴη ἐναντίον. πῶς γὰρ τὸ παράγον καὶ τάττον ἐναντίως ἔχει πρὸς τὸ παραγόμενον ὑπ' αὐτοῦ καὶ ταττόμενον; νοῦς γὰρ καὶ λόγος οὐφίστησι τά τε σώματα καὶ τὰ ἀλογα. ἀλλ' οὐδὲ εἶδος εἶδει ἐναντίον, ὡς ἀν εἴποι τις περὶ πυρός τε καὶ ὕδατος, ἀλλὰ κατὰ τὰς διαφορὰς καὶ ποιότητας τοῖς στοιχείοις ἡ ἀντίθεσις γίνεται. ἀλλ' οὐδὲ οἱ ἐν ταῖς ἀρχαῖς τὴν ἐναντίωσιν θέμενοι ἡττον ἀτοπα 30 λέγουσι, καὶ τῇ οὐσίᾳ τὴν μὴ οὐσίαν ἀντιτιθέντες ἡ τῇ τοῦ ἀγαθοῦ φύσει τὴν τοῦ κακοῦ καὶ τὴν τῶν χειρόνων ἀρχὴν τῇ τῶν βελτιόνων. εἰ μὲν γὰρ μὴ ὅν λέγουσι τὸ μηδαμῶς ὅν, οὐδεμίαν ἔξει τὴν σχέσιν ἡ τὴν παράθεσιν πρὸς τὸ ὅν· εἰ δὲ μετέσχε πῃ τοῦ ὄντος, πῶς πάντη κεχωρισται ἡ τῷ ὄντι ἀντίκειται, δ γε αὐτοῦ μετείληφεν; εἰ δὲ ὡς οὐσίαι δύο κεχωρισμέναι, αὐτὸ 35 τὸ εἶναι ἐν ἔξουσιν. εἰ δὲ κατ' ἐκβεβήκυαν ἔτερότητα ἔκγρηνται καὶ ἀλλήλων ἀρίστανται, ὡς καθάπτεις ἥλιοτριωμέναι καὶ μηδὲν κοινὸν ἔχουσαι, οὐδὲ τῆς τῶν ἐναντίων μεθέξουσι σχέσεως. καὶ εἰ μέν, ὕσπερ εἴωθε λέγεσθαι, ἀπὸ τοῦ ὄντος τὸ μὴ ὅν, οἷον ἀπὸ τοῦ θείου καὶ ἀύλου καὶ νοητοῦ τὸ αἰσθητὸν

1 ἡ τὸ ποιόν M 1. 2 τὸ ποιὸν ομ. L¹ 3 παραλαμβάνει M 6 καταγθέντα M
 7 γένει καὶ τοῖς εἶδεσι M 11 ὕστε addidi 13 μηδὲν] μὴ M 14 οἷον—
 ἐναντίον (16) ομ. M 16 γὰρ ομ. M 17 δηπήχει B¹ L 22 δεῖ] δὴ M
 26 αὐτῆς M 27 εἴπη M 30 ἀντιθέντες M ταῖς—φύσεσι M 33 πάν-
 τως M 34 αὐτοῦ] αὐταῖς M ως ομ. M 36 ἔχουσιν M

παράγεται καὶ δρώμενον, ὡς ἀν ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔσχατον καὶ ἀπὸ ποιητοῦ ποίημα, πῶς ἀν ἔχοι πρὸς αὐτὸν τὴν ἐναντίωσιν κατὰ τὸ πάντη ἀπὸ αὐτοῦ κεχωρίσθαι, εἴπερ ἀπὸ αὐτοῦ τὴν δλῆν ἔσχεν ὑπόστασιν; εἰ δέ γε ἐξ ἀρχῆς καθ' ἑαυτὰ ὑφέστηκεν, διὰ τί τὸ μὲν ἔσται δν τὸ δὲ μὴ ὄν, η τὸ μὲν ἀγαθὸν 5 τὸ δὲ κακόν, εἴπερ ἀρχαὶ ἄμφω καὶ αἰτία; πῶς δὲ καὶ συνῆλθε τὰ δύο, ἀπὸρον εὑρεῖν. εἰ δὲ τρίτου δέοι τοῦ συνάξοντος, πῶς ἔσται ταῦτα πρῶτα καὶ ἀνώτατα ἐναντία, ὥσπερ ἐλέγετο; εἰ δὲ ἀσύνακτα μεμενήκασι, πῶς γένεσις ἐπετελέσθη καὶ τόδε τὸ πᾶν; τοσαῦτα οὖν καὶ ἔτι πλείω ἄποπτα ἔψεται τοῖς 10 ἐν ταῖς ἀρχῇς μετὰ τοῦ ὄντος καὶ τοῦ ἀγαθοῦ τὸ μὴ ὄν καὶ τὸ κακὸν ἀπολείπουσιν.

Ἐπει δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐδὲ τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι ἐναντίωσιν ἴδιον τῆς οὐσίας ἐφάνη, μεταβῶμεν ἐφ' ἔτερον· δοκεῖ γὰρ η οὐσία οὐκ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον. λέγω δὲ οὐχ δι τοι οὐσία οὐδίας οὐκ ἔστι μᾶλλον οὐσία καὶ ἡττον οὐσία (τοῦτο μὲν γὰρ εἰρηται δι τοι ἔστιν· ἐν οἷς γὰρ διαιροῦντες τὰς 15 μὲν οὐσίας πρώτας καὶ μάλιστα, τὰς δὲ δευτέρας καὶ ἡττονας ὀνομάζομεν, τί ἄλλο η τοῦτο παρεδηλοῦμεν; καὶ μετὰ μικρὸν δέ, ὅπηνίκα τὰς μὲν ὡς νοητὰς καὶ ἀύλους θεωρῶμεν, τὰς δὲ ὡς αἰσθητὰς καὶ ὄντικάς, η τὰς μὲν λογικὰς τὰς δὲ ἀλγόντις, τὸ καν τῇ οὐσίᾳ παρεῖναι τὸ ἀτιμότερον καὶ τὸ τιμώτερον παριστάνομεν), ἀλλ' δι τοι ἐπὶ τῶν ὅμοταγῶν καὶ ὁμοστοίχων ἔχαστη οὐσία τοῦτο, 20 διπερ ἔστιν, οὐ λέγεται μᾶλλον καὶ ἡττον. οἶον εἰ ἔστιν αὐτῇ η οὐσία ἀνθρωπος, οὐκ ἔστι μᾶλλον καὶ ἡττον ἀνθρωπος οὔτε αὐτὸς ἐαυτοῦ οὐδὲ ἔτερος ἔτερου· οὐ γάρ ἔστιν ἔτερος ἔτερου μᾶλλον ἀνθρωπος, ἀσπερ τὸ λευκόν ἔστιν ἔτερον ἔτερου μᾶλλον λευκόν, καὶ καλὸν ἔτερον ἔτερου μᾶλλον καὶ ἡττον καλὸν λέγεται, καὶ ἑαυτοῦ μᾶλλον καὶ ἡττον λέγεται, οἶον τὸ σῶμα λευκὸν δν μᾶλλον 25 λευκὸν λέγεται εἰναι νῦν η πρότερον, καὶ θερμὸν δν μᾶλλον λευκὸν καὶ ἡττον λέγεται. η δέ γε οὐσία οὐδὲν μᾶλλον οὐσία καὶ ἡττον λέγεται· οὐδὲ γὰρ ο ἀνθρωπος μᾶλλον νῦν ἀνθρωπος η πρότερον λέγεται, οὐδέ γε τῶν ἀλλων οὐθέν, δοσα ἔστιν οὐσία. ἀλλ' οὐδὲ τῷ λογικώτερον ἀνθρώπον ἀνθρώπου λέγεσθαι κατὰ τὴν οὐσιώδη λογικότητα διαφέρειν αὐτοὺς εἰπούμεν (ἐκείνη γὰρ ἐπὶ ισης) 30 ἀλλὰ κατὰ τὴν ἔξιν η τὴν ἐνέργειαν. ο μέντοι περὶ τῆς ὅλης λόγος ἐν τούτοις προσίσταται· οὐσία γάρ πως οὖσα μᾶλλον καὶ ἡττον λέγεται καὶ μέγα καὶ μικρὸν καὶ πολὺ καὶ δλίγον, καὶ δλως τὰ ἐναντία ἐν αὐτῇ φανταζόμεθα. η καθδ μὲν δυνάμει πάντα, αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν οὐδὲν διαφέρει (ισην γὰρ καὶ ὀσαύτως τὴν πρὸς δλα τὰ ὄντα ἔμφασιν καὶ ὑποδοχὴν ἔχει), ἀπὸ μέντοι τῆς 35 πρὸς τὸ εἶδος σχέσεως η τοιαύτη παραλλαξις αὐτῇ παραγίνεται. ὥστε οὐκ ἀν δλως ἐπιδέχεται η οὐσία τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον. οὐκ ἔστι δὲ οὐδὲ τοῦτο ἴδιον τῆς οὐσίας τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι αὐτῇ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον. καὶ γὰρ τὸ ποσὸν οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον· ἀριθμὸς γὰρ ο γ τοῦ δ

1 παράγεται Diels: παράγεσθαι libri τοῦ om. B 2 ἔχοι scripsi: ἔχοιεν libri αὐτὰ M τῶ L αὐτῆς κεχώρισται M 3 αὐτῶν M 4 διὰ τί δ μὲν M 7 ἀνωτάτω B 8 τοῖς] τῆς M 9 κακὸν om. M 14 γὰρ (post μὲν) om. L 15 δομαζόμεν M 16 παρεδηλοῦμεν M 18 ἀτιμώτερον L 21 αὐτὸς scripsi: ἐαυτὸς libri 24 post ἑαυτοῦ add. δὲ M 28 τὸ M 36 οὐκ ἔστι — ἡττον(37) om. M

οὐκ ἔστι μᾶλλον καὶ ἡπτον, οὐδὲ τόπος τόπου οὐδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν.

Μάλιστα δὲ ἴδιον οὐσίας δοκεῖ τὸ ταῦτὸν καὶ ἐν ἀριθμῷ ὃν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ μεταβολὴν τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικόν, οἷον ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων οὐδὲν 5 ἀνέχοι τις τὸ τοιοῦτον προσενεγκεῖν, δσα μή ἔστιν οὐσία, δὲν ἀριθμῷ ὃν δεκτικὸν τῶν ἐναντίων ἔστιν, οἷον τὸ χρῶμα, δὲν ἔστιν ἐν καὶ ταῦτὸν τῷ ἀριθμῷ, οὐδὲν 10 ἔσται λευκὸν καὶ μέλαν, οὐδὲν ἡ αὐτὴ πρᾶξις καὶ μία τῷ ἀριθμῷ οὐκ ἔσται φαύλη καὶ σπουδαία· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, δσα μή ἔστιν οὐσία. ἡ δέ γε οὐσία, ἐν καὶ ταῦτὸ διάριμψ ὃν, δεκτικὴ τῶν ἐναντίων ἔστιν, 15 οἷον δὲ τις ἀνθρωπος, εἰς καὶ δὲ αὐτὸς ὁν, δὲ μὲν λευκὸς δὲ δὲ μέλας γίνεται, καὶ θερμός γε καὶ ψυχρός, καὶ φαῦλος γε καὶ σπουδαῖος. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν διάφορος φαίνεται τὸ τοιοῦτον, εἰ μή τις ἐνίσταιτο τὸν λόγον καὶ τὴν δόξαν φάσκων τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικά. ὁ γάρ αὐτὸς λόγος ἀληθῆς τε καὶ ψευδῆς δοκεῖ εἶναι, οἷον εἰ ἀληθῆς εἴη λόγος τὸ καθῆσθαι τινα, ἀναστάντος 20 αὐτοῦ δὲ αὐτὸς οὗτος λόγος ψευδῆς ἔσται. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς δόξης· δόξαν δὲ ἐνταῦθα τὸν ἐνδιάμετον λόγον ἐν ψυχῇ καὶ ἀνευ φωνῆς λέγομεν. εἰ γάρ τις ἀληθῶς δοξάζοι τὸ καθῆσθαι τινα, ἀναστάντος αὐτοῦ ψευδῶς δὲ αὐτὸς οὗτος δοξάζει, τὴν αὐτὴν ἔχων περὶ αὐτοῦ δόξαν. εἰ δέ τις καὶ τοῦτο παραδέχοιτο, ἀλλὰ τῷ γε τρόπῳ διαφέρει. τὰ μὲν γάρ τῶν οὐσιῶν αὐτὰ 25 μεταβάλλοντα δεκτικὰ τῶν ἐναντίων ἔστι· ψυχρὸν γάρ ἐκ θερμοῦ γενούμενον μετέβαλεν (ἥλοισται γάρ) καὶ φαῦλον ἐκ σπουδαίου. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔκαστον αὐτὸ μεταβολὴν δεχόμενον τοῦ ἐναντίου δεκτικόν ἔστιν. δὲ δὲ λόγος καὶ ἡ δόξα αὐτὰ μὲν ἀκίνητα πάντη πάντως διαμένει, τοῦ δὲ πράγματος κινούμενου τὸ ἐναντίον περὶ αὐτὰ γίνεται· δὲ μὲν γάρ λόγος δια- 30 μένει τοῦ καθῆσθαι τινα, τοῦ δὲ πράγματος κινηθέντος δὲ μὲν ἀληθῆς δὲ δὲ ψευδῆς λέγεται. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς δόξης. ὥστε τῷ τρόπῳ γε ἴδιον δὲν εἴη τις οὐσίας τὸ κατὰ τὴν ἑαυτῆς μεταβολὴν δεκτικὴν τῶν ἐναντίων εἶναι. εἰ δέ τις καὶ τοῦτα παραδέχοιτο, τὴν δόξαν καὶ τὸν λόγον φάσκων δεκτικὰ τῶν ἐναντίων εἶναι, οὐκ ἔστιν ἀληθῆς τοῦτο. ὁ γάρ λόγος καὶ ἡ δόξα οὐ τῷ 35 αὐτῷ δεδέχθαι τι τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικὰ λέγεται; ἀλλὰ τῷ περὶ ἔτερον τὸ πάθος γεγενῆσθαι. τῷ γάρ εἶναι τὸ πρᾶγμα καὶ μεταβάλλεσθαι, τούτῳ καὶ ὁ λόγος ἀληθῆς ἡ ψευδῆς εἶναι λέγεται, οὐ τῷ αὐτῷ δεκτικὰ εἶναι τοῦ ἐναντίου. ἀπλῶς γάρ δέν ποτε διάφορος οὔτε δὲ λόγος κινεῖται οὔτε ἡ δόξα· ἀμα γάρ τῷ ῥῆμῇναι δὲ λόγος ἔφθαρται καὶ τῷ δοξασθῆναι ἡ δόξα· δὲ δὲ μή μένει 40 μηδὲ ἔστιν δλως, πῶς δὲν κινηθείη ἡ δέξεται τι ἡ ἀποβαλεῖ; ὥστε οὐκ δὲν

2 post οὐδέν add. τὸ ίδιον L	4 δεκτικήν M	5 ἔχη M	ἐν ἀρι-
θμῷ M	12 ἐνίσταται M	απε τὸν add. λέγων M	13 φάσκων
om. M	16 post φωνῆς add. γινόμενον M	17 δοξάζει L' M	22 post
ἔκαστον add. γάρ M	24 κινούμενον—πράγματος (25) om. M	28 εἰ δέ τις—	
ἐναντίων εἶναι (29) om. L	30 δεδέχθαι τι] δέχεσθαι τῶν M	τὸ M	
31 τοῦτο BL	32 lacunam non sensit, quam Categ. exempla omnia habent; ante		
καὶ addendum est ἡ δόξα	εἶναι ἡ ψευδῆς M	αὐτὸς δεκτικὸς εἶναι Categ.	
4 b 10 ex uno libro eoque correcto recepit Bekkerus		34 τὸ δοξασθῆναι BL	
δὲ μή—ώστε (35) om. L	μένη M		

εῖη δεκτικὰ τῶν ἐναντίων, μηδενὸς ἐν αὐτοῖς γινομένου πάθους. ή δέ γε οὐσίᾳ τῷ αὐτῇ τάνατίᾳ δέχεσθαι, τούτῳ δεκτικὴ τῶν ἐναντίων λέγεται· νόσον γάρ καὶ ὄγελαν ὁ αὐτὸς καὶ εἰς ἀνθρώπος ὁ Σωκράτης δέχεται, καὶ λευχότητα καὶ μελανίαν, καὶ ἔκαστον τῶν τοιούτων η αὐτῇ οὐσίᾳ δεχομένη τῶν ἐναντίων 5 εἶναι δεκτικὴ λέγεται. ἀλλ' εἴ τοῦτο μᾶλιστα οὐσίας ἴδιον, τί δὲ περὶ τῆς νοητῆς οὐσίας καὶ ἀμεταβλήτου λέγοιμεν, ἡ τίνα τὰ ἐναντία περὶ αὐτήν, ἀναιρουμένων τῶν αἰσθητῶν ποιοτήτων; καὶ περὶ τῶν σωματικῶν μὲν ἀιδίων δὲ τὸ αὐτὸ διπορεῖν εὐλογον. τίνος γάρ δὲ ἥπιος ἐπιδεκτικὸς ἐναντιότητος ἔσται ἡ αὐτὸς ὁ οὐδρανός, δεῖ τε τὸ εἶδος συμπαραμένον ἔχοντες καὶ ἀεὶ κινούμενοι; 10 καὶ ἐπὶ τῶν φυλαρτῶν δὲ τὸ πῦρ θερμότητος μέν ἔστιν ἐπιδεκτικόν καὶ ἡ χιῶν ψυχρότητος, τῶν ἐναντίων δὲ οὐδὲ. ἡ πρὸς ταῦτα ἑκεῖνο συντόμως εἰπεῖν, ὡς περὶ αἰσθητῆς οὐσίας καὶ μεταβαλλομένης μᾶλλον ὅντος τοῦ λόγου οὕτ' δὲ η νοητὴ οὐσίᾳ τῷ λόγῳ περιλαμβάνοιτο οὔτε η αἰσθητὴ μὲν ἀμεταβλήτος δέ. τό τε πῦρ καὶ η χιῶν οὐδὲ ἐπιδεκτικὰ θερμότητος η ψυχρότητος, ἀλλ' ἐν 15 τούτοις οὐσίωνται· δεῖ δὲ ἐπίκτητον εἶναι τὴν τῶν ἐναντίων μέθεξιν. οὐ πάντα δὲ τὰ ἐναντία παρεῖναι τῷ δεκτικῷ ζητεῖν δεῖ, ἀλλ' ἤρκεσεν ἔστιν οἵς καὶ τρόπος εἰς, τὴν φύσιν δι τὸ δεκτικὴ παραστῆσαι, ὡς ἐπὶ τοῦ πυρὸς η κατὰ τὴν κίνησιν καὶ τὸν τόπον ἀντίθεσις· τῷ γὰρ ἄνω φέρεσθαι τὸ κάτω ἐναντίον, πάσχει δὲ ἀμφο τὸ πῦρ, τὸ μὲν ὑπὸ φύσεως, τὸ δὲ βίᾳ. διλας δὲ η αἰσθητὴ 20 οὐσία, συμφόρησίς ἔστι ποιοτήτων καὶ ὄλης, καὶ ὄμοι μὲν πάντα συμπαγέντα μίαν ποιεῖ, χωρὶς δὲ λαμβανόμενον ἔκαστον τὸ μὲν ποιὸν τὸ δὲ ποσόν ἔστιν η τι ἄλλο. καὶ δ μὲν δὲν ἐκλεῖπον μήπω ἀπητησμένην παρέχηται, μέρος· 25 ἔσται αὐτῆς· δ δὲν γενομένη ἐπισυμβῆ, ἐπίκτητον ἔσται καὶ συμβεβήκος. καὶ ἔκαστον μὲν τῶν συνιόντων οὐκ ἔστιν οὐσία, τὸ δὲ διλον τὸ ἐκ πάντων 30 οὐσίᾳ ἔστιν. οὐ γάρ τὸ διλον ἀληθῆς η οὐσία η αἰσθητὴ οὐσία, ἀλλὰ μιμουμένη τὴν ἀληθῆ. διὰ ταῦτα καὶ συμβαίνει ἐξ ἀνάγκης μήτε πάντα τοῦ εἶναι μετέχειν χωρίως τὰ ἐπ' αὐτῆς μήτε ἡμᾶς τὰ ὑπάρχοντα λαμβάνοντας δύνασθαι τὰ κατ' οὐσίαν προσόντα αὐτῇ περιλαβεῖν. ο γάρ αὐτὸ τὸ εἶναι ζητῶν ἀόρατόν τι ζητεῖ καὶ κρείττον η κατὰ τὴν αἰσθητὴν οὐσίαν. καὶ ταῦτα μὲν 35 ἐν τούτοις.

Ἐπὶ δὲ τοῖς ἀποδεδομένοις οὐσίας ἴδιοις ἑκεῖνο παρατηρήσεις· ἐπεὶ γάρ ἔκαστον τῶν ὄντων γινώσκομεν ταῖς τε οἰκείαις διαφοραῖς καὶ ταῖς ἀντιδιαιρουμέναις πρὸς αὐτάς (αἱ μὲν γάρ τι ἔστι τὸ πρᾶγμα, αἱ δὲ τι οὐκ ἔστι σημαίνουσιν), ἔξ. ἀμφοτέρων δὲ η ἐντελεστάτη καταλήψις γίνεται, τὸ μὲν συνωνύμως 40 λέγεσθαι καὶ τὸ τόδε τι σημαίνειν καὶ τὸ τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικήν, καὶ δια τοιαῦτα περὶ οὐσίας λεγόμενα τὴν τῶν ὑπαρχόντων αὐτῇ ἐνέφαινον ἴδιότητα· τὸ δὲ μηδὲν ἔχειν ἐναντίον καὶ μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ηττον ἀ

1 γενομένου M 2 αὐτὴ scripsi: αὐτὴν libri 3 κύργελαν L
 4 μελάνωσιν M 10 η repetit L 11 συντόμως] litteras συντ delevit L post
 συντόμως addendum est δεῖ vel ἔστιν 12 τῷ λόγῳ M 13 η om. B 16 τῷ
 δεκτικῷ παρεῖναι M 17 δεκτικῇ] δεκτικὸν τὸ M 18 τῷ γὰρ B 22 παρέχεται M
 24 τὸ δὲ—αἰσθητὴ οὐσία (25) om. M 31 ἀποδιδομένοις M τῆς οὐσίας B
 θίως L 35 τὸ (ante τόδε) om. L 36 αὐτὴν M 37 ante μὴ add. τὸ M

οὐκ ἔστιν ἀπέφασκον. ἀγαπητὸν δὲ περὶ τῶν μεγίστων καὶ χαλεπῶν τὸ καὶ μικρῶν εὐπορεῖν. κανὸν τοῖς ἀνωτάτοις, δὲ καὶ πρώτοις γένεσιν, ἐπεὶ μὴ δῆμῳ τὴν φύσιν εἰπεῖν εἰχομεν (δεήσει γὰρ τῶν ἀνωτάτω ἀρχῶν ἑτέρας ἀνωτέρας εἶναι), δι’ ὑπογραφῆς καὶ λόγων ἐξωτερικῶν ἀμωσγέπως αὐτὰ δηλοῦν ἐπι-
5 βάλλομεν. οὕσης δὲ τῆς πραγματείας περὶ τῶν ὄντων κατὰ τὰς φερομένας δόξας περὶ αὐτῶν τοῖς πολλοῖς, δεῖ τοὺς ἐντελέστερον πραγματευομένους μετὰ τὸ διαρθρῶσαι τὰς πεπλανημένας ὑπολήψεις καὶ ἀορίστους καὶ τὴν οἰκείαν ἐκτιθέναι καὶ ἀληθῆ· ταῖς μὲν γὰρ ἀνὸ πολὺς ἡσθείη, τῇ δὲ ὁ σοφὸς ἀρεσθείη.
 δὸν καὶ αὐτοὶ ποιεῖν προεθέμεθα, προηγουμένως μὲν καθ’ ἔκαστην τῶν κατη-
 10 γοριῶν κατὰ τὴν περὶ αὐτῶν κρατοῦσαν δόξαν ἐν τοῖς πολλοῖς θεωρεῖν, εἴτα καὶ τὴν ἐπιβαλλουσάν ἐπιστημονικὴν ἐπάγειν ἐπίσκεψιν. καὶ δὴ αὐτίκα οὔτε τὴν αἰσθητὴν οὐσίαν καὶ μερικὴν τῆς διανοητῆς καὶ καθόλου (χωριωτέραν καὶ) πρώτην καὶ μᾶλιστα φύσιον, οὔτε πολλῷ μᾶλλον τῆς νοητῆς καὶ ἀύλου καὶ καθ’ ἔαυτὴν ἔστωσης, ἀλλὰ τούναντίον ἀπαν κυριώτερον μὲν ἡγεῖσθαι (δεῖ)
 15 τοῦ μερικοῦ τὸ καθόλου (τὸ μὲν γὰρ μένει, τὸ δὲ φεύγεται) καὶ πρῶτον καὶ μᾶλιστα· συναναιρεῖ γὰρ ἀναιρούμενον καὶ συνεισφέρεται μὴ συνεισφέρον. κατα-
 λυμένης οὖν ἐντεῦθεν καὶ τῆς ἐκείνως λεγομένης εἰς πρώτας καὶ δευτέρας τῶν οὐσῶν διαιρέσεως, ηδὸν κατὰ φύσιν καὶ ἐπιστήμην ἀντεισαχθείη. τῆς οὐσίας τὸ μὲν νοητὸν καὶ ἀσώματον, οἷον ἀγγελος νῦν καὶ ψυχῆ (ἢ γὰρ δὴ
 20 μιουργικὴ τῶν ὄντων αἰτία καὶ οὐσίας καὶ δλως ὄντος ὑπερεκήρηται), τὸ δὲ αἰσθητὸν καὶ σωματικόν· καὶ τούτου τὸ μὲν ἔμψυχον, τὸ δὲ ἄψυχον. καὶ τοῦ ἄψυχου τὸ μὲν κύκλῳ φέρεται, ὡς ἀπας ὁ ὡρανὸς καὶ τὰ περὶ αὐτὸν σώματα, τὸ δὲ κατ’ εὐθεῖαν. καὶ τούτου τὸ μὲν ἄνω καὶ πέρι, οἷον τὸ πῦρ καὶ ἄήρ, τὸ δὲ κάτω καὶ περὶ τὸ μέσον, ὡς ὅδωρ καὶ γῆ. τοῦ δ’ ἔμψυχου τὸ μὲν
 25 ἀναίσθητὸν ἔστιν ὡς τὸ φυτόν, τὸ δὲ αἰσθητικόν. καὶ τούτου τὸ μὲν ἀμετά-
 βατον, δὸν καὶ ζωόφυτον λέγομεν, τὸ δὲ μεταβατικόν, οἷόν ἔστι τὸ ζῶον. τούτου δὲ τὸ μὲν λογικόν, τὸ δ’ ἀλογον· καὶ τοῦ λογικοῦ τὸ μὲν θνητόν, τὸ δὲ ἀθάνατον. διαιρεθείη δ’ ἀν καὶ ἔκαστον τούτων εἰς ἔτερα πλείονα, ἀλλ’ οὖν ἥμιν εἰς ἔνδεικν ἀρκέσει καὶ ταῦτα. καὶ περὶ μὲν οὐσίας τοσαῦτα
 30 εἰρήσθω.

6 Τοῦ δὲ ποσοῦ τὸ μὲν ἔστι διωρισμένον, τὸ δὲ συνεχές, καὶ τὰ μὲν ἐκ θέσιν ἔχόντων πρὸς ἄλληλα τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων συνέστηκε, τὰ δὲ οὐκ ἐξ ἔχόντων θέσιν. τάπτεται δὲ τὸ ποσὸν μετὰ τὴν οὐσίαν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ,
 ἐπειδὴ κανὸν τῇ φύσει πρώτως τῷ ὄντι σύνεστιν (ἄμα γὰρ ὃν τί ἔστι καὶ πε-
 35 πόσωται· ἢ γὰρ ἐν ἣ πολλὰ αὐτὸν ἀνάγκη εἶναι) καὶ διτὶ προηγεῖται τὸ ἄποιον
 διαστατὸν τῆς ἐν αὐτῷ ἐγγινομένης ποιότητος. ἔστιν οὖν διωρισμένον μὲν
 ποσὸν ἀριθμὸς καὶ λόγος, συνεχές δὲ γραμμή, ἐπιφάνεια, σῶμα, ἔτι παρὰ ταῦτα

1 καὶ (post τὸ) ομ. M

2 μικρὸν L¹ M

κανὸν L

ἀνωτάτω B

5 τὰς φαινομένας δόξας M

6 post ἐντελέστερον add. περὶ αὐτῶν M

8 ἐκτιθε-
σθαι B

ταῖς scripsi: τῇ BL: τὴν M

δ πολὺς ομ. L

12 κυριωτέραν καὶ

addidi 14 δεῖ addidi

16 μὴ συνεισφερόμενον M

17 εἰς πρώτας] τῆς

πρώτης M

20 δλως ὄντα M

22 αὐτῶν L¹

BL

31 περὶ ποσοῦ superscribunt

ἔχεσιν ἔχόντων BM

36 ἐγκειμένης M

τόπος καὶ χρόνος. τῶν μὲν γάρ τοῦ ἀριθμοῦ μορίων οὐδεῖς ἔστι κοινὸς δρος, πρὸς δν συνάπτει τὰ μόρια αὐτοῦ· οἷον τὰ πέντε εἰ ἔστι τῶν δέκα μόριον, πρὸς οὐδένα κοινὸν δρον συνάπτει τὰ πέντε καὶ τὰ πέντε, ἀλλὰ διώρισται· καὶ τὰ τρία γε καὶ ἐπτὰ πρὸς οὐδένα κοινὸν δρον συνάπτει, καὶ οὐδὲ δλως 5 ἀν ἔχοις ἐπὶ ἀριθμοῦ λαβεῖν κοινὸν δρον τῶν μορίων, ἀλλ' αἰτι διώρισται· ὥστε δὲ μὲν ἀριθμὸς τῶν διωρισμένων ἔστιν. δμοίως δὲ καὶ δ λόγος τῶν διωρισμένων ἔστιν. δτι μὲν γάρ ἔστι ποσὸν δ λόγος φανερόν. καταμετρεῖται γάρ συλλαβῇ βραχείᾳ καὶ μακρῷ· λέγω δὲ αὐτὸν τὸν μετὰ φωνῆς γινόμενον λόγον. βραχείᾳ δὲ καὶ μακρῷ συλλαβῇ καταμετρεῖσθαι λέγοιτο, οὐκ ἐπειδὴ 10 ἐν βραχεῖ χρόνῳ δὲ βραχεῖα καὶ ἐν μακρῷ δὲ μακρά (ἔνι μὲν καὶ τοῦτο), ἀλλ' δτι φύσει τῇ μὲν σύνεστι τὸ μακρόν, τῇ δὲ τὸ βραχύ· καὶ γάρ δὲ μὲν εδρυνομένης τῆς ἀρτηρίας τῷ πλεονάζειν τῷ πνεύματι γίνεται, δὲ στενουμένης δὲ διλγότητος πνεύματος. ὥστε δὲ μὲν ὡς βραχεῖα φύσει ἐν βραχεῖ χρόνῳ λέγεται, δὲ ὡς μακρὰ ἐν μακρῷ. ἔστιν οὖν δ λόγος διωρισμένον ποσόν· 15 πρὸς οὐδένα γάρ κοινὸν δρον αὐτοῦ τὰ μόρια συνάπτει· οὐ γάρ ἔστι κοινὸς δρος, πρὸς δν αἱ συλλαβαὶ συνάπτουσιν, ἀλλ' ἔκαστη διώρισται αὐτῇ καθ' ἑαυτήν. δὲ γραμμὴ συνεχῆς ἔστιν· ἔστι γάρ (λαβεῖν) κοινὸν δρον, πρὸς δν τὰ μόρια αὐτῆς συνάπτει, στιγμήν, καὶ τῆς ἐπιφανείας γραμμήν· τὰ γάρ τοῦ ἐπιπέδου μόρια πρός τινα κοινὸν δρον συνάπτει. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ 20 σώματος ἔχοις ἀν λαβεῖν κοινὸν δρον, γραμμὴν δὲ ἐπιφάνειαν, πρὸς δν τὰ τοῦ σώματος μόρια συνάπτει· τὸ γάρ σῶμα καθ' δσον μὲν ὑποκείμενόν ἔστιν καὶ ταῦτον καὶ ἐν μένον τῷ ἀριθμῷ τῶν ἐναντίων ἔστι δεκτικόν, κατὰ τοῦτο οὐσία ἔστι· καθ' δσον δὲ τριγῇ διαστατὸν καὶ μετρεῖσθαι πέφυκε, ποσὸν ὑπάρχει. ἔστι δὲ καὶ δ χρόνος καὶ δ τόπος τῶν τοιούτων. δ γάρ νῦν χρόνος συνάπτει 25 πρός τε τὸν παρεληλυθότα καὶ τὸν μέλλοντα. πάλιν δ τόπος τῶν συνεχῶν ἔστι· τόπον γάρ τινα τὰ τοῦ σώματος μόρια κατέχει, δ πρός τινα κοινὸν δρον συνάπτει· οὐκοῦν καὶ τὰ τοῦ τόπου μόρια, δ κατέχει ἔκαστον τῶν τοῦ σώματος μορίων, πρὸς τὸν αὐτὸν δρον συνάπτει, πρὸς δν καὶ τὰ τοῦ σώματος μόρια. ὥστε συνεχὲς ἀν εἶναι καὶ δ τόπος· πρὸς γάρ ἔνα κοινὸν δρον αὐτοῦ συνάπτει 30 τὰ μόρια.

Ἐτι τοῦ ποσοῦ τὰ μὲν ἔκ θέσιν ἔχόντων πρὸς ἄλληλα τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων συνέστηκεν, τὰ δὲ οὐκ ἔκ θέσιν ἔχόντων θέσιν, οἷον τὰ μὲν τῆς γραμμῆς μόρια θέσιν ἔχει πρὸς ἄλληλα· ἔκαστον γάρ αὐτῶν κεῖται που, καὶ ἔχοις ἀν διαλαβεῖν καὶ ἀποδοῦναι, οὐ δέκαστον κεῖται ἐν τῷ ἐπιπέδῳ καὶ πρὸς ποιοῦν 35 μορίον τῶν λοιπῶν συνάπτει. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ τοῦ ἐπιπέδου μόρια θέσιν

3 τὰ πέντε (post συνάπτει)—συνάπτει (4) ομ. M 6 δμοίως—ἔστιν (7) ομ. BM
 10 δὲ βραχεῖα L 13 διλγότητα BM χρόνῳ ομ. B 14 λέγεται] γίνεται L¹ 15 αὐτῷ M 16 ἀλλ' ἐν ἔκαστῃ M 17 ἔχει γάρ M λαβεῖν
 ex Arist. addidi (cf. v. 20) 18 post γάρ add. τῆς ἐπιφανείας M 19 τοῦ (post γάρ) ομ. M 20 τοῦ ομ. M 24 καὶ (post δὲ) ομ. L¹ χρόνος
 ομ. B καὶ δ ομ. BL 25 τε ομ. M 28 τῶν αὐτῶν L 29 αὐτὰ M
 31 ἔκθεσιν BM τῶν ἐν τοῖς μορίοις M 32 ἔκ οὐκ ἔχόντων M
 35 τοῦ ομ. M

ἔχει τινά· διοίως γάρ ἀν ἀποδοθεὶη ἔκαστον οὐ κεῖται, καὶ ποῖα συνάπτει πρὸς ἄλληλα· καὶ τὰ τοῦ στερεοῦ δὲ ὡσαύτως, καὶ τὰ τοῦ τόπου. ἐπὶ δὲ γε τοῦ ἀριθμοῦ οὐκ ἀν ἔχοι τις ἀποδεῖξαι ὡς τὰ μόρια αὐτοῦ θέσιν τινὰ ἔχει πρὸς ἄλληλα η̄ κεῖται που, η̄ ποῖα γε συνάπτει πρὸς ἄλληλα. οὐδέ γε τὰ 5 τοῦ χρόνου· ὑπομένει γάρ οὐδὲν τῶν τοῦ χρόνου μορίων· δ δὲ μή ἐστιν ὑπομένον, πῶς ἀν τοῦτο θέσιν ἔχοι τινά. ἀλλὰ μᾶλλον τάξιν τινὰ εἴποις ἀν ἔχειν τῷ τὸ μὲν πρότερον εἶναι τοῦ χρόνου, τὸ δὲ ὅστερον· καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ δὲ διοίως τῷ τὸ ἐν πρότερον ἀριθμεῖσθαι τῶν δύο καὶ τὰ δύο τῶν τριῶν· καὶ οὕτω τάξιν ἀν τινα ἔχοι, θέσιν δὲ οὐ πάνυ λέβοις ἀν. καὶ δ λόγος 10 δὲ ὡσαύτως· οὐδὲν γάρ ὑπομένει τῶν μορίων αὐτοῦ, ἀλλ' εἰρηταί γε καὶ οὐκέτι τοῦτο ἐστι λαβεῖν. ὥστε οὐκ ἀν εἴη θέσις τῶν μορίων, εἰ γε μηδὲν ὑπομένει· τὸ γάρ μέλλον ἔσειν θέσιν τριῶν δεῖται τούτων, τόποιού ἐν φεκταί, καὶ τοῦ τὰ μόρια συνυπάρχειν, ἀλλὰ μὴ τῶν ἑτέρων γινομένων τὰ ἔτερα ἀφανίζεσθαι, καὶ τοῦ συνέχειαν καὶ ἀλληλουχίαν ἔχειν πρὸς ἄλληλα. ἀλλ' εἰ 15 ἀπαν ποσὸν μέτρον ἐστὶν ὡς μετροῦν (δ γάρ ἀριθμὸς μετρεῖ τὰ διωρίσμένα καὶ δ πῆχυς τὰ συνεχῆ), δ λόγος τί μετρεῖ ποσὸν ὧν; η̄ μετροῦσι μὲν τὰ τοῦ λόγου μόρια, αἱ συλλαβαῖ, μετρεῖται δὲ δ λόγος, καὶ ἐστι ποσὸν οὐχ ὡς μετρῶν, ἀλλ' ὡς μετρούμενος· οὐ γάρ τὰ μετροῦντα μόνα ποσά, ἀλλὰ καὶ τὰ μετρούμενα, ὡς ἀν εἴη καὶ δ χρόνος μέτρον κινήσεως οὐχ ὡς μετρῶν, ἀλλ' 20 ὡς μετρούμενος κατὰ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὅστερον. τὰ μὲν οὖν τοῦ ποσοῦ ἐκ θέσιν ἔχόντων τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων συνέστηκε, τὰ δ' οὐκ ἐξ ἔχόντων θέσιν. ἔτι τῶν ποσῶν τὰ μὲν ἔχει φοπήν, τὰ δὲ οὐκ ἔχει. καὶ τῶν ἔχόντων τὰ μὲν σώματα εἰσι, τὰ δὲ ἀσώματα· σώματα μὲν ὡς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα· τὰ μὲν γάρ αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ πέρικ τὴν φοπήν ἔχει, ὡς τὸ πῦρ καὶ ἀήρ, τὰ 25 δ' ἐπὶ τὸ κάτω καὶ τὸ μέσον, ὡς ὕδωρ καὶ γῆ. εἰ τις δὲ καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ποσὸν ἀσώματον ὑποτίθεται, ἔσται καὶ ἐν ἀσώματοις φοπή· η̄ γάρ πρὸς τὸ σῶμα νεύει, τὴν ἐπὶ τὸ κάτω φοπήν ἔχει· η̄ δὲ πρὸς τὸν νοῦν καὶ τὸ νοητόν, τὴν ἐπὶ τὸ ἄνω. καὶ τῶν μὴ ἔχόντων δὲ φοπήν τὰ μὲν σώματα εἰσιν ὡς τὸ πέμπτον στοιχεῖον καὶ κυκλοφορικόν (οὐ γάρ ἐξ τίνος εἰς τὶ 30 τὴν φοπήν ἔχει, ἀλλὰ περὶ αὐτὸν στρέφεται· οὗτοί δὲ ἀρχῇ η̄ τέλει η̄ δλως πέρατι η̄ ἔκει κίνησις περιγράφεται), τὰ δὲ ἀσώματα, ὥσπερ χρόνος καὶ τόπος, ἔτι δὲ γραμμὴ καὶ ἐπιφάνεια καὶ πρὸ πάντων ὁ νοῦς, οὐσία ἐστῶσα καὶ ἀρ-ρεπής καὶ ἀσώματος.

Ἐτι τοῦ ποσοῦ τὰ μὲν προηγουμένως ἐστὶ ποσά, δσα καθ' αὐτά, οἷον 35 ἀριθμὸς καὶ λόγος καὶ χρόνος καὶ τάλλα, ὧν τὸ ποσὸν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται· τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, δσα κατ' ἄλλο τι ποσὰ εἶναι λέγεται.

1 ποῖα ex Aristotele scripsi (cf. v. 4): ποῖον libri	3 αὐτῶν M	ἔχει τινὰ BM
4 τὰ om. B	6 εἴπεις L	7 τῶν χρόνων M
ἔχει M	10 ὑπομένει M	9 ἀν (post τάξιν) om. M
τόπον libri	13 τοῦ om. M	12 ἔξιν θέσιν M
20 η̄ τὸ M	οὖν om. M	τόπου scripsi:
δέ τις M	27 η̄ γάρ M	14 τοῦ] τὴν M
30 αὐτὸν scripsi: αὐτὸν libri		15 ἀπαν τὸ ποσὸν M
		16 εἴτε τοῦ om. L
		24 καὶ (ante ἀήρ) om. L
		25 εἰ
		νεύειν M
		εἰ δὲ M
		τὸν om. BM
		32 καὶ (post γραμμὴ) om. L

εἰς τὰ κυρίως γάρ ποσὰ ἀποβλέποντες καὶ ταῦτα ποσὰ λέγομεν, οἷον πολὺ τὸ λευκὸν ἡ μέγα λέγεται τῷ τὴν ἐπιφάνειαν πολλὴν ἡ μεγάλη εἶναι, καὶ ἡ πρᾶξις μακρὰ τῷ γε τὸν χρόνον πολὺν εἶναι, καὶ ἡ κίνησις πολλή. οὐ γάρ καθ' αὐτὸν ἔκαστον τούτων ποσὸν λέγεται. οἶον ἐὰν ἀποδίδῃ τις, πόση τις ἡ 5 πρᾶξις ἔστι, τῷ χρόνῳ δριεῖ, ἐνιαυσιαίαν ἡ οὕτω πως ἀποδίδούς. καὶ τὸ λευκὸν ποσόν τι ἀποδίδούς τῇ ἐπιφάνειᾳ δριεῖ· δῆση γάρ ἂν ἡ ἐπιφάνεια εἴη, τοσοῦτον καὶ τὸ λευκὸν φῆσειν εἶναι. ὅστε μόνα κυρίως καὶ καθ' αὐτὰ ποσὰ τὰ εἰρημένα λέγεται, τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν καθ' αὐτό, ἀλλ' ἡ ἄρα κατὰ συμβεβηκός. ὥρα δὴ μετὰ τὴν τῶν εἰδῶν διαίρεσιν καὶ τῶν διαφορῶν καὶ 10 ἐπὶ τὰ ἴδια καὶ παραχολουθοῦντα τῷ ποσῷ μεταβῆναι, ὥσπερ ἐπὶ τῆς οὐσίας ἐποιήσαμεν. καὶ πρῶτον, ἢ κοινὰ αὐτῷ τε καὶ ἄλλαις τῶν κατηγοριῶν, παραδώσομεν, εἴτα τὰ ἴδια καὶ ἢ μόνῳ πρόσεστι.

Καὶ δὴ λέγομεν διτὶ τῷ ποσῷ οὐδέν ἔστιν ἐναντίον. ἐπὶ μὲν γάρ τῶν ἀφωρισμένων ποσῶν φανερὸν διτὶ οὐδέν ἔστιν ἐναντίον, οἷον τῷ διπήχει ἡ τῷ 15 τριπήχει ἡ τῶν τοιούτων τισίν. ἡ τε γάρ γραμμή, καθ' δύον μέν ἔστι γραμμὴ καὶ μοναχῶς διέστηκεν, οὐδεμίαν ἔχει ἐναντίωσιν· καθ' δύον δὲ ποιά, κατὰ τοσοῦτον τὸ εὖθυν καὶ τὸ κυρτὸν ἔχει περὶ αὐτὴν θεωρούμενον. καὶ ἡ ἐπιφάνεια δὲ κατὰ μὲν τὴν εἰς δύο διάστασιν οὐχ ἔχει τὰ ἐναντία, τραχεῖα δὲ καὶ λεία οὐ καθὸ ἐπιφάνεια, ἀλλ' ἡ τοιάδε ρήθησεται, ὥσπερ καὶ λευκὴ καὶ 20 μέλαινα, καθὸ ποιὰ καὶ χρῶμα ἔχουσα. τό τε σῶμα ὡσαύτως κατὰ τὸ τριχῆ διαστατὸν εἶναι ἀναντίθετόν ἔστιν· οὐ γάρ ἔστι τῷ σώματι τὸ ἀσώματον ἐναντίον, ὥσπερ εἴρηται. ἀλλ' οὐδὲ τῷ χρόνῳ, καθ' δύον ἀφορίζει τῷ οἰκείῳ μέτρῳ τὴν κίνησιν, ἔστι τι ἐναντίον, οὐδὲ ἡ ἡμέρα τῇ νυκτὶ ἡναντίωται, καθὸ χρόνοι διάφοροι (εἰς γάρ διάτος πανταχοῦ, εἴπερ ἐν ἄλλοις μὲν νῦν ἐν ἄλλοις 25 δὲ ἡμέρα κατὰ τὸ αὐτὸν νῦν), ἀλλὰ καθὸ πῆ μὲν πεφώτισται, πῆ δὲ ἐσκίασται· τοῦτο δὲ τὸ ποιὸν τινὰ τὸν χρόνον εἶναι μᾶλλον ἡ τὸ ποσὸν παριστᾶ· καὶ τῷ ἀριθμῷ δὲ οὐδέν ἔστιν ἐναντίον· τὰ γάρ δύο καὶ τρία ἀφώρισται καὶ οὐχ ἡναντίωται. οὔτε μὴν τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον ἐναντία, ὥσπερ οὐδὲ τὸ λογικὸν τῷ ἀλόγῳ. ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὸ φεύδεσθαι ἡ ἀληθεύειν τῷ λόγῳ τάναντία 30 προσμαρτυρήσαμεν, ἀλλὰ ποσὸν μέν ἔστιν ὁ λόγος, καθὸ μετρεῖται συλλαβαῖς, φεύδεται δὲ ἡ ἀληθεύει, καθὸ σημαντικός.

Περὶ μέντοι τοῦ τόπου ἔχει ἀμφισβήτησιν, ἣν μετὰ μικρὸν ἐπισκεπτέον· μόνος γάρ τῶν τοῦ ποσοῦ δοκεῖ τάναντία ἐπιδέχεσθαι. νυνὶ δὲ ἔκεινα προστίθεμεν, ἃ τινες λέγουσιν· φασὶ γάρ τὸ πολὺ τῷ δλίγῳ ἐναντίον εἶναι καὶ τὸ 35 μέγα τῷ μικρῷ. τούτων δὲ οὐδέν ἔστι ποσόν, ἀλλὰ μᾶλλον πρός τι· οὐδέν

5 ἐνιαυσιαίαν — δριεῖ (6) οἱ. M	7 εἶναι — καθ' αὐτό (8) οἱ. M	καθ' αὐτὸν L
8 ἡ] sic etiam Categ. p. 5 ^b 10: εἰ Bekker	9 δρα LM	δὲ M 11 ἄλλοις M
15 γραμμὴ (post ἔστι) οἱ. M	18 τραχεῖα scripsi: ταχεῖα libri	19 ἐπιφάνεια
scripsi: γραμμὴ libri	ἀλλ' ἡ M	20 τὸ (post κατὰ) οἱ. M 22 ὥσπερ
εἰρηται] p. 16, 20 sqq.	23 τῇ νυκτὶ — ἡμέρα (25) iterat M	24 γάρ καὶ δ B
25 post καθὸ add. μὲν L	26 τῷ ποιὸν BL	τὸ (post καὶ) οἱ. M ἐναντίον M
30 προσμαρτυρήσομαι M	30 προσμαρτυρήσομαι M	31 ἡ] ἡ B
34 τῷ πολὺ τῷ δλίγον M		

γάρ αὐτὸν καθ' αὐτὸν μέγα λέγεται η μικρόν, ἀλλὰ τῷ πρὸς ἔτερον ἀναφέρεσθαι,
 οἷον ὅρος μὲν μικρὸν λέγεται, κέγχρος δὲ μεγάλη τῷ τὴν μὲν μείζονα τῶν
 ὄμοιον, τὸ δὲ ἔλαττον εἶναι. οὐκοῦν πρὸς ἔτερον η ἀναφορά, ἐπεὶ εἰ γε
 καθ' αὐτὸν τὸ μέγα η τὸ μικρὸν ἐλέγετο, οὐκ ἄν ποτε τὸ μὲν ὅρος μικρὸν
 5 ἐλέγετο, η δὲ κέγχρος μεγάλη. πάλιν ἐν μὲν τῇ κώμῃ πολλούς φαμεν εἶναι
 ἀνθρώπους, ἐν Ἀθήναις δὲ δλίγους, πολλῷ πλείους δύντας. ἔτι τὸ μὲν δίπηχυ
 καὶ τὸ τρίπηχυ καὶ ἔκαστον τῶν τοιούτων ποσὸν σημαίνει· τὸ δὲ μέγα η
 μικρὸν οὐ σημαίνει ποσόν, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τι· πρὸς γάρ ἔτερον θεωρεῖται
 καὶ τὸ μικρὸν καὶ τὸ μέγα. ὥστε φανερὸν διταῦτα τῶν πρὸς τι ἐστιν. ἔτι
 10 ἐάν τε τιθῆται ταῦτα ποσὰ εἶναι ἐάν τε μὴ τιθῇ, οὐκ ἐστιν αὐτοῖς ἐναντίον
 οὐδέν· διὸ γάρ μὴ ἐστιν αὐτὸν καθ' αὐτὸν λαβεῖν, ἀλλὰ πρὸς ἔτερον ἀναφέρεται,
 πῶς διν εἴη τούτῳ τι ἐναντίον; ἔτι δὲ εἰ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐναντία,
 συμβῆσται τὸ αὐτὸν ἄμμα τὰ ἐναντία ἐπιδέχεσθαι, καὶ αὐτὰ δὲ ἑαυτοῖς εἶναι
 15 ἐναντία. συμβαίνει γάρ ποτε ἄμμα τὸ αὐτὸν μέγα τε καὶ μικρὸν εἶναι· ἔστι δὲ
 πρὸς μὲν τοῦτο μικρόν, πρὸς ἔτερον δὲ τὸ αὐτὸν τοῦτο μέγα· ὥστε τὸ αὐτὸν
 καὶ μέγα κατὰ τὸν αὐτὸν εἶναι χρόνον καὶ μικρόν, ὡσθ' ἄμμα τάναντία ἐπι-
 δέχεσθαι καὶ αὐτὰ δὲ αὐτοῖς εἶναι ἐναντία. ἀλλ' οὐδὲν δοκεῖ ἄμμα τάναντία
 20 ἐπιδέχεσθαι, οἷον ἐπὶ τῆς οὐσίας· δεκτικὴ μὲν τῶν ἐναντίων εἶναι ἐλέγετο,
 ἀλλ' οὐχὶ γε νοεῖται καὶ ὑγιαίνει οὐδὲν λευκὸν καὶ μέλαν ἐστὶν ἄμμα. ἀλλ' οὐδὲ
 τῶν ἄλλων οὐδὲν ἄμμα τάναντία ἐπιδέχεται. καὶ αὐτὰ δὲ αὐτοῖς συμβαίνει
 25 ἐναντία εἶναι. εἰ γάρ ἐστι τὸ μέγα τῷ μικρῷ ἐναντίον, τὸ δὲ αὐτόν ἐστιν ἄμμα
 ποσοῦ τὸ μὲν ἐστιν ὥρισμένον, οἷον δύο, τρία, δίπηχυ, τρίπηχυ (περιγέραπται
 γάρ), τὸ δὲ ἀόριστον, ως τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, καὶ πολὺ καὶ δλίγον· ἄδηλον
 γάρ, κατὰ τίνα ὑπεροχὴν η ἐλλειψιν ὑπερέχει η ἐλλείπει. διττὸν δὲ καὶ τοῦτο·
 τὸ μὲν ἀπλῶς ἀόριστον, τὸ δὲ πρὸς τι. τὸ μὲν γάρ μὴ ἀναφερόμενον ἐφ'
 30 ἔτερον διαρθρωθείη, κατὰ δὲ τὴν οἰκείαν διαφορὰν νοούμενον, τὴν πρὸς τὰ ἀνο-
 μοιογενῆ, ἀπλῶς ἀόριστον λέγεται· τὰ δὲ ως κατὰ σύγχρισιν τῶν διαφορῶν
 μεγάλα λεγόμενα καὶ μικρὰ η πολλὰ καὶ δλίγα οὐχ ἀπλῶς ἀόριστα, ἀλλὰ κατὰ
 σχέσιν. ἄλλο μὲν γάρ ἐστι τὸ καθ' ἑαυτὸν θεωρούμενον πλῆθος, ἄλλο δὲ τὸ
 35 κατὰ τὴν πρὸς ἔτερον σχέσιν. δεῖ δὲ τὸ μὲν καθ' ἑαυτὸν μέγα καὶ μικρὸν
 καὶ πολὺ καὶ δλίγον ἐν τοῖς καθ' ἑαυτὰ καὶ ἀύλοις θεωρεῖν εἰδεσι, τὰ μὲν
 κατὰ τὴν ὑπεροχὴν, τὰ δὲ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν καθαρῶν λόγων· τὰ δὲ πρὸς

2. 4 ὅρος L 4 οὐχ δι—ἐλέγετο (5) om. M 7. 8 η τὸ μικρὸν M 9 [ετι]
 ἔστι L 10 τεθῆ utrobique L 12 τῷ μέγα M 15 μέγα τὸ αὐτὸν τοῦτο BM
 17 αὐτοῖς BL 19 οὐχ η γε L: οὐχ η γε M 20 αὐτοῖς BL 21 ante
 μέγα add. καὶ M 23 ἑαυτὸν L post ἑαυτῷ add. τι B εἰ om. M
 μὴ om. M 25 δεῖ δη BL 30 συμφορὰν M διαφορὴ M 32 ante
 οὐχ add. καὶ M 35 ἐν] καὶ M

τι καὶ κατὰ σύγκρισιν ἐν τοῖς ἐνύλοις. τοῖς μὲν οὖν εἰρημένοις εἰδεστι τοῦ ποσοῦ οὐδέν ἐστιν ἔναντιόν.

Μαλιστα δὲ ἡ ἐναντιότης τοῦ ποσοῦ περὶ τὸν τόπον δοκεῖ ὑπάρχειν· τὸ γάρ ἄνω τῷ κάτω ἐναντίον τιθέασι, τὴν πρὸς τὸ μέσον χώραν κάτω λέγοντες
5 διὰ τὸ πλείστην τῷ μέσῳ διάστασιν πρὸς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου εἶναι. ἐοίκασι δὲ καὶ τὸν τῶν ἀλλων ἐναντίων ὄρισμὸν ἀπὸ τούτων ἐπιφέρειν· τὰ γάρ πλείστον ἀλλήλων διεστηκότα τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἐναντία ὄριζονται. οἵς ήμεῖς διαιτῶντες λέγομεν, ὡς οὐδὲ ὁ τόπος, καθὸ ἐπιφάνεια καὶ διχῇ διίσταται, τὴν ἀντίθεσιν δέχεται, ἀλλ' ἡ ἄρα, καθὸ πρὸς τι ἡ ποῦ. τούτοις γάρ τῷ ἄνω
10 πρὸς τὸ κάτω ἀντίθεσις γίνεται, καὶ ἅμεινον ἐν τούτοις κάκεῖνα λέγειν· ὡς ἐπει πρὸς τὸ πᾶν κάτω μὲν ἔστιν, ἐφ' ὧ τὰ βάρος ἔχοντα φέρεται (τοῦτο δὲ τὸ μέσον καὶ τὸ κέντρον), ἄνω δέ, ἐφ' ὧ τὰ κοῦφα (τοῦτο δὲ τὸ κύκλῳ καὶ τὸ πέριξ), πρὸς ήμας δὲ κάτω μὲν τὰ ὑπὸ τοὺς πόδας, ἄνω δὲ τὰ ὑπὲρ κεφαλῆς, τὰ μὲν πρὸς ήμας ἄνω καὶ κάτω λεγόμενα μόνων ἐστὶ πρὸς τι (συμμε-
15 ταβλίλει γάρ ἔκάστοτε καὶ οὐκ ἔστι φύσει). τὰ δὲ ἐν τῷ κόσμῳ, καθ' ὅσον μὲν ἡρτηται αὐτοῖς ἐξ ἀλλήλων τὸ εἶναι, εἴη διν πρὸς τι· διτὶ δὲ τοιαῦτα πέ-
φυκεν, οἷα λέγεται, καὶ οὐδέποτε μεταπίπτει καὶ πλείστον ἀλλήλων διέστηκε, ταύτη διν εἴη ἐναντία. διττὴ δὲ καὶ ἡ διάστασις· ἡ μὲν εἰδητική, ὡς ἐπὶ τοῦ ποιοῦ λευκὸν καὶ μέλαν, ἀγαθὸν καὶ κακόν, ἡ δὲ διαστηματική, ὡς ἡ ἐν
20 ποσῷ, ἥτις καὶ κυρίως τοῦθ' διπερ ἐστὶ λέγεται. οὐ λέγομεν δὲ ἐν τῷ κόσμῳ τὰ κατὰ διάμετρον ἐναντία, καίτοι γε τὴν πλείστην μῆλλον ἀπόστασιν ἡ τὸ ἄνω πρὸς τὸ μέσον ἔχοντα, ὡς ἅμφω τῆς αὐτῆς ὅντα φύσεως· πέριξ γάρ ἔκάτερον. τὸ δὲ μέσον τοῦ πέριξ κατὰ τὸ εἰδος διέστηκεν. καὶ τὸν τόπον δὲ οἱ μὲν τῶν παλαιὶ ὑπὸ τὰ πρὸς τι ἀνῆγον κατὰ τὸ περιέχειν καὶ περιέχεσθαι,
25 οἱ δὲ ποσὸν ἔθεντο πρὸς τὸ διαστηματικὸν ἀποβλέψαντες. κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω οἱ μὲν ἐν τῷ παντὶ ἀπολείπουσι καὶ ἐναντία τίθενται, οἱ δὲ οὔτε ἐναντία οὔτε ἐν τῷ παντί, ὡς ὅντα τῶν πρὸς τι, ὥσπερ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν. τῶν μέντοι Πυθαγορείων περιεκτικώτερον τὸν τόπον ὄρισα-
30 μένων ἡ ήμεῖς ἐν τοῖς Φυσικοῖς (τὸν γάρ ἔκάστου εἰδούς δρον, ἐν φ' ἕδρυται καὶ ἀφ' οὐπερ ἀνέχεται, καὶ δλως τὸ τῶν ὅντων πέρας τόπον εἰπόντων), εἴη δια-
τοῦτο καὶ τὸ ἄνω κατὰ τὴν τῆς οὐσίας ὑπεροχὴν καθαρότητι καὶ δυνάμει καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις προέχον, τὸ δὲ κάτω τοῖς ἀντικειμένοις. διὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐν τῷ παντὶ ἀνέχουσα πάντα καὶ σφίγγουσα δύναμις ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ ἕδρυσθαι λέγεται κατὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πάντων πέρατος. καὶ περὶ
35 μὲν τούτων τοσαῦτα εἰρήσθω.

2 οὐδενί ἔστιν Β: οὐδενί. . . στιν erasis duabus litteris L 4 τῷ κάτω scripsi: τὸ κάτω
libri 6 τὸν] τὸ M ἐναντίον M 7 τῶν ἐναντίων ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὅριζονται
L¹: ἐναντίων post γένει transponit L² διαιτῶντες scripsi: διαιτοῦντες libri 9 ἀλλ'
ἡ ἄρα L: ἀλλήλων ἄρα M cf. p. 23,8 τοῦ ἄνω Β: τὸ ἄνω M 10 κάχεντον BM
13 κάτω μὲν iterat M 16 ἡρτηγαι M τὸ om. M 19 εἰ δὲ M
ἡ (post ὡς) om. M 22 δύται] ελνεται M 23 μέσον] μία L 24 περιέχειν
scripsi: περιέχον libri 27 ἐν τῷ παρόντι LM 29 ἐν τοῖς Φυσικοῖς] Phys.
Δ 4, 212*6

Οὐ δοκεῖ δὲ τὸ ποσὸν ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον, οἷον τὸ δίπηχο. οὐ γάρ ἔστιν ἔτερον ἑτέρου μᾶλλον δίπηχο. οὐδὲ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ, οἷον τὰ τρία τῶν πέντε οὐδὲν μᾶλλον τρία τῶν πέντε λέγεται, οὐδὲ τὰ πέντε τῶν τριῶν. οὐδέ γε διχρόνος ἔτερος μᾶλλον χρόνος λέγεται. οὐδὲ 5 ἐπὶ τῶν εἰρημένων διλασίας οὐδὲν δὲ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον λέγεται, ὥστε τὸ ποσὸν οὐδὲ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον. φὶ γὰρ μὴ ἔστιν ἐναντίον, οὐδὲ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον σύνεστιν. ἀρχὴ γὰρ τῆς ἐπὶ τὸ ἐναντίον μεταβολῆς ἡ ὕφεσις καὶ ἡ ἐλάττωσις τοῦ προϋπάρχοντος εἰδους· μίξει γὰρ τῶν ἐναντίων ἡ ἀμύδρωσις. εἰ δὲ μεῖζον μέγεθος μεγέθους λέγομεν καὶ ἀριθμὸν ἀριθμοῦ 10 πλείστα καὶ ἐλάττονα, καὶ ἐν τούτῳ πολὺ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον θεωροῦμεν (μᾶλλον γὰρ μεῖζων τοῦ Υμηττοῦ ὁ Καύκασος ἢ διθυράσιος, καὶ μᾶλλον πλείω τῶν τριῶν τὰς ἤ τὰς εἰς), κατὰ τὸ πρός τι αὐτοῖς τὸ μᾶλλον τοῦτο καὶ τὸ ἡττον ἐροῦμεν. εἰ μέντοι μᾶλλον μέγιας διθυράσιος ἀπολύτως λέγοιτο, ἡττον δὲ διθυράσιος καὶ ἔτι ἡττον ὁ Υμηττός, τότε διὰ τὸ ἀριθμὸν συγχωρήσοι ἄν 15 τις ἐπιδέχεσθαι τὸ ποσὸν τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον, ὥσπερ καὶ ἐναντίωσιν· τὸ γὰρ μὴ πρός τι λεγόμενον μέγα ἀλλὰ καθ' αὐτὸν ἀντίκειται τῷ καθ' αὐτὸν λεγομένῳ μικρῷ.

Ἴδιον δὲ μᾶλιστα τοῦ ποσοῦ τὸ ἵσον τε καὶ ἄνισον λέγεσθαι· τοῦτο γὰρ καὶ μόνῳ καὶ παντὶ πρόσεστιν. ἔκαστον γὰρ τῶν εἰρημένων ποσῶν ἵσον καὶ 20 ἄνισον λέγεται, καὶ ἀριθμὸς καὶ χρόνος ἵσος καὶ ἄνισος λέγεται· ὥσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ῥηθέντων ἔκαστον ἵσον καὶ ἄνισον λέγεται. τῶν δὲ λοιπῶν δσα μὴ ἔστι ποσά, οὐ πάνυ ἀν δόξαιεν ἵσον καὶ ἄνισον λέγεσθαι, οἷον ἡ διάθεσις ἵση τε καὶ ἄνισος οὐδὲ διλασίας λέγεται, ἀλλὰ μᾶλλον ὄμοια καὶ ἀνομοία, καὶ τὸ λευκόν ἵσον τε καὶ ἄνισον οὐ πάνυ λέγεται, ἀλλὰ μᾶλλον δμοίον. 25 ὥστε τοῦ ποσοῦ μᾶλιστα ἀν διοικον τὸ ἵσον τε καὶ ἄνισον λέγεσθαι. ἀπαν γὰρ ποσόν, κανὸν τοιοῦτον, μετρητὸν ἔστι· πᾶν δὲ μετρητὸν ἡ τοῖς αὐτοῖς μετρεῖται μέτροις ἡ πλείστων ἡ ἐλάττωσιν. ἵσον μὲν ἀν εἴη τὸ τοῖς αὐτοῖς μετρούμενον, τὸ δὲ πλείστων ἡ ἐλάττωσιν ἄνισον. καὶ γὰρ τοῖς ἄλλοις τὸ μετρητοῖς εἶναι διὰ τὸ ποσὸν ὑπάρχει· οὐ γὰρ ἡ ἔνδον μετρεῖται τὸ ἔνδον, ἀλλὰ μέγεθος 30 καὶ ποσὸν ἔχει. καὶ τὸ μὲν μέγεθος καὶ πτηλίκον καὶ τὸ μετρεῖν ἀποδώσεις τῷ συνεχεῖ κυριολεκτῶν, τὸ δὲ πλήθος καὶ ποσὸν καὶ ἀριθμεῖν τῷ διωρισμένῳ. ὥσπερ δὲ ἀριθμὸς ἀριθμῷ ἵσος καὶ ἄνισος λέγεται καὶ μέγεθος μεγέθει, οὕτω καὶ ῥοπῇ ῥοπῇ· οἷον μνᾶ πρὸς μνᾶν καὶ πρὸς ταλαντὸν ἵση ῥηθείη καὶ ἄνισος. οὐδὲ ἐν πᾶσι δὲ ἐφεται τὸ ἐπὶ τῆς ῥοπῆς ἵσον καὶ ἄνισον τῷ κατὰ τὸν ὅγκον 35 ἡ τοῖς μεγέθεσιν, ἀλλὰ διαφωνήσει τοῖς πλείστοις, καὶ σχεδὸν ἐπὶ πάντων τῶν ἀνομοιοιειδῶν σωμάτων ἄνισοι τοῖς ὅγκοις εἰσὶν αἱ ῥοπαί. ὥσπερ δὲ ἐπὶ τοῦ ποιοῦ τὸ ἵσον καὶ ἄνισον λέγεται κατὰ τὸ συνυπάρχον ποσόν, οὕτω καὶ τῷ

4 οὐδὲ διχρόνος M	χρόνος μᾶλλον M	7 τῆς] τις L	11 ὑμηττοῦ
BL 13 μᾶλλον μέντοι M	13. 14 ἡττων M	14 συγχωρήσει M	
16 καθ' αὐτὰ M	καθ' αὐτῶν (ἀπό λεγομένῳ) L	18 δὲ om. M	21 τῶν
δὲ—λέγεσθαι (22) om. M	22 δόξαι B	23 μᾶλλον om. M	26 μετρη-
τόν L ἡ] ἐν M	28 μετρητὸν M ¹	29 ἡ ἔνδον M	34 δῆγον BL
36 δῆγοις BL	37 καν L		

ποσῷ κατὰ τὸ συνὸν αὐτῷ ποιὸν τὸ δμοιον ῥηθεῖη καὶ ἀνδμοιον. τρίγωνα γάρ καὶ τετράγωνα καὶ δλως σχῆματα καὶ δμοια καὶ ἀνδμοια λέγεται· ποσὸν μὲν γάρ τὸ σχῆμα κατὰ τὴν διάστασιν καὶ τὸν μερισμόν, ποιὸν δὲ κατὰ τὴν μορφὴν καὶ τὴν ἰδιότητα. καὶ αἱ ἀποφάσεις δὲ τοῦ ποσοῦ καὶ αἱ πτώσεις δμοιαι 5 ταῖς ἐπὶ ταῖς οὐδίσαις, ἐπὶ μέντοι τῶν πληθῶν διαφωνεῖ καὶ τοῦ ἑνὸς· οὔτε γάρ ἐπὶ τοῦ ἑνὸς πληθυντικῶν ἔστιν ἔκενερκεῖν, οὕτ’ ἐπὶ πλήθους ἑνικῶν. διπήγη δὲ καὶ μεγάλα καὶ πολλὰ λέγεται, καθάπερ δίπηγυ καὶ μέγα καὶ πολό. λέγεται δὲ καὶ στεργητικῶν ἐν τῷ ποσῷ· τὸ γάρ ἀπειρον κατὰ στέρησιν τοῦ πέρας ἔχειν λέγεται. δμοίως δὲ καὶ τὸ ἀμερές, δτι τοῦ γένους ὅντα τῶν 10 ἔχοντων οὐχ ἔχει, τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ, τὸ δ’ ἐπὶ τῆς γραμμῆς. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ ποιοῦ παρεγκέλιται τὸ πῶς, οἰον δικαίως, καλῶς, οὗτως ἀπὸ τοῦ ποσοῦ ποσαχῶς, οἰον τριχῶς, καὶ ἔτι ποσάκις, δίς, τρίς, πολλάκις, δλιγάκις. ἔκαστον δὲ τῶν ὅντων ἐν καὶ δλον λέγεται, στιγμὴ δὲ καὶ μονάς δλα οὐ λέγονται· δλον μὲν γάρ ἔστι τὸ συμπεπληρωμένον πᾶσι τοῖς μέρεσι· ταῦτα 15 δὲ καὶ ἀμερῆ.

‘Αρχὰς δὲ ταῦτα τοῦ τε διωρισμένου ποσοῦ καὶ τοῦ συνεχοῦς ἐν τοῖς ἄνω διορισάμενοι, δεῖ καὶ τὴν ἐν ἀμφοτέροις συνορᾶν διαφορὰν καὶ κοινότητα. ἐν μὲν οὖν τῷ ἀριθμῷ δλον λέγεται, δ καθ’ δλον ἔσωτῷ συνέχεται καὶ περιγράφεται καὶ τῶν ἄλλων κεχώρισται· δται δὲ πρὸς τῷ ἐν εἶναι καὶ ἀπηρημα- 20 μένον τυγχάνει καὶ ἄζυγον καὶ χωρὶς ἐτέρου δμογενοῦς, μόνον κατονομάζεται. δθεν οὐ διαφέρει μόνωσιν εἰπεῖν ἡ μονάδα. ἔνωσις δὲ ἔστιν ἡ τῶν τοῦ ἑνὸς πρὸς ἄλληλα μορίων συνέχεια. λέγεται δὲ καὶ ἡ μονάς στιγμὴ θέσιν οὐκ ἔχουσα καὶ ἡ στιγμὴ μονάς θέσιν ᔁχουσα. ἀπορωτάτως δὲ ἰδίως περὶ στιγμῆς ἔχοντες λάβθοιμεν ἀν τινα περὶ αὐτῆς ἐξ ἀναλύσεως ᔁννοιαν. ἐπει γάρ ἀπαν 25 τὸ περατοῦν τοῦ περατούμενου λείπεται μιᾷ διαστάσει, τριχῇ δὲ τὸ σῶμα διίσταται καὶ περατοῦται ὑπὸ τῆς ἐπιφανείας, ἡ δὲ ὑπὸ γραμμῆς, γραμμὴ δὲ ὑπὸ σημείου, εἰς δύο μὲν ἡ ἐπιφάνεια διαστήσεται, κατά τε μῆκος καὶ πλάτος (μιᾷ γάρ ἐλλείψει τοῦ σώματος, τῇ εἰς βάθος), ἡ δὲ γραμμὴ οὔτε τὴν εἰς βάθος οὔτε τὴν εἰς πλάτος διάστασιν ᔁχουσα μόνην ἔχει τὴν εἰς μῆκος, ἡ 30 μέντοι στιγμὴ μηδεμιᾶς τῶν διαστάσεων ὑπολειπομένης μενεῖ ἀδιάστατος. γένεσιν δὲ συνεχοῦς καὶ διωρισμένου καὶ δλως ποσοῦ ἄνωθεν οὗτω δεῖ θεωρεῖν. ἡ τοῦ ἑνὸς δύναμις, ἀφ’ οὐ πᾶν τὸ ποσὸν ἀπογεννᾶται, διατείνεται δι’ δλων ἡ αὐτῇ καὶ δρίζει ᔁκαστον προϊοῦσα ἀφ’ ἔσωτῇς. ἡ μὲν οὖν δι’ δλων διήκει παντάπασιν ἀδιαιρέτως καὶ ἡ τὴν πρόσοδον ποιεῖται μίαν καὶ ἀδιαιρέτον, τὸ 35 συνεχὲς ὑφίστησιν· ἡ δὲ προϊοῦσα ἵσταται καθ’ ᔁκαστον τῶν εἰδῶν καὶ δρίζει καὶ ἐνοποιεῖ, κατὰ τοῦτο τὸ διωρισμένον παράγει. κατὰ δὲ τὴν περιέχουσαν ἀμα τὰς δύο ταύτας ἐνεργείας μίαν κυριωτάτην αἰτίαν τὰ δύο ποσὰ παράγει· ἀμα γάρ καὶ μένει καὶ πρόεισι. περιέχει γάρ ἡ τῶν νοητῶν μέτρων δύναμις ἀμα ἀμφότερα ἐν ἑνὶ τῷ αὐτῷ, τά τε μένοντα καὶ τὰ προϊόντα· ἐντεῦθεν

8 στεργητικὸν L	13. 14 λέγεται M	18 καθόλου M	19 πρὸς τὸ M
ἀπηρημένον M	23 ᔁχουσαν (post οὐχ) L	καὶ—ἔχουσα om. M	25 τὸ περα- τούμενον L
29 εἰς τὸ μῆκος M	32 πᾶν om. M	33 ἡ αὐτῇ] αὐτῇ LM	
35 ἵσταται post εἰδῶν transponit M	39 τὰ (post καὶ) om. M		

ἐν τῷ κόσμῳ παντὶ τοῦ τε συνεχοῦς ἡ φύσις προϊλθεν, ἥτις καλεῖται μέγεθος κατὰ ἔνωσιν καὶ ἀλληλουχίαν, καὶ ἡ τοῦ διωρισμένου, ἥτις καλεῖται πλῆθος κατὰ σωρείαν τε καὶ παράθεσιν, κοινὸν ἔχοντα τὸ τοσόνδε ὡς μέτρον καὶ πέρας. καὶ κατὰ μὲν τὴν τοῦ μεγέθους οὐσίαν εἰς ὁ κόσμος ἐστί τε καὶ νο-
5 εῖται, σφαιρικὸς καὶ συμπεφυκὼς ἑαυτῷ διατεταμένος καὶ ἀλληλουχούμενος, κατὰ δὲ τὸ πλῆθος ἡ τε σύνταξις καὶ ἡ διακόσμησις ἡ ἐκ τῶν τοσῶνδε φέρε
εἰπεῖν στοιχείων καὶ ζώων ἡ φυτῶν θεωρεῖται, καὶ ἐναντιοτήτων ἡ ὄμοιοτήτων τόσων καὶ τόσων. εἰ οὖν ἐν ταῖς εἰκόσιν οὕτω ταῦτα κεχώρισται, πολὺ πρό-
τερον ἐν τοῖς νοούμενοις γένεσι καὶ πρὸ τούτων ἐν τοῖς καθ' αὐτὰ ἀλοις
10 εἶδεις διέστηκε, κοινὸν ἔχοντα, ὡς εἴρηται, τὸ μέτρον καὶ τὸ πέρας. διὰ ταῦτα καὶ πολυχούστερα τῶν ἀλλων κατηγοριῶν ἡ περὶ τοῦ ποσοῦ θεωρία· αἱ γάρ κυριώταται τῶν μαθηματικῶν ἐπιστῆμαι περὶ αὐτὸ διατρίβουσιν, ἡ μὲν γεωμετρία καὶ ἀστρονομία περὶ τὸ συνεχὲς καταγινόμεναι, ἡ μὲν τὸ κατὰ τὴν μονῆν, οἷον τὴν γῆν, ἡ δὲ τὸ κατὰ τὴν κίνησιν, οἷον τὸν οὐρανόν· ἀριθμη-
15 τικὴ δὲ καὶ μουσικὴ περὶ τὸ διωρισμένον, ἡ μὲν τὸ καθ' αὐτό, ἡ δὲ τὸ πρὸς ἔτερον.

Τῆς τῶν πρός τι τάξεως οὔσης ἀμφισβητησίμου πως, πότερον ἡγεῖσθαι δεῖ τοῦ ποιοῦ ἡ ἔπεισθαι, ἡμεῖς μετὰ τὸ ποσὸν τετάχαμεν καὶ πρὸ τῆς ποιότητος. ἐπει τὸ γάρ συνεχῆ *(εἶναι)* τὴν διδασκαλίαν ἔδει καὶ μὴ ἀπρτημένην διὰ μακροῦ,
20 πολὺς δ' ἐν τῷ τοῦ ποσοῦ δ' τοῦ πρός τι λόγος συγχαταμέμικται (μέγα γάρ ἐκεῖ καὶ μικρὸν καὶ πολὺ καὶ δλίγον οὐχ ὡς ποσὰ ἀλλ' ὡς τῶν πρός τι συνεκητάζετο, καὶ ἔτι τῷ ποσῷ ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις συνυφίσταται, διθεν οἱ λόγοι τοῦ τε ὑπερέχοντος πρὸς τὸ ὑπερεχόμενον, ἐν οἷς αἱ τοῦ πρός τι σχέσεις συνυφεστήκασιν, καὶ προϋφεστῶτος μεγέθους καὶ πλῆθους ἐπιγίνεται τὸ μεῖζόν
25 τε καὶ βραχύτερον καὶ τὸ πλεῖον καὶ ἔλαττον), εἰκότας εὐθὺς τὴν μετὰ τὸ ποσὸν τοῖς πρός τι χώραν ἐνείμαμεν. εἴ τις δὲ καὶ τὴν ποιότητα ὡς καθ' αὐτὸν καὶ τῇ οὐσίᾳ συγγενεστέραν προετίθη τῶν πρός τι, φυσικώτερον ἀν τὴν κακεῖνος τῇ τάξει χρώμενος. ἀδιαφόρως δὲ καὶ τὴν ἐπιγραφὴν κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἐκδεξομεθα· δ το γάρ λόγος ἀξιοῦ πᾶσαν κατηγορίαν καὶ ἐν εἰναι καὶ πολλά,
30 ἐν μὲν κατὰ τὴν ἐν τῷ γένει περιοχῇ, πολλὰ δὲ διὰ τὸν εἰς πλῆθος τῶν εἰδῶν μερισμόν, καὶ τὰ πρός τι δήπου, καθ' ὅσον μὲν ἐν πλήθει τὴν σχέσιν ἔχουσι, πολλὰ ἔσται, καθ' ὅσον δὲ ἐν πλείσι σχέσις καθ' ἐν ἔστηκε καὶ νε-
νόηται καὶ μιᾷ ἰδιότητι τῇ σχετικῇ ἀφορίζεται, ἐνικῶς ἐπιγράφεται. ἐπει δὲ καθάπαξ τὰ πρός τι σχέσεις εἰσίν, πότερον ἡ σχέσις αὗτη ἐν ὑποστάσει τὴν
35 ὄνομα μόνον ἀλλως συνεκφερόμενον; ἀλλ' διτι μὲν οὐ πᾶσαν σχέσιν ἀναι-
ρετέον, δῆλον ἐκ τοῦ δεῖν, ὥσπερ τὴν οὐσίαν καὶ ποσότητα καὶ ποιότητα καὶ τῶν ἀλλων ἔκαστον γενῶν, οὕτω καὶ τὴν σχέσιν ἐν τοῖς οὖσι τίθεσθαι, πολλὴν
χρείαν καὶ αὐτὴν παρεχομένην· οὕτε γάρ τὰ γένη οὕτε τὰ ὑπ' αὐτὰ ὄντα

1 τε οι. M 5 συμπεφυκός M διατεταγμένος M 8 καὶ πόσων LM
 17 Περὶ τοῦ πρός τι superscribit L et al. m. M πως scripsi: ὡς libri πρότε-
 ρον M 19 εἰναι addidi 20 δ οι. M 21 καὶ μικρὸν οι. M πόσα M
 22 ὑπεροχῆ L 23 σχέσις L 27 προετίθει M 32 καθ' ὅσον—νενόηται οι. M
 34 σχέσις εἰσίν L αὗτῇ M

κοινωνίαν πρὸς ἄλληλα ἔξει τινά, εἰ μή τις εἴη σχέσεως ἐν τοῖς οὖσι λόγος. ἀτοπὸν δὲ καὶ τὴν τῶν διαφερόντων πρὸς ἄλληλα ἀναιρεῖν κοινωνίαν καὶ τῶν πρώτων πρὸς τὰ δεύτερα καὶ τῶν ἀσωμάτων πρὸς σώματα, οἷον ψυχῆς πρὸς σῶμα καὶ νοῦ πρὸς ψυχὴν καὶ δλως θεοῦ πρὸς ἄνθρωπον· οὐ γάρ διμούσια 5 ταῦτα οὐδὲ ἡ ἐνωσις αὐτοῖς κατὰ σύμφυσιν, ἀλλὰ τῇ σχέσει συνδέενται. τὸ δὲ καὶ ἀρμονίαν ἀναιρεῖν, οὐ τὴν ἐν φύσισσις μόνην οὐδὲ τὴν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν οὖσι τε καὶ δυνάμεσι καὶ ἐνεργείαις, ήτις ἐγγινομένη τοῖς οὖσι συνήγαγεν καὶ σχέσιν ἔχειν πρὸς ἄλληλα ἀπειργάσατο, ἔτι δὲ ἀπαντίσονται 10 καὶ σύμμετρον, πῶς οὐκ ἀφίλοσοφον καὶ παραδίογον; εἰ δὲ καὶ γεωμετρία καὶ μουσικὴ περὶ σχέσεις ἔχουσι τὸ εἶναι, ἀνυπόστατοι δ' αὐται, πῶς οὐ γελοῖαι περὶ τοῦ μὴ δύντος κατατριβύμεναι; καὶ ἐπὶ τούτοις πῶς ἐφετὸν δὲ θεὸς πᾶσι λέγεται, εἰ μηδεμίᾳ πρὸς τὸ ἐφετὸν τῷ ἐφιεμένῳ σχέσις; εἰ οὖν ταῦτα ἀποτα, πολὺ τι τῆς σχέσεως ἐστι γένος, οὐχ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς μόνοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς καὶ ἐν τοῖς μετὰ τὰ νοητὰ ἀσωμάτοις. τοιγαροῦν καὶ χρῶνται 15 πάντες αὐτῷ, καὶ ἀδύνατον ὅτιον χωρὶς σχέσεως διαλεχθῆναι· τὸ γάρ^οταῦτὸν καὶ τὸ ἔτερον, ὃν οὐδὲ φύέγγεσθαι χωρὶς δυνάμεθα, τῆς τοῦ πρός τι ἐστι σχέσεως, καὶ ἡ τῶν συνθέτων σύστασις, κατὰ σύνοδον τῶν διαφερόντων γινομένη, κατὰ σχέσιν ὑφέστηκεν. ἀλλ' οὐδὲ ὡς παραφυομένην ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις τὴν τοῦ πρός τι ἐπεισοδιάδη ταύτην νομίσομεν, ἀλλὰ προηγουμένην 20 οὖσαν καὶ κατ' οἰκείαν διαφορὰν θεωρουμένην. αὕτη γάρ κοινότης ἐστὶ διὰ πάντων ἥκουσα τῶν ἐναντίων καὶ τῶν ὀπωσοῦν διαφερόντων, καὶ τῶν δλων γενῶν καὶ τῶν ὑπὸ αὐτὰ τεταγμένων, ήτις εἰ μὴ παρῆν, διεσπάσθη ἀν πάντα ἀπὸ πάντων. καὶ ἡ μέν τις ἐστι σχέσις ἐν εἰδεῖ καὶ λόγῳ ὑφεστῶσα, ἡ δὲ μετάσχεσις αὐτοῖς ἐν τοῖς μετειληφόσιν, οὐχ ἀπὸ γενέσεως ἡ κινήσεως ἡ ἄλλον 25 τρόπον ἐπεισοδιάδη τὴν εἰς τὸ εἶναι πάροδον ἔχουσα. οὔτε γάρ ἀπόστασις οὔτε παράθεσις οὔτε συναγωγὴ ἡ διασχισις ἡ προσθήκη ἡ ἀφαιρεσις ἡ θέσις μορίων ἡ δλως τι τῶν τοιούτων τὴν σχέσιν ὑφίστησιν, ἐπεὶ τὰ αὐτὰ τῶν ἐναντίων ἐστὶ σχέσεων οἰστικὰ καὶ τὰ ἐναντία τῶν αὐτῶν. μόνως ἄρα κυρίως αἴτιον τῆς σχέσεως ἐστι τὸ μετασχεῖν τοῦ τῆς σχέσεως εἶδος, καὶ τὸ πρός 30 τι κατὰ τὴν σχέσιν ἀνιχνεύεσθαι μόνην, μὴ συλλαμβανόντων ἡμῶν τὰ πράγματα, ὃν ἐστιν ἡ σχέσις.

Τοσαῦτα καὶ περὶ τῆς τῶν πρός τι διηπορηκότες ὑπάρκειας ἔξῆς λέγομεν, τίνα ταῦτα οἰόμεθα. ἐπεὶ δὲ φθάνουσιν οἱ πρὸ ἡμῶν δριψ τὴν φύσιν αὐτῶν ὑπογράψαντες, παρακολουθήσομεν ἐν πρώτοις αὐτοῖς προσιστοροῦντες καὶ διηγόμενοι, διὰ τοῦτο τὴν σχέσην παρ' ἐκείνοις τύπον τὴν τῶν πρός τι διδασκαλίαν ποιήσομεν. εἰ δέ τι προϊοῦσι φανείη ἐπιστασίας κατὰ τὸν δρόν ἀξιον, καὶ τοῦτο τῆς προσηκούσης τεύκεται διορθώσεως, φιλοσόφως μέντοι καὶ ἀπαθῶς· πλημμελὲς γάρ περὶ τηλικούτων κλεινοῖς ἀνδράσιν ἐπιτιμᾶν.

3 πρὸς τὰ ἀσώματα M 5 τῶν σχέσει L 6 τοῖς ὁμ. M 7 καὶ (post ἀλλὰ)
ομ. M 10 γελοῖον M 13 μόνον M 15 καὶ οὐ δύναται M δτοιοῦν L
17 σύνοδον ομ. LM 28 καὶ τὰ ἐναντία iterat M μόνω, ut videtur, L
29 αἴτιον] ἔτερον M 31 ἐστιν ομ. M 34 παρακολουθήσωμεν M 38 περὶ]
παρὰ M

7 Πρός τι οὖν τὰ τοιαῦτα λέγεται, δσα αὐτὰ ἀπέρ ἐστιν ἑτέρων εἶναι λέγεται, ἡ ὄπωσοῦν ἄλλως πρὸς ἔτερα, οἷον τὸ μεῖζον τοῦθ' ὅπερ ἐστὶν ἑτέρου λέγεται μεῖζον· τινὸς γάρ μεῖζον λέγεται· καὶ τὸ διπλάσιον ἑτέρου λέγεται τοῦθ' ὅπερ ἐστίν· τινὸς γάρ διπλάσιον λέγεται. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων (δσα) τοι-
5 αῦτα. ἐστι δὲ καὶ τὰ τοιάδε τῶν πρὸς τι, οἷον ἔξις, διάθεσις, αἰσθησις, ἐπι-
στήμη, θέσις. πάντα γάρ τὰ εἰρημένα τοῦθ' ὅπερ ἐστὶν ἑτέρων λέγεται, ἡ
ἄλλως ὄπωσοῦν πρὸς ἔτερον, καὶ οὐκ ἄλλο τι· ἡ γάρ ἔξις τινὸς ἔξις λέγεται
καὶ ἡ ἐπιστήμη τινὸς ἐπιστήμη καὶ ἡ θέσις τινὸς θέσις, καὶ τὰλλα ὡσαύτως.
πρὸς τι οὖν ἐστι, δσα αὐτὰ ἀπέρ ἐστὶν ἑτέρων εἶναι λέγεται, ἡ ὄπωσοῦν ἄλλως
10 πρὸς ἔτερον, οἷον ὄρος μέγα λέγεται πρὸς ἔτερον δρός· πρὸς τι γάρ μέγα λέ-
γεται τὸ δρός. καὶ τὸ δμοιον δὲ τινὶ δμοιον λέγεται, καὶ τὰλλα δὲ τὰ τοι-
αῦτα ὡσαύτως πρὸς τι λέγεται. ἐστι δὲ καὶ ἡ ἀνάκλισις καὶ ἡ στάσις καὶ ἡ
καθέδρα θέσεις τινές, ἡ δὲ θέσις τῶν πρὸς τι. τὸ δ' ἀνακεκλίσθαι καὶ ἐστάναι
καὶ καθῆσθαι αὐτὰ μὲν οὐκ εἰσὶ θέσεις, παρωνύμως δὲ ἀπὸ τῶν εἰρημένων
15 θέσεων λέγονται, ὥσπερ καὶ τὸ κεῖσθαι ἀπὸ τῆς θέσεως, ὑφ' δ τὰ εἰρημένα
ἀνάγεται.

Πολυσχιδῆ δὲ καὶ τὴν εἰς τὰ εἰδῆ διαιρεσιν δέξονται καὶ κατ' ἐπιβολὰς
πλείονας. τὰ μὲν γάρ αὐτῶν καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἔλλειψιν λέγεται, ὡς τὸ πολὺ¹
καὶ δλίγον καὶ μεῖζον καὶ ἔλαττον· τὰ δὲ καθ' ὄμοιότητα καὶ ἴσοτητα, ὡς τὸ
20 ἵσον καὶ δμοιον καὶ ταῦτον· τὰ δὲ κατὰ τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν, ὡς τὸ θερ-
μαῖον καὶ θερμαινόμενον· τὰ δὲ κατὰ τὴν τῆς δυνάμεως στέρησιν, ὡς τὸ
ἀδύνατον ὄραθῆναι πρὸς τὸ ἀδύνατον ἰδεῖν· τὰ δὲ κατὰ τὸ κρῖνόν τε καὶ κρινό-
μενον, ὡς ἀπαν μέτρον καὶ ἐπιστήμη καὶ αἰσθησις· τὰ δὲ κατὰ τὴν ἐπὶ τὸ
25 γένος ἀναφοράν, ὡς ἡ γραμματικὴ πρὸς τι κατὰ τὴν ἐπὶ τὸ γένος τὴν ἐπι-
στήμην ἀναφοράν· τὰ δὲ κατὰ τὸ αἴτιον καὶ αἰτιατόν, ὡς πατήρ, υἱός. ἐπει
δὲ καὶ καθ' ἔναυτα μὲν οὐκ εἰσὶ, παραφύονται δὲ ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις, εἴη
δὲ καὶ κατ' ἔκείνας αὐτοῖς ἡ διαιρεσις. καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἔσονται ἐν οὐδίᾳ,
ώς πατήρ, υἱός· τὰ δὲ ἐν ποσῷ, ὡς μέγα καὶ μικρὸν καὶ πολὺ καὶ δλίγον·
τὰ δὲ ἐν ποιῷ, ὡς τὸ λευχότερον, γραμματικώτερον· τὰ δὲ ἐν τῷ ποιεῖν καὶ
30 πάσχειν, ἐφ' ὧν καὶ ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ πάθος ὄμωνυμεῖ, ὡς καῦσις, τμῆσις,
καὶ ὁ τυπτόμενος ὑπὸ τύπτοντος τύπτεται· τὰ δὲ κατὰ τὸ ποῦ, ὡς τὸ ἐπέκεινα
καὶ ἐπὶ τάδε καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω· τὰ δὲ κατὰ τὸ ποτέ, ὡς τὸ πρεσβύτερον
καὶ νεώτερον· τὰ δὲ καὶ κατ' αὐτὸ τὸ πρὸς τι, ὡς τὸ ἐγγύτερον καὶ ὄμοιό-
τερον· τὰ δὲ κατὰ τὸ κεῖσθαι, ὡς τὸ ἐπίκειται, ὑπόκειται· τὰ δὲ κατὰ τὸ
35 ἔχειν, ὡς ὑπόδησις, δπλισις. ἔτι τοῦ πρὸς τι τὰ μὲν μᾶλλον τὸν χαρακτῆρα
ἐνδείκνυται, ὡς τὸ γλυκὺν καὶ ἥδον (οὐ γάρ δὲ ἄλλοια γένοιτο, εἰ μὴ συμμετα-
βάλλει καὶ ἡ περὶ αὐτὰ δύναμις), τὰ δὲ τὴν σχέσιν μᾶλλον ὡς πατήρ, υἱός

2. 3 λέγεται μεῖζον] sic etiam Categ. 6-38 codices duo 3 τινὸς — λέγεται ομ. M
4 δσα addidi 5 τὰ om. M¹ τοιαῦτα L¹ 11 τὸ (ante δρός) om. M 12 καὶ
ἡ στάσις om. M 13 στάσεις τινές M 17 πολυσχιδῆ libri 20 καὶ ταῦτον —
θερμαινόμενον (21) om. M 22 εἰδεῖν L post καὶ add. τὸ M 24 ὡς ἡ γραμ-
ματικὴ — ἀναφοράν (25) om. L 31 ὑπὸ τοῦ τύπτοντος τύπτεσθαι M 33 τὸ δὲ M
καὶ (post δὲ) om. M ante ὡς add. καὶ M 37 πατήρ καὶ υἱός BM

(μηδὲν γάρ δ πατήρ μεταβαλὼν γένοιτ' ἀν οὐ πατήρ, ἀποθανόντος τοῦ υἱοῦ), τὰ δὲ ἐπαμφοτέρους τῇ τε ἐν αὐτοῖς ποιότητι καὶ τῇ πρὸς ἔτερον σχέσει, ὡς τὸ λευκότερον καὶ θερμότερον. ἔτι τὰ μὲν καθ' αὐτὸν πρός τι, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός· καὶ καθ' αὐτὸν μὲν, οἷον ἴσον, δμοιον· προηγουμένην γάρ ἔχει 5 ταῦτα τὴν σχέσιν καὶ κατὰ ταῦτην ὑφέστηκεν· κατὰ συμβεβηκός δὲ τὰ τοιάδε λέγοιτο, ὡς ἄνθρωπος, πατήρ ἢν ἡ διπλάσιος· συμβέβηκε γάρ αὐτῷ ταῦτα καὶ τῶν σχέσεων δὲ αἱ μὲν συνυπάρχουσι τοῖς ὑποκειμένοις, δσα συνουσίωνται αὐτοῖς, ὡς τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν ἐν τοῖς τοῦ ζώου μέρεσιν, καὶ δεσπότης καὶ δοῦλος ἐπὶ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· αἱ δὲ καὶ μενύντων τῶν ὑποκειμένων 10 προαπολείπουσιν, ὡς τὸ κατὰ τὴν στάσιν δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν μεταβεβλημένου τοῦ ἴσταμένου· αἱ δὲ καὶ φθειρομένοις ἐπιδιαμένουσιν, ὡς αἱ τῶν πρότερον καὶ ὕστερον ὑφέστηκότων κατὰ χρόνον πρὸς ἄλληλα σχέσεις, διὰ τὸ τοὺς λόγους ἔχειν καθ' ἑαυτὰς ἀσωμάτους.

"Ωσπερ οὖν ἔσχον τὰ πρός τι πολυειδῆ τὴν διαιρεσιν, οὕτω καὶ τὴν ἀπόδοσιν καὶ τὴν ἐπιστροφὴν διάφορον ἔξουσι. τὰ μὲν γάρ αὐτῶν κατὰ τὴν γενικὴν τὴν ἀπόδοσιν ποιεῖται καὶ τὴν ἀντιστροφὴν, ὡς ὁ πατήρ υἱοῦ πατήρ, καὶ ὁ υἱὸς πατρὸς υἱός, καὶ τὸ μεῖζον ἐλάττονος καὶ τὸ ἐλάττον μείζονος. τὰ δὲ πρὸς δοτικὴν, ὡς τὸ ἴσον ἴσφι ἴσον καὶ ὁμοίως τὸ δμοιον δμοιον. τὰ δὲ πρὸς γενικὴν μὲν ἔχουσι τὴν ἀπόδοσιν, πρὸς δοτικὴν δὲ τὴν ἐπιστροφὴν, ὡς ἡ ἐπι-20 στήμη ἐπιστητοῦ καὶ τὸ ἐπιστητὸν ἐπιστήμη ἐπιστητόν· τὰ δὲ πρὸς γενικὴν καὶ δοτικὴν μετά τίνος παρονομασίας, ὡς τὸ ὑπερέχον τοῦ ὑπερεχομένου ὑπεροχῇ ὑπερέχει καὶ τὸ ὑπερεχόμενον ὑπεροχῇ τοῦ ὑπερέχοντος ὑπερέχεται, οἷον τὰ ι' τῶν ζ' τρισὶν ὑπερέχει καὶ τὰ ζ' τῶν ι' τρισὶ τοῖς αὐτοῖς ὑπερέχεται. τὰ δὲ καὶ μετὰ προιδέσεως τὴν ἀγωγὴν ποιεῖται, οἷον τὸ μέγα πρὸς μικρὸν 25 λέγεται μέγα, καὶ τὸ μικρὸν πρὸς μέγα λέγεται μικρόν, καὶ τὸ δῶρον παρὰ τοῦ δωρουμένου δωρεῖται, καὶ τὰ δμοια.

Καὶ φθορὰ δὲ τοῖς πρός τι κατὰ τὴν γένεσιν. ἐπεὶ γάρ ἐν ἑτέροις ἐστὶ καὶ πρὸς ἔτερα ἡ σχέσις, διὰ τοῦτο καὶ ἡ γένεσις αὐτῶν καὶ ἡ φθορὰ ἐκείνων ἔχεται, πρὸς ἄπιστος ἔχει, καὶ κανὸν μηδὲν αὐτὰ καθ' αὐτὰ πάσχει, ἐκείνων μετα-30 βαλλόντων συμμεταβαλλει. οὕτως δὲ μεταβάλλει τὰ πρός τι, ὡς πέφυκεν. τοῦ οὖν ἐκ δεξιᾶς καὶ τοῦ πατρὸς ληφόμεθα τὴν μεταβολήν, καθό εἰσι τοιοῦτοι· τοῦ μὲν γάρ μεταβολὴ ἡ τοῦ υἱοῦ ἀλλοίωσις, τοῦ δὲ ἡ τοῦ πρὸς αὐτὸν τοιάνδε θέσιν ἔχοντος, καὶ ἐπὶ πάντων διάτοις ἀπαρκέσει λόγος. διηρηκότες οὖν τὰ πρός τι καὶ κατὰ τὴν ὑπογραφὴν ἐκδιδάξαντες, καὶ τὴν φύσιν, δπως ἔχει, ἐκ 35 τῶν ἐνδεχομένων περὶ αὐτῶν εἰπεῖν ἀμηγέπη παραστησάμενοι, τίσι τῶν ἀλλων γενῶν τὸ παρὸν ἀφορίζεται, καὶ τί τὸ ίδιον αὐτοῦ, ζητεῖν τοῖς ἑξῆς ἀπαρχόμεθα.

3 post καὶ add. τὸ M 6 λέγεται M διπλάσιος] υἱὸς M 12 τὸ
οι. M 19 ἡ οι. M 21 τὸ ὑπερέχον τοῦ ὑπερεχομένου scripsi: τὸ ὑπερ-
χόμενον τοῦ ὑπερέχοντος libri 23 τοῦ ζ L 24 τὰ δὲ] τὸ μὲν M προσθέ-
σεως L 29 ἡ πως] ἀπερ LM καν L 31 λειψόμεθα L 32 δὲ ἡ
scripsi: δὲ libri αὐτὴν L 35 δεχομένων M ἀμηγέπως L
36 τοῖς οι. B'

Τιπάρχει δῆ καὶ ἐναντιότης ἐν τοῖς πρός τι, οἷον ἀρετὴ καὶ κακία ἐναντίον, ἔκατερον αὐτῶν τῶν πρός τι ὅν, καὶ ἐπιστήμη ἀγνοΐζ. κατά τέ γὰρ τὴν ἐπὶ τὸ γένος ἀναφορὰν ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία πρός τι (ἔξεις γὰρ ἄμφω) καὶ καθ' ὅσον ἡ μὲν μεσότης καὶ συμμετρία, ἡ δὲ ἀσυμμετρία. εἰδῆσις δὲ καὶ γνῶσις 5 καὶ ἐπιστήμη, εἰ δεῖ τοῖς φιλοσοφοῦσι καὶ περὶ δινομάτων σκέπτεσθαι, τούτοις ἀλλήλων διενηργόχασιν, ἐν οἷς μὴ ἐκ παραλλήλου λαμβάνοιντο· τὴν μὲν γὰρ τῶν εἰδῶν θεωρητικὴν λέγουσι, τὴν δὲ τῶν γενῶν, τὴν δὲ ἐπαναβεβηκυῖαν καὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν ἀντιληπτικὴν. οὐ πᾶσι δὲ τοῖς πρός τι ὑπάρχει ἐναντιότης· τῷ γὰρ διπλασίψῳ οὐδέν ἔστιν ἐναντίον, οὐδὲ τῷ τριπλασίψῳ, οὐδὲ τῶν τοιούτων 10 οὐδέν.

Δοκεῖ δὲ (τὸ) μᾶλλον καὶ ἡττον ἐπιδέχεσθαι τὰ πρός τι· δμοιον γὰρ καὶ ἀνόμοιον μᾶλλον καὶ ἡττον λέγεται καὶ (ἱσαίτερον καὶ) ἀνισαίτερον μᾶλλον καὶ ἡττον λέγεται, ἔκατερον αὐτῶν τῶν πρός τι ὅν· τό τε γὰρ δμοιον τινὶ δμοιον λέγεται, καὶ τὰ ἀνισαίτερα ἑτέρων τινῶν ἀνίσων ἀνισαίτερα. οὐ πάντα δὲ τὰ 15 πρός τι ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον· τὸ γὰρ διπλασίον οὐ λέγεται μᾶλλον καὶ ἡττον διπλασίον, οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδέν. τὸ γὰρ αὐτὸν εἰδος τοῦ διπλασίου καὶ τριπλασίου ἔν τε τοῖς ἐλάττοσι καὶ ἐν τοῖς πλείοσιν ἀριθμοῖς· οὐ γὰρ μᾶλλον τὰ δέκα τῶν πέντε διπλάσια ἢ τὰ δύο τοῦ ἑνός. ἐπειδὴ γὰρ τὰ πρός τι τοῖς ἄλλοις συνυφίσταται ἢ παρυφίσταται γένεσιν, ὡς ἀν ἔκεινα 20 περὶ ἐναντιότητος καὶ τοῦ μᾶλλον καὶ τοῦ ἡττον ἔξοι, καὶ ταῦτα. δθεν οὔτε τὰ ἐν οὐσίᾳ οὔτε τὰ ἐν ποσῷ πρός τι ἐπιδέχεταικα τῶν εἰρημένων, ἐπει οὐδὲ τὰ ὑποτεθέντα γένη. ἐν δσαις δὲ κατηγορίαις ἐναντιότης πρόσεστι καὶ ἀνεσις καὶ ἐπίτασις, ὡς ἐπὶ τῆς ποιότητος, καὶ τὰ κατ' ἔκεινας πρός τι τῶν τοιούτων μεθέουσι.

25 Τρίτον τοῖς πρός τι παραχολούθημα τὸ πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγεσθαι. τριτῆς δὲ οὖσης τῆς ἀντιστροφῆς, τῆς μὲν ἐν συλλογισμῷ, τῆς δὲ ἐν προτάσεσι, τῆς δὲ ἐν δροις, ἡ τῶν πρός τι ἀντιστροφὴ ἡ· κατὰ τοὺς δρους ἐστίν, καθ' ἣν οὐ μόνον ψιλὴ τῶν πραγμάτων ἀντακολούθησις γίνεται, ὥσπερ τῷ σπουδαίῳ τὸ θεοσεβες καὶ τὸ ἀνάπταλιν, ἄλλα καὶ μετὰ τῆς πρὸς ἄλληλα τῶν 30 ἀντικατηγορουμένων σχέσεως. οὐ γὰρ ταῦτον ἔστι τὸ τόδε τοῦδε καὶ τοῦδε τόδε, καὶ τὸ μετὰ σχέσεως ἔχειν τοῦτο· ἄλλο γὰρ τὸ εἰπεῖν σπουδαῖος θεοσεβῆς καὶ θεοσεβῆς σπουδαῖος, καὶ ἄλλο πατήρ υἱοῦ καὶ υἱὸς πατρός· τοῦτο μὲν γὰρ κατὰ σχέσιν, ἔκεινο δὲ κατὰ μέθειν. πάντα γοῦν τὰ πρός τι πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγονται, οἷον ὁ δοῦλος δεσπότου λέγεται δοῦλος καὶ ὁ δεσπότης δούλου δεσπότης λέγεται, καὶ τὸ διπλασίον ἡμίσεος διπλασίον καὶ τὸ ἡμίσυ 35 διπλασίου ἡμίσυ, καὶ τὸ μεῖζον ἐλάττονος μεῖζον καὶ τὸ ἐλάττον μείζονος ἐλαττον. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, πλὴν τῇ πτώσει ἐνίστει κατὰ τὴν λέξιν, οἷον ἡ ἐπιστήμη ἐπιστητοῦ λέγεται ἐπιστήμη καὶ τὸ ἐπιστητὸν ἐπι-

2 γὰρ οι. M 11 τὸ addidi 12 λέγονται M ἱσαίτερον καὶ addidi
 ἀνισαίτερον] ἀνισότης M 16 οὐδέν scripsi: οὐδέν libri 17 τριπλασίου καὶ
 τοῦ διπλασίου M 18 τῶν δέκα B 20 καὶ τοῦ μᾶλλον οι. M 21 τὰ
 ἐνούσια M 28 οὐ μόνον] καὶ μόνη L 29 μετὰ τῆς] τὴν M 30 σχέ-
 σειν M 33 γὰρ μὲν L 34 λέγεται M

στήμη ἐπιστητόν, καὶ ἡ αἰσθησις αἰσθητῶν αἰσθησις καὶ τὸ αἰσθητὸν αἰσθῆσει
αἰσθητόν· οὐ γάρ πρὸς γενικὴν ἐποίησαντο τὴν ἀντιστροφὴν, ὥσπερ τὰ πρότερον,
ἀλλὰ πρὸς δοτικήν· οὐ μὴν ἀλλ' ἐνίστε οὐδὲξει ἀντιστρέψειν, ἀν μὴ οἰκείως
πρὸς δ λέγεται ἀποδοθῆ, ἀλλὰ διαμάρτυροι δ ἀποδιδούσεις· οἶνον τὸ πτερὸν ἐάν
δ ἀποδοθῆ δριψθος, οὐκ ἀντιστρέψει δριψις πτεροῦ. οὐ γάρ οἰκείως τὸ πρῶτον
ἀποδιδοται πτερὸν δριψθος· οὐ γάρ η δριψις, ταύτη τὸ πτερὸν αὐτῆς λέγεται,
ἀλλ' η πτερωτόν ἔστι· πολλῶν γάρ καὶ ἄλλων πτερά ἔστιν, οὐκ εἰσὶν δριψιθες.
ῶστ' άν ἀποδοθῆ οἰκείως, καὶ ἀντιστρέψει, οἶνον τὸ πτερὸν πτερωτοῦ πτερὸν
καὶ τὸ πτερωτὸν πτερῷ πτερωτόν. ἐνίστε δὲ καὶ διοματοποιεῖν ἵσως ἀναγκαῖον,
10 οὐδὲν μὴ κείμενον εἴη ὄνομα, πρὸς δ οἰκείως ἀποδοθεῖη, οἶνον τὸ πηδάλιον πλοίου
διν ἀποδοθεῖη, οὐκ οἰκεία η ἀπόδοσις· οὐ γάρ η πλοῖον, ταύτη αὐτοῦ τὸ
πηδάλιον λέγεται· ἔστι γάρ πλοῖα, ὡν οὐκ ἔστι πηδάλια· τὰ γάρ μικρὰ ἀκάτια
κώπατις ιθύνονται. διδ οὐκ ἀντιστρέψει· τὸ γάρ πλοῖον οὐ λέγεται πηδάλιον
πλοῖον· ἀλλ' ἵσως οἰκειοτέρα διν ἡ ἀπόδοσις εἴη, εἰ οὖτας πως ἀποδοθεῖη, τὸ
15 πηδάλιον πηδαλιωτοῦ πηδάλιον, η ὄπωσδην ἀλλως· ὄνομα γάρ οὐ κεῖται. καὶ
ἀντιστρέψει γε ἐάν οἰκείως ἀποδοθῆ· τὸ γάρ πηδαλιωτὸν πηδαλίῳ πηδαλιωτόν.
ώσαντας δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων, οἶνον η κεφαλὴ οἰκειοτέρως διν ἀποδοθεῖη
κεφαλωτοῦ η ζώων ἀποδιδομένη· οὐ γάρ η ζώον, κεφαλὴν ἔχει· πολλὰ γάρ
τῶν ζώων κεφαλὴν οὐκ ἔχει, ώς οἱ ἐν θαλάττῃ πνεύμονες καὶ διστρεα πάντα
20 καὶ καρκίνοι. οὖτα δὲ ῥῆστα ἀν τις ἵσως λαμβάνοι οἰς μὴ κεῖται δινόματα,
εἰ ἀπὸ τῶν πρώτων καὶ τοῖς πρὸς δ ἀντιστρέψουσι τιθείη τὰ δινόματα, ὥσπερ
ἐπὶ τῶν προειρημένων ἀπὸ τοῦ πτεροῦ πτερωτὸν καὶ ἀπὸ τοῦ πηδαλίου τὸ
πηδαλιωτὸν καὶ τῆς κεφαλῆς τὸ κεφαλωτόν. δύο γάρ οἱ τρόποι τῆς δρῆσης
ἀποδόσεως, τό τε πρὸς δ κατὰ φύσιν λέγεται ἀποδιδοσθαι καὶ τὸ ἔξιστειν.
25 Ισότης δὲ γίνεται, δταν η. τὸ μεῖζον καθαιρῆται η τὸ ἔλαττον αὔξηται. οὐ
καινοτομοῦμεν δέ, ἐν οἰς ἀνάγκη, διοματοποιεῖν προστάττοντες, δρῶντες ἑκάστην
τέχνην αὐτὴν ἐφευρίσκουσαν οἰς πραγματεύεται τὰ δινόματα. η γάρ τὸ ἀλλαχοῦ
τῇ συνηθείᾳ κείμενον ίδικ οἱ τεχνῆται ἀποτεμένοι ἔχουσιν, ώς τὸ κέντρον
ἐπὶ τῆς σφαίρας οἱ γεωμέτραι καὶ τὸ χρῶμα ἐπὶ τῇ διαφορῇ τῶν μελῶν οἱ
30 μουσικοί, η καὶ παντάπασιν ἄγνωστα τῇ συνηθείᾳ λαμβάνοντες τῇ φύσει τῶν
ὑποκειμένων προσήρμοσαν. δ δὲ παρ' ήμιν ἐνταῦθα προσεληγμέναι, τῇ τε φύσει
τῶν ὑποκειμένων καταλληλα καὶ τῇ συνηθείᾳ καὶ τῇ κοινότητι γνώριμα.

Πάντα οὖν τὰ πρὸς τι, ἐάνπερ οἰκείως ἀποδιῶται, πρὸς ἀντιστρέφοντα
λέγεται, ἐπει ἐάν γε πρὸς τὸ τυχὸν ἀποδιῶται καὶ μὴ πρὸς αὐτὰ δ λέγεται,
35 οἶνον δ δοῦλος ἐάν μὴ δεσπότου ἀποδοθῆ δοῦλος ἀλλ' ἀνθρώπου η δίποδος η
ότουσδην τῶν τοιούτων, οὐκ ἀντιστρέψει· οὐ γάρ οἰκεία η ἀπόδοσις. ἔστι ἐάν
μὲν οἰκείως ἀποδεδόμενον η, πρὸς δ λέγεται, πάντων περιαριουμένων τῶν ἀλλων,

4 διαμάρτη M	7 ἀλλ' η] ἀλλὰ L ¹	9 δὲ οι. M	10 οἰον—ἀποδοθεῖ (11)
οι. M	11 αὐτοῦ] αὐτῇ M	12 ἔστι πηδάλιον M	ἀκάτια οι. L
16 ἀποδοθεῖη M	19 ώς—θαλάττῃ] οἶον θαλάττιοι M	οι] η L	20 λαμ-
βάνει M	21 τὰ οι. M	28 τεχνῆται M	31 προσήρμοσται M
33 ἀποδιῶνται M	34 λέγονται M	ἀποδιῶνται M	32 και-
ται M	36 διουσδην ex Aristotele scripti: διουσδην libri	37 ἀποδεδόμενων L	ντην-

δσα συμβεβηκότα ἔστι, λειπομένου δὲ τούτου μόνου, πρὸς δὲ παρόδη οἰκείως,
ἀεὶ πρὸς αὐτὸν ῥηθήσεται, οἶνον εἰ δὲ δοῦλος πρὸς δεσπότην λέγεται, περιαιρου-
μένων ἀπάντων, δσα συμβεβηκότα ἔστι τῷ δεσπότῃ, οἶνον τὸ δίποδι εἶναι, τὸ
ἐπιστήμης δεκτικῷ καὶ τὸ ἀνθρώπῳ, καταλειπομένου δὲ μόνου τοῦ δεσπότην
εἶναι, ἀεὶ δὲ δοῦλος πρὸς αὐτὸν ῥηθήσεται· δὲ γὰρ δοῦλος δεσπότου δοῦλος λέ-
γεται. ἐὰν δέ γε μὴ οἰκείως ἀποδεσθῇ πρὸς δὲ ποτε λέγεται, περιαιρουμένων
μὲν τῶν ἄλλων, καταλειπομένου δὲ μόνου τοῦ πρὸς δὲ παρόδη, οὐδὲ ῥηθήσεται
πρὸς αὐτόν. ἀποδεδόσθω γὰρ δὲ δοῦλος ἀνθρώπου καὶ τὸ πτερὸν ὅρνιθος καὶ
περιγρήσθω τοῦ ἀνθρώπου τὸ δεσπότην αὐτὸν εἶναι· οὐδὲ γὰρ ἔτι δὲ δοῦλος
10 πρὸς ἀνθρώπου ῥηθήσεται· μὴ γὰρ ὅντος δεσπότου οὐδὲ δοῦλος ἔστιν. ὡσαύτως
καὶ τοῦ ὅρνιθος περιγρήσθω τὸ πτερωτὸν εἶναι· οὐδὲ γὰρ ἔτι ἔσται τὸ πτερὸν
τῶν πρός τι· μὴ γὰρ ὅντος πτερωτοῦ οὐδὲ πτερὸν ἔσται τινός. ὡστε δεῖ
μὲν ἀποδιδύναι πρὸς δὲ ποτε οἰκείως λέγεται. καὶ ἐάν μὲν ὄνομα ἡ κείμενον,
ρῆσδια ἡ ἀπόδοσις γίνεται· μὴ ὅντος δὲ ἀναγκαῖον ἵσως δνοματοποιεῖν. οὕτω
15 δὲ ἀποδιδομένων φανερὸν δτι πάντα τὰ πρός τι πρὸς ἀντιστρέφοντα ῥηθήσεται.
εἰ δὲ καὶ μόνως, ἀπορήσειν ἃν τις εἰς τὰ τοιαῦτα ἀποβλέψας· καὶ γὰρ εἰ τι
καλόν, καὶ ἀγαθόν, καὶ εἰ τι ἀγαθόν, καλόν. ἡ τοῦτο μὲν καὶ αὐτόθεν ἔσφαλται·
οὐδὲ γὰρ ἀντιστρέφει· ἐπὶ πλέον γὰρ τὸ ἀγαθὸν τοῦ καλοῦ. τὰ δὲ συνυπάρ-
χοντα διὰ τὸ δεῖ παρεῖναι δόξειν διὰ ἀντιστρέφειν, ὡς τὸ κέντρον τῆς σφαίρας
20 καὶ τῷ ἡλίῳ τὸ φῶς καὶ τῷ πυρὶ ἡ θερμότης· τὸ μὲν γὰρ κατ' οὐσίαν
σύνεστιν, τὸ δὲ ἀνάγεται εἰς τὸν ἡλιον ὡς δεύτερον πρὸς πρῶτον καὶ αἵτιον,
τῷ δὲ πυρὶ ἡ θερμότης ὡς οὐσιώδης ποιότης συμπέφυκε. καὶ οἱ δροὶ μέντοι
τῷ κεφαλαιώδεις εἶναι τοῖς ὄντας πράγμασιν ἀντακολούθουσι. μήποτε οὖν
ἀκριβέστερον τοῦ εἰρημένου ἔξακούειν δεῖ· οὐδὲ γὰρ ἀλλήλοις συνυπάρχειν τὰ
25 πρός τι ἐλέγετο, ὡς τὸ φῶς καὶ δὲ ἡλίος καὶ ἡ θερμότης καὶ τὸ πῦρ, οὐδὲ
δτι τὸ ἑτερόν ἔστιν διπέρ τὸ ἑτερόν, ὡς τὸ καλὸν καὶ ἀγαθόν, εἰ καὶ ἀντι-
στρέφοντα δοίημεν, δὲλλὰ πρός τι ἐλέγομεν τὰ τούτα ἀντιστρέφοντα καὶ τὰ ἀλλήλων
εἶναι λεγόμενα. τὸ μὲν γὰρ πρὸς ἑτερόν ἀπονεύειν καὶ πρὸς ἑτερόν λέγεσθαι
τὸ εἰδός αὐτὸν τοῦ πρός τι ἔστιν· τὸ δὲ καὶ ἐκεῖνο, πρὸς δὲ λέγεται, ὁμοίως
30 λέγεσθαι πρὸς τὸ πρὸς αὐτὸν λεγόμενον, τοῦτο τὸ ἰδίον. δλως γὰρ οὐδὲ λέγε-
ται πρὸς ἀλλῆλα τὰ ἀλλως συνυπάρχοντα· οὐδὲ γὰρ τὸ φῶς πρὸς τὸν ἡλιον
λέγεται, εἰ καὶ ἐκεῖνον ἔστι. τὸ γὰρ τοῦ τινὸς εἶναι γέννημα ἡ ἐνέργειαν ἡ
πάθος ἡ κτῆμα ἑτερόν τοῦ πρός τι εἶναι καὶ λέγεσθαι· τὰ μὲν γὰρ ἐν τῷ
πρὸς ἑτερόν ἀπονεύειν οὐσίωνται, τὰ δὲ καὶ ἄλλους ἡ, ἀλλ' δμως καὶ ἰδίαν
35 ἔχει φύσιν.

Τῶν δὲ τῆς αὐτῆς πτώσει ἀντιστρεφόντων τὰ μὲν τῷ αὐτῷ πράγματι χρῆται
ἔφ' ἔκάτερον, ὡς τὸ ἵσον καὶ δμοιον, τὰ δὲ ἑτερότητα ἔχει ὡς πατήρ καὶ
սύος, δοῦλος καὶ δεσπότης. καὶ ἔτι τῶν πρός τι τὰ μὲν πρὸς ἀπολελυμένα

3 τῷ δίποδι B:	τὸ δίποδα M	4 τῷ scripsi: τῶ libri	6 λέγηται BL
8 καὶ οἱ BL	12 τοῦ πρός τι M	15 τὰ πρός τι πάντα M	ρῆσδια]
λέγεται M	16 μόνως scripsi: μόνοις libri	17 αὐτόθι M	20 γὰρ
οἱ M	21 καὶ οἱ M	23 ἀντακολούθει L	24 τῶν εἰρημένων M
30 οὐ λέγεται M	32 ἐνέργεια BL	34 ἰδίως L	38 τι οἱ M

έαυτῶν λέγεται, ὡς πατήρ πρὸς υἱόν, ἔτερον ἔαυτοῦ τῇ ὑποστάσει· τὰ δὲ συνῆπται εἰς δὲ λέγεται, ὡς τὸ μέρος τῆς θλφ. οὕτω δὲ λέγοιτο καὶ δὲ κόσμος πρὸς τι ὡς πρὸς τὸ κοσμωτόν· ἔξαθεν γάρ τοι ἔαυτοῦ οὐκ ἔχει πρὸς δὲ λεχθήσεται· εἰ δὲ καὶ ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ ποιηταντος νενόηται καὶ κοσμήδ σαντος, ἔσται καὶ τῇ ὑποστάσει κεχωρισμένος. ἀλλὰ πῶς ἀνθρωπος δμοιος θειψ λέγεται καὶ θλως η εἰκὼν τῷ παραδείγματι; πότερον καὶ τὰ τουαῦτα πρὸς τι, καίπερ τῆς σχέσεως οὐκ ἀντιστρεφούσης (οὐ γάρ δὴ καὶ ἀνθρώπῳ θεός δμοιος η τὸ παράδειγμα τῇ εἰκόνι), η τὸ μὲν παραδείγμα ἀντιστρέφει (ὡς γάρ εἰκὼν παραδείγματος, οὕτω καὶ τὸ παραδείγμα εἰκόνος), τὸ δὲ δμοιον οὐκέτι; 10 εἰ δὲ δυσχεραίνει τις τὴν ἀπ' ἐκείνων δποιανοῦν πρὸς τὰ τῇδε σχέσιν, τὴν ἀσχετον καλούμενην ἐννοείτω σχέσιν καὶ τὴν ἀνεπίκλητον πρόνοιαν, καθ' ην ἡμῶν δεσπόζει θεός, καὶ κτῆματα αὐτοῦ ἡμεῖς, ὡς προνοοῦντος ἐκείνου, κατευθυνομένων δὲ ἡμῶν.

Τέταρτον τοῖς πρός τι παρακολούθημα τὸ ἀμα τῇ φύσει εἶναι· δοκεῖ γάρ 15 τὰ πρὸς τι ἀμα τῇ φύσει εἶναι· καὶ ἐπὶ μὲν τῶν πλείστων ἀληθές ἔστιν· ἀμα γάρ διπλάσιον τέ ἔστι καὶ ἡμίσυ, καὶ ἡμίσεος ὄντος διπλάσιον ἔστι, καὶ δούλου ὄντος δεσπότης ἔστιν· δμοιῶς δὲ τούτοις καὶ τάλλα. συναναιρεῖ δὲ ταῦτα ἀλληλα· μὴ γάρ ὄντος διπλασίου οὐκ ἔστιν ἡμίσυ, καὶ ἡμίσεος μὴ ὄντος οὐκ ἔστι διπλάσιον· ὥσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων, δσα τουαῦτα. οὐκ ἐπὶ 20 πάντων δὲ τῶν πρὸς τι ἀληθές δοκεῖ τὸ ἀμα τῇ φύσει εἶναι· τὸ γάρ ἐπιστητὸν τῆς ἐπιστήμης πρότερον δὲ δόξειν εἶναι. ὡς γάρ ἐπὶ τὸ πολὺ προϋπαρχόντων τῶν πραγμάτων τὰς ἐπιστήμας λαμβάνομεν· ἐπ' δλγων γάρ η ἐπ' οὐδενὸς ιδοι τις ἀμα τῷ ἐπιστητῷ τὴν ἐπιστήμην γινομένην. τά τε γάρ ἄνευ ὅλης νοητὰ ἀμα τῇ κατ' ἐνέργειαν ἐπιστήμη, καὶ η τῶν κοινῶν ὑπόστασις καὶ ἔξ 25 ἀφαιρέσεως ἀμα τῇ περὶ αὐτῶν ἐπιστήμη, καὶ πρὸς τούτοις τὰ ἀναπλάσματα τῆς τε φαντασίας καὶ τὰ τῶν τεχνητῶν· ἀμα γάρ χίμαιρα καὶ η περὶ αὐτῆς ἐπιστήμη. ἔτι τὸ μὲν ἐπιστητὸν ἀναιρεθὲν συναναιρεῖ τὴν ἐπιστήμην, η δὲ ἐπιστήμη τὸ ἐπιστητὸν οὐ συναναιρεῖ· ἐπιστητοῦ γάρ μὴ ὄντος οὐκέτι ἐπιστήμη (οὐδενὸς γάρ ἔτι ἔσται ἐπιστήμη), ἐπιστήμης δὲ μὴ οὐσῆς οὐδὲν κωλύει ἐπι 30 στητὸν εἶναι, οἷον καὶ δ τοῦ κόκλου τετραγωνισμὸς εἰ γ' ἔστιν ἐπιστητόν, ἐπιστήμη μὲν αὐτοῦ οὐκ ἔστιν οὐδέπω, αὐτὸς δέ, τὸ ἐπιστητόν, ἔστιν. ἔτι ζώου μὲν ἀναιρεθέντος οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη, τῶν δὲ ἐπιστητῶν πολλὰ ἐνδέχεται εἶναι. δμοιῶς δὲ ἔχει τούτοις καὶ τὰ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως· τὸ γάρ αἰσθητὸν πρότερον τῆς αἰσθήσεως δοκεῖ εἶναι. τὸ μὲν γάρ αἰσθητὸν ἀναιρεθὲν συναναιρεῖ τὴν 35 αἰσθησιν, η δὲ αἰσθησις τὸ αἰσθητὸν οὐ συναναιρεῖ. αἱ γὰρ αἰσθήσεις περὶ σῶμα καὶ ἐν σώματι εἰσιν, αἰσθητοῦ δὲ ἀναιρεθέντος ἀνήργηται καὶ τὸ σῶμα (τῶν γὰρ αἰσθητῶν καὶ τὸ σῶμα), σώματος δὲ μὴ ὄντος ἀνήργηται καὶ η

2 εἰς] fort. πρὸς 3 πρὸς τι ὡς ομ. M κοσμωτόν] sic libri et Simplicius
Categ. γάρ τι B 4 κοσμήσας M 7 δη καὶ δίκαιον M 8 μὲν ομ. M
10 ἀσχετον] ἔσχατον L 11 ἀνεπίκλητον scripsi: ἀνεπίκλητον libri 12 post ἔκεινον
add. καὶ M 13 δὲ ομ. M 16 τέ] τι M 17 δεσπότου B συναναιρεῖ L
18 ἡμίσεως L 21 εἶναι ομ. M 22 δλγων L 23 τὴν ἐπιστήμην ἀμα τῷ ἐπι
στητῷ γενομένη M 26 τεχνητῷ libri χείμαιρα L 31 τό] sic libri et
Categ. cod. C 33 πρότερον ομ. M

αἰσθησις· ὅστε συναναιρεῖ τὸ αἰσθητὸν τὴν αἰσθησιν. ή δέ γε αἰσθησις τὸ αἰσθητὸν οὐ· ζῶου γάρ ἀναιρεθέντος ή αἰσθησις μὲν ἀναιρεῖται, αἰσθητὸν δὲ οὖ, οἷον σῶμα, θερμόν, γλυκύ, πικρόν, καὶ τάλλα πάντα, δσα εἰσὶν αἰσθητά. ἔτι ή μὲν αἰσθησις ἀμα τῷ αἰσθητικῷ γίνεται· ἀμα γὰρ ζῶον τε γίνεται καὶ 5 ή αἰσθησις· τὸ δέ γε αἰσθητόν ἐστι καὶ πρὸ τοῦ αἰσθησιν εἶναι· πῦρ γὰρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἔτι ὡν τὸ ζῶον συνίσταται, ἐστι καὶ πρὸ τοῦ δλως ζῶον εἶναι ή αἰσθησιν· ὅστε πρότερον ἀν τῆς αἰσθησεως τὸ αἰσθητὸν εἶναι δόξειεν.

Μήποτ' οὖν δὲ μὲν λόγος ἀληθῆς εἴη, καὶ πάντα ἀμα τῇ φύσει τὰ πρός 10 τι ἐστὶν ἀλλήλοις συγγενόμενα καὶ συνυπάρχοντα καὶ συναπολλόμενα, ἀ δὲ νῦν εἰς τούναντίον ἐπεχειρήσαμεν, τοῦ πιθανοῦ μᾶλλον ἂν η τοῦ ἀληθῆς εἴη ἔχόμενα. καὶ τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ ὥσπερ ἐν ἄλλοις πολλὰ τῶν ζητουμένων κατεύθυνεν, οὕτω κάνταῦθα προσληφθέντα τὰ ἡπορημένα λύει. εἰ μὲν γὰρ τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν καὶ θερμόν, ἔτι δὲ δλως αἰσθητὸν καὶ ἐπιστητὸν 15 ὡς πράγματα λαμβάνοιτο καὶ καθ' ἑαυτὰ θεωρεῖται, προτερεύειν ἀν εὐλόγως τῆς ἐπιστήμης καὶ αἰσθησεως λέγοιντο· εἰ δὲ ὡς αἰσθητὰ καὶ ἐπιστητά, κατ' ἐνέργειαν μὲν οὖ (πῶς γάρ, μὴ οὔσης αἰσθησεως καὶ ἐπιστήμης;) δυνάμει δέ· εἰ δὲ τοῦτο, εἴη ἀν δήπου δυνάμει καὶ η ἐπιστήμη καὶ η αἰσθησις, πρὸς άς ταῦτα λέγονται, συνυπάρχουσαι. εἰ γὰρ καὶ πρὸ τοῦ Θαλοῦ ἦν η σελήνη, ὡς 20 πρᾶγμα ἦν, οὐχ ὡς ἐπιστητόν· εἰ δὲ καὶ ἐπιστητὴ δυνάμει κατὰ τὴν ἔκλειψιν, καὶ η τῆς ἔκλειψεως ἐπιστήμη δυνάμει δήπουθεν ἦν. ὡς δὲ ἐπὶ τῶν παρελθόντων, καὶ ἐπὶ τῶν μελλόντων ἔξει. καὶ περὶ τοῦ κύκλου, εἰ μὲν ἐπιστητὸς ἐσται ποτε, ἐστι δὲ νῦν, οὐχ ὡς ἐπιστητόν, ἀλλ' ὡς πρᾶγμά ἐστιν· εἰ δὲ καὶ ἐπιστητὸς δυνάμει, δυνάμει ἐστὶ καὶ η ἐπιστήμη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τούτοις, εἰ 25 καὶ μὴ ἐν ἀνθρώποις σύγχρονος τῶν πραγμάτων καὶ κατ' ἐνέργειαν η ἐπιστήμη, ἀλλ' οὖν ἐν τῷ ἀκινήτῳ αἰτίῳ ἦν η τῶν πραγμάτων ἐπιστήμη καὶ πρὸ τοῦ τὰ πράγματα εἶναι.

Εἰ δέ τις ἴσχυρίζεται καὶ ἐπὶ τοῖς ἀλλοῖς τῶν ἀντικειμένων, οἷον τοῖς ἐναντίοις καὶ τοῖς κατὰ στέρησιν καὶ ἔξιν καὶ τῇ ἀντιφάσει τὸ ἀμα εἶναι καὶ 30 συνυπάρχειν, καὶ οὐ μόνοις ἀπολείπει τοῖς πρός τι, ἐκεῖνο δεῖ γινώσκειν, ὡς αὐτὰ μέν, καθό εἰσι φύσεως, τοσούτου δέουσι τοῦ συνυπάρχειν η ἀμα εἶναι, δσιφ καὶ ἀλλήλων φθαρτικά καὶ ἀναιρετικά εἰσι· τὸ δὲ δλως τῇ θέσει τοῦ ἐνὸς συνυοεῖσθαι τὸ ἔπερον καὶ δλως συνυπάρχειν καὶ ἀμα τὴν νόησιν ἔχειν ἀπὸ τῆς ἐνδιδομένης ἀπὸ τῶν πρός τι σχέσεως ἐστιν αὐτοῖς.

35 Τούτων οὕτω διωρισμένων καιρὸς ἀν εἴη καὶ τὸν ἐκδεδομένον τοῖς πρεσβυτέροις τῶν πρός τι λόγον ημᾶς ἐπισκέψασθαι. εἰ γὰρ πρός τι ἐστίν, δσα αὐτὰ

2 ζῶου μὲν γὰρ M μὲν οἱ. M 4 μὲν οἱ. M αἰσθητῶ M 5 αἰσθησιν] sic libri et Categ. cod. B: ζῶον η αἰσθησιν recte ibid. AC γὰρ οἱ. M¹ 10 συγγινόμενα M

11 ἀν οἱ. M 12 τῷ δυνάμει LM 13 κατηγόρουν BL 15 καὶ οἱ. M 17 μὲν

οἵπω γὰρ M 19 λέγεται M συνυπάρχουσα M 20 καὶ ἐπιστητὸν L 24 ἐπιστητὸν M η οἱ. M 25 καὶ (post πραγμάτων) οἱ. M 26 ἀκοινήτω L 27 τῷ οἱ. LM 29 καταφάσει M 31 φύσεις M 32 τῷ iterat M δλον M 33 ante τῷ add. καὶ M 35. 36 τοῖς πρός τι πρεσβύτερον, τὸν πρός τι λόγον M

ἄπειρ ἔστιν ἑτέρων εἶναι λέγεται, ἔχει ἀπορίαν, πότερον οὐδεμία οὐσία τῶν πρός τι, καθάπερ δοκεῖ (ἕτερα γάρ ἀλλήλων τῇ φύσει τὰ γένη τοῦ ὄντος ἔστιν), ἢ τοῦτο ἐνδέχεται κατά τινας τῶν δευτέρων οὐσιῶν. ἐπὶ μὲν γάρ τῶν πρώτων οὐσιῶν ἀληθές ἔστιν· οὔτε γάρ τὰ μέρη οὔτε τὰ δλα πρός τι ἔστιν. ὁ γάρ 5 τις ἀνθρωπὸς οὐ λέγεται τινός τις ἀνθρωπὸς, οἷον ὁ Σωκράτης αὐτὸς διπερ ἔστιν οὐ λέγεται ἑτέρου (εἰ γάρ καὶ λέγεται τοῦ θεοῦ, ὡς κτῆμα δηλαδὴ ἢ ποίημα λέγεται), οὐδὲ ὁ τις βοῦς τινός τις βοῦς. ὥσαύτως δὲ καὶ τὰ μέρη· ἡ γάρ τις χεὶρ οὐ λέγεται τινός τις χεὶρ ἀλλά τινος χεὶρ, καὶ ἡ τις κεφαλὴ οὐ λέγεται τινός τις κεφαλὴ ἀλλά τινος κεφαλὴ. ὥσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν 10 δευτέρων οὐσιῶν, ἐπὶ γε τῶν πλείστων, οἷον ὁ ἀνθρωπὸς οὐ λέγεται τινὸς ἀνθρωπὸς, οὐδὲ ὁ βοῦς τινὸς βοῦς, οὐδὲ τὸ ἔντον τινὸς ἔντον, ἀλλά τινος κτῆμα λέγεται. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων φανερὸν δτι οὐκ ἔστι τῶν πρός τι· ἐπ’ ἐνίων δὲ τῶν δευτέρων οὐσιῶν ἔχει ἀμφισβήτησιν, οἷον ἡ ἀπλῶς κεφαλὴ τινὸς κεφαλὴ λέγεται, τοῦ ἀπλῶς ἀνθρώπου, καὶ ἡ χεὶρ ἡ καθόλου ὥσαύτως τινὸς 15 λέγεται χεὶρ, καὶ ἔκαστον τῶν τοιούτων· ὥστε ταῦτα τῶν πρός τι δόξειν ἀν εἶναι, κατά γε τὰ εἰρημένα. πρὸς δὲ σαφήνειαν τῶν λεγομένων ἔκεινα δεῖ προσλαβεῖν, ὡς τῆς οὐσίας τὸ μὲν δλον τὸ δὲ μέρος, καὶ τὸ μὲν καθόλου τὸ δὲ μερικόν. συνδυαζόμενα δὲ καταλλήλως οὗτας ἀν λέγοιντο· δλον μὲν καὶ μερικὸν ἡ πρώτη οὐσία καὶ ἄτομος, Σωκράτης, Πλάτων, μέρος δὲ μερικὸν καὶ 20 ἄτομον, ὡς ἦδε ἡ χεὶρ καὶ μία τῷ ἀριθμῷ, καὶ κεφαλὴ ὥσαύτως· καὶ δλον μὲν καθόλου δὲ κοινὸς καὶ κατ’ εἶδος ἀνθρωπὸς, μέρος δὲ καθόλου ἡ ἀπλῶς χεὶρ καὶ ἡ ἀπλῶς κεφαλὴ. ὡς δὲ μέρος τοῦ τινὸς ἀνθρώπου καὶ μερικοῦ ἡ τις καὶ μερικὴ χεὶρ, οὗτα τοῦ ἀπλῶς καὶ καθόλου ἡ ἀπλῶς καὶ καθόλου χεὶρ. εἰς τέσσαρα οὖν τῆς οὐσίας διηρημένης, τὸ μὲν καθόλου δλον καὶ τὸ μερικὸν 25 δλον καὶ τὸ μερικὸν μέρος ἐκτὸς πίπτει τοῦ τῶν πρός τι διορισμοῦ (οὐ γάρ λέγονται ταῦτα ἑτέρων), τὸ μέντοι καθόλου μέρος, ὡς ἡ ἀπλῶς χεὶρ καὶ ἡ ἀπλῶς κεφαλὴ, ἐπειδὴ ἑτέρων λέγονται, τοῖς πρός τι καταταγήσεται. προσβίσσαιτο δὲ τις καὶ τὸ ἐν μέρει μέρος· ἡ γάρ ἦδε ἡ χεὶρ, τοῦδε τοῦ σώματος λέγεται. μέρη δὲ οὐσίας ταῦτα, τὰ μὲν πρώτης τὰ δὲ δευτέρας. εἰ δὲ τοῦτο, 30 οὐδὲ εἴη ἀληθές τὸ μηδεμίαν οὐσίαν τῶν πρός τι εἶναι, ὥσπερ ἐλέγετο· τὰ γάρ μέρη τῶν οὐσιῶν οὐσίαι καὶ αὐτά.

Εἰ μὲν οὖν ἵκανῶς δ τῶν πρός τι δρισμὸς ἀποδέδοται, ἢ τῶν πάνυ χαλε πῶν ἡ τῶν ἀδυνάτων ἔστι τὸ δεῖξαι ὡς οὐδεμία οὐσία τῶν πρός τι λέγεται· εἰ δὲ μὴ ἵκανῶς, ἀλλ’ ἔστι τὰ πρός τι, οἷς τὸ εἶναι ταῦτον ἔστι τὸ πρὸς τί πως ἔχειν, ἵσως ἀν δημείη τι πρὸς αὐτά. δὲ πρότερος δρισμὸς παρακολουθεῖ μὲν πᾶσι τοῖς πρός τι, οὐ μὴν τοῦτο γέ ἔστιν τὸ πρός τι αὐτοῖς εἶναι τὸ αὐτὰ ἀπερ ἔστιν ἑτέρων εἶναι λέγεσθαι. ἐκ δὲ τούτων δηλόν ἔστιν δτι ἐάν τις εἰδῆ τι ὠρισμένως τῶν πρός τι, κάκεινο πρὸς δ λέγεται ὠρισμένως εἰσεται. φανερὸν

1 οὐδεμίαν οὐσίαν LM	6. 7 ἡ ὡς ποίημα M	8 εἰ γάρ L	11 ἀλλὰ κτῆνος
κτῆμα B	18 συνδοιαζόμενα libri	22 τοῦ om. M	26 λέγεται M
ται M	28 τὸ τῷ M	ἡ scripsi: ἡ BL: εὶ M	27 λέγεται
σω- B	30 τὸ] τῷ M	32 ἵκανῶς ex Aristotele scripsi: ἵκανὸς libri	[σώματος] σωκράτους L:
34 ἵκανός LM	τὸ] sic libri ετ, ut videtur, Categ. cod. A, cf. p. 38, 2: legendum est τῷ	36 γε om. M	38 εἰσεται ὠρισμένως πρὸς δ λέγεται M

μὲν οὖν καὶ ἔξι αὐτοῦ ἐστιν. εἰ γὰρ οἶδε τις τόδε τι δτι τῶν πρός τι ἐστιν,
 ἐστι δὲ τὸ εἶναι τοῖς πρός τι ταῦτὸν τὸ πρός τι πῶς ἔχειν, κάκεῖνο οἶδε, πρὸς
 δ τοῦτό πως ἔχει· εἰ γὰρ μὴ κάκεῖνο οἶδε, πρὸς δ τοῦτό πως ἔχει, οὐδός εἰ
 πρὸς τί πως ἔχει εἰσεται. καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἔκαστα δὲ δῆλον τὸ τοιοῦτον,
 5 οἶνον τόδε τι εἴ τις οἶδεν ἀφωρισμένως δτι ἐστι διπλάσιον, καὶ δτου διπλάσιον
 ἐστιν ἀφωρισμένως οἶδεν· εἰ γὰρ μή τινος τῶν ἀφωρισμένων οἶδεν αὐτὸ δι-
 πλάσιον, οὐδός εἰ ἐστι διπλάσιον δλως οἶδεν. ὡσαύτως δὲ καὶ τόδε τι εἴ οἶδεν
 δτι καλλιόν ἐστι, καὶ δτου καλλιόν ἐστιν ἀφωρισμένως οἶδεν· ἀναγκαῖον γάρ
 ἐστι διὰ ταῦτα ἀφωρισμένως εἰδέναι. οὐκ ἀφρίστως δὲ εἰσεται δτι τοῦτο ἐστι
 10 χείρονος καλλιον· ὑπόληψις γὰρ τὸ τοιοῦτον γίνεται, οὐκ ἐπιστήμη· οὐ γὰρ
 ἐτι ἀκριβῶς εἰσεται δτι χείρονος καλλιον. εἰ γὰρ οὕτως ἔτυχεν, οὐδέν ἐστι
 χείρον αὐτοῦ. ὥστε φανερὸν δτι ἀναγκαῖον ἐστιν, δ ἀν εἰδῆ τις τῶν πρός τι
 ὠρισμένως, κάκεῖνο πρὸς δ λέγεται ὠρισμένως εἰδέναι. τὴν δέ γε κεφαλὴν
 καὶ τὴν χείρα καὶ ἔκαστον τῶν τοιούτων, αἱ εἰσιν οὐσίαι, αὐτὸ μὲν διπερ ἐστιν
 15 *(ἐστιν)* ὠρισμένως εἰδέναι, πρὸς δ δὲ λέγεται, οὐκ ἀναγκαῖον· τίνος μὲν γὰρ
 αὗτῇ ἡ κεφαλὴ ἡ τίνος ἡ χείρ, οὐκ ἐστιν εἰδέναι ὠρισμένως. ὥστε οὐκ ἀν
 εἴη ταῦτα τῶν πρός τι· εἴ δὲ μή ἐστι τῶν πρός τι, δληθὲς ἀν εἴη λέγειν δτι
 οὐδεμία οὐσία τῶν πρός τι ἐστιν. ἐντεῦθεν δῆλον ὡς καὶ δ πρότερον ὡς τῶν
 πρός τι παραδείγματα ἐπὶ τῆς ἀντιστροφῆς ἐλαμβάνομεν, τὴν κεφαλὴν τοῦ ζώου
 20 ἡ τοῦ κεφαλωτοῦ λέγοντες καὶ τοῦ πλοίου τὸ πηδάλιον καὶ τῆς ὄρνιθος τὸ
 πτερόν, οὐχ ὡς ἡμῖν ἀρέσκοντα προσελήφθησαν, οὐδός οἰκείαν ἔκει δόξαν εἰσή-
 γομεν, ἀλλὰ τοῖς περὶ τῶν πρός τι παρὰ τῶν πρὸ δημῶν διωρισμένοις εἰπόμεθα.
 ίσως δὲ χαλεπὸν περὶ τῶν τοιούτων σφοδρῶς ἀποφαίνεσθαι καὶ μὴ πολλάκις
 ἐπεσκεμμένον· τὸ μέντοι διηπορηκέναι εἴρ ἔκαστον αὐτῶν οὐκ ἄχρηστόν ἐστιν.
 8 25 Ποιότητα δὲ λέγω, καθ' ἣν ποιοί τινες λέγονται, οἶνον λευκότητα, θερμό-
 τητα, ψυχρότητα· λευκοὶ γὰρ καὶ θερμοὶ καὶ ψυχροὶ ἀπ' αὐτῶν οἱ μετέχοντες
 λέγονται. καὶ εἰσὶ ποιότητες μὲν τὰ μεθεκτά, ποιὰ δὲ τὰ μετέχοντα. τετάρτην
 δὲ ἀπὸ τῆς οὐσίας ἐν τῇ διδασκαλίᾳ κατηριθμήσαμεν τὴν ποιότητα, τοῦ Ἀρ-
 χύτα μετὰ τὴν οὐσίαν τάκαντος (δευτέρα γὰρ ἡ ποιότης, ἔκεινός φησιν· ἀνευ
 30 γὰρ τοῦ τι ἐστιν ἡμεν ἀδύνατον ποιον τι ἡμεν), διά τε τὴν πρότερον λεχθεῖσαν
 αἰτίαν καὶ διὰ τὴν ἡδη ῥηθῆσεσθαι μέλλουσαν. ὡς γὰρ ἡ οὐσία τῶν δλων
 προτέτακται τῷ ἔκειθεν τὸ εἶναι τοῖς ἀλλοις ἐνδιδοσθαι, οὕτω τὸ ποσὸν τοῦ
 πρός τι τῷ τὴν αἰτίαν τῶν λόγων αὐτῷ χορηγεῖν· ἐκ δὲ τῶν λόγων αἱ ποιό-
 τητες λαμβάνουσι τὴν ὑπόστασιν, καὶ οὕτως ἡ τάξις τῶν κατηγοριῶν ἐπιπλέ-
 35 κεται. καὶ τοῖς φυσικοῖς δὲ πράγμασιν οἰκείας ἄν τις τὴν τάξιν ὑπολογίσαιτο.
 μετὰ γὰρ τὴν οὐσίαν τὸ μεγεθός ἐστι· σὺν ποσῷ γὰρ πᾶσα φυσικὴ οὐσία. τῷ
 μεγέθει δὲ εὐθὺς τὸ μεῖζον θεωρεῖται καὶ ἔλαττον, ἐν οἷς ἡ σχετικὴ κατηγορία

1 αὐτῶν M	εἴδε τις M	δτι] διπερ L	2 τὸ] δτι M	τὸ libri et
Categ. A: τῷ recte ibid. BC	6 αὐτὸ διπλάσιον οἶδεν M		10 ante οὐκ add.	
καὶ M	12 χείρων BL	15 <i>ἐστιν</i> addidi	22 ἡδμεθα L	25 περὶ
ποιοῦ καὶ ποιότητος superscribunt libri		29 ἀποιότης L: ποιότης M	30 προτ-	
ρων BL	32 τὸ ἔκειθεν LM	τὸ εἶναι οι. M	35 τάσιν M	36 τῆς
οὐσίας L ¹	πᾶσα οι. M	τὸ μεγέθει L		

συνέστηκε. περὶ δὲ τὰ τοῦ ὅγκου μεγέθη αἱ τε παντοῖαι ἀλλοιώσεις καὶ τὰ πάθη συνίστανται· καὶ περὶ μὲν τῆς τάξεως ταῦτα· περὶ δὲ τῆς ὑποστάσεως ἡδη ῥήτεον. εἰ δὲ καὶ τινῶν ὑπὲρ τὴν εἰσαγωγὴν ὁ λόγος ἄψαιτο θεωρημάτων, οὐκ ὀλιγωρεῖν χρή. καὶ δὴ πρῶτον μὲν οὐκ ἀποδεχόμενα τοὺς κατὰ τὴν 5 κοινότητα τὴν ἐκ τῶν πολλῶν καὶ κεχωρισμένην παρ' ἡμᾶν ἐννοούμενην ἐφιστάνοντας τὴν ποιότητα· κινδυνεύει γάρ ὅμτας ἀνυπόστατος εἶναι καὶ ἡ ποιότης καὶ τὰ ἔκτα· οὐδεμίᾳ γάρ κατὰ τὰς τοιαύτας ἐπινοίας ὑπόστασις εἰσάγεται, ἐν δὲ τοῖς καθ' ἔκαστα καὶ συνθέτοις ὑπάρχει οὖσα. καὶ μὴν οὐδὲ εἰ τινες ἀπὸ τῶν εἰωθότων λέγεσθαι κατηγορημάτων δμοίως μὲν ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων κατά 10 τοις κοινὰ συμπτώματα σωμάτων καὶ ἀσωμάτων παράγουσι τὰς ποιότητας, οἷον ἀπὸ τοῦ δεδοκῶσθαι δόκωσιν καὶ ἀπὸ τοῦ ἰσῶσθαι ἴστητα καὶ ἀπὸ τοῦ σῶμα ὑπάρχειν σωματότητα, οὐδὲ οὗτοι δρθῶς ἀποφαίνονται. οὐ γάρ ἀπὸ τῆς συμβάσεως τῶν κατηγορημάτων αἱ ἔξεις ὑπάρχουσιν, οἷον οὐκ ἐπειδὴ τὸ διεστάναι τοῖς κίσι συμβέβηκε, διὰ τοῦτο καὶ ἡ διάστασις περὶ αὐτοὺς βλέπεται. τὸ μὲν 15 γάρ κατηγόρημα, ἔχρι τοῦ λέγεσθαι μόνως θεωρούμενον, δύναται καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὑφεστάτων θεωρεῖσθαι· αἱ μέντοι ποιότητες, κατ' αἰτίαν τινὰ πρωτουργὸν προϋπάρχουσαι, τοσοῦτον ἀπέχουσι τοῦ συνακολουθεῖν τοῖς κατηγορήμασιν, ὥστε αὐταὶ (τὰ) ὑπάρχοντα κατηγορήματα ἐπιφέρουσιν, οἷον ἡ φρόνησις τὸ φρονεῖν, ἡ κατ' ἐνέργειαν ἡ ἐν τῷ μετέχεσθαι. καὶ τοῖς περὶ Δημόκριτον δὲ ἐγκα- 20 λέσειν ἂν τις, τί δῆποτε τινὰς μὲν διαφορὰς περὶ τὰς ἀτόμους ἀπολείπουσιν, οἷον σχημάτων, βάρους, ναστότητος, σωματότητος, μεγέθους, κινήσεως, οὔτε δὲ χρόνων οὔτε γλυκύτητα οὔτε ζωὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων λόγους προϋφεστηκέναι ἀποφαίνονται. κοινοῦ γάρ ὅντος τοῦ περὶ τῶν ἔκτων λόγου ἀποτοπον μὴ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν διατάπτεσθαι, καὶ ἔτι ἀτοπώτερον τὰς 25 δρχηγικωτάτας δυνάμεις ὑστερογενεῖς ποιεῖν, ὥσπερ ζωὴν καὶ νοῦν καὶ φύσιν καὶ λόγον καὶ τὰ τοιαῦτα. παραπλησίως δὲ ἀδύνατον καὶ τὸ ἀπὸ τῆς συνόδου ταῦτα ἀποτελεῖσθαι· νόμῳ γάρ ἔσται χροὶ κατὰ τὸν Δημόκριτον καὶ τὰλλα δόμοίως, τῇ ἀληθείᾳ δὲ ἀπομον καὶ κενόν. ὁ δὲ ἀπαξ τὰ ὄντα ἀνελῶν οὐδὲν ἔξει τίθεσθαι, καὶ δὸ παραδεξάμενος τὸ ἀναίτιον οὐδαμοῦ στήσεται· τί γάρ 30 μᾶλλον ταῦτα ἡ τὰ ἐναντία προτιμήσει ἀπ' οὐδεμιᾶς ὠρισμένης αἰτίας ὄρμώμενος; βέλτιον γοῦν εἰς ἐκείνην ἐλθεῖν τὴν ὑπόθεσιν, ἵτις ἀπὸ τοῦ ἔχεσθαι τὰ ἔκτα παράγει, καὶ ἔκτὸν τίθεσθαι τὸ οἶνον τε ἔχεσθαι, πραγματικῶς ἀποιδόντας οὐκ ἐτυμολογικῶς· πᾶσα μὲν γάρ ἔξις καὶ ποιότης ἔκτον, οὐκ ἔμπαλιν δέ. ἔτι εἰ μέν τις τὰς ποιότητας αὐτὰς χωριστὰς ὥσπερ τὰς ἰδέας Πλάτων ἀφορίζοιτο, 35 οὐκ ἔστιν ὑπαρξίεις αὐτῶν. πῶς γάρ δὴ ἡ ἡμετέρα ἔξις ἔσται χωριστὴ καὶ ἡ

1 μεγέθους, ut videtur, L 3 διφεται B 5 τῶν οι. BM καὶ οι. M

6 οὗτος M 8 ὑπάρχει οὖσα scripsi: ὑπαρχόσας libri 11 δεδοκῶσθαι δόκωσιν] sic libri et Simplicius, legendum est δεδοκῆσθαι δόκησιν [ἴστητα] Ιωσιν M 15 κατηγόρημα] κατηγορούμενον M 17 προϋπάρχουσι M 18 τὰ ex Simplicio addidi

19 μετέρχεσθαι M 20 ἀν οι. M 21 βάρη M ναστότητος H (v. Praef.): βαστότητος BL: βαστότητα M σωματότητος] σώματός τε M 22 οὐδὲ ζωὴν M

23 ἀποφανομένοις LM 25 δρχηγικωτάτους M 28 ἀγγελῶν M 30 προτιμήσει Simpl.: προτιμήσεις LM 32 ἀποδιδόντας scripsi: ἀποδιδόντες libri

μετεχομένη καθ' έαυτήν; εἰ δὲ οὕτω τις αὐτὰς λαμβάνοι ὡς καὶ ἡμῖν παρούσας καὶ μετεχομένας, ἐν τοῖς ποιοῖς ἔσται αὐτῶν ἡ ἀληθῆς. ὑπόστασις. εἰ γὰρ ποιότης ἔστι, καθ' ἥν ποιοί τινες ἔσμεν, ποιοὶ δὲ κατὰ τὸ ἐνυπάρχον ἔσμεν (λευκὸν γὰρ λέγω κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ ὄρωμένην λευκότητα), δῆλον ὡς εἴπερ 5 ἔστι καὶ λευκότητος ἡ ἀνθρωπότητος ἐξηγρημένον εἶδος, ἰδέα μὲν ἔσται, ποιότης δὲ οὐκ ἔσται· μετεχομένον γὰρ ἡ ποιότης. εἰσὶ μὲν οὖν ἀσώματα τὰ ἔκτα πάντα· ἀπλούστατα γὰρ καὶ τῇ φύσει πρῶτα, καὶ οὐ μέρη ἔκεινων ὡν ἔκτα, αἵτια δὲ μόνον. καὶ ταῦτα οὐκ ἔξαθεν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔχουσι περιέχονται, ἀριθμοί 10 τινες ὅντες ἐν τῇ ὅλῃ καὶ λόγοι ἀΐδιοι, καθ' οὓς αἱ τε ποικιλίαι τῶν ὅντων καὶ αἱ διαφοραὶ τῶν πρώτων στοιχείων καὶ τῶν ἐκ τούτων συγχριμάτων ὑφίστανται. ἀΐδιοι δὲ εἰσὶν οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι καὶ οἱ λόγοι, ὡσπερ καὶ ἡ ὅλη· αἱ μέντοι κινήσεις αὐτῶν καὶ ἐν ἀλλήλοις θέσεις καὶ τάξεις μετάπτωτοι καὶ οὐκ ἀΐδιοι. ὡσπερ δὲ ἀφεστῶτες ἐνυπάρχουσιν οἱ λόγοι, οὐδέπω ρυθμοί· οὗτοις τὸ ὑποκείμενον καὶ σχηματίζοντες, ἀλλ' ὡς οἱ ἐν τῷ σπέρματι λόγοι κατὰ συμβεβήκος 15 οἰονεὶ ἐνυπάρχουσιν ἀκρατήτως ἐνόντες, καὶ ὡσπερ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τῇ τέχνῃ τὸ τοῦ ἀνδριάντος εἶδος, καὶ ὡς τὰ χρώματα ἐν τῇ ὅψει, δταν ὄρφ τὸ κεχρωσμένον σῶμα, οὕτως οἱ λόγοι ὡσπερ ἀφεστῶτες ἐνυπάρχουσιν. ἀμέσως δὲ ἡ τοῦ εἶδος φύσις αἵτια ἔστι, μηδενὸς μεταξὺ παρεμπίπτοντος τοῦ μετεχομένου καὶ τοῦ μετέχοντος· παροῦσα γὰρ ἐν τῷ εἶναι εὐθὺς εἰδοποιεῖ τὸ μετέχον. ὑφίστησι δὲ 20 καὶ ἄλλο τελευταῖον ἀπὸ τῆς παρουσίας ἐξ ἔαυτῆς, διπερ κατηγόρημα λέγεται· μέσον. δὲ ἀεὶ τὸ σῶμα τάπτεται. οἷον αἵτια πρώτη ἡ φρόνησις καὶ τοῦ φρονίμου καὶ τοῦ φρονεῖν καὶ ἡ ὑγεία τοῦ τε ὑγιαίνοντος καὶ ὑγιαίνειν. καὶ ἡ μὲν φρόνησις αὐτῇ καὶ ἡ ὑγεία, εἴπερ ἔστι καθ' ἔαυτά, ἀπλούστατα ἔσται καὶ πρῶτα καὶ ἀσώματα, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ φρονεῖν· σώματα δὲ 25 δ τε ὑγιαίνων καὶ δ φρονῶν. ἔστι τοίνυν ἡ ποιότης λόγος οὐχ ὡς θεωρῶν ἔαυτόν οὔτε ὡς ἐκ ζητήσεως ἡ θεωρίας παραγνήμενος, ἀλλ' ὡς ἔχων καὶ διδούς, ἀπερ ἔχει, καὶ ὡς αὐτὸ τὸ εἶναι ποιῶν, καὶ ἐν τῷ ἔχεσθαι καὶ μένειν πάντα ἀπεργαζόμενος. διθεν τέλειος μὲν καὶ ὠρισμένος παντάπασιν οὐδαμῶς 30 ἔστι (μάγνυται γὰρ πρὸς τὸ ἀτελὲς πάντη καὶ ἀόριστον), ἀλλ' οὐδὲ ἔσχατος πάντη καὶ ἀόριστός ἔστι· διακοσμεῖ γὰρ τὸ ὄντικὸν πᾶν καὶ ἐπιμελεῖται τεταγμένως αὐτοῦ, καὶ τὸ μέγιστον εἰς ἐν συνέρχεται. ἐάν τε γὰρ ἐν σωματικῷ ἐάν τε ἐν μεγάλῳ ὁ τῆς ποιότητος ὑπάρχει λόγος, εἰς καὶ δ αὐτὸς ὑπάρχει. οὐδὲν ἄρα τὸ ποσὸν συμβάλλεται εἰς τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔστιν ἀμερίστως περὶ τὰ σώματα μεριζόμενος· ἐν γὰρ πλείσι τοῖς ποιοῖς δ αὐτὸς διανέμεται, 35 ὡσπερ εἶδος ἐν ὅλῃ, τὸ ἔχοντα μέντοι καὶ αὐτὸν ὑπόστασίν τινα. οὐ γὰρ δην κατ' αὐτὸν ἐλέγετο τὸ ποιόν, εἴπερ βλως τῆς ὅλης ἦν, καὶ μὴ ἔστηκὼς ἐν

1 αὐτῶν B 2 μετεχομένην B 5 καὶ οἱ. M 10 τῶν — συγχριμάτων B Simpl.: τὰ — συγχριμάτα L: τὰ — συγχριμάτων M 9 ποικιλίας L 10 τῶν — συγχριμάτων B Simpl.: τὰ — συγχριμάτα L: τὰ — συγχριμάτων M 12 ἐν ἀλλοις M 13 ὡσπερ δὲ B Simpl.: ὡσπερ γὰρ LM 14 ἀλλ' ὡς B Simpl.: ὡς γὰρ LM 15 οἰονεὶ B Simpl.: οἱ. LM 16 δταν] δτου M 20 ὑγιαίνειν L 21 τεταγμένως M 22 οὔτε ὡς] ἡ M 23 αὐτῶν BL 24 ὠρισμένως L 25 τεταγμένως M 26 οὔτε ὡς] ἡ M 27 αὐτῶν BL 28 ὠρισμένως L 29 τεταγμένως M 30 αὐτῶν BL 31 τεταγμένως M 32 αὐτῶν BL 33 τεταγμένως M 34 αὐτῶν BL 35 fort. ἔχων — αὐτὸς

έαυτῷ παρεῖχεν αὐτῇ τὸ εἶναι, καὶ οὕτως αὐτῇ συνῆν χωριστῶς· τῷ μὲν γάρ ἐν πλείσιν ἀτόμοις εἶναι τὴν διάκρισιν ἵσχει καὶ τὴν διαίρεσιν, τὸ δὲ τὸν αὐτὸν εἶναι τὸ ἀδιαιρέτον. ἔτι μέντοι καὶ ἀκίνητος· κινεῖται δὲ κατὰ συμβεβήκος τῷ γίνεσθαι τῶν κινουμένων καὶ ἐν αὐτοῖς εἶναι. τοσαῦτα καὶ περὶ 5 τούτων· διαιρήσομεν δὲ κατὰ μὲν τὸν ὑφηγημένον τῆς διαιρέσεως τρόπον καὶ διεξοδικώτερον ἐν τῷ τέλει· νυνὶ δὲ διοσχέρεστερον λέγομεν, ὡς ἔστιν ἡ ποιότης τῶν πλεοναχῶν λεγομένων· διαιρεῖται γάρ εἰς ἔξιν καὶ διάθεσιν, εἰς δύναμιν καὶ ἀδυναμίαν, εἰς πάθος καὶ παθητικὴν ποιότητα, καὶ εἰς σχῆμα καὶ μορφήν. ταῦτα δὲ οὔτε ὄμβτιμα τὰ εἰδῆ, οὔτ' ἐπ' ἴσης τὸ κοινὸν κατηγορούμενον ἔχουσι,

10 τῷ τὰ μὲν εἶναι ὑπέρτερα τὰ δὲ καταδέστερα, καὶ τὰ μὲν τελειότερα τὰ δὲ ἀτελέστερα, καὶ τὰ μὲν ἐν τῷ δύνασθαι τὰ δὲ ἐν τῷ ἐνεργεῖν ἔχειν τὸ εἶναι (ἐν οἷς καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον), ὡς ἀν ἀφ' ἐνδές καὶ πρὸς ἐν ὑφέσει τῆς πρώτης δυνάμεως πληθυνόμενά τε πρὸς ἀλληλα καὶ διαφορούμενα.

Ἐν μὲν οὖν εἰδός ποιότητος ἔξις καὶ διάθεσις λεγέσθωσαν· διαφέρει δὲ 15 ἔξις διαθέσεως τῷ μονιμώτερον καὶ πολυχρονιώτερον εἶναι. τοιαῦται δὲ αἱ τε ἐπιστῆμαι καὶ ἀρεταὶ· ἢτε γάρ ἐπιστήμη δοκεῖ τῶν παραμονίμων εἶναι καὶ δυσκινήτων, ἐὰν καὶ μετρίως τις ἐπιστήμην λάβῃ, ἐάνπερ μὴ μεγάλη μεταβολὴ γένηται ὑπὸ νόσου ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου· ὠσαύτως δὲ καὶ ἡ ἀρετή, οἷον ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἔκαστον τῶν τοιούτων, οὐκ εὐχίνητον δοκεῖ 20 εἶναι, οὐδὲ εὐμετάβολον. διαθέσεις δὲ λέγονται, ἢ ἔστιν εὐκίνητα καὶ ταχὺ μεταβάλλοντα, οἷον θερμότης καὶ κατάψυξις, νόσος καὶ ὑγεία, καὶ δσα ἄλλα τοιαῦτα· διάκειται μὲν γάρ πως κατὰ ταύτας δ ἄνθρωπος, ταχὺ δὲ μεταβάλλει ἐκ θερμοῦ ψυχρὸς γενόμενος, καὶ ἐκ τοῦ ὑγιαίνειν εἰς τὸ νοσεῖν· ὠσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, εἰ μή τις καὶ αὐτῶν τούτων τυγχάνει διὰ χρόνου πλῆθος 25 ἥδη πεφυσιωμένη καὶ ἀνίατος ἢ πάνυ δυσκινήτος οὖσα, ἦν ἀν τις ἴσως ἔξιν ἥδη προσαγορεύοι. διττὴ γάρ ἡ ἀρετή, διττὴ καὶ ἡ ἐπιστήμη· τῆς τε γάρ ἀρετῆς ἡ μὲν ἔστιν ἀτελής, ἥτις ἡ λόγῳ μόνῳ ἡ ἔθει ἡ φύσει πρὸς τὸ καλῶς ἔχειν παρεσκεύασται, ἡ δὲ τελεία, ἡ τοῖς τρισι τούτοις ἀπήρτισται· τῆς τε αὐδὴπιστήμης τῆς μὲν ἰδικώτερον λεγομένης κατὰ τὴν τῶν ὄντων ὡς ὄντων ἀκριβῆ 30 γνῶσιν, τῆς δὲ κοινότερον τῆς κατὰ πάσης ἐπιστήμης καὶ τέχνης διατεινούσης, ἔτι δὲ καὶ τῆς θερμότητος καὶ ψυχρότητος καὶ νόσου καὶ ὑγείας τῶν μὲν συμφύτων τῶν δὲ ἐπικτήτων οὖσῶν, τὴν ἀρετὴν ἐνταῦθα καὶ ἐπιστήμην, καὶ τὴν θερμότητα καὶ ψυχρότητα κοινότερον ἐκλαμβάνομενοι, τὰς μὲν εὐαποβλήτους τὰς δὲ δυσκινήτους ἐπωνομάσαμεν. φανερὸν δὲ δι ταῦτα βούλονται ἔξεις 35 λέγειν, ἢ ἔστι πολυχρονιώτερα καὶ δυσκινητότερα· τοὺς γάρ τῶν ἐπιστημῶν μὴ πάνυ τι κατέχοντας, ἀλλ' εὐκίνητους ὄντας οὐ φασιν ἔξιν ἔχειν, καίτοι διάκεινται πως κατὰ τὴν ἐπιστήμην ἡ χειρὸν ἡ βέλτιον. ὅστε διαφέρει ἔξις διαθέσεως τῷ τὸ μὲν εὐκίνητον εἶναι, τὸ δὲ πολυχρονιώτερόν τε καὶ δυσκι-

1 τὸ μὲν γάρ M 5 μὲν οἱ. M ὑφηγημένων L 15 τὸ μονιμώτερον M
 16 καὶ αἱ ἀρεταὶ M 17 λάβοι M et fort. L¹ καταβολὴ L 23 γινό-
 μενος M 24 τούτων οἱ. M 26 προσαγορεύοι scripsi: προσαγορεύει libri
 28 ἡ τοῖς L 29 ὡς ὄντων οἱ. M 31 καὶ (ante νόσου) οἱ. M 33 ἐκ-
 λαβόμενοι B: ἐκλαμβάνομεν M 38 τῷ οἱ. M

νητότερον. εἰσὶ δὲ αἱ μὲν ἔξεις καὶ διαθέσεις, αἱ δὲ διαθέσεις οὐκ ἐξ ἀνάγκης
ἔξεις· οἱ μὲν γὰρ ἔξεις ἔχοντες καὶ διάκεινται πως κατὰ ταύτας, οἱ δὲ διακεί-
μενοι οὐ πάντας καὶ ἔξιν ἔχουσιν. ἀλλ' ἔκεινο ἐν τούτοις ἐπιστασίας ἔξιν,
εἰ καὶ βαθυτέρας δεῖται τῆς ἐπιβλέψεως· οὐσῆς γὰρ τῆς ἔξει καὶ διαθέσει
5 διαφορᾶς κατὰ τὸ μόνιμον καὶ δυσκίνητον, πότερον τοῦτο διαφορᾶς ἐστὶ
προσθήκη ἡ ψιλῆς σχέσεως ἢ πλεονασμός τις ἀλλος ὄποιοσοῦν; εἰ γὰρ ἐν τι
τούτων, (πῶς) εἶδος γέγονεν ἔτερον, καὶ οὐχ ὅμοιειδῆς ἔξει καὶ διαθέσεις; μή-
ποτ' οὖν ἐν πλάτει τοῦ ἑνὸς εἶδους οἱ λόγοι θεωροῦνται τῆς ἔξεως καὶ δια-
θέσεως, ἔχοντες διαφορᾶς ἐν ἔκατον εἰδητικάς μὲν περιεχομένας δὲ ὑπὸ τοῦ.
10 αὐτοῦ εἶδους. αἴτιαν δὲ εἰναι τούτου (φαμὲν) τὴν καθαρότητα καὶ (τὴν) ἄντλον τῶν
εἰδῶν φύσιν, δι' ἣν ἀμιγῶς τὰ πολλὰ ἔστιν οἵς ἐν περιέχονται· οὐ γὰρ κατὰ
τὴν τῶν μεγάλων μόνον διαφορὰν τὰ εἰδῆ διέστανται, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ ἐλά-
χιστα. οὕτ' οὖν ἐπίτασιν οὔτε μεταβολὴν ἀποδεκτέον, δι' ἣν ἀπὸ τῆς δια-
θέσεως ἡ ἔξεις ἀπογεννᾶται· οὐ γὰρ ἐκ κινήσεως ὁ λόγος ἀποβλαστάνειν πέ-
15 φυκεν. ἀρχηγικώτερον γὰρ καὶ αἴτιώτερον τὸ ἀκίνητον τοῦ κινουμένου καὶ τὸ
τῇ τοῦ ἑνὸς συμμετρικό προσεοικός τοῦ εἰς τὴν ἀπορίτιαν τῆς ὕλης ὑποφερομένου.
παραιτησόμεθα δὲ διὰ τὴν αὐτὴν αἴτιαν καὶ τοὺς τὸ ἀπαγῆς καὶ πεπηγμένον
εἰς διάκρισιν τῶν αὐτῶν ὑποτείνοντας· σωματικὴν γὰρ ποιοῦνται τὴν τῶν εἰδῶν
διδασκαλίαν καὶ κατὰ μεταβολὴν τὴν ἔξιν ἀποτελοῦσι, καὶ ἔσται οὕτως μετα-
20 βολὴ κυριώτερα τοῦ ἑστηκότος εἶδους, δι παντελῶς ἐστιν ἀδόνατον. διὸ δὲ τὴν
αὐτὴν αἴτιαν οὐδὲ τὸ πολυχρονιώτερον καὶ διλιγοχρονιώτερον ἐν ταῖς τοιαύταις
διαφοραῖς ὑπολογίζεσθαι ἄξιον, διότι χρόνος μὲν συμφέρεται κινήσει, κίνησις
δὲ οὐκ ἔχει ἐν ἔκατῃ τὸ κύρος τῆς τῶν εἰδῶν ἰδιότητος, κατ' αὐτὴν δὲ μᾶλλον
αὐτὴ ἀφώρισται. οὐδὲ τὸ ἀτελές καὶ τέλειον, εἰ τις καὶ τοῦτο εἰς διάστασιν
25 αὐτῶν παραλαμβάνοι ὡς ἔχεγγυον, ἀναμφισβήτητον ἔχει τὴν ἐπίκρισιν, ἐπει
οὐδὲν ἐν τοῖς λόγοις ἀτελές θεωρεῖται κατά γε τὴν οἰκείαν ἐκάστου τάξιν·
πληροῦται γὰρ αὐτὴ πρὸς ἣν ἔκαστος αὐτῶν εἰληχε δύναμιν. ἵσως οὖν ἐπὶ
τὰ μετέχοντα τῶν λόγων καὶ τὰ σύνθετα τὰς τοιαῦτας δεῖ μετάγειν διαφοράς.
τὸ γὰρ ἐλεῖπον τῆς οἰκείας φύσεως τούτοις συμμιγνύμενον φαίνεσθαι ποιεῖ
30 ἀτελῆ τὰ τέλεια καὶ ἀσύμμετρα τὰ ὥρισμένα καὶ κινούμενα εἰς ἐπίτασιν τὰ
ἑστηκότα. καθόλου οὖν διωρίσθω ὡς δεῖ τὸν μετεχόμενον λόγον καθαρῶς
θεωρεῖν αὐτὸν καθ' αὐτὸν, εἰ καὶ δι τοῦ μᾶλιστά ἐστιν ἐν ἑτέρῳ. δι' ἀκριβείας
μὲν οὖν ἔξεταστέον, τίνα μὲν ἐν τῷ συνθέτῳ πάρεστιν κατὰ τὸν τοῦ εἶδους
λόγον, τίνα δὲ κατὰ τὴν τοῦ ὑποκειμένου ὄλικοῦ φύσιν, τίνα δὲ κατὰ τὸ κοινὸν
35 ἐξ ἀμφοῖν· οὕτω γὰρ δι μᾶλιστα οὐκ ἀν συγχυθεί τῶν εἰδῶν ἡ καθαρότης,
ἢ δεῖ καθ' ἔκατην τῷ λόγῳ περιλαμβάνειν. διὰ ταῦτ' ἄρα οὐκ ἔστιν ἡ ἔξεις
διάθεσις προσλαβοῦσα τὸ μόνιμον, οὐδὲ ἡ αὐτὴ ὑγεία, ἐν τῷ ἀναλαμβάνοντι
εὐκίνητος οὖσα, διάθεσίς ἐστι, βεβαιωθεῖσα δὲ καὶ δυσκίνητος ἀποτελεσθεῖσα

4 ἐπιβλέψεως BM Simpl.: ἐπισκέψεως L	7 πᾶς addidi	εἶδος οἱ. M	ὅμοι-
δῆς M	10 φαμὲν εἰ τὴν (ante ἄντλον) addidi	11 ἔστι γε οἱς LM	12 μό-
μνων M	15 γὰρ οἱ. M	15. 16 καὶ ἡ τοῦ ἑνὸς M	16 ἐπιφερομένου M
20 κυριώτερον M	23 τῆς οἱ. M ¹	24 αὐτὴ L	25 αὐτὸς παραλαμβάνει M
26 οἰκείαν] ίδιαν M	31 λόγου M	33 τοῦ οἱ. L	

ξέις γίνεται. πάλιν γάρ καὶ ἐνταῦθα τὰ τῶν συνθέτων καὶ μετεχόντων παθήματα μετάγομεν ἐπὶ τὰ ἀπλούστατα εἰδη τῶν ποιοτήτων καὶ γενέσεις ἐν αὐτοῖς ποιοῦμεν διὰ κινήσεως ἐναλλαττομένας. τὸ δὲ ἔξαιρην τοῦτον παρόν, ὅταν παρῇ, καὶ μὴ παραγινόμενον, ὅταν μὴ ἐγγένηται, οὐκ ἔσται διατηρεῖν ὁ τοιοῦτος 5 διορισμός. οὐδὲ εἰ τις τὸ δλον καὶ μέρος ἐπ’ αὐτῶν λαμβάνει, τυγχάνει τῆς ἀληθείας, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἰρηται· οὐ γάρ ἐν αὐτοῖς αἱ τοιαῦται διαφοραί. πῶς γάρ ἀν ἐν τοῖς ἀμερέσι διαιρεθείη τὸ ἐν τούτοις διάφορον; ἀλλ’ ἵσως ἐν τοῖς μεριστοῖς καὶ τοῖς μετέχουσι τὸ παρηλλαγμένον αὐτῶν καθ’ αὐτὸν θεωρεῖται, τοῖς μὴ δυναμένοις τὸ ἀμερές αὐτῶν ἀμερῶς ὑποδέχεσθαι. καὶ περὶ μὲν ἔξεως 10 καὶ διαθέσεως ἐπὶ τοσοῦτον διέσκεπται.

Ἐτερον δὲ εἰδος ποιότητος, καθ’ δ πυκτικοὺς ἢ δρομικοὺς ἢ ὑγιεινοὺς ἢ νοσώδεις λέγομεν, καὶ ἀπλῶς δσα κατὰ δύναμιν φυσικὴν ἢ ἀδύναμίαν λέγονται. οὐ γάρ τῷ διακεῖσθαι πῶς ἔκαστον τῶν τοιούτων λέγεται (οὕπω γάρ γεγόνασιν ἐν μετουσίᾳ τῶν ἔξεων, καθ’ ἃς λέγονται), ἀλλὰ τῷ δύναμιν ἔχειν φυσικὴν ἢ 15 ἀδύναμίαν τοῦ ποιῆσαί τι ῥᾳδίως ἢ μηδὲν παθεῖν, οἷον πυκτικοὶ ἢ δρομικοὶ λέγονται οὐ τῷ διακεῖσθαι πῶς, ἀλλὰ τῷ δύναμιν ἔχειν φυσικὴν τοῦ ποιῆσαί τι ῥᾳδίως, ὑγιεινοὶ δὲ λέγονται τῷ δύναμιν ἔχειν φυσικὴν τοῦ μηδὲν πάσχειν ὑπὸ τῶν τυχόντων ῥᾳδίως, νοσώδεις δὲ τῷ ἀδύναμίαν ἔχειν φυσικὴν τοῦ μὴ πάσχειν ὑπὸ τῶν τυχόντων. ὄμοιοις δὲ τούτοις καὶ τὸ σκληρὸν καὶ τὸ μαλαχὸν 20 ἔχει· τὸ μὲν γάρ σκληρὸν λέγεται τῷ δύναμιν ἔχειν τοῦ μὴ ῥᾳδίως διαιρεῖσθαι, τὸ δὲ μαλαχὸν τῷ ἀδύναμίαν ἔχειν τοῦ αὐτοῦ τούτου. πολλαχῶς δὲ τῆς δύναμιμεως λεγομένης, τῆς μὲν κατ’ ἐπιτηδειότητα φυσικήν, ὡς ὁ παῖς δυνατὸς ἀναγνῶναι, τῆς δὲ κατὰ τὴν τῆς ἐπιτηδειότητος τελειότητα, ὡς ὁ γράμματα εἰδῶς ἀναγνῶναι δυνατός (ἥ τε ποιητικὴ καὶ ἡ παθητικὴ δυνάμεις λέγονται· ἡ 25 μὲν γάρ διτὶ ἀπ’ αὐτοῦ εἰς ἔτερον, ἡ δὲ διτὶ ἀφ’ ἔτερου εἰς αὐτό), κατ’ οὐδεμιᾶς τούτων τὰ ἐνταῦθα συνείρομεν. ἀλλ’ ἔτι παρὰ ταύτας δύναμις λέγεται, καθ’ ἣν μόνος τις καλλιον τῶν ἀλλων ποιεῖ (ώς ὁ βαδίζων, δσον οὐχ ἄλλος, καὶ διανηκάμενος πέλαγος, δσον οὐχ ἔτερος), καὶ ἡ ἀντίθετος πρὸς ταύτην τοῦ αὐτοῦ τούτου ἀδύναμία, ητίς καὶ αὐτὴ δύναμις τις στερητικὴ λέγεται. τὸ γάρ δυνά- 30 μενόν τι χεῖρον παθεῖν λέγομεν ἔχειν τούτου δύναμιν, καὶ τὸ ἀφυες ἔξαιρέτως ἐπὶ τι καὶ ἀδύναμον δυνατὸν ἐπὶ ταῦτα οὔτως ἔχειν φαμέν. καὶ τοῦτο ἐστιν δ κατὰ δύναμιν καὶ ἀδύναμίαν δεύτερον εἰδος ποιότητος λέγομεν. καθόλου γάρ ἡ ἔτερων δύναμις ἐν τοῖς τοιούτοις ἀλλων ἔσται ἀδύναμία καὶ τὸ ἔμπαλιν· ἡ γάρ ἐπὶ τὰ χείρω δύναμις ἀδύναμία ἔστιν ἐπὶ τὰ βελτίονα, καὶ τὸ τὰ κρείττω 35 δύνασθαι ἀδύνατεῖν ἔστιν ἐπὶ τὰ χείρω. καὶ οὐχ ἔξισταται παντάπαισιν ἡ ἀδύ-

1 μετεχόντων LM Simpl.: κατεχόντων B	2 αὐτῇ L: αὐτῶ M	5 οὐδὲ] δ M
λαμβάνοι, τυγχάνοι M	8 καθ’ αὐτὸ Simplicius: κατ’ αὐτὸ libri	10 περὶ τοσοῦ-
τον M	11 δὲ om. L	πυκτηκοὺς L: πυκτὴ M
δης M	12 λέγεται M	δρομικὴ ἢ ὑγιεινὴ ἢ νοσώ-
λέγεται M	13 τὸ M	14 ἔξεων scripsi: ἔξωθεν libri
τὸ L:	15 ἢ μηδὲν—ῥᾳδίως (17) om. M	17 ὑγιη M
τὸ M	18 νοσώδεις—τυχόντων (19) om. M	25 διτὶ (post γάρ)
om. M	26 ταύτας τὰς δυνάμεις λέγεται M	27 δσον]
καὶ M	28 ως οὐχ M	31 ἀδύνατον M
35 ἔξιστασθαι M	29 αὐτῇ scripsi: αὐτῃ libri	31 ἀδύ-

ναμία τοῦ λόγου τῆς δυνάμεως, ἀλλ' ὑπ' αὐτοῦ χρητεῖται. τὰ γὰρ ἀτελῆ συνεῖληπται τοῖς τελείοις· ἀπ' αὐτῶν γὰρ ἔχει τὴν αἰτίαν τοῦ εἶναι. τὸ κατὰ στέρησιν καὶ ἔξιν δὲ τῆς ποιότητος εἶδος τοῦ κατὰ δύναμιν καὶ ἀδυναμίαν προτάττομεν. καίτοι πρότερον ὁ δυνάμει γραμματικὸς τοῦ καθ' ἔξιν καὶ ἐνέργειαν
 5 [οὐ] κατὰ τὸν τῆς γενέσεως λόγον, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν τῆς οὐσίας. προηγεῖται μὲν γὰρ κατὰ χρόνον καὶ γένεσιν, καὶ μᾶλιστα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐνός, τῆς ἐνέργειας ἡ δύναμις· πρότερον γὰρ ἐν τῇ ὅδῳ τῆς φύσεως τοῦ ἐντελοῦς ἀνθρώπου τὸ σπέρμα καὶ ἔμβρυον. κατ' οὐσίαν δὲ καὶ τὸ οὐ δύνεια πρεσβύτερον τὸ ἐνέργεια καὶ τέλειον τοῦ ἀτελοῦς καὶ δυνάμει, τὸ μὲν διτὶ ἔκεινεν παράγεται,
 10 τὸ δ' διτὶ ἔνεκεν ἔκεινον γίνεται. τό τε γὰρ σπέρμα ἐκ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ περὶ τὸ ἔμβρυον πραγματεία τῆς φύσεως τοῦ ἐντελοῦς ἀνθρώπου ἔνεκεν. δεῖ δὲ καὶ τὰς νοερωτέρας ἐπιβολὰς περὶ τῆς φυσικῆς ταύτης ἐπιθεῖναι δυνάμεως, τίς τέ ἐστι λέγοντας καὶ ἐν τίσι θεωρεῖται τῶν ὄντων. εἰ δὲ μὴ δυνατὸν περὶ αὐτῶν τὸ σαφὲς δι' ὀλίγων εἰπεῖν, τὸ διὰ πολλῶν ἐλθεῖν εἰς τὴν τῶν προτε-
 15 θέντων σαφήνειαν οὐχ ἄκαιρον οὐδὲ περιττὸν ἥργοσόμεθα. ἐστι μὲν οὖν καθόλου τοῦτο τὸ γένος πᾶσιν ὑπάρχον τοῖς διπάσοις τελειουμένοις· οὐ γὰρ δλως ἀπὸ τοῦ ἀτελοῦς ἐπὶ τὸ τέλειον παραγίνεται τι, εἰ μὴ μέσῃ δύναμις παρείη, ἐπιδιδοῦσα μὲν τὸ ἐνδεὲς εἰς τελείωσιν, δεχομένη δὲ τὴν ἀποπλήρωσιν ἀπὸ τοῦ τελειοτάτου. συναγωγὸς οὖν ἐστι τῶν ἄκρων καὶ ὅδον παρέχει τὴν ἀπὸ τῶν
 20 ὑποδεεστέρων ἐπὶ τὰ κρείττονα καὶ παρασκευὴν ἐντίθησι καὶ ἀφορμήν εἰς τελείωσιν, μοῦράν τέ τινα προεληφεν ἀπὸ τῆς ἐνέργειας καὶ οἷον ἔλλειψίς τίς ἐστιν ἀπὸ τῆς τελείας οὐσίας καὶ ἔξεως καὶ προθέρμανσίς τις ὡς ἐλλυχνίου πρὸ τῆς τοῦ πυρὸς θερμότητος, καὶ εἰδους δὲ μετρίᾳ μετουσίᾳ ἀπομεριζομένη κατὰ μέτρα καὶ οὐχ δλη παροῦσσα. τοιαύτη δὲ οὖσα προηγουμένως ἐν ταῖς
 25 ψυχαῖς θεωρεῖται ταῖς λογικαῖς· δτε γὰρ ὁ τῆς ψυχῆς νοῦς ὑπὸ τοῦ χωριστοῦ τελειοῦται, δύναμις ἐστιν ἡ προάγουσα τὸν νοῦν τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὸ νοερὸν εἶδος καὶ τὴν κατ' ἐνέργειαν νόησιν. διαφανῆς δὲ μᾶλιστά ἐστι κατὰ τὴν φύσιν· τὰ γὰρ ἔργα τῆς φύσεως ἐν κινήσει τῇ ἐκ τῆς δυνάμεως ταύτης εἰς ἐντελέχειαν ὁδευούση, καὶ ἐν μεταλήψει λόγων, ἡ οὐχ ἐν ἄλλῳ παραγίνεται ἡ τῷ δυνα-
 30 μένῳ δέχεται· οὐ γὰρ πᾶν εἶδος εἰς τὸ τυχὸν ἐγγίνεται, ἀλλὰ τὸ δυνάμενον παραγίνεται εἰς τὸ ἐπιτιθείως ἔχον ὑποδέχεται. καὶ ἐν τῇ ψυχῇ δέ, καθ' ὅσον φύσεως ἐφάπτεται τοῦ ἐνέργειαν νοῦ ἀφισταμένη, κατὰ τοσοῦτον τὸ δυνάμει θεωρεῖται. καὶ ἐν παντὶ δὲ τῷ κόσμῳ εἴ τις προάγοιτο γένεσις, οὐχ ἄλλως ἡ διὰ τῆς δυνάμεως εἰς οὐσίαν προάγεται· καὶ τῇ ὅλῃ δὲ ἡ ὑποδοχὴ τοῦ εἰδοῦς
 35 διὰ δυνάμεως παραγίνεται. αὐτὴ δὲ ἡ δὲ ἑαυτῆς ἴκανή ἐστι προβιβάζεσθαι ὡς ἐπὶ τῶν αὐτοκινήτων ψυχῶν, ἡ ῥαδίως εἰς τὸ τέλειον ὑπὸ τῆς ἐνέργειας προάγεται. ἀλλὰ τοιαύτη μὲν καὶ ἐν τοιούτοις ἡ δύναμις τὴν ἑαυτῆς ὑπόστασιν

2 post τὸ add. γὰρ M 3 δὲ B²: om. LM τῆς ποιότητος om. M 4 καὶ om. M 5 οὐ delevi ἀλλ' οὐ scripsi: ἀλλὰ libri 6 καὶ κατὰ γένεσιν M
 9 τῇ ἐνέργεια M 13. 14 τὸ σαφὲς περὶ αὐτῶν M 16 δλη M 18. 19 ἀπὸ τοῦ τελειοτάτου BM Simpl.: ἀπὸ τῆς τελειότητος L 21 Θλειψίς BL Simpl.: λειψίς M:
 fort. legendum est Θλαμψίς cf. p. 48, 31 24 κατὰ] καὶ τὰ M 29 ὁδευούσης L:
 ὁδεύουσα M ἡ Simplicius: ἡ libri 31 δὲ om. L 32 τὸ δυνάμει ex Simplicio
 scripsi: ἐν δυνάμει BL: ἐνδυναμένη M 34 προάγοιτο M 37 μὲν om. L

έκληρώσατο. πότερον δὲ ἀπὸ τῆς ὥλης τὸ δυνάμει καὶ ή δύναμις αὐτῇ, ὡς τινες οἰνται, η αὐτῇ ή ὥλη τὸ δυνάμει, ὡς ἀλλοις δοκεῖ; η τοῦτο ἄτοπον. οὔτε γὰρ παρέχεται τινα αἰτίαν ή ὥλη ἀφ' ἑαυτῆς ἀσθενής οὖσα πάντη, οὔτε οὐσίαν ἐνδίδωσιν ἔκπεπτωχυῖα τοῦ ὄντος, οὔτε δυνάμεως ἀρχὴν παντελῶς οὖσα 5 ἀδύναμος, οὔτε ποιότητος ἀφορμὴν ἀποιος οὖσα καθ' ἑαυτήν. ἀλλ' οὔτε ἔχει τι γόνιμον ἐστερημένη πάντων καὶ ἐν ἐνδειᾳ οὖσα καὶ πενίᾳ καθ' ἑαυτήν. ἀλλ' οὐδὲ σχέσις ὥλης τὸ δυνάμει τῆς πάντη ἀσχέτου, οὐδὲ πλεονασμὸς οὐδὲ ἔκτασις η συστολὴ η μάνωσις η πύκνωσις τῆς ἀπεστερημένης πάσης κινήσεως, οὔτε ἄλλο οὐδὲν τῶν περὶ τὴν ὥλην ἐπινοουμένων αἴτιον γίνεται τῆς τῶν 10 δυνάμεων ὑποστάσεως. λείπεται τοίνυν ἀπὸ τῆς συνόδου τούτων ὥλης τε καὶ εἶδους η τῶν ἀνάλογον ἔχόντων πρὸς ὥλην καὶ εἶδος τὴν τοιαύτην ὑφίστασθαι δύναμιν. ἐν οὖν τῇ ὥλῃ συνίσταται η δύναμις ἀπὸ τοῦ εἶδους κατὰ τὴν ἀμηγέπη τῶν λόγων μετουσίαν, δταν προΐη τις ἀπ' αὐτῶν πρόδρομος ἐπιτηδειότης, ὡς εἶναι μὲν τὴν μετουσίαν ὑποδοχὴν τῆς ἔξεως· καλὸν τὸ σῶμα δὲ καὶ η 15 ψυχὴ τὴν ἐπιτηδειότητα ταύτην δέχοιτο, ταῦτα πάντα σώζει τὴν πρὸς τὴν ὥλην ἀναλογίαν, καθ' ην πρὸς τὰ τελειότερα ἑαυτῶν ὡς πρὸς εἶδος συνταττόμενα ἐπιτηδειότητα ἵσχει πρὸς τὴν τελειότεραν μετουσίαν. τὰ γὰρ ἐν γενέσει, ἀπὸ τοῦ ἀτελοῦς προκόπτοντα ἐπὶ τὸ τέλειον, τὴν τῆς ὑποδοχῆς τῆς ἔξεως προκόπην δεξάμενα, είτα τῆς τελειοτέρας μεθέξεως εὑμοιρήσαντα, τοῦ μὲν μετε- 20 χορμένου μένοντος, τοῦ δὲ μετέχοντος δλον δῆμα τὸ εἶδος μὴ δυναμένου καταδέξασθαι, ἄλλην πρὸς ἄλλης δεῖ μεθεξὶν ἀτελεστέραν πρὸς τελειοτέρας ὑποδέχεται.

Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τῆς θεωρίας εἱρμὸν καὶ περὶ τοῦ μαλακοῦ καὶ σκληροῦ διαλάβωμεν· πότερον τὸ σκληρὸν καὶ τὸ μαλακὸν ὑπὸ διαστάσεως τὸ μὲν ναστοτέρας τὸ δὲ ἀραιοτέρας γεγένηται, καὶ πύκνωσις καὶ μάνωσις αὐτοῖς η οὐσία, 25 καὶ τὸ διάφορον ἐκατέρῳ παρέχεται ὡδὲ μὲν κενοῦ πολλοῦ ἀπόληψις, ἔκει δὲ συνίζησις τῶν κενωμάτων καὶ ἀποπλήρωσις, η ὥλης πλεονασμὸς καὶ ἔνδεια ποιεῖ τὸ μὲν σκληρὸν τὸ δὲ μαλακὸν; η ἀντὶ τούτων βέλτιον κατὰ τὴν συνοχὴν ητοι ὑπερβάλλουσαν η ἐλλείπουσαν τὸ διάφορον αὐτῶν ὑπολογίζεσθαι. τά τε γὰρ ἄλλα τούτῳ συμφωνεῖ καὶ τὸ λέγεσθαι τὸ μὲν σκληρὸν δύναμιν ἔχειν τοῦ 30 μὴ ῥάδίως διαιρεῖσθαι, τὸ δὲ μαλακὸν ἀδύναμίαν τοῦ αὐτοῦ· τὸ γὰρ δυσδιαιρέτον η εὐδιαιρέτον κατὰ τὸ τῆς συνοχῆς ὑπερβάλλον η ἐλλείπον συνίσταται. τὸ δ' αὐτὸν ἄν τις καὶ κατὰ τὴν τοῦ εἶδους μᾶλλον η ἡττον ἐπικράτειαν ὑπολογίσαιτο· σκληρὸν μὲν γὰρ τὸ τοῦ εἶδους ἀντεχόμενον μᾶλλον, μαλακὸν δὲ τὸ ἐναντίον ἀφοριζόμενος. μήποτ' οὖν καὶ κατὰ λόγους διαφόρους ἐκάτερον τούτων ἀπο- 35 τελεῖται καὶ κατὰ εἰδῶν τελείαν ἀντίθεσιν, ὕσπερ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ πικρὸν καὶ τὸ γλυκὺ καὶ μανὸν καὶ πυκνόν. εἰ γὰρ πᾶν μὲν τὸ κατὰ φύσιν ἔχον τελείαν ἔχει τοῦ οἰκείου εἶδους ἀντιληψιν, ἔστι δέ τινα μαλακὰ

5 οὔτε libri et Simpl.: legendum est οὐδὲ	8 οὐδὲ συστολὴ η μάνωσις M	11 τῶν
ομ. M 12 ἐν μὲν οὖν M	οὖν post ὥλη ponit L 14 καν—καν B	
15 πρὸς τὴν ομ. M 21 πρὸς τελειοτέραν M	23 διαλάβομεν libri	ναστό-
τερον M 24 μάνωσις M	25 ἀπόληψις M	26 ἀναπλήρωσις L ¹
ομ. LM 32 ὑπολογήσαιτο L	34 ἀφοριζόμενος B	Simpl.: ἀφοριζόμενον LM
35 κατὰ τῶν εἰδῶν M 36 καὶ τὸ πικρὸν—γλυκὺ ομ. M		κατὰ ομ. M ¹

κατὰ φύσιν ζῶα καὶ φυτά, καὶ ἐν τοῖς τοῦ ζώου μορίοις ὁ πνεύμων, πῶς ἀν
χαλῶς ἔχοι κατ’ ἔλλειψιν εἰδούς τὸ μαλακὸν ἀφοριζόμενον; ἡ διττὸν εἶδος
ἀδυναμίας, ἐν μὲν τὸ κατὰ στέρησιν, ὡς τὸ νοσῶδες ἀδυναμίαν ἔχει τοῦ μὴ
πάσχειν ῥᾳδίως ὑπὸ τῶν τυχόντων, οὐδὲ δύναμιν εἶχε τὸ ὑγιεινόν, τὸ δὲ κατὰ
5 εἶδος ὑφεστώς, ὥσπερ τὸ μαλακὸν ἀδυναμίαν ἔχει τοῦ μὴ ῥᾳδίως διαιρεῖσθαι,
τὸ δὲ σκληρὸν ἀδυναμίαν τοῦ ῥᾳδίως. ὡς δὲ χειρὸν ἐν τῇ ἀντιθέσει τὸ μα-
λακὸν κατὰ τὴν ἀδυναμίαν ἀφωρίσθη. τοσαῦτα καὶ περὶ τοῦ δευτέρου τῆς
ποιότητος εἴδους διελήγηται.

Τρίτον δὲ εἶδος ποιότητος παθητικοὶ ποιότητες καὶ πάθη, ἔστι δὲ τὰ τοιάδε
10 οἰον γλυκύτης καὶ πικρότης καὶ στρυφρότης καὶ πάντα τὰ τούτοις συγγενῆ,
ἔτι δὲ καὶ θερμότης καὶ ψυχρότης καὶ λευκότης καὶ μελανία. διτὶ μὲν οὖν
αὗται παθητικαὶ ποιότητές εἰσι, φανερόν· τὰ γάρ δεδεγμένα αὗτὰ ποιὰ λέγονται
κατὰ ταύτας, οἰον τὸ μέλι τῷ γλυκύτητα δεδέχθαι λέγεται γλυκὺ καὶ τὸ σῶμα
λευκὸν τῷ λευκότητα δεδέχθαι· ὥσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. παθητικαὶ
15 δὲ ποιότητες λέγονται οὐ τῷ αὗτὰ τὰ δεδεγμένα τὰς ποιότητας πεπονθέναι τι·
οὔτε γάρ τὸ μέλι τῷ πεπονθέναι τι λέγεται γλυκύ, οὔτε τῶν ἄλλων τῶν τοι-
ούτων οὐδέν. διοίως δὲ τούτοις καὶ ἡ θερμότης καὶ ἡ ψυχρότης παθητικαὶ
ποιότητες λέγονται οὐ τῷ αὗτὰ τὰ δεδεγμένα πεπονθέναι τι, τῷ δὲ κατὰ τὰς
αἰσθήσεις ἔκαστην τῶν εἰρημένων ποιοτήτων πάθους εἶναι ποιητικὴν παθητικαὶ
20 ποιότητες λέγονται· ἡ γάρ γλυκύτης πάθος τι κατὰ τὴν γεῦσιν ἐμποιεῖ καὶ ἡ
θερμότης κατὰ τὴν ἀφήν, διοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι. λευκότης δὲ καὶ μελανία
καὶ αἱ ἄλλαι χροιαὶ οὐ τὸν αὐτὸν (τρόπον) τοῖς προειρημένοις παθητικαὶ ποιό-
τητες λέγονται, ἀλλὰ τῷ αὐτὰς ἀπὸ πάθους γεγενῆσθαι. διτὶ μὲν οὖν γίνονται
25 διὰ πάθος πολλαὶ μεταβολαὶ χρωμάτων, δῆλον· αἰσχυνθεὶς γάρ τις ἐρυθρὸς
ἐγένετο καὶ φοβηθεὶς ὠχρὸς καὶ ἔκαστον τῶν τοιούτων· ὥστε καὶ εἰ τις φύσει
τῶν τοιούτων παθῶν τι πέπονθεν ἔχ τινων φυσικῶν συμπτωμάτων, τὴν διοίων
χροιὰν εἰκός ἔστιν αὐτὸν ἔχειν. εἰ τις γάρ νῦν ἐν τῷ αἰσχυνθῆναι διάθεσις
τῶν περὶ τὸ σῶμα ἐγίνετο, καὶ κατὰ φυσικὴν σύστασιν ἡ αὐτὴ γένοιτ’ ἀν διά-
θεσις, ὥστε φύσει καὶ τὴν χροιὰν διοίων φαίνεσθαι. δισα μὲν οὖν τῶν τοιούτων
30 συμπτωμάτων ἀπὸ τινῶν παθῶν δυσκινήτων καὶ παραμονήμων τὴν ἀρχὴν εἴληφε,
παθητικαὶ ποιότητες λέγονται. εἰτε γάρ ἐν τῇ κατὰ φύσιν συστάσει ὠχρότης
ἡ μελανία γένηται, ποιότης λέγεται (ποιοὶ γάρ κατὰ ταύτας λεγόμεθα), εἰτε
διὰ νόσον μακρὰν εἴτε διὰ καῦμα τὸ τοιοῦτον συμβέβηκεν ὠχρότης ἡ μελανία,
καὶ μὴ ῥᾳδίως ἀποκαθίστανται ἡ καὶ παραμένουσι, ποιότητες καὶ αὗται λέ-
35 γονται· διοίως γάρ ποιοὶ κατὰ ταύτας λεγόμεθα. δισα δὲ ἀπὸ ῥᾳδίως διαλυ-
μένων καὶ ταχὺ ἀποκαθισταμένων γίνεται, πάθη λέγεται, ποιότητες δ’ οὖ· οὐ
γάρ λέγονται ποιοὶ τινες κατὰ ταύτας. οὔτε γάρ ὁ ἐρυθριῶν διὰ τὸ αἰσχυνθῆναι
ἐρυθρίας λέγεται οὔτε δὲ ὁ ὠχριῶν διὰ τὸ φοβηθῆναι ὠχρίας, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ

3 ἀδυναμίας ἔχει M 5 μὴ ομ. M 6 τοῦ μὴ ῥᾳδίως M 11 ἔστι LM
δὲ ομ. B 12 λέγεται M 13. 14 δέχεσθαι M 13 τῷ] τὸ L 22 τῶν
αὐτῶν M τρόπον ex Arist. addidi 23 αὐτὰς] sic etiam Categ. 9 b 11
27 αὐτῶν M 31 συστάσει ομ. L 32 γένηται ομ. L 34 καὶ (post ἡ)
ομ. M 35 ῥᾳδίων M 38 ὠχρείας L τῷ] sic libri

πεπονθέναι τι. ὅστε πάθη μὲν τὰ τοιαῦτα λέγεται, ποιότητες δὲ οὐ. ὄμοίως δὲ τούτοις καὶ κατὰ ψυχὴν παθητικαὶ ποιότητες καὶ πάθη λέγεται. δσα τε γάρ εὐθὺς ἐν τῇ γενέσει ἀπὸ τινῶν παθῶν δυσκινήτων γεγένηται, ποιότητες λέγονται καὶ αὐταῖ, οἷον ἡ τε μανικὴ ἔκστασις καὶ ἡ δργὴ καὶ τὰ τοιαῦτα: 5 ποιοὶ γάρ κατὰ ταύτας λέγονται, δργίλοι τε καὶ μανικοί. ὄμοίως δὲ καὶ δσα ἀλλοὶ ἔκστασεις μὴ φυσικαὶ ἀλλ' ἀπὸ τινῶν συμπτωμάτων γεγένηται δυσκινήτων ἡ δλως ἀκίνητοι, ποιότητες καὶ τὰ τοιαῦτα· ποιοὶ γάρ κατὰ ταύτας λέγονται. δσα δὲ ἀπὸ ῥφδίων ἡ ταχὺ ἀποκαθισταμένων γίνεται, πάθη λέγεται, οἷον εἰ λυπούμενός τις δργιλώτερος γεγένηται· οὐ γάρ λέγεται δργίλος ὁ ἐν 10 τῷ τοιούτῳ πάθει δργιλώτερος ἦν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ πεπονθέναι τι. ὅστε πάθη μὲν λέγεται τὰ τοιαῦτα, ποιότητες δὲ οὐ. πάθη δὲ ψυχῆς τὰ τοιάδε, καίπερ δοντα τοῦ συναμφοτέρου, κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν λέγομεν. αἱ γάρ πρὸς τὸ σῶμα συγγενεῖς τῇ ψυχῇ καταστάσεις καὶ αἱ ῥέπουσαι εἰς γένεσιν καὶ μὴ κρατοῦσαι ἑαυτῶν καὶ αἱ παραγόμεναι ὑπὸ τοῦ σώματος καὶ ὑλικώτεραι τῶν ψυχικῶν 15 παθῶν τούτων αἴτιαι. τριτὸν δὲ τὸ πάθος, τὸ τε εἰς φθορὰν ἄγον ως ἡ σῆψις τὰ σώματα, καὶ δ συνέχει διὰ τῆς μεταβολῆς ἐν τῷ κατὰ φύσιν τὸ διποκείμενον, ως τὰς αἰσθήσεις συνέχει τὰ κατ' αὐτὰς πάθη, καὶ ἔτι πάθος καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ δυνάμει ἐπὶ τὸ ἐνεργείᾳ μεταβολὴ καὶ δλως ἡ ἀπὸ τοῦ ἀτελοῦς ἐπὶ τὸ τέλειον πρόδοσ. εἰ τις δὲ καὶ κατ' εἰδὴ τῶν κινήσεων διαιροί τὰ πάθη, 20 δρθῶς ἀποδίδωσι· τὰ μὲν γάρ ἔσονται κατ' οὐσίαν, τὰ δὲ κατὰ ποσόν, τὰ δὲ κατὰ ποιόν. ἀλλὰ πῶς οὐ συμπεσοῦνται ἔξεις καὶ διαθέσεις καὶ παθητικαὶ ποιότητες καὶ πάθη, εἴπερ ως ἐνταῦθα κάκει τῷ εὑμεταβόλῳ καὶ δυσκινήτῳ τὴν ἔξιν τῆς διαθέσεως ἀπεκρίνομεν; ἡ παρ' θσον ἔκει μὲν τὰς ἐκ διδασκαλίας καὶ ἔξωθεν ἐγγινομένας ἀμεταβλήτους καὶ εὐκινήτους ως ἐπὶ πᾶν ἀπεδίδομεν 25 τελειότητας, ἐνταῦθα δὲ παθητικὰς ποιότητας καὶ πάθη τὰ φύσει λέγομεν. καὶ ἔτι ἡ θερμότης, καθὸ μὲν διατίθησιν διποσοῦν τὸ διποκείμενον, διάθεσις λέγεται, καθὸ δὲ πεπτηγῆιαν ἴσχει τὴν διάθεσιν, ἔξις, καθὸ δὲ ἀπό τινος γέγονε, πάθος, δτι δὲ δευσοποιῶς καὶ μονίμως τὸ πάθος ἐγένετο, ποιότης παθητική. ἔτι τῶν παθητικῶν ποιοτήτων αἱ μὲν ἀμφοτέρως τὸ πάθος ἔχουσιν, ως ἀπὸ 30 πάθους ἀρχθεῖσαι καὶ ως πασχούσης ὑπὸ αὐτῶν τῆς αἰσθήσεως, ως ἡ ἐν τῷ ζωμῷ ἡδύτης, αἱ δὲ καθ' ἔκάτερον. τοῦ μὲν γάρ πυρὸς ἡ θερμότης ως οὐσιώδης καὶ μὴ ἐπισυμβᾶσα κατὰ μόνην τὴν πρὸς τὴν αἰσθήσιν ὄμολίαν τὸ πάθος ἔξει· λευκότης δὲ καὶ μελανία τῷ γεγενῆσθαι ἐκ πάθους. καίτοι καὶ αὐταὶ δρῶσιν εἰς αἰσθησιν, διακρίνουσαι τὴν ὄψιν καὶ συγχρίνουσαι, ἀλλ' οὐχ, 35 ὥσπερ δταν θερμοῦ αἰσθανόμεθα θερμαινόμεθα, οὗτας καὶ δταν λευκοῦ, λευκόν τι τῶν ἐν ἡμῖν γίνεται· οὐ γάρ βλη τῷ λευκῷ δ δφθαλμός, ἀναλαμβάνων τὸ τοῦ λευκοῦ εἶδος, ὥσπερ ἡ χειρ τοῦ θερμοῦ. ἡ τοῦτο μὲν καὶ ἐπὶ τῆς ἀκοῆς

1. 2 λέγονται M	4 μανικαὶ L	8 ἡ] ἀπολυομένων καὶ M	10 τῷ πεπονθέναι B
11 λέγονται M	τὰ τοιαῦτα post οὖ transponit M	13 τῇ ψυχῇ	
om. M	14 παραγενόμεναι M	15 τούτων om. L ¹	17 καὶ
(post πάθος) om. M	19 διαιρεῖ BL	20 τὸ δὲ M	22 καὶ πάθη ex-
24 ἀποδίδομεν M	28 παθητικὴ ποιότης M	33 τῷ] τὸ M	puugit L ²
καίτοι ex Simplicio scripsi: καίπερ libri	35 αἰσθανόμεθα L		

εἴποι τις· οὐδὲ γάρ ἐκείνη δένυεται, καίπερ τοῖς οἰκείοις αἰσθητοῖς ἀπάσης συμπασχούσης αἰσθήσεως· ἀλλὰ τοῦτο μᾶλλον χρωμάτων ἔδιον, τὸ πάντα εἶναι ἐπισυμβάματα καὶ ἀπερ ἀχώριστα λέγομεν, ὡς τὸ λευκόν τῆς χιόνος· πῆκτις γάρ ἐστι νέφους διὰ ψυχρότητα ὑπερβάλλουσαν ἡ χιών, ὥν ἐπιγέννημα 5 τὸ λευκόν. δομίως δὲ καὶ ἡ ὠχρότης τοῖς ἐν φύσοις καὶ τοῖς ἐν αἰδοῖ τὸ ἔρευθρος παρακολούθημα γίνεται τῶν ψυχικῶν διατίθεσεων, καὶ τάλλα κατὰ τρόπου· θερμότης δὲ καὶ ψυχρότης καὶ τὰ τοιαῦτα ἐν οἷς ἀν καὶ πρωτοτύπως ὑπάρχοιεν, οὐσιῶν εἰσι μέρη καὶ οὐκ ἔξωθεν ὑπὸ πάθους ἐγγίνεται. διοίσει δὲ καὶ τοῦ δευτέρου τῆς ποιότητος εἰδούς τὸ παρόν, καθ' ὅσον ἐκεῖνο μὲν ἐν τῷ 10 δυνάμει ἐθεωρεῖτο καὶ τῆς ἐπιτηδειότητος ἦν, τὸ δὲ ἐντελέχεια καὶ κατ' εἶδος μᾶλλον ὑφέστηκεν. ἐν τούτοις καὶ τὰ περὶ τῶν παθῶν καὶ παθητικῶν ποιοτήτων.

Τέταρτον δὲ εἶδος ποιότητος σχῆμα τε καὶ ἡ περὶ ἔκαστον ὑπάρχουσα μορφή, ἵτις δὲ πρὸς τούτοις εὐθύτης καὶ καμπυλότης καὶ εἰ τι τούτοις δομοίν 15 ἐστι. καθ' ἔκαστον γάρ τούτων ποιόν τι λέγεται, καὶ τῷ εὐθὺν ἡ τῷ καμπύλον εἶναι, καὶ κατὰ μορφὴν δὲ ἔκαστον ποιὸν λέγεται. ληπτέον δὲ τὸ μὲν σχῆμα οὐ κατὰ τὸ πλήθος τῶν γραμμῶν καὶ τῶν ἐπιπέδων· ποσὸν γάρ οὕτως ἐσται. ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὸ χρῶμα, ἀλλὰ κατὰ τὸν τῆς ἐπιφανείας ποιὸν σχηματισμὸν κατὰ τὸ γεγονιῶσθαι ἡ ἀγώνιον εἶναι. διτὴρ δὲ καὶ ἡ περὶ ἔκαστον μορφή· 20 τά τε γάρ οὐσιώδη εἰδῶν μορφαὶ λέγονται καὶ τὰ τῆς ἐπιφανείας ποιὸν τυπώματα, περὶ ὧν ὁ λόγος, καθὸ εὐμόρφους ἡ δυσμόρφους λέγομεν. εὐθύτης δὲ καὶ καμπυλότης περὶ τὰ θέσιν ἔχοντα τὸ ποιὸν ἀφορίζουσιν. ὡς ἀν δὲ καὶ νοερώτερον περὶ τῶν προκειμένων εἴποι τις, διτὶ περιγραφῇ τοῖς σώμασι συμφυής ἡ τῶν σχημάτων ἀποπεράτωσις, ἀφορίζομένη κατὰ τὴν οὐσιώδη διάστασιν καὶ 25 φυσικὴν καὶ ἀντίτυπον, ἡτις καὶ ἐν κινήσει καὶ ἐν ὅλῃ νοεῖται. ὕσπερ δὲ τῆς διαστάσεως τὸ τέλος ἐστὶ σχῆμα, οὗτος τοῦ ὄλου εἰδούς ἡ ἀποτελεύτησις ἀχρι τῆς ἐπιφανείας τὴν μορφὴν ἀπειγένησεν, οὖσαν αὐτὴν τὸ φαινόμενον ἔχον τοῦ εἰδούς καὶ τελευταίαν ἔκτασιν τῆς τοῦ λόγου ἐπὶ τὰ ἔκτὸς προόδου. δομίως δὲ καὶ ἡ εὐθύτης τῆς ἰσότητος τῶν λόγων τὸ ἔσχατον εἶδος ἐμφαίνει καὶ ἡ 30 καμπυλότης τῆς ἀνισότητος· εἰ μέντοι καμπυλότητά τις λαμβάνοι τὴν περιφερῆ γραμμήν, καὶ οὕτω τῆς εἰς ἑαυτὸν ἐπιστροφῆς τοῦ λόγου Ἑλλαμψιν ἐμφαίνει· καὶ πάντα ταῦτα κατὰ τὴν ἔξω προελθοῦσαν ἀποπεράτωσιν. καὶ καθ' ὅσον σύνεγγύς ἐστι ταῦτα καὶ οὐ πόρρω ἀλλήλων κατὰ τὸ ἔσχατον καὶ ἐπιπολῆς εἰδῶλον καὶ κατὰ τὸ περιωρισμένον τῆς περιγραφῆς, ἐν εἶδός εἰσι· καθ' ὅσον 35 δὲ ἴδιοτρόπως τῆς τῶν εἰδῶν τῶν ἐσχάτων ἴδιότητος ἀφώρισται καθ' ἐν ἔκαστον

1 οὐ γάρ L ἐκεῖνο M 3 τῆς οἱ. M 7 καὶ ἡ ψυχρότης B 8 μέρος L
 διοίσοι M 9 τοῦ δευτέρου] μέχρι τοῦ L 10 καὶ prius om. L τῆς ἐπιτηδειότητος] ἐπιτηδειότης BM 11 καὶ τῶν παθητικῶν M 13 δὲ οἱ. L ὑπάρχουσα οἱ. L¹ 15 τι οἱ. M καὶ τῷ—λέγεται (16) οἱ. M 16 ληπτὸν (sic) M 18 τῶν L¹ 22 τὰ θέσεως L: τὴν θέσην M καὶ οἱ. B 25 δὲ]
 καὶ LM 26 ἐστὶ scripsi: ἐπὶ libri 27 αὐτὴν BM Simpl.: καὶ αὐτὴν L
 29 τὸν λόγον M 30 λαμβάνοι BM Simpl.: λαμβάνει L 31 Ἐλλειψιν M 34 μετὰ τὸ M τῆς γραφῆς M 35 τῶν εἰδῶν οἱ. B τῶν ἐσχάτων εἰδῶν M
 ἴδιότητος οἱ. M

έτερότητι, πλείονα γίνεται. διορίζει δὲ τὰς φύσεις ἔκαστων καὶ τρόπον τινὰ εἰδοποιεῖ, τοῖς τε σώμασι παρέχει τὸ σώματα φαινεσθαι τούς τε δῆκους ὡς δῆκους μεμετρημένους ἀπεργάζεται καὶ τὸ ἄπειρον τῶν σωμάτων διαλαμβάνει πέρασιν.

5 Τὸ δὲ μανὸν καὶ πυκνὸν καὶ τὸ τραχὺ καὶ τὸ λεῖον δόξειν μὲν ἀν ποιὸν σημαίνειν, ἔοικε δὲ ταῦτα ἀλλότρια εἶναι τῆς περὶ τὸ ποιὸν διαιρέσεως· θέσιν γάρ τινα μᾶλλον φαίνεται τῶν μορίων ἐκάτερον δηλοῦν. πυκνὸν μὲν γάρ τῷ τὰ μόρια σύνεγγυς εἶναι ἀλλήλων, μανὸν δὲ τῷ διεστάναι ἀπ' ἀλλήλων· καὶ λεῖον μὲν τῷ ἐπ' εὐθείας πως τὰ μόρια κεῖσθαι, τραχὺ δὲ τῷ τὸ μὲν ὑπερέχειν τὸ δὲ ἐλλείπειν. εἰ δέ τις ἐνίστατο πρὸς τὸ θέσεις ταῦτα καθάπταξ εἶναι, ἐκεῖνο λέγομεν ὡς διτὸν τὸ τοῦ μανοῦ καὶ πυκνοῦ σημανόμενον, τὸ μὲν ἐν τοῖς εἰδέσιν, δ καὶ δί' ὅλῳ πάρεστι καὶ οὐσιώδες ἐστι καὶ ἔξεως μᾶλλον οἰκεῖον θεωρεῖται, ὥσπερ ἀλήρ καὶ πῦρ μανὰ κατ' οὐσίαν, τὸ δὲ ἐπίκτητον καὶ ἔξανθεν ὡς ἐν σχῆματι, διπέρ ἐν τοῖς σπόγγοις καὶ τῇ κισσήρει φαίνεται, οὐ 15 κενοῦ τίνος τῶν μεταξὺ παρεμπίποντος, ἀλλὰ τῶν στερεῶν σωμάτων κατὰ σχῆμα περιγραφομένων καὶ τινὰ ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν λεπτοτέρων σωμάτων περιεχόντων. καὶ τὰ μὲν οὐσιώδεις ποιότητες, θέσεις δὲ τὰ κατὰ σχῆμα. ὕσαύτως δὲ καὶ περὶ τοῦ λείου καὶ τραχέος καὶ ἀπορήσομεν καὶ λύσομεν. βαρὺ δὲ καὶ κοῦφον τὸ μὲν κατὰ τὸν σταθμὸν καὶ τῇ βοτῇ χρώμενον ποσὸν ἀν 20 κατὰ τὸν Ἀρχύταν εἴη, αἱ μέντοι ἰδιότητες τῶν στοιχείων, καθ' ἃς κοῦφος μὲν ὁ ἀλήρ, κουφότερον δὲ τούτου τὸ πῦρ, βαρεῖα δὲ ἡ γῆ καὶ βαρυτέρα τοῦ ὄντος, ποιότητες ἄν τινες εἰεν. κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὸ ἴσχυν καὶ τὸ παχὺ τὰ μὲν ἐν δῆκῳ καὶ μετρούμενα ἐν ποσῷ, τὰ δὲ κατὰ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἰδιότητος προφερόμενα ἐν ποιῷ. τίνι δὲ τῶν εἰρημένων τῆς ποιότητος εἰδῶν 25 τὸ κατὰ ποιὸν βαρὺ καὶ κοῦφον συντάξομεν, ἔχει διαπορίαν. τῷ μὲν γάρ ἀναπλοῦν τὰ σώματα τὴν θερμότητα καὶ ταύτην ἔσωτῇ τὸ κοῦφον ποιεῖν, καὶ αὐτὸν ἐν τῷ συνάγειν τὴν ψυχρότητα ἔσωτῇ ταύτην τὸ βαρὺ ποιεῖν, ταῖς παθητικαῖς ἄν τις συνάψοι ποιότησι· τῷ δ' αὖτε παρακολουθεῖν τῷ μὲν θερμῷ τὴν κουφότητα, τῷ δὲ ψυχρῷ τὴν βαρύτητα, καὶ ποιητικὰς μὲν ἔκείνας εἶναι, τὰ 30 δὲ μήτε τι ποιεῦν μήτε πάσχειν δρᾶν, εἰς ἄλλο τι γένος ἀναχθῆναι ταῦτα ζητεῖν ὑπολέίπεται. ἐν τούτοις καὶ τὰ τοῦ τετάρτου εἴδους ἀποπεράτωται.

Ἴσως μὲν οὖν καὶ ἄλλος τρόπος φανερή ποιότητος, ἀλλ' οὐ γε μᾶλιστα λεγόμενοι σχεδὸν τοσοῦτοί εἰσι. ποιότητες μὲν οὖν εἰσιν αἱ εἰρημέναι, ποιὰ δὲ τὰ κατ' αὐτὰς παρωνύμως λεγόμενα ἡ ὄπωσοῦν ἄλλως ἀπ' αὐτῶν. ἐπὶ μὲν 35 οὖν τῶν πλείστων καὶ σχεδὸν ἐπὶ πάντων πορωνύμως λέγεται, οἷον ἀπὸ τῆς λευκότητος ὁ λευκὸς καὶ ἀπὸ τῆς γραμματικῆς ὁ γραμματικὸς καὶ ἀπὸ τῆς

1 ἔτερότητα M 2. 3 δῆκος BL ὡς δῆκους οἱ. M 6 τοῖς L 7 μὲν γάρ scripsi: γάρ μὲν libri 7. 8 τῷ] τὸ L 9 τραχὺ μὲν M 12 δι' ὅλου] διό L οἰκεῖον οἱ. M 17 ποιότητας M δὲ οἱ. L 18 καὶ ἀπορήσομεν B Simpl.: καὶ οἱ. LM 19 καὶ (ante κοῦφον) οἱ. B¹ καὶ τῇ βοτῇ] τῇ δὲ πῃ M 22 post τινες add. ἀν BL 23 δῆκω B 24 τῶν ποιοτήτων M 25 ἔχει οἱ. M 26 ἀναπλοῦν scripsi (ἡ θερμότης ἀναπλοῦσα Simpl.): ἀναπλεῖν BL: ἀναπνεῖν M 28 τῷ δί] τὸ μὲν M τὸ M 29 καὶ οἱ. M 31 ἀποπεράτωται scripsi: ἀποπεράτωται libri 32 γε οἱ. B: τε M 34 παρ' αὐτῶν M

δικαιοσύνης δ δίκαιος, ώσπερ ταῖς ποιότησιν δικαιοσύνης δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἐπ' ἐνίων δὲ διὰ τὸ μὴ κεῖσθαι ταῖς ποιότησιν δικαιοσύνης δὲ καὶ δικαιοσύνης ἀπ' αὐτῶν λέγεσθαι, οἷον δὲ δρομικὸς ἢ δ πυκτικὸς δ κατὰ δύναμιν φυσικὴν ἀπ' οὐδεμιᾶς ποιότητος παρωνύμως λέγεται· οὐ γάρ κεῖται δικαιοσύνης δυνάμεσι, καθ' δὲ 5 οὗτοι ποιοὶ λέγονται, ώσπερ ταῖς ἐπιστήμαις, καθ' δὲ πυκτικὸν ἢ παλαιστικὸν κατὰ διάθεσιν λέγονται. ἐνίστε δὲ καὶ δικαιοσύνης κειμένου οὐ λέγεται παρωνύμως τὸ κατ' αὐτὴν ποιόν, οἷον ἀπὸ τῆς ἀρετῆς δ σπουδαῖος· τῷ γάρ ἀρετὴν ἔχειν σπουδαῖος λέγεται, ἀλλ' οὐ παρωνύμως· οὐ γάρ δεῖ ἐνάρετον λέγειν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, ώσπερ οὐδὲ ἐγγράμματον ἀπὸ τῆς γραμματικῆς. οὐκ ἐπὶ πολλῶν 10 δὲ τὸ τοιοῦτον ἔστι. τὰ δὲ καὶ δικαιοσύνης ὡς ἡ μουσικὴ γυνὴ καὶ ἡ μουσικὴ ἐπιστήμη. ἐπ' ἐνίων δὲ καὶ παραλλάστουσιν αἱ τῶν δικαιοσύνης σημασίαι παρὰ τὴν τῶν πραγμάτων δύλωσιν διὰ τὴν ἀνωμαλίαν τῆς χρήσεως· δὲ γάρ δίκαιος κατὰ μὲν τὸ δύνομα ἀπὸ τῆς δίκης παρείληπται, κατὰ δὲ τὸ πράγματα ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ώσπερ καὶ ὁ εὐφρόσυνος ἀπὸ τῆς εὐφροσύνης, κατὰ δὲ τὰ 15 πράγματα οὐκ ἔχει παράθεσιν. ποιὰ οὖν λέγεται τὰ παρωνύμως ἀπὸ τῶν εἰρημένων ποιοτήτων λεγόμενα ἢ διπωσοῦν ἄλλως ἀπ' αὐτῶν.

'Ως δὲ καὶ κατ' ἐπιστημονικὴν δόδον ἡ διαιρέσις τῆς ποιότητος γένοιτο, καὶ πάντα κατὰ τάξιν περιληφθείη τὰ εἰδη, οὕτω λέγομεν· τῆς ποιότητος τὸ μὲν ἐν δυνάμει ἔστι, τὸ δὲ ἐν ἐνεργείᾳ· καὶ τοῦ κατὰ δύναμιν τὸ μὲν ἴδιας 20 δικαιοσύνης εἶδος ποιότητος ἔθεμεν· τοῦ δὲ κατ' ἐνέργειαν τὸ μὲν τελειωτικόν ἔστι τοῦ ὑποκειμένου, τὸ δὲ κακωτικόν, τὸ δὲ οὐδέτερον τούτων. καὶ τοῦ τελειωτικοῦ τὸ μὲν πάθος ἐμποιεῖ περὶ τὴν ἡμετέραν αἰσθησιν, ὡς ἡ τοῦ πυρὸς θεμέροτης καὶ ἡ γλυκύτης τοῦ μέλιτος, τὸ δὲ οὐ, ὡς ἐπιστήμη καὶ ἀρετὴ. 25 καὶ ἀμφότερα εὐαπόβλητα ἢ δυσαπόβλητα· ὧν τὰ μὲν περὶ ψυχῆς καὶ διαιθέσεις κατονομάζομεν, τὰ δὲ περὶ τὸ σῶμα πάθη καὶ παθητικὰς ποιότητας. καὶ τοῦ κακωτικοῦ δὲ ώσπερ τὸ μὲν περὶ ψυχῆς ἔχει τὸ εὐκίνητον ἢ δυσκίνητον, ὡς ἡ μανικὴ ἔκστασις καὶ ἡ δργή, τὸ δὲ περὶ σῶμα, ὡς ἡ ωχρίασις ἢ ὑπὸ νόσου ἡ ὑπὸ φόβου, ἢ κοινῶς πάθη· καὶ παθητικαὶ ποιότητες λέγονται. 30 τῶν δὲ μήτε τελειωτικῶν μήτε κακωτικῶν τοῦ ὑποκειμένου τὰ μὲν διὰ βάθους κεχώρηκεν ὡς τὰ ἐν τισι χρώματα, τὰ δὲ ἐπιπολῆς ὡς αἱ μορφαὶ καὶ τὰ σχῆματα. καὶ δλως δὴ πολύχοιν τι ἡ ποιότης ἔστιν· ἐν πᾶσι γάρ θεωρεῖται τοῖς γένεσιν, οἷον ἀνθρωπότης καὶ Σωκρατότης ποιότης ἐν οὖσι, καὶ πυλότης δὲ γραμμῆς καὶ εὐθύτης καὶ τρίγωνοι ἀριθμοὶ καὶ τετράγωνοι ἐν ποσῷ, χρῶμα 35 δὲ διακριτικὸν καὶ συγχριτικὸν ἐν ποιῷ, καὶ ἐν τοῖς πρός τι δὴ ποιότης ἡ σχέσις τοῦ διπλασίονος καὶ τοῦ ἡμίσεος, καὶ ἐν τῷ ποῦ τὸ εὐάρετον τόπον λέγειν καὶ δυσάερον, καὶ ἐν τῷ ποτὲ δ καιρὸς καὶ ἡ εὐκαιρία, καὶ ἐν τῷ ποιεῖν

4 λέγονται M 5 πυκτικὸν (sic) L 6 δικαιοσύνη M 7 αὐτὴν ex Arist. scripsi:

αὐτὸν libri τῷ γάρ — σπουδαῖος (8) om. L τὸ γάρ M 8 δεῖ] δὴ M

9 ἐγγράμματος M 10 καὶ (post δὲ) om. LM ὡς] καὶ M 13 ἀπὸ] ἀπὸ L

14 ὁ εὐφρόσυνος] ἡ εὐφροσύνη M 18 τὰ εἰρημένα εἰδη M 19 ἐν (post δὲ)

om. LM 20 δὲ M 24 ἡ ἐπιστήμη L 27 κακωτικὴν L 28 περὶ

τὸ σῶμα L¹ ὡς ἡ] M et fort. B ὠχρίασις BL 31 ἐπιπολῆς L

34 δὲ om. LM 35 ποιότης om. M 37 δὲ om. M

δὲ καὶ πάσχειν αἱ ποιητικαὶ καὶ παθητικαὶ ποιότητες, ἐν δὲ τῷ κεῖσθαι τὸ εὑθετὸν καὶ μή, ἐν τῷ ἔχειν δὲ τὸ εὐπερίβλητον καὶ μὴ τοιοῦτον. φιθάνειν δέ φασι καὶ ἐπὶ τὰ ἀνύπαρκτα ὡς τὴν ἑπτοκενταυρότητα καὶ ἐπὶ τὰ μὴ ὑπαρκτὰ ὅντα ὡς τὴν τεττιγότητα ἐν χειμῶνι. ἀλλὰ τούτων τὰ μὲν τῷ σχήματι μόνῳ 5 τῆς λέξεως ἐμφανίνει τὴν ποιότητα, οὐκ ὅντα ποιά, ὡς τὰ ἐπὶ τῆς οὐσίας, τὰ δὲ δλῶς οὐχ' ὑφέστηκε, τὰ ἐπὶ τῶν μὴ ὅντων. περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἔκεινο ῥητέον, ὡς τὰς ἐν ποιότητι διαφορὰς ποιότητος εἶναι μόνης, τὰς δὲ ἐν ἄλλοις γένεσι μηδαμῶς ἐκβαίνειν ἀπὸ τῆς ἐν ἑκάστῃ ἰδιότητος ἐπὶ τὸ τῆς ποιότητος γένος. ἡ μήποτε περὶ αὐτῶν καὶ οὕτω δεῖ λέγειν, ὡς ἐν μὲν οὐσίαις ποιότησι 10 κατὰ τὰς οὐσιώδεις διαφοράς, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις γένεσιν οἰκείως ἐν ἑκάστῳ τὴν ἰδιότητα τοῦ γένους ἀφορίζουσα· τοῦτο γάρ ποιότητος ἔδιον. πότερον δὲ πᾶσα ποιότης δύναται γενέσθαι καὶ οὐσιώδης διαφορά, ἡ ἐπὶ μὲν τῶν σωμάτων ἀνάγκη ἐν τισὶ συγχωρεῖν (ἡ γάρ λευκότης, συμβεβηκός οὖσα, οὐσιώδης ἐστὶ τοῦ φυμμάθιου διαφορά) ἐπὶ δὲ τῶν φυχικῶν διαθέσεων οὖς; ἡ κάκεῖ γένοιτ' ἄν 15 ποτε, ὥσπερ τὸ νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸν τῷ ἀνθρώπῳ μονοειδῆς καὶ οὐσιώδης ἐστὶ διαφορά. ἔτι ταῖς ποιότησι συντακτέον τὰ κατ' αὐτὰς ποιά, καθ' δοσον περὶ αὐτά εἰσιν αἱ ποιότητες, μὴ προσποιουμένους τὸ ὑποκείμενον, ἵνα μὴ κατηγορίαι δύο νοῶνται, ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀνάγωνται, ἀφ' οὗπερ λέγονται. οὐ χειρὸν δὲ καὶ πάλιν ὑπομνῆσαι, ὑπὲρ ὃν καὶ πρότερον, δτὶ αἱ νοηταὶ ποιό- 20 τητες καὶ αἰσθηταὶ οὐχ ἀν εἰεν ὑπὸ τὸ αὐτὸν γένος· οὐδὲ γάρ αἱ κατηγορίαι περὶ τῶν νοητῶν ἔτι πᾶν, ἀλλὰ περὶ τῶν λεγομένων. καὶ γάρ οὐδὲ δυνατὸν τῶν ὅντων ὅντων καὶ τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορῇ διαφερομένων ὡς ἴσοστοίχων ἐν εἶναι γένος ποιότητος.

Τπάρχει δὲ καὶ ἐναντιότης κατὰ τὸ ποιόν, οἷον δικαιοσύνη ἀδικίᾳ ἐναντία 25 καὶ λευκότης μελανίᾳ καὶ τάλλα, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτὰς ποιά λεγόμενα, οἷον τὸ ἀδίκον τῷ δικαίῳ καὶ τὸ λευκόν τῷ μέλανι. οὐχ ἐπὶ πάντων δὲ τὸ τοιοῦτον· τῷ γάρ πυρρῷ ἡ τῷ ωχρῷ καὶ ταῖς τοιαύταις χροιαις οὐδέν ἐστιν ἐναντίον ποιοῖς οὖσιν. ἔτι δὲ ἐὰν τῶν ἐναντίων θάτερον ἡ ποιόν, καὶ τὸ λοιπὸν ἐσται ποιόν. τοῦτο δὲ δῆλον ἐκ τῶν καθ' ἑκαστα προχειρίζομένων τὰς ἄλλας 30 κατηγορίας, οἷον εἰ ἔστιν ἡ δικαιοσύνη τῇ ἀδικίᾳ ἐναντίον, ποιὸν δὲ ἡ δικαιοσύνη, ποιὸν ἄρα καὶ ἡ ἀδικία· οὐδεμίᾳ γάρ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἐφαρμόζει τῇ ἀδικίᾳ, οὔτε τὸ ποσὸν οὔτε τὸ πρός τι οὔτε τὸ ποῦ οὕθ' δλῶς τι τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλ' ἡ ποιόν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸ ποιόν ἐναντίων.

Ἐπιδέχεται δὲ καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡπτον τὰ ποιά. λευκὸν γάρ μᾶλλον καὶ ἡπτον ἕτερον ἐτέρου λέγεται, καὶ δίκαιον μᾶλλον ἕτερον ἐτέρου καὶ ἡπτον. καὶ αὐτὸ δὲ ἐπίτασιν λαμβάνει· λευκὸν γάρ δὲ ἔτι ἐνδέχεται λευκότερον γενέσθαι.

1 δὲ (ante καὶ) οἱ. M	καὶ παθητικαὶ οἱ. M	2 εὐπερίληπτον M	4 τετρυγδ-
τητα L	11 ἀφορίζουσα Simplicius: ἀφορίζουσι libri	16 καθ' αὐτὰς M	
17 προσποιουμένη BM	18 νοῶνται—ἀνάγωνται scripsi: νοοῦνται—ἀνάγονται libri		
21 δυνατῶν M	25 λευκότης καὶ μελανία M	27 πυρρ libri	28 ἦ] ἡ
BL	30 εἰ οἱ. M	32 τὸ (ante ποσὸν) οἱ. B	τὰ πρός τι M
(post μᾶλλον) οἱ. L	37 αὐτὰ M		35 καὶ

οὐ πάντα δὲ ἀλλὰ τὰ πλεῖστα. δικαιοσύνη δὲ δικαιοσύνης εἰ λέγοιτο μᾶλλον δικαιοσύνη καὶ ἡττον, ἀπορήσειν ἄν τις· δμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων διαθέσεων. ἔνιοι γάρ ἀμφισβητοῦσι περὶ τῶν τοιούτων· δικαιοσύνην μὲν γάρ δικαιοσύνης οὐ πάνυ δεῖν λέγεσθαι μᾶλλον καὶ ἡττον, οὐδὲ ὑγείαν ὑγείας, ὡς 5 καὶ παρ' ἥμῶν ἀνωτέρω διήρθρωται· ἡττον μέντοι ἔχειν ἔτερον ἔτερου ὑγείαν καὶ δικαιοσύνην ἔτερον ἔτερου εὐλογον, ὡσαύτως δὲ γραμματικὴν καὶ τὰς ἄλλας διαθέσεις. ἀλλ' οὖν τὰ γε κατὰ ταύτας λεγόμενα ποιὰ ἀναμφισβῆτάς ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον· γραμματικώτερος γάρ ἔτερος ἔτερου μᾶλλον λέγεται καὶ ὑγεινότερος καὶ δικαιότερος, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως. τρίγωνον 10 δὲ καὶ τετράγωνον οὐ δοκεῖ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον ἐπιδέχεσθαι, οὐδὲ τῶν ἄλλων σχημάτων οὐδέν· τὰ μὲν γάρ ἐπιδεχόμενα τὸν τριγώνου λόγον καὶ τὸν τοῦ κύκλου πάνθ' δμοίως τρίγωνα ἢ κύκλοι εἰσί, τῶν δὲ μὴ ἐπιδεχομένων οὐδὲν μᾶλλον ἔτερον ἔτερου διήρθρεται. οὐδὲν γάρ μᾶλλον τὸ τετράγωνον τοῦ ἔτερομήκους κύκλος ἔστιν· οὐδέτερον γάρ ἐπιδέχεται τὸν τοῦ κύκλου λόγον.

15 ἀπλῶς δέ, ἐὰν μὴ ἐπιδέχηται ἀμφότερα τὸν τοῦ προκειμένου λόγον, οὐ διήρθρεται τὸ ἔτερον τοῦ ἔτερου μᾶλλον. οὐ πάντα οὖν ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον.

Τῶν μὲν οὖν εἰρημένων οὐδὲν ἴδιον ποιότητος, δμοιον δὲ καὶ ἀνόμοιον κατὰ μόνας τὰς ποιότητας λέγεται. δμοιον γάρ ἔτερον ἔτερου οὐκ ἔστι κατ' 20 ἄλλο οὐδὲν ἢ καθὸ ποιόν ἔστιν. ὥστε ἴδιον ἀν εἴη τῆς ποιότητος τὸ δμοιον λέγεσθαι κατ' αὐτήν ἢ ἀνόμοιον. οὐ δεῖ δὲ ταράσσεσθαι μὴ τις ἡμᾶς φῆσει διπέρ ποιότητος ποιησαμένους τὴν πρόθεσιν πολλὰ τῶν πρός τι συγκαταριθμεῖσθαι· τὰς γάρ ἔξεις καὶ τὰς διαθέσεις τῶν πρός τι ἐλέγομεν εἶναι. σχεδὸν γάρ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων τὰ γένη τῶν πρός τι λέγεται, τῶν δὲ καθ' ἔκαστον οὐδέν· 25 ἡ μὲν γάρ ἐπιστήμη, γένος οὔσα, αὐτὸ δπερ ἔστιν ἔτερου λέγεται (τινὸς γάρ ἐπιστήμῃ λέγεται), τῶν δὲ καθ' ἔκαστα οὐδὲν αὐτὸ δπερ ἔστιν ἔτερου λέγεται, οἷον ἡ γραμματικὴ οὐ λέγεται τινὸς γραμματικὴ οὐδὲν ἡ μουσικὴ τινὸς μουσική, ἀλλ' ἡ ἄρα κατὰ τὸ γένος καὶ αὗται τῶν πρός τι λέγονται, οἷον ἡ γραμματικὴ λέγεται τινὸς ἐπιστήμη, οὐ τινὸς γραμματική, καὶ ἡ μουσικὴ τινὸς ἐπιστήμη, 30 οὐ τινὸς μουσική· ὥστε αἱ καθ' ἔκαστα οὐκ εἰσὶ τῶν πρός τι. λεγόμενα δὲ ποιοὶ τῇ καθ' ἔκαστα· ταύτας γάρ καὶ ἔχομεν· ἐπιστήμονες γάρ λεγόμεθα τῷ ἔχειν τῶν καθ' ἔκαστα ἐπιστημῶν τινάς. ὥστε αὗται ἀν καὶ ποιότητες εἴησαν, αἱ καθ' ἔκαστα, καθ' ἄς ποτε καὶ ποιοὶ λεγόμεθα· αὗται δὲ οὐκ εἰσὶ τῶν πρός τι. ἔτι εἰ τυγχάνει τὸ αὐτὸ ποιὸν καὶ πρός τι ὅν, οὐδὲν ἀποπον ἐν ἀμφοτέροις αὐτὸ τοῖς γένεσι καταριθμεῖσθαι.

Μετὰ δὲ τὸν τῆς ποιότητος λόγον τὴν χρονικὴν καὶ τοπικὴν κατηγορίαν

1 post μᾶλλον add. καὶ ἡττον M 2 καὶ ἡττον om. M post ἡττον add. δὲ L
 3 δικαιοσύνη scripsi: δικαιοσύνη libri 4 δεῖ BL 5 ἔχειν om. M 6 post
 δὲ add. καὶ M 8 τὸ (ante ἡττον) om. M μᾶλλον ἔτερος ἔτερου M 10 τὸ
 (ante ἡττον) om. B 11 τῶν τριγώνου BL¹: τὸν τοῦ τριγώνου M 12 τρίγωνα
 om. B¹ ἦ] καὶ M 15 τὸν] τῶν B 19 λέγονται M 21 δὲ om. L
 μῆπως M φῆσει] φύσει L: φῆσιν M 28 ἀλλ' ἦ] sic libri et Categ. corr. AC:
 legendum est ἀλλ' εἰ 31 τῇ] καὶ M καὶ om. M 36 Περὶ τοῦ πότε
 margo L: Περὶ τοῦ πότε ἐν ὧ καὶ περὶ χρόνου margo B καὶ τοπικὴν om. M

ἐκτίθεμεν. ὁπότερον δὲ ποτέρου προτάττειν ἡ ὑποτάττειν χρή, ἔχει διαπορίαν. δοκιμαζέσθω δὲ ὁ λόγος ἐπὶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου, ὡς ἔκειθεν τῶν παρόντων ὑφισταμένων. τῷ μὲν γὰρ τὸν τόπον τῇ οὐσίᾳ τῶν σωμάτων συνυπάρχειν, τὸν δὲ χρόνον συνυφίστασθαι τῇ κινήσει, πρότερον δὲ τὸ εἶναι τῶν γινομένων ἡ τὸ 5 κινεῖσθαι, πρότερον ἔσται γένος καὶ τὸ τῇ ὑποστάσει τῶν γινομένων συνυφιστάμενον ἡ τὸ τῇ κινήσει παρομαρτοῦν. τῷ δ' αὐτῷ μηδὲν τῶν γενητῶν ἐγχωρεῖν εἶναι ἡ γενέσθαι ἄνευ χρόνου, πολλὰ δὲ εἶναι ἄνευ τόπου (διὸ τε γὰρ τόπος αὐτὸς οὐκ ἐν τόπῳ καὶ αἱ πράξεις πᾶσαι), δόξειν δὲ εἰκός προτάττεσθαι τοῦ ποῦ τὸ ποτέ. μῆτοτε δὲ ἀσφαλῶς ἔχει ἀμά τὴν περὶ αὐτῶν ποιεῖσθαι δι-
10 δασκαλίαν· ἀπονεύει γάρ πως πρὸς ἄλληλα καὶ κατὰ συζυγίαν προάγεται, ὥσπερ τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν, καὶ ἀδελφά πώς εἰσι, κοινὴν ἐπ' ἵσης παρέχοντα τὴν συντέλειαν πρὸς δλην τὴν γένεσιν. τῇ γὰρ αἰσθητῇ καὶ φυσικῇ οὐσίᾳ τὰ μὲν συνεισῆλθεν, ὡς ποσότης καὶ ποιότης καὶ πρός τι, τὰ δὲ ἐπεισῆλθε κινηθείσῃ ὡς τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν, τὰ δὲ ἐπηκολούθησεν ὡς τὸ ἐν χρόνῳ καὶ ἐν τόπῳ
15 καὶ τὸ κεῖσθαι καὶ τὸ ἔχειν. ἀμά δὲ τὴν διασκαλίαν ποιούμενοι, δμως πανταχοῦ τὸ ποτὲ τοῦ ποῦ προτίθεμεν. λέγομεν δὴ ὡς οὔτε τὰ πράγματα τὰ ἐν χρόνῳ οὕθ' ὁ χρόνος αὐτὸς οὔτε τὸ σύνθετον ἐξ ἀμφοῖν εἰδοποιεῖ τὴν τὸν ποτὲ κατηγορίαν, ψυλὴ δὲ ἡ σχέσις τοῦ πράγματος πρὸς τὸν χρόνον. ἔστι δὲ διτόν· δηλοὶ γὰρ καὶ τὸν χρόνον αὐτόν, δηλοὶ καὶ τὴν κατηγορίαν, δπερ Ἰδίας ἐν χρόνῳ λέγεται. οὕτω διττὸν καὶ τὸ δεί, τὸ μὲν ἐν χρόνῳ, καθ' διτόν·
20 ἀδεί ἔστι πρᾶξις”, τὸ δὲ τοῦ αἰῶνος παρώνυμον. δμοίως δὲ καὶ τὸ πέρυσιν διτόν· τὸ δὲ εἰς νέωτα καὶ τῆτες οὐκέτι, ἀλλὰ τὸ ἐν χρόνῳ μόνον δηλοῦσι. καὶ χρόνου μὲν δὲν εἰεν διαφοραὶ παρεληλυθώς, μέλλων, τοῦ δὲ ποτὲ τὸ πέρυσιν, ἐς νέωτα, τῆτες. τὸ μέντοι πάλαι, δταν μὲν λέγωμεν “δ πάλαι ὥν,”
25 χρόνον δηλοῖ, δταν δὲ “πάλαι ἔπραξεν”, ἐν χρόνῳ. δμοίως δὲ καὶ τὸ ἄρτι καὶ νῦν καὶ τὸ ἡδη καὶ χρόνου δηλοῦσι καὶ ἐν χρόνῳ, τὸ δὲ χρονίζειν τὸ ἐν χρόνῳ, οὐ τὸν χρόνον. καὶ δ μὲν χρόνος ἀπειρος, εἴπερ ἡ γένεσις συνεχής, τὸ δὲ ποτὲ πεπέρασται, δτι καὶ ἡ ἐν αὐτῷ πρᾶξις. δθεν καὶ τῶν θείων ἐξώρισται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν προσιστορήσθω τῆς συνηθείας τῶν δνομάτων ἔνεκεν.
30 πῶς δὲ τοῦ ἐν τινι πολλαχῶς λεγομένου, τὸ ἐν χρόνῳ καὶ ἐν τόπῳ μόνον Ἰδίας ἡμῖν κατηγορίας ἔχαρακτήρισεν; ἡ ἐν τούτοις τὸ μὲν περιέχει τὸ δὲ περιέχεται, ἔκατέρου τὴν ἑαυτοῦ φύσιν διασώζοντος, καὶ μόνοις ἐν τούτοις αὐτὸ τὸ ἐν τινι φύσις τις ἀφωρισμένη γίνεται, κατὰ τὴν σχέσιν αὐτὴν ὑφεστῶσα· τῶν (δ') ἀλλων σημανομένων τὰ μὲν ὅντα μέρη τῶν συζύγων, τὰ δὲ συμ-
35 πληρωτικὰ ἑτέρων, τὰ δὲ οὐδὲν δυνάμενα χωρὶς ὑποστῆναι.

“Οτι μὲν οὖν τὸ ποτὲ οὐκ ἔστι χρόνος (οὐ γὰρ τὸ ἐν χρόνῳ χρόνος),

1 προτέρου L: ποτέρω M	8 post εἰκός add. εἶναι M	12 φυσικῇ] νοητῇ M
13 κινηθῆσθαι L	14 τὸ (ante ἐν χρόνῳ) om. M	15 τὸ (ante ἔχειν) om. M
ποιούμεν M	16 τοῦ ποτὲ M	προεκτίθεμεν B
ποῦ L ¹	19 γὰρ] δὲ M	18 ποτὲ
τὸ ἐν χρόνῳ M	26 δηλοῦνB	22 μόνω L ¹ M
29 προσιστορείσθω M	30 τοῦ ἐν τινι] τοῦτ' ἐν M	25 δτε M
ἔχαρακτηρίσαμεν L	34 δ' addidi	31 ἡμῖν Ἰδίας M
	36 τῷ ἐν χρόνῳ L	

είρηται. δει δέ δ χρόνος ποσόν ἔστι, φανερόν· οὐ γάρ μόνον μετρεῖ τὴν κίνησιν (ἔστι γάρ ἀριθμὸς κινήσεως κατὰ τὸ πρότερον τε καὶ ὕστερον), ἀλλὰ καὶ μετρεῖται ὑπ’ αὐτῆς (εἰς γάρ τὰ μεταξὺ σύμπαντα καὶ τὸ τούτων πλῆθος καὶ μῆκος καὶ τὰς βραχεῖας καὶ μαχράς κινήσεις ἀποβλέποντες τὸν πλειόνα καὶ 5 ἐλάττω χρόνον δρίζομεν), ὥσπερ αὖτις καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν κίνησιν παλιν ἀλλήλοις ἀντιμετροῦμεν· πολλὴν γάρ φαμεν ὄδόν, ἡς ἡ πορεία πολλή, καὶ πολλὴν τὴν πορείαν, δταν ἡ ὄδὸς μῆκος ἴκανὸν ἔχῃ. ἀκολουθεῖ γάρ τῷ μὲν μεγέθει ἡ κίνησις, τῇ δὲ κινήσει δ χρόνος· ποσὸν ἄρα καὶ ὁ χρόνος. ἐπεὶ δὲ ἔκαστα συγγενεῖ μετρεῖται (μονάδες γάρ μονάδι μετροῦνται), καὶ αἱ κινήσεις 10 ἄρα πᾶσαι κινήσει μετρηθήσονται τῇ τῇς κυκλοφορίας· δμαλὴ γάρ αὕτη καὶ ὠρισμένη. ἔσται οὖν ἡ κυκλοφορία καὶ τοῦ χρόνου ὥσπερ καὶ τῶν κινήσεων μέτρον. τούτῳ δὲ διμολογεῖ καὶ τὰ εἰωθότα λέγεσθαι, δτι κύκλωφ τὰ ἀνθρώπεια φέρεται καὶ τὰ γινόμενα πάντα, καὶ ὡς δ χρόνος κύκλος τις καὶ περίοδος, ὥσπερ καὶ τὰ ἐν αὐτῷ· καὶ γάρ τοιαύτης ἔστι μέτρον καὶ μετρεῖται ὑπ’ αὐτῆς.

15 δθεν καὶ τὰ μὴ πεφυκότα κινεῖσθαι μηδὲ ἡρεμεῖν ἀλλ’ ὅντα φύσει ἀκίνητα, οἷα τὰ νοητά, οδημῶς ἐν χρόνῳ. ἐπεὶ δὲ ἔστιν ἡ κίνησις ἐν χρόνῳ, ἀνάγκη καὶ τὴν ἡρεμίαν εἶναι σὺν χρόνῳ· ἀρχὴν γάρ αὕτη καὶ τέλος ἔχει χρονικά. οὐχ ἄκαριον δὲ καὶ τὰ τοῦ Ἀρχύτα περὶ χρόνου παραθέσθαι ἄρτι· φησι δὲ ὁδε “τὸ δὲ ποκὰ καὶ ὁ χρόνος καθόλου μὲν ἴδιον ἔχει τὸ ἀμερές καὶ τὸ ἀνυπόστατον· τὸ γάρ νῦν ἀμερές λεγόμενον ἀμα λεγόμενον καὶ νοούμενον παρελήλυθε καὶ οὐκ ἔστι παραμένον. γινόμενον γάρ συνεχῶς τὸ αὐτὸ μὲν οὐδέποκα σώζεται κατ’ ἀριθμόν, κατὰ μέντοι γε τὸ εἶδος. δ γάρ ἐνεστῶς νῦν χρόνος καὶ δ μέλλων οὐκ ἔστιν δ αὐτὸς τῷ προτεγονότι· δ μὲν γάρ ἀπογέγονεν καὶ οὐκέτι ἔστιν, δ δὲ ἀμα νοούμενος καὶ ἐνεστακώς παρφύγηκε· καὶ οὗτως 20 δεὶ συγάπτει τὸ νῦν συνεχῶς ἀλλο καὶ ἄλλο γινόμενόν τε καὶ φθειρόμενον. κατὰ μέντοι γε τὸ εἶδος τὸ αὐτό· πᾶν γάρ τὸ νῦν ἀμερές καὶ ἀδιαιρέτον, καὶ πέρας μέν ἔστι τῷ προτεγονότος, ἀρχὰ δὲ τῷ μέλλοντος, ὥσπερ καὶ γραμμᾶς εὐθείας κλασθείσας τὸ σαμεῖον, περὶ δ ἡ κλάσις, ἀρχὰ μὲν γίνεται τὰς ἑτέρας γραμμᾶς, πέρας δὲ τὰς ἑτέρας. συνεχής δὲ δ χρόνος καὶ οὐ διωρισμένος, 25 ὥσπερ ἀριθμὸς καὶ λόγος· καὶ ἀρμονία· τῷ μὲν γάρ λόγῳ τὰς συλλαβᾶς τὰ μόρια διωρισμένα καὶ τὰς ἀρμονίας τοι φθόγγοι καὶ τῷ ἀριθμῷ ταὶ μονάδες, γραμμὰ δὲ καὶ χωρίον καὶ τόπος συνεχές· τῷ γάρ μόρια τούτων κοινὰ τμῆματα ποιεῖ διαιρεόμενα. τέμνεται γάρ γραμμὰ μὲν κατὰ στιγμάν, ἐπίπεδον δὲ κατὰ γραμμάν, στερεὸν δὲ κατ’ ἐπίπεδον. ἔστιν ὧν καὶ δ χρόνος συνεχής· 30 οὐ γάρ ἦν ποκὰ φύσις, δπόκα χρόνος οὐκ ἦν, οὐδὲ κίνασις, δπόκα τὸ νῦν οὐ παρῆν, ἀλλ’ δεὶ ἦν καὶ ἔστι καὶ οὐδέποκα ἐπιλεέψει τὸ νῦν, ἄλλο καὶ ἄλλο γινόμενον, ἀριθμῷ μὲν ἀτερον, εἰδεὶ δὲ τωτόν. διαφέρει γε μάν τῶν ἄλλων

35

5 αὐτ. M 6 ὄδόν φάμεν M 7 ἔχει M 8. 9 ἐπειδὴ M
 9 συγγενῆ M 12 τοῦτο δὲ LM 14 post ἔστι add. φορᾶς Simpl. 17 post γάρ add.
 καὶ B¹ χρονικήν M 27 τοῦ προτεγονότος M τῷ (post δὲ) scripsi: τοῦ libri
 30 post ὥσπερ add. καὶ M τὰς συλλαβᾶς] sic etiam Simplicius in Categ., sed ταὶ συλλαβαὶ recte in Phys. p. 785,28 33 διερευμένα BL: διαιρούμενα M μὲν ante
 γάρ ponit M 34 ὧν Simpl.: ὧν libri 36 ἔσται Simpl. in Categ.: ἔσσεται idem
 in Physic. p. 786,3 ἐπιλεέψει M Simpl.: ἐπιλέψει BL 37 εἰδεὶ δὲ] εἰ δὲ M

συνεχέων, διτάς μὲν γραμμᾶς καὶ τῶ χωρίῳ καὶ τῷ τόπῳ τὰ μέρεα ὑφέ-
στακεν, τῷ δὲ χρόνῳ τὰ μὲν γενόμενα ἔφθαρται, τὰ δὲ γενησόμενα φθαρήσεται.
διόπερ δὲ χρόνος ἡτοι τὸ παράπαν οὐκ ἔστιν, η ἀμυδρῶς καὶ μόλις ἔστιν· οὐ
γάρ τὸ μὲν παρεληλυθός οὐκέτι ἔστι, τὸ δὲ μέλλον οὐδέπω ἔστι, τὸ δὲ νῦν
5 ἀμέρες καὶ ἀδιαιρέτον, πῶς δὲν ὑπάρχοι τοῦτο κατ' ἀλήθειαν;” καὶ φύσις μὲν
χρόνου κατὰ τὸν Ἀρχύταν αὐτῇ, χρείαν δὲ τῷ παντὶ παρέχεται τήνδε· ὡς γάρ
τὸ δὲν διὰ τὸν αἰῶνα δῆμα δλον ἔστιν ἐνί καὶ συνηρημένον, οὕτως η γένεσις
διὰ τὸν χρόνον ἐν τάξει διαχέριται καὶ σύγχυσις οὐκ ἔστι τῶν γενέσεων καὶ
τῶν πράξεων. εἰ γάρ μὴ χρόνος ἦν, ταῦτα δὲν εἶχαν τὰ ἐπὶ τῶν Γραικῶν
10 τοῖς νῦν. καὶ περὶ μὲν τῶν κοινῶν περὶ χρόνου ἐκδεδομένων ταῦτα.

Ἐτι δὲ νοερώτερον οἱ Πυθαγόρειοι καὶ περιεκτικώτερον τὸν χρόνον ωρί-
σαντο· διάστημα γάρ αὐτὸν ἔφασαν εἶναι καθόλου τῆς τοῦ παντὸς φύσεως.
αὐτοκινήτου γάρ καὶ κατ' αὐτὸν καὶ κατὰ Πλάτωνα τῆς ψυχῆς οὖσης, πάντως
ἔδει καὶ ἀρχὴν καὶ μέσα καὶ τέλη ἔχειν κινήσεων. ὥστε ἔσοικε διὰ τούτων
15 η οὐσιώδης τῆς ψυχῆς ἐμφαίνεσθαι κίνησις καὶ η τῶν κατ' οὐσίαν ὑπαρχόντων
αὐτῇ λόγων προβολὴ καὶ μεταβάσις ἐξ ἔτερων εἰς ἔτερα, περὶ ην η ἄλλη πᾶσα
κίνησις συνέχεται καὶ τέτακται καὶ μεμέτρηται. ης ἀριθμὸς καὶ μέτρον γενε-
σιουργὸν καὶ προϊὸν εἰς ποίησιν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ δὲν παραδιόδιμενος χρόνος,
δις διεξόδους δεῖ καὶ μεταβάσεις ποιεῖται ἔνδον κατὰ τὰς προβολὰς τῶν φυο-
20 μένων ἐξ αὐτοῦ· δις δὴ καὶ ἐναργῆς ἔστι χρόνος. οὐ πολὺ δὲ διέστηκε καὶ
τοῦ ἐκείνως λεγομένου χρόνου, δις ἀριθμὸν ἔξαθεν καὶ μέτρον ἐπιγινόμενον ἐν
τῷ συνεχεῖ ἐθεωροῦμεν. τούτοις συνάδει καὶ τὰ τῶν παλαιοτέρων· οἱ μὲν
γάρ χορείᾳ τινὶ τῆς ψυχῆς περὶ τὸν νοῦν, οἱ δὲ ταῖς τῆς ψυχῆς αὐτῆς καὶ
τοῦ νοῦ περιόδοις, οἱ δὲ τῇ φυσικῇ περὶ τὸν νοῦν χορείᾳ, οἱ δὲ ταῖς ἐγκυκλίοις
25 περιφοραῖς τὸν χρόνον ωρίσαντο. ἀπέρ ἀπαντα η Πυθαγόρειος αὐτῇ περιεληφεν
αἵρεσις· τὸ γάρ λέγειν αὐτὸν καθόλου διάστημα τῆς τοῦ παντὸς φύσεως πάσας
τὰς φύσεις τοῦ παντὸς περιεληφεν καὶ δι' δλων αὐτῶν διήκει παντελῶς. ὡς
γάρ ἐπὶ τῶν ἐν γενέσει τοῦτο τὸ νῦν παρὰ τὸ πρόσθεν νῦν καὶ αὐτῇ η κίνησις
παρὰ τὴν πρώτην κίνησιν μεταβολὴν ἐπιδείκνυσιν, οὕτω πολὺ πρότερον καὶ
30 ἀρχηγικώτερον καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας τῶν φυσικῶν λόγων τὸ πρὸ καὶ τὸ μετὰ
θεωρεῖται, δ καὶ κυρίως συμπληροὶ τὸ διάστημα τοῦ πρεσβυτάτου πάντων
χρόνου. διάστημα δὲ ἐνταῦθα λέγομεν οὐ τὸ κατὰ τὸν δγκον, οὐ τὸ κατὰ τὴν
κίνησιν ἀπλῶς τὴν ἔκτος, ἀλλὰ τὸ κατὰ τὴν προϋπάρχουσαν τῆς κινήσεως
τάξιν, ἐν η τὸ πρότερον καὶ τὸ δεύτερον προδιατεταγμένα καὶ τοῖς πράξεσι καὶ
35 ταῖς κινήσεσι τὴν τάξιν παρέχεται. καὶ περὶ μὲν τοῦ ποτὲ καὶ τοῦ χρόνου
ώς ἐν εἰσαγωγαῖς ἀρκεῖ τοσαῦτα.

Περὶ δὲ τοῦ ποῦ καὶ τοῦ τόπου κατὰ τὰ αὐτὰ διαλαβεῖν ὑπολείπεται. καὶ

1 ὑφέστηκεν L 4 οὐδέπω] οὐκέτι M 5 ὑπάρχει Simpl.: ὑπάρχῃ BL: ὑπάρχη M
9 ταῦτα δὲν ομ. M 11 post δὲ add. καὶ M 14 τέλος M 17 μετρε-
ται M 23. 24 χωρεία LM 26 τῶ γάρ M αὐτῶν M¹ 27 φύσεις
ομ. M 32 δὲ ομ. L οὐδὲ τὸ M 36 ταῦτα M 37 Περὶ δὲ τοῦ ποῦ]
περὶ τοῦ ποῦ ἐν ὧ καὶ περὶ τόπου superscribunt BLM² δὲ ομ. M καὶ τοῦ
τόπου ομ. B¹ κατὰ ταῦτὸν M

πρῶτον ἔκεινο εἰπεῖν δεῖ, ώς οὐκ ἔστι τὸ ποῦ δὲ τόπος, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ποτὲ δὲ χρόνος, ἀλλ' ὥσπερ ἄλλο μὲν ἦν ὁ χρόνος, ἄλλο δὲ τὸ κατὰ χρόνον ἡ χρόνου τι, οὗτως ἄλλο μὲν ὁ τόπος, ἄλλο δὲ τὸ κατὰ τόπον ἡ τόπου τι. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ ποῦ διττόν (δηλοὶ γάρ τὸν τε τόπον καὶ τὸ ἐν τόπῳ, ὥσπερ καὶ τὸ ποτὲ 5 ἐλέγετο σημαίνειν τὸν τε παρεληλυθότα χρόνον καὶ τὸ ἐν χρόνῳ), εἴη δὲ ἡ κατηγορία κατὰ τὸ δεύτερον ἀφωρισμένη σημαινόμενον. τὸ μὲν γάρ ὡς τόπος λεγόμενον ποσὸν δὲ εἴη, τὸ δὲ ἐν τόπῳ καθαρῶς τῆς ποῦ κατηγορίας. καὶ γάρ 10 σύνθετός τις ἡ ἡ ἐν τόπῳ καὶ ἐν χρόνῳ φωνή, ἀλλ' οὖν ἀπλοῦν τι δεῖ καὶ μονοειδὲς ἐκδέχεσθαι τὸ παρὰ τῆς συνθέτου λέξεως σημαινόμενον. διήκει 15 δὲ ἡ διττὴ αὕτη σημασία καὶ ἐπὶ πάσας τὰς τοῦ τόπου διαφοράς· καὶ γάρ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ πρόσω καὶ διπίσω καὶ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν διττά 20 ἔστι, τὰ μὲν ὡς τόποι, τὰ δὲ ὡς ἐν τόπῳ· καὶ τὰ μὲν τόπου μέρη φήσομεν, τὰ δὲ τῇ ποῦ κατηγορίᾳ συντάξομεν. διατείνει δὲ ἡ τοῦ ποῦ σημασία καὶ εἰς τὸ ποθὲν ὡς τὸ Ἀθήνην καὶ εἰς τὸ πόσες ὡς τὸ Ἀθήναζε. καὶ τὰ μετὰ 25 συνδέσμων δὲ λεγόμενα τὰ αὐτὰ σημαίνει, ἐκ Λυκείου καὶ ἐν Λυκείῳ καὶ εἰς Λύκειον. καὶ τὰ δεικτικὰ δὲ συντακτέον τούτοις, ὡς τὸ ἔκει καὶ ἐνθάδε· καὶ πόρρω καὶ ἐγγὺς καὶ τὰ τοιαῦτα. ἔτι τῶν τοῦ ποῦ τὰ μὲν ἀριστώς λέγεται, τὰ δὲ ὠρισμένως· ἡ γάρ ἀπλῶς ἐν τόπῳ ἡ ἐν τινι τόπῳ, καὶ τὰ μὲν ἐν πλάτει οἷον ἐν Ἀθήναις, τὰ δὲ κατὰ περιγραφὴν οἷον ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. πότερον δὲ 30 τὸ τε ἅμα καὶ χωρὶς καὶ συνεγγίζον καὶ διεστηκός, ἔτι δὲ παρακείμενον καὶ συγκείμενον καὶ ἔτερ' ἄπτα τοιάδε πάντα τῇ ποῦ κατηγορίᾳ καθάπακες ὑποβαλοῦμεν, ἡ δεῖ διαφόροις προσνέμειν γένεσιν; μήποτε δὲ οὐ πάντα ταῦτα ἔχει λόγον, ἀλλὰ τὰ μὲν ἅμα καὶ τὰ συνεγγίζοντα τοῦ πρός τι τίθεσθαι (κοινὴ γάρ καὶ ἀντιστρέφουσαν σχέσιν παρίστησι), τὰ δὲ χωρὶς καὶ διεστηκότα τοῦ ποῦ (πλεο- 35 νάζει γάρ ἐν αὐτοῖς δὲ τόπος), τὰ δὲ παρακείμενα καὶ ὑποκείμενα τοῦ κεισθαι (πλεονάζει γάρ ἐν αὐτοῖς ἡ θέσις), καὶ ταῦλα δὲ οὗτως χρὴ διακρίνειν τῷ πλεονάζοντι καὶ ἐπικρατοῦντι, καὶ τὴν ἔννοιαν προβάλλοντι πρόχειρον τούτῳ τὸ βραβεῖον τοῦ γένους ἀπονέμειν. ἔστι δὲ οἷς καὶ συμφύρεται ἡ τοῦ πρός τι σχέσις τῇ τοῦ ποῦ καὶ τοῦ ποτὲ ὡς τὸ ἐπέκεινα καὶ ἐπὶ ταῦτα καὶ ἐπάνω καὶ 40 ὑποκάτω καὶ πρεσβύτερον καὶ νεώτερον καὶ τὰ διμοια. ἐπιδέχεται δὲ καὶ ἐναντίωσιν τὸ ποῦ κατὰ τὰς τοῦ τόπου διαφοράς, ὥσπερ καὶ τὸ ποτὲ κατὰ τὰς τοῦ χρόνου· ἔκει μὲν γάρ τὸ παλαιὸν πρὸς τὸ νῦν καὶ τὸ χθὲς πρὸς τὸ αὔριον τὴν ἀντίθεσιν εἰχεν, καὶ ὡς τὸ ἄνω εἶναι ἐναντίον τῷ κάτω καὶ τὸ πρόσω τῷ διπίσω, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων οὗτως. κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὸ μᾶλλον 45 καὶ τὸ ἡττον ἀμφότερα ἐπιδέχεται· ἔκει μὲν γάρ ἐπὶ τῶν παρεληλυθότων τὸ πορρώτερον τοῦ νῦν μᾶλλον παρελήλυθε, καὶ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος ὥσαύτως, ἐν- 50 ταῦθα δὲ ἔτερον ἐτέρου μᾶλλόν ἔστιν ἄνω καὶ μᾶλλον κάτω, καὶ πρόσω καὶ διπίσω καὶ ταῦλα δύοις. ἔτι ὥσπερ περὶ τῆς ποτὲ κατηγορίας διαλαμβάνοντες

1 τοῦ ποῦ M	οὐδὲ τὸ] καὶ τοῦ M	7 τὰν BL	8 φωνῇ BL	15 δὲ
om. M	17 λέγονται M	18 ὠρισμένος L	20 τὸ τε] πότε L ¹	
22 μήποτε] μῆτε L	23 τοῦ — τίθεσθαι om. M	κοινὰ M	24 ἀντιστρέ- φοντα M	
29 τὸ ὡς M	διεστῶτα M	τῇ ποῦ BL	28 ἀπονέμοντας Simplicius	
	33 τὸ κάτω BL	37 μᾶλλον (post καὶ) om. M		

ἐκ τοῦ θεωρῆσαι [τὴν] περὶ τοῦ χρόνου καὶ αὐτὴν ἐδιδάσκομεν, οὕτω καὶ ἐν τῇ ποῦ καὶ περὶ τόπου ἐπισκέψασθαι ἀναγκαῖον. καὶ πρῶτον εἴπωμεν τὴν χρείαν, δι' ἣν ἐν τοῖς οὖσιν ἡ τοῦ τόπου φύσις γεγένηται. τὰ μὲν οὖν ἀγένητα καὶ ἀμέριστα, ἀτέ τὴν οὖσαν καὶ τὴν τοῦ εἶναι παράτασιν ἡνωμένην 5 ἔχοντα καὶ διὰ ἄμα ἐν ἑαυτοῖς ὅντα, ἀπροσδεῖ εἰσὶ τόπου ὥσπερ καὶ χρόνου· ὁ γάρ αἰών ἔκει ἄμα καὶ ἐν ἐνὶ μένει ποιεῖ· τὰ μέντοι γενητὰ καὶ μεριστὴν ἔχοντα τὴν τε οὖσαν καὶ τὴν τοῦ εἶναι παράτασιν προσδεῖ καὶ χρόνου καὶ τόπου· χρόνου μὲν, ἵνα μὴ σκεδανύηται μήτε συγχέηται αὐτοῖς ἡ τοῦ εἶναι παράτασις, ἀλλ' ἐν ταῖς κατὰ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον συνάγηται καὶ 10 συνεχίζηται, τόπου δέ, ἵνα τὰ εἰς δύχον διαστάντα τῶν σωμάτων μέρη καὶ πεσόντα ἐκ τῆς ἑαυτῶν ἀμερείας ἄμα μὲν ὑποδέχηται, ἄμα δὲ καὶ εὐθετίζῃ καὶ τάττῃ καὶ δρίζῃ, ὡς μήτε συμφύρεσθαι τὰς χεῖρας τοῖς ποσὶ μήτε διασπᾶσθαι πάντη ἀπ' ἀλλήλων. διὸ τὸν οἰκεῖον ἔκαστα κατέχει τόπον. διττὸς γάρ δὲ τόπος, ὥσπερ ἦν καὶ ὁ χρόνος· δὲ μὲν συμφυής καὶ ἴδιος ἔκαστου, ὁ 15 τῆνδε μὲν τὴν χειρὰ καὶ δύο τὸ σπλαγχνον ἐν τοῖς δεξιοῖς συνέχων, τῆνδε δὲ καὶ τόδε ἐν τοῖς ἀριστεροῖς, καὶ τὴν μὲν κεφαλὴν ὑπὲρ τὸν τράχηλον ἄνω, τοὺς δὲ πόδας κατὰ τὴν ἥβην κατώ· ὁ δὲ κοινὸς καὶ ἄλλος κοινότερος, ὁ κατὰ τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος δριζόμενος· καὶ γάρ τῶν χερσαίων πάντων τόπος ἡ γῆ, καὶ τῶν πτηνῶν δὲ ἀήρ καὶ τόδε τὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔτι 20 μᾶλλον διασεχῶς περιέχων. τὸν μέντοι ἴδιον ἔκαστου καὶ συμφυᾶ οὐκ ἔστιν εὑρεῖν σαφῶς παραδεδομένον. καίτοι χρόνον ἀνάγκη ὥσπερ κοινὸν οὕτω καὶ ἴδιον ἀποδιδόναι καὶ κίνησιν. ἔτι δὲ καὶ διάπλως οὖτος τόπος δὲ κατὰ τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος δριζόμενος οὐχ ὡς πέρας ἀπλῶς ἔχει τὸ τόπος εἶναι, ἀλλὰ 25 κατὰ τὸ δραστικὸν καὶ ὑποδεκτικὸν καὶ δριστικόν. ὡς δὲ τις περὶ αὐτοῦ καὶ νοερώτερον εἴποι, ὡδ' ἔσται, ὡς τὰ ὅντα ἡ ἐν τόπῳ ἔστιν ἡ οὐκ ἀνευ τόπου. εἰ μὲν γάρ τὸν οὐσιώδη τις ἡ τὸν τῆς ζωῆς ἡ τὸν εἰδητικὸν ἡ τὸν κατὰ δύναμιν συνεκτικὸν τόπον λαμβάνει, ἐν τῷ τοιούτῳ τόπῳ τὰ ὅντα ἔχει τὸ εἶναι· εἰ δὲ τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος φιλὸν καὶ τὴν ἀσώματον ἐπιφάνειαν, οὐκ ἀνευ τόπου ἔστι τὰ ὅντα· πλὴν οὐχ, ὡς δοκεῖ τισιν, δὲ τόπος σωμάτων 30 μόνον ἔστι τελευτή, ἀλλὰ καὶ τῆς περὶ αὐτὰ μορφῆς καὶ τοῦ σχήματος καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ζωῆς καὶ δυνάμεως. ὥστε οὐ χρὴ φιλὸν πέρας ἐπινοεῖν τὸν τόπον, ὡς ἐπινοοῦμεν τὰς μαθηματικὰς ἐπιφανείας τῶν μαθηματικῶν σωμάτων πέρατα, ἀλλ' ὡς φυσικῶν σωμάτων φυσικοὺς δρους καὶ ὡς ἐμψύχων ζώων ζωτικοὺς δρους καὶ ὡς νοερῶν ὅντων νοερὰ πέρατα καὶ ὡς ἐν δυνάμει ὅντων δυνα- 35 τώτατα καὶ ὡς εἰδητικῶν εἰδητικά. καὶ τὰλλα ὠσαύτως οἰκείως ἐφ' ἔκαστον

1 τὴν delevi στι (7) iterat M	έκδιδάσκομεν M	3 ἀγέννητα M	4 ἡνωμένην—παράτα-
	5 ἀπροσδεῖ scripsi: ἀπροσδεῖ libri		8 σκεδανύηται scripsi:
σκεδάννυται libri	συγχεῖται B: συγχεῖται LM	10 δῆτον B	11. 12 εὐθε-
τίζῃ—τάττῃ—δρίζῃ scripsi: εὐθετίζει—τάττει—δρίζει libri			τίζει om. M
16 δὲ om. B'L	17 κατάδη μετὰ M	21 χρόνου M	καὶ om. M
22 καὶ δὲ om. LM	οὖτως M	24 δραστικὸν L	ὑποδρα-
25 νεώτερον εἴποι M		26 τῶν τῆς L	καὶ om. L
31 αὐτοῖς] αὐτῆς LM	35 οἰκείος L	27 ἔχει τὰ δύντα M	
		ἀφ' ἔκαστον L	

ἀφοριστέον, ἵνα ὄντως ἡ συγγενῆ τὰ πέρατα ἐκείνοις, δσα ἐν ἑαυτοῖς συμπεραίνει.

Μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ τὸ περιέχειν καὶ κατὰ τὸ δλον γένος τῆς περιοχῆς τὸν τόπον θεωρητέον, κατὰ δὲ τὸ περιέχεσθαι τὰ ἐν τόπῳ ἀφοριστέον. μὴ 5 τοίνυν διάστημά τις τὴν περιοχὴν ψιλῶς οὕτω νοεῖτω· οὐ γάρ ἔστι τὸ τοῦ παντὸς διάστημα ἀργύρον, ἀλλὰ πεπλήρωται κατὰ μὲν τὰ εἰδῆ τῶν δλων εἰδῶν, κατὰ δὲ τὰς ζωὰς τῶν δλων ζωῶν, κατὰ δὲ τὰς δυνάμεις τῶν δλων δυνάμεων, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως. δεῖ δὲ οὐ μόνον ὡς περιέχοντα τὸν τόπον καὶ ὡς ἐνιδρύοντα ἐν ἑαυτῷ τὰ ἐν τόπῳ ὄντα, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνέχοντα αὐτὰ κατὰ 10 δύναμιν μίαν οὕτως νοεῖν· οὕτω γάρ οὐκ ἔξωθεν μόνον περιέχει τὰ σώματα, ἀλλὰ καὶ δλα δι' δλων αὐτὰ πληρώσει τῆς ἀνεγειρούσης αὐτὰ δυνάμεως. τὰ δὲ ὑπ' αὐτῆς ἀνεχόμενα σώματα πίπτοντα μὲν κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, ἀνεγειρόμενα δὲ κατὰ τὴν ἐπικράτειαν τοῦ τόπου οὕτως ἐν αὐτῷ ἔσται. διὸ ἡ μὲν τῶν πολλῶν δόξα ἡ τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος ἀφοριζομένη τόπον, καθ' δοσον 15 ἔστι διαστατόν, τὸ τοῦ περιεχομένου ἔσχατον τὸν τάπον λέγει καὶ τὸ κατ' ἐπακολούθησιν ἐπισυμβαίνον τῷ τέλει· ἡ δὲ τὸ πέρας κατὰ τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀρχὴν περιλαμβάνουσα τῷ λογισμῷ δόξα οὐ τῶν συμβεβηκότων τι περὶ τὸν τόπον λέγει οὐδὲ τῶν ἐπὶ τέλει περὶ αὐτῶν ὑπαρχόντων, ἀλλὰ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ καὶ τὴν πρεσβυτάτην αἰτίαν παραδίδωσιν. ἀπὸ δὲ τούτων ῥάρδιον μαθεῖν, πῶς 20 ἡ νοητὴ ψυχὴ τόπος τῶν ἐν αὐτῇ λόγων λέγεται· δῆλον γάρ ὡς εἰς ἓνα λόγον καὶ ἐν κεφαλαιον τοὺς πολλοὺς ἐν αὐτῇ συνειληφεῖα, οὐχ ὡς ἐτέρους ἐν ἐτέρῳ ἀλλ' ὡς τὸν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ. ἔνθα δὲ καὶ ὁ τόπος ζωτικός ἔστι καὶ λογικός· ὡσαύτως δὲ καὶ δ τῶν εἰδῶν τόπος ἐν εἰδός ἔστι πάντων εἰδῶν περιληπτικόν. καὶ ἐπὶ τῆς ζωῆς δὲ καὶ δυνάμεως δ αὐτὸς λόγος ἔστω, 25 ὕσπερ ἐπὶ τοῦ νοῦ καὶ τῆς νοήσεως· καὶ γάρ καὶ ἐπὶ τούτων ἡ φαινομένη σχέσις τῶν περιεχομένων πρὸς τὰ περιέχοντα ὡς τῶν ἐν τόπῳ πρὸς τὸν τόπον ἔστιν. εἰ γάρ καὶ δτι μᾶλιστα συμπέψουκεν ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων τὰ περιεχόμενα τοῖς περιέχουσιν, ἀλλ' δμως τὴν τάξιν οὐ συγχεῖ τὴν ὡς ἐτέρων ἐν ἐτέροις. δεῖ οὖν ἐπιδιατεῖναι ἐφ' δλα τὰ ὄπωσοῦν ὄντα ὡς ἔτερα ἐν ἐτέροις τὴν τόπου 30 δλην φύσιν, οὐχ δμωνύμως ἀλλὰ κατ' αὐτὸν τὸν τοῦ γένους λόγον. μία γάρ ἔστιν ἡ τῶν περιεχομένων πρὸς τὰ περιέχοντα σχέσις, ἡ αὐτὴ μὲν πανταχοῦ, κατὰ δὲ τὰς διαφόρους δηστάσεις τῶν μετεχόντων ἔκαλλαπτομένη· ἀλλη μὲν γάρ ἔστιν ἡ ἐν τοῖς σώμασιν, ἀλλη δὲ ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων. καὶ δὴ καὶ τοῦτο φανερὸν δτι ὕσπερ ἐπὶ τῶν δρωμένων ἔτερα ἐν ἐτέροις περιέχεται, οἷον τὰ 35 μὲν στερεὰ σώματά ὑπὸ τῶν λεπτοτέρων στοιχείων, οἷον γῇ καὶ մδωρ ὑπὸ ἀέρος καὶ πυρός, ταῦτα δὲ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ, οὕτως ἐν ταῖς ἀλλαις οὐσίαις αἱ

3 περιέχον M	4 τὰ BM Simpl.: τὸ L	11 ἀναπληρώσῃ M ¹	12 ἀνερχό-
μενα L	ἀνεγειρόμενος L	13 ἡ] εἰ L	14 ἡ] ἡ L: ἡ M
		20 νοητὴ]	16 τῷ τέλει MB Simpl.: τὸ τέλειον L
		sic libri et Simpl.: legendum est νοη-	
		τικὴ τόπῳ M	21 καὶ ἐν ομ. M
		24 περιληπτικόν Simpl.: περιληπτικός libri	26 περι-
		28 ἐτέρων]	29. 30 δλην τοῦ
27 καὶ οιμ. M ¹	σωμάτων M	τῶν] τὸν L: τὰ M	
τόπου M	30 κατ' αὐτῶν L	31 τὰ περιεχόμενα BM	

δεύτεραι ὑπὸ τῶν πρώτων περιέχονται, καὶ ἐν ἔαυταῖς κεῖνται, ὁ μὲν κόσμος ἐν τῇ φυχῇ, ἡ δὲ φυχὴ ἐν τῷ νῷ, καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων ὡσαύτως· αὐτὸν γὰρ τὰ ἀρχηγικά τατα τὴν τοῦ πρεσβυτάτου τάξιν περιείληφεν. ταύτην δὲ τὴν ἰδιότητα καὶ Ἀρχύτας ἀποδίδωσι τῷ τόπῳ λέγων “τῶ δὲ τόπῳ ἕδιόν ἐστι τὸ τὰ μὲν 5 ἄλλα ἐν αὐτῷ ἥμεν, αὐτὸν δὲ ἐν μηδενί. εἰ γὰρ ἐν τινι τόπῳ ἔσται καὶ ὁ τόπος, παλιν αὐτὸς ἐν ἑτέρῳ, καὶ τοῦτο μέχρις ἀπείρῳ συμβήσεται. ἀνάγκα τοιγαροῦν τὰ μὲν ἄλλα ἐν τόπῳ ἥμεν, τὸν δὲ τόπον ἐν μηδενί, ἀλλ’ οὕτως πότε τὰ ὅντα ὅσπερ καὶ τὰ πέρατα πρὸς τὰ περατούμενα· διὸ τῷ παντὸς κόσμου πέρας ἀπάντων τῶν ὅντων ἐστίν”¹. μήποτε δὲ οὐχ ἐπὶ τοῦ κόσμου μόνου 10 δεῖ στῆσαι τοῦτο, ἀλλὰ κοινῶς τὸ πέρας αὐτὸν ἐπὶ τὴν πρεσβυτέραν αἰτίαν ἐπαναφέρειν· οὕτω γὰρ ἔσται τοῦ μὲν διου κόσμου πέρας ἡ φυχὴ ἢ δοῦς, καὶ τούτου ἡ μία καὶ ἡνωμένη ἐνέργεια, ἀνωτέρω δὲ ἔτι καὶ τούτου τὴν θείαν οὐσίαν ὡς τόπον κατοψόμεθα ἐνοειδῆ τινα οὖσαν καὶ πάντα ἐν αὐτῇ συνέχουσαν καὶ καθ’ ἐν μέτρον τὰ δια συμπεραίνουσαν. τὸ αὐτὸν δὲ καὶ ἀπὸ τῆς περιοχῆς 15 ἐστι συλλογίσασθαι. τὸ γὰρ μέχρι τῶν ἀνωτάτων ἀνῆκον αἴτιον τῆς περιοχῆς προάγει ἡμᾶς ἐπ’ ἔκεινον τὸν θείον τόπον, διστις αὐτός τε ἔαυτοῦ ἐστιν αἴτιος καὶ αὐτὸς ἔαυτοῦ περιληπτικὸς ἐν ἔαυτῷ ὑφέστηκε καὶ χωριστὴν τῶν ὅντων ἔχει τὴν ὑπόστασιν.

Μετὰ δὲ τὸ ποτὲ καὶ τὸ ποῦ ἀκόλουθον ἀντὶ εἶναι περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ 20 πάσχειν διαλαβεῖν. τοὺς μὲν οὖν πληρεστάτους λόγους περὶ αὐτῶν ἐν ἄλλαις πραγματείαις ἔχοδεωνται φθάνομεν, ἐν τῇ πρώτῃ φιλοσοφίᾳ καὶ Μετὰ τὰ φυσικὰ καὶ ἐν τῇ Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς· οἰκειοτέρα γὰρ ἡ περὶ αὐτῶν ἔκεισε σκέψις. ἐπὶ τοσοῦτον δ’ ἐνταῦθα θεωρήσαι περὶ αὐτῶν προειδόμεθα, ἐφ’ δοσον χρήσιμον τοῖς εἰσαγομένοις καὶ πρὸς τὴν λογικὴν ἀνήκει πραγματείαν. 25 ἐστι δὲ ποιεῖν μὲν τὸ κυρίως καὶ πρώτως ἐν ἔαυτῷ ἔχον τὴν αἰτίαν τῆς ἐνεργείας, πάσχειν δὲ τὸ τε ἐν ἔαυτῷ καὶ ἐν ἑτέρῳ, ὡς δὲ χαλκὸς ἐν ἔαυτῷ τὴν τῆς κινήσεως αἰτίαν ἔχει καὶ ἐν τῷ ἀνδριαντοποιῷ. τὸ μὲν γὰρ ποιεῖν ἔστιν δποι καὶ ἀσύζυγον ἐστι πρὸς τὸ πάσχειν, τὸ μέντοι πάσχειν καθάπακ τοῦ ποιοῦντος ἐξήρτηται. ἡ γὰρ ἀναίτιον ἐστι τὸ πάθος, ὅπερ ἄτοπον εἶναι τι τῶν 30 γυνομένων, ὑπὸ δὲ μηδεμιᾶς αἰτίας γενόμενον, ἡ ἔχον αἰτίαν. καὶ εἰ τοῦτο, ἡ ἐν αὐτῷ τῷ πάσχοντι, καὶ οὕτως οὐ μόνον πάσχον ἔστιν ἀλλὰ καὶ ποιοῦν, ἡ ἔξωθεν καὶ ἐν ἑτέρῳ. ὡς ἀν δὲ ποιῆ τὸ ποιοῦν καὶ ἀπερ, ταῦτα πάσχει τὸ πάσχον. γράφει δὲ καὶ Ἀρχύτας περὶ αὐτῶν οὕτω “τῶ δὲ ποιέοντος ἕδιόν ἐστι τὸ ἐν ἔαυτῷ ἔχον τὴν αἰτίαν τῆς κινήσεως, τῶ δὲ ποιουμένω καὶ τῶ 35 πάσχοντος τὸ ἐν ἑτέρῳ. διὸ μὲν γὰρ ἀνδριαντοποιὸς ἐν ἔαυτῷ τὴν αἰτίαν ἔχει τῶ ποιεῖν τὸν ἀνδριάντα, δὲ χαλκὸς τῶ ποιεῖσθαι ἐν ἔαυτῷ τε καὶ τῷ ἀν-

1 πρώτων] προτέρων melius Simpl. ἔαυταῖς Simpl.: ἔαυτοῖς libri 4 τὸ Simpl.: τῶ libri 8 διὸ τῷ Simpl.: τῷ γὰρ τοῦ BL: τὸ γὰρ τοῦ M 12. 13 ὡς οὖσαν L: ὡς οὐ. M 13 ἐν αὐτῇ libri 19 Μετὰ δὲ] Περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ τοῦ πάσχειν superscribunt BLM² τοῦ ποτὲ καὶ τοῦ ποῦ B 21 Μετὰ τὰ φυσικά] Θ, 1 sqq. 22 Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς] Α 7—9, 323^b sqq. 27 καὶ ἐν τῷ ἀνδρίαν τὸ ποιῶ τὴν τῆς κινήσεως αἰτίαν ἔχει B 32 ποιῆ Simpl.: ποιεῖ libri 33 τῶ δὲ — κινήσεως (34) οὐ. M 34 ἔχον] sic libri: ἔχει recte Simpl. 35 τὸ Simpl.: τῷ libri
36 τῶ — τῷ Simpl.: τοῦ — τῷ libri

δριαντοποιῶ. καὶ ἐπὶ τῶν παθέων δὲ τῆς φυχῆς ὁ αὐτὸς λόγος· ὁ γὰρ θυμὸς ἐφ' ἑτέρῳ τινὶ πέφυκεν ἀνεγείρεσθαι καὶ ὑφ' ἑτέρου τινὸς ἔξωθεν ἐρεύθεσθαι οἶνον δλιγωρίας, ἀτιμίας, ὅβριος· ὁ δὲ ταῦτα δρῶν ἐν ἑαυτῷ τὴν αἰτίαν ἔχει τῷ ταῦτα δρᾶν". ἀλλ' ἀρά τὸ ποιεῖν ἦν τίθεσθαι εἰς γένος ἢ τὸ ποιοῦν ἢ 5 τὴν ποίησιν, ὥσπερ καὶ ἡ ποιότης ἦν γένος καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς ποιῶν; ἡ σύζυγα μὲν ὑπάρχει καὶ ἐνταῦθα ποίησις, ποιεῖν καὶ ποιοῦν· καὶ τὸ μὲν ποιοῦν ὡς συλλαμβάνον καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ σύνθετον ὑπόνοιαν ἔχει τοῦ ἐνεργοῦντος καὶ τῆς ἐνεργείας ἐμποιοῦν ἐξ ἀρχῆς οὐκ ἐδέχθη τόπον, ἡ δὲ ποίησις καὶ τὸ ποιεῖν ὡς ἀπλούστερα καὶ μὴ συνθέσεως ἐφαπτόμενα οἰκειότερα μᾶλλον τοῦ 10 ποιοῦντος εἰς γένους ἀφορισμὸν προεκρίθη. τούτων δ' αὖ τὸ ποιεῖν καὶ τῆς ποιήσεως προτετιμήκαμεν, ὡς διπλῆς οὔσης ἔκείνης· ἡ τε γὰρ ἐνέργεια καὶ τὸ τέλος τῆς ἐνεργείας ποίησις δινομάζεται· χρεία δὲ ἦν οὐ τοῦ ἀποτελέσματος, ἀλλὰ τῆς ἐνεργείας, ἦν τὸ ἐνεργεῖν εἴτ' οὖν τὸ ποιεῖν σημαίνει μονοειδῶς. ἀλλ' εἰ τὸ ποιεῖν τὸ ἐνεργεῖν παρίστησι, διὰ τί τὸ γένος οὐκ ἐνέργειαν μᾶλλον 15 τίθεμεν ἀλλὰ τὸ ποιεῖν; εἰ δὲ ἡ ἐνέργεια διὰ τοῦτο οἰκειοτέρα τῆς ποιήσεως, διότι τὸ κατὰ κίνησιν ἐμφαίνει, πῶς οὐκ αὐτόθιν γένος ἐν κατηγορίαις τὴν κίνησιν ἡριθμήσαμεν; ὥσπερ γὰρ τὰ ἄλλα πάντα περὶ τὴν οὐσίαν, οὕτω καὶ ἡ κίνησις, ἐν ἣ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν· ἀμφω γὰρ ἐν κινήσει. ἀλλ' ἦν δὲ τοῦτο, εἴπερ πᾶν ποιοῦν ἐκινεῖτο ἡ πᾶσα ἐνέργεια κίνησις· νυνὶ δὲ τὸ πρώτως 20 ποιοῦν καὶ κυρίως ποιοῦν ἀκίνητον, αἱ τε νοεραὶ πᾶσαι ἐνέργειαι καὶ αἰσθητικαὶ καὶ ἀπλῶς αἱ τέλειαι ἵστανται κατὰ τὴν τελειότητα, οὐ κινοῦνται· ὥστε οὐδὲ ἀπαντὸν τὸ ποιοῦν ἡ ἐνέργειον ἡ κίνησις περιλήφεται, καὶ τοῦ ποιεῖν τὸ πάσχειν διακριθήσεται καὶ ὡς διάφορα γένη τοῦ ὄντος καταταχθήσεται. ὑπομονήσει δὲ ἀν τις τὸ δύο γένη εἰναι τὸ τε ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν καὶ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ 25 παντὶ φύσεως. εἰ γὰρ τὸ μὲν γεννᾷ τὸ δὲ ὑποδέχεται τὴν γένεσιν, καὶ τὸ μέν εστι δραστικὸν τὸ δὲ παθητικόν, ἐξ ἀνάγκης δεῖ ταῖς ἀρχαῖς διμολογουμένως καὶ τὰ γένη διττὰ εἰναι. καὶ ἐπεὶ πανταχοῦ τὸ ἀμικτὸν προηγεῖται τοῦ μὴ τοιούτου, ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸ καθαρῶς ποιεῖν καὶ πάσχειν τοῦ μικτοῦ τῆς κινήσεως γένους προϋπάρχει· αὗτη γὰρ ὑπὸ ἄλλου γινομένη εἰς ἄλλο ποιεῖ. καὶ εἴπερ 30 εἴη γένος, καὶ ἀμικτὸν εἴη· πολλὰ μέντοι τῶν ποιούντων καὶ πάσχειν ὑπὸ τοῦ δύο ἀρχῶν τὴν τε παθητικὴν καὶ τὴν δραστικὴν εἰς μίαν συμπίπτειν φύσιν, ὥσπερ δὲ καστίτερος ποιεῖ μὲν καθαίρων τὸν ἄργυρον, πάσχει δὲ ὑπὸ ἔκεινου ἀναλιτικόμενος. μήποτε δὲ τῷ γε καθαρῶς διορίζοντι φανείη οὕτε τὸ ποιοῦν, ἢ ποιεῖ, καὶ πάσχειν, οὕτε τὸ πάσχον, ἢ πάσχει, καὶ ποιεῖν, ἀλλὰ καθ' ἑτέρους 35 λόγους ἐκατέρον καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν. διὸ τὰ μὲν πρῶτα τῶν αἰτίων ἀκίνητά εστιν ὡν κινήσεων αἵτια γίνεται, τινὰ δὲ τῶν ἔκτης κινούντων καὶ κινεῖται ὑπὸ τοῦ ἀμφοτέρας ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς τὰς ἀρχὰς καὶ εἰναι μέν τι αὐτῶν κινοῦν,

4 τῷ] τοῦ M ἀρα scripsi: ἀρα libri 5 ὑπ' αὐτῆς M 8 ἐξ scripsi: εἰς libri 9 ποιὸν M 19 πρώτως] πρότερον M 26 διμολογουμένως BM Simpl: διμολογούμενα L 29 γένους B Simpl: om. LM 30 πάσχειν M· 33 ἀναλιτικόμενον L γε om. M 34 καὶ πάσχειν—καὶ ποιεῖν scripsi: καὶ πάσχει—καὶ ποιεῖ libri 35 ἐκατέρους M 36 καὶ om. M 37 ἑαυτᾶς L μέν τι Simpl.: μέντοι libri

εἶναι δὲ καὶ κινόμενον ἔτερον, καὶ οὕτως τὸ δλον κινεῖν καὶ κινεῖσθαι δοκεῖ. περισπῆ δὲ τὸς πολλοὺς εἰς τὸ καὶ ἐν ταῖς ποιήσεσι ταῖς πρώταις κινήσεις τίθεσθαι τὸ νομίζειν ὕσεσι καὶ μοχλείαις κάκείνας γίνεσθαι, ἀλλὰ μὴ τῇ δραστηρίῳ δυνάμει τοῦ ποιοῦντος καὶ τῇ ἐπιτηδειότητι τοῦ πάσχοντος. τὰ γὰρ 5 ὡθοῦντα καὶ ἔλκοντα καὶ τὰ τοιαῦτα σόμμικτά ἔστιν ἔχ τε τοῦ ποιεῖν καὶ τοῦ πάσχειν. ὕσπερ δὲ ἐν τισι τῶν ποιούντων καὶ τὸ πάσχειν συνέγνωμεν τῷ τῇ ὅλην οὕτως ἔχειν, οὕτω καὶ ποιεῖ ἐν αὐτοῖς καὶ τῶν ἐν τῷ πάσχειν ἔνια, οἷον τὸ ιοῦσθαι τὸν σιδηρὸν καὶ σήπεσθαι τὸ μῆλον, διὰ τὴν ἑτεροφυῆ τῶν ὑποκειμένων σύνθεσιν καὶ τῶν ἐναντίων μίξιν τῶν μὲν πασχόντων τῶν δὲ 10 ποιοῦντων. ἀκριβεῖ δὲ λόγῳ ἡ περὶ τοῦ ποιεῖν θεωρίᾳ περὶ αἴτιου ἔστι, καὶ τούτου τοῦ μάλιστα· ἡ μὲν γὰρ ὅλη καὶ τὸ εἶδος, ὡς συναίτια μᾶλλον ὄντα ἡ αἴτια, οὐκ ἀν εἰν τῆς περὶ τοῦ ποιεῖν ἐνεργείας συνειλημμένα, τὸ δὲ τέλος καὶ τὸ παράδειγμα οὐκ ὄντα τοῦ ἀποτελέσματος προσεχῶς, ἀλλὰ τῷ ποιοῦντι τοῦ ποιεῖν αἴτια· πρός τι δ' ἀν καὶ αὐτὰ τοῦ γινομένου ἀλλ' οὐ κυρίως αἴτια 15 λέγοιτο. λείπεται δὴ τὸ ποιοῦν εἶναι τὸ μάλιστα αἴτιον, καὶ τὸ ποιοῦν τοῦ ποιητικοῦ αἴτιου διαφέρει μόνον. δσα οὖν τὰ ποιοῦντα αἴτια καὶ δοποῖα, καὶ τίνα μὲν αὐτῶν πρῶτα, τίνα δὲ δεύτερα ἡ τρίτα, πάντα ταῦτα καὶ ἐπὶ τὸ ποιεῖν οἰκείως μετενεκτέον.

Ἐπει δὲ καθόλου διώρισται τί ἔστι ποιεῖν, δεῖ διελέσθαι καὶ κατ' εἶδον 20 αὐτό. τοῦ δὴ ποιεῖν τὸ μέν ἔστιν ἐν λογικοῖς, τὸ δὲ ἐν ἀλόγοις, τὸ δὲ ἐν ἀναισθήτοις καὶ ἀψύχοις. τοῦ δὴ λογικῶς ποιεῖν τὸ μέν ἔστι θεωρεῖν, τὸ δὲ διμωνύμως τῷ γένει ποιεῖν, τὸ δὲ πράττειν. καὶ θεωρεῖν μέν ἔστι τὸ ἀύλοις ἐνεργείαις καὶ ἀτρέπτοις χρώμενον, ποιεῖν δὲ τὸ εἰς οὐσίαν ἄγειν. τὰ μηδέπω τοῦ εἶναι μετέχοντα, πράττειν δὲ τὸ τὰς τοῦ λόγου περὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ σύν- 25 θετα προαιρέσεις ἐπιτροπεῦν. καὶ τοῦ θεωρεῖν δὲ τὸ μὲν διμωνύμως τῷ γένει καὶ αὐτὸ διεργητικὸν λέγεται, δ περὶ τῶν νοητῶν καὶ ἀμερίστων οὐσῶν ἐπι- σκοπεῖται ἀπλαῖς νοήσεσιν, οἷόν ἔστι τὸ νοερόν· τὸ δὲ δ περὶ τῶν ἀκινήτων καὶ μαθηματικῶν οὐσιῶν ποιεῖται τὴν διανόησιν, οἷόν ἔστι τὸ γεωμετρεῖν ὥρι- αμέναις μὲν οὐ μὴν ἀπλαῖς ἔτι χρώμενον ταῖς ἐπιβολαῖς, ἀλλὰ συνθέτοις ξῆδη 30 καὶ κατὰ διέξοδον, οἷαι τῆς καθαρᾶς διανοίας εἰσὶν ἐνέργειαι. τρίτον δέ ἔστιν δ περὶ τῶν ἀιδίων καὶ ἀεικινήτων αἰσθητῶν οὐσιῶν ποιεῖται τὴν ἐπίσκεψιν, αἰσθῆσει μετὰ λογισμοῦ χρώμενον, οἷόν ἔστι τὸ ἀστρονομεῖν συμφώνους τοὺς λόγους τοῖς φαινομένοις ἐπιδεικνύον. καὶ τέταρτον τὸ περὶ τῶν αἰσθητῶν καὶ ἐν γενέσει καὶ φύσῃ διαλαμβάνον οὐσιῶν, δ καὶ φυσιολογικὸν καλεῖται, τά τε 35 πάθη καὶ τὰς παντοίας τροπὰς καὶ μεταβολὰς αἰτιολογοῦν τὰς περὶ αὐτάς. καὶ ταῦτα μὲν τοῦ θεωρεῖν. τοῦ δὲ ποιεῖν τὸ μέν ἔστι θεῖον καὶ δημιουργικόν, τὸ δὲ ἐν τῇ φύσει τοῦ παντὸς καὶ μάλιστα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καθῆκον ἐπὶ πᾶν

1 δὲ οἱ. L ἔτερον οἱ. M 6 ὕσπερ καὶ L 7 ποιεῖν M
 ἐν αὐτοῖς] sic etiam Simpl., sed is ad sententiam accommodatius 15 δῆ]
 δὲ M τὸ ποιοῦν (post δὴ) scripsi: τὸ ποιεῖν libri 17 αὐτῶν οἱ. M
 19 τὸ ποιεῖν M καὶ οἱ. M 23 χρώμενοι LM ἄγειν] fort. ἄγον 26 θεω-
 ρητικὸν καὶ αὐτὸ M 27 ἀπλᾶς M 30 αἱ ἐνέργειαι M 31 ἀκινήτων M
 οὐσῶν M¹ 33 ἀποδεικνύον M 35 αἰτιολογοῦν scripsi: αἰτιολογῶν libri περὶ¹
 αὐτάς B

τὸ γινόμενον, τὸ δὲ τεχνικόν, οἷον οἰκοδομεῖν, γεωργεῖν, διφαίνειν. ἡ γὰρ τέχνη τὴν φύσιν μιμεῖται, τὸ ἐλλεῖπον ἔκείνη ἀναπληροῦσα· ὑγείαν γὰρ τὴν μὲν ἡ φύσις ποιεῖ, τὴν δὲ ἰατρός, καὶ σκέπη τοῖς ζώοις ἡ μὲν αὐτοφυῆς τὰ ἄντρα τε καὶ τὰ δέρματα, ἡ δὲ τεχνικά ως οἰκία καὶ ἱμάτιον. τοῦ δὲ πράττειν τὸ 5 μέν εἶστι καθόλου τὰ τῶν πόλεων πράγματα διοικοῦν, δ καὶ πολιτικὸν λέγεται· τὸ δὲ δ τὰς οἰκίας εὐθεῖτίζει, δπερ οἰκονομικὸν καλεῖται· τὸ δὲ τὸ τὰ ἥθη ἐπανορθοῦν καὶ τὰς ἀλόγους τῆς ψυχῆς δυνάμεις ὑποτάττον τῷ λογικῷ, δ καὶ ἥθικὸν ὀνομάζεται. ἔτεροι δὲ ποιητικὰς τέχνας τῶν πρακτικῶν ἐν τούτῳ διορίζουσιν. ὧν γάρ, φασί, καὶ μετὰ τὴν ποίησιν τὰ ἀποτελέσματα μένει, 10 ποιητικαὶ εἰσιν, οἷον τεχτονική, οἰκοδομική· ὧν δὲ τὰ ἐνεργήματα ἐν τῷ γίνεσθαι μόνον τὸ εἶναι ἔχει, πρακτικαὶ, ως αὐλητική τε καὶ ὀρχηστική. τὸ δὲ ἐν τοῖς ἀλόγοις ποιεῖν, δ καὶ ἄνευ διανοίας Ἀρχύτας ἀποκαλεῖ, κατὰ τὰ διάφορα τῶν ζώων εἰδῆ διαιρεθῆσεται· δσα γὰρ ἐν ἔκείνοις καὶ ὅποια, τοσαῦται καὶ τοῦ ποιεῖν τούτοις διαφοραὶ, δις ἐν ταῖς τῶν ζώων ἴστορίαις διαριθμεῖσθαι 15 εἰώθαμεν. ἔσχατον δὲ τοῦ ποιεῖν γένος καὶ τελευταῖαι ἐνέργειαι τὸ ἐν ἀναισθήτοις καὶ ἀψύχοις· τοῦτο γὰρ ψυχῆς μὲν καὶ φύσεως καὶ λόγων καὶ ζωῆς οὐκέτι ἐπιδείκνυσι ποίησιν, τῶν δὲ σωμάτων, ἢ σώματά εἰσιν ἄψυχα, φανερὰν καθίστησι τὴν σωματοειδῆ ἐνέργειαν; κατὰ πάσας μὲν τὰς περὶ τὸ σῶμα φαινομένας ἴδιότητας, κατὰ πάσας δὲ αὐτῶν τὰς δυνάμεις, οὐχ ἢ μόνον στερεά 20 ἔστι καὶ ἀντίτυπα, ἀλλ ἢ καὶ περὶ αὐτὰ δραστηρίους πολλὰς ἔχει δυνάμεις. αἱ τε γὰρ ἔμφυτοι τῶν στοιχείων ἐνέργειαι καὶ αἱ τῆς ροπῆς κινήσεις αἱ τε πληκτικαὶ κατὰ τὴν ὧσιν γινόμεναι ἔσχαται τε ὑπάρχουσιν καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις θεωροῦνται· συμμιγεῖσαι δὲ ἐν τούτοις τῶν ἐναντίων αἱ φύσεις οὕτε τὸ δραστικὸν οὔτε τὸ παθητικὸν εὐλικρινὲς ἔχουσιν, ἀντιδρῶσι δὲ παντοίως ἀλλήλας 25 καὶ ἀντιπάσχουσιν. ἔτι τῶν ποιησεων αἱ μέν εἰσι πρὸς ἔτερον τὸ πάσχον ἀντιτιθέμεναι, ως τὸ θερμαῖνον πρὸς τὸ θερμαινόμενον, αἱ δὲ ἀπλαῖ καὶ ἀπόλυτοι, ὥσπερ τὸ λέγειν καὶ τρέχειν. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν ποιούντων τὰ μὲν ἦν γεννητικὰ τὰ δὲ εἰδοποιὰ τὰ δὲ τελεσιουργά, καὶ τούτων τὰ μὲν ἐνωτικὰ τὰ δὲ διακριτικὰ τὰ δὲ ἄλλην τινὰ ἐν τοῖς οὖσιν ἔχοντα ποίησιν, καὶ τὰ μὲν πε- 30 περασμένα καὶ ἔγχρονα, ως τὰ ἐπὶ τῶν τεχνῶν, τὰ δὲ ἀπειρα καὶ ἀΐδια ως ἐπὶ τῶν θεών καὶ τῶν οὐρανίων, εἴπερ δὲ κόσμος ἀΐδιος, διήκει διὰ τούτων δλων τὸ ποιεῖν καὶ ἡ περὶ αὐτοῦ θεωρία. ἀλλὰ καὶ εἰ τῷ εἶναι τινα ἀπεργάζοιτο, ὥσπερ δὲ ἥλιος τῷ εἶναι φωτίζει, καὶ εἰ τῷ νοεῖν ποιεῖ ὥσπερ δὲ δημιουργὸς νοῦς, ἔσται καὶ κατὰ πάντων τούτων τὸ ποιεῖν κυρίως λεγόμενον. 35 δσα δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς ἐνεργεῖ μηδενὸς ἐτέρου προσδεόμενα, καὶ τὰ εἰς ἔτερον ἐνεργοῦντα καὶ τὰ εἰς ἔσυτά τε δόμοῦ καὶ εἰς ἔτερον, καὶ τὰ προηγουμένως μὲν εἰς ἔσυτά, ἔχοντα δὲ κατὰ δεύτερον λόγον καὶ τὴν πρὸς ἀλληλα ἐνέργειαν,

1 τέχνην L	2 ἔκείνης M	3 δ ἰατρός M	αὐτοφυῆ Simpl.: αὐτοφυής
libri	4 τεχνικὰ scripsi: τεχνικὴ libri	τοῦ δὲ πράττοντος M	5 καθολικὸν L ¹
	τὰ BM Simpl.: ως τὰ L	9 μετὰ LM Simpl.: κατὰ B	10 δὲ]
καὶ M	11 ὀρχιστικὴ L	13 διαιρεθῆσονται M	14 τούτοις scripsi: τούτου
libri	τοῖς L	16 γὰρ om. M	20 ἀλλ ἢ M
27 ἥν] ἢ M	33 ώσπερ] deficit B	35 αὐτοῖς scripsi: αὐτοῖς libri	αὐτὰ scripsi: αὐτὰ libri

καὶ ταῦτα ἀν ἐν τῷ ποιεῖν περιέχοιτο. ἀλλὰ δὴ καὶ περὶ πάντα τὰ εἰδῆ τῶν κατηγορῶν κατὰ τὴν παροῦσαν διαιρέσιν διατέταχται τὸ ποιεῖν· κατὰ μὲν οὖσιν τὸ εἰς οὐδίσιαν ἄγειν τὸ γινόμενον, κατὰ δὲ τὴν ποιότητα τὸ εἰς ποιότητα ἄγειν τὸ ἀλλοιούμενον, κατὰ δὲ τὸ ποσὸν ἐν τῷ μεγεθύνειν, καὶ ἐπὶ 5 τῶν ἄλλων δὲ γενῶν ὡσαύτως. πότερον δὲ ἐν τῷ ἔσχατῳ χρόνῳ περιγράφεται τὸ ποιεῖν καὶ μεταβάλλει εἰς τὸ πεποιηκέναι; ἢ ἐν τῷ μετὰ τὸν ἔσχατον πρώτῳ; τὸ γάρ ἔσχατον τοῦ ποιεῖν ἔτι ἐν τῷ ποιεῖν ἔστι. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ περὶ τοῦ ἐσταδιευκότος καὶ ἵατρευκότος καὶ τεθνηκότος ἐπαπορεῖν ἔχομεν. μήποτε δὲ τὸ πέρας τοῦ ποιεῖν ἔστι τὸ πρώτως πεποιηκέναι, οὐκ ἐν χρόνῳ ὅν, 10 ὥσπερ οὐδὲ τὸ τῆς κινήσεως πέρας, δικίνημα καλούμεν.

Διωρισμένου δὲ τί τέ ἔστι ποιεῖν καὶ ἐν τίσι θεωρεῖται, λείπεται καὶ περὶ τοῦ πάσχειν κατὰ τὸν αὐτὸν διαλαβεῖν τρόπον. καὶ πρῶτον ἐκεῖνο λέγομεν διτὶ τὸ πάσχειν πρὸς τὸ ποιεῖν οὐκ ἔχει ἐναντίωσιν, καὶ διτὶ μᾶλιστα ἀντιθέτοις χρῆται φωναῖς· ὡς μέντοι συνεζευγμένον αὐτῷ καὶ ἀχώριστον ταῖς κατιούσαις 15 ἀπ’ αὐτοῦ ἐνεργείαις συνθεωρεῖν διφειλομεν. δταν γάρ αἱ ἐπὶ τὰ ἔκτος τοῦ ποιοῦντος προϊοῦσαι ἐνέργειαι ἔξομοιοῦσι πρὸς αὐτὸν τὰ αὐτοῦ μετέχειν δυνάμενα οὐ κατὰ τὴν ἐνέργειαν, κατὰ δὲ τὴν ἀδιάδοχον τοῦ ἐνεργήματος κίνησιν, τότε αἱ κινήσεις αὗται τὸ κοινὸν τοῦ πάθους χαρακτηρίζουσι γένος. κατ’ ἄλλην δὲ ἀγωγῆν, ἐπειδὴ πᾶσα κίνησις καὶ γένεσις ἡ ἐν τῷ παντὶ τὸ μὲν ἔχει 20 κινητικὸν καὶ γενεσιούργον, τὸ δὲ κινούμενον καὶ γινόμενον, εἴη ἀν πάσχον τὸ ὡς ἐν ἀποτελέσματος τάξει θεωρούμενον, αὐτὸ δηλαδὴ τὸ κινούμενον καὶ τρεπόμενον. καὶ δλως δὲ τὸ δεκτικὸν ἐπικτήτου παντὸς καὶ τοῦ παρ’ ἄλλου ἐπεισόντος καὶ μηδαμῶς ἑαυτοῦ ὅν, ταῖς δὲ ῥοπαῖς τοῦ ἡγουμένου ἐπόμενον τῆς τοῦ πάσχειν κατηγορίας ἔστι. τοιοῦτον δὲ πρώτως ἔστι τὸ κοινὸν ὑποκείμενον 25 τὸ πάσης μορφῆς δεκτικὸν καὶ παντὸς εἶδους μεταλαμβάνον καὶ δύναμιν ἔχον τοῦ τελειοῦσθαι· τοῦτο δὲ ἡ ὅλη. εἰ δέ τις καὶ τὴν ὑπὸ σελήνην τῶν ὄλικῶν στοιχείων σύστασιν ὡς παθητικὴν ὑποθείην πρὸς ποιητικὴν αἵτιαν τῶν οὐρανίων, καὶ οὗτος ἀν ἔχοι τι δεικνύναι κοινὸν ἐν τῷ παντὶ πάθους γνώρισμα. δυνατὸν δὲ καὶ ἐν ἐνὶ τῷ ποιοῦντι καὶ τὸ πάσχειν θεωρεῖν· καὶ γάρ ἡ φύσις ποιοῦσα 30 εἰς ἑαυτὴν καὶ πάσχει ύψος ἑαυτῆς. καθὸδ μὲν γάρ τοὺς λόγους ἐπιτιθησι τοῖς γινομένοις, ποιητικὴν αὐτὴν ἀφορίζομεθα, καθὸδ δὲ τὴν διακόσμησιν τῶν λόγων τούτων αὐτὴ παρ’ ἑαυτῆς ὑποδέχεται, πάσχουσαν. καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς δὲ καὶ μὴ οὕτως, δμως πολὺ διηγήται τοῦ ποιητικοῦ τὸ παθητικόν. καθ’ ἐτέραν δὲ αὖθις ἀναλογίαν καὶ ἐπὶ τοῦ λόγου καὶ τοῦ ψυχικοῦ νοῦ θεωρεῖται πως ἡ κατὰ 35 πάθος ὑποδοχὴ τῶν τελειοτέρων νοήσεων. καὶ δλως ἐν πᾶσιν, ἐν οἷς τὸ μέν ἔστι τελειότερον, τὸ δὲ διτελέστερον, καὶ τὸ μὲν ἐνδιδωσι τὸ δὲ ὑποδέχεται, θεωρεῖται τις ἀναλογία καὶ ἐνεργείας καὶ πάθους, καθ’ ἀ τὸ μὲν ἐμποιεῖ τὸ

6 τὸ ποιὸν M 7 πρῶτον M 8 ἐσταδιευκότος M Simpl.: ἐσταδιευκότος L
 ἵατρεύοντος M 11 Διωρισμένου] Περὶ τοῦ πάσχειν superscribunt L et M² τι
 ποτε M 15 αἱ om. M 16 πρὸς αὐτὸ scripsi: πρὸς ἑαυτὸ libri 17 διά-
 δοχον M 18 αὐταὶ M 20 κινητὸν M 22 ἔκτικὸν L πάντη M
 τὸ παρ’ ἄλλου M 26 τῶν ὑπὸ M 28 ἔχοι Simpl.: ἔχει libri 29 τῶ
 πάσχειν L 33 καθ’ ἐκατέραν M

τέλειον εἶδος, τὸ δὲ εἰσδέχεται. ἀεὶ μέντοι ἀπὸ ἄλλου ἐνδίδοται ἡ τοιαύτη μετουσίᾳ τοῦ πάθους· κανὸν ποτε δὲ δοκῇ τι ἀφ' ἑαυτοῦ πάσχειν, οὐ κατὰ ταῦτὸ πάσχει τε καὶ τὴν αἰτίαν ἑαυτῷ παρέχει τοῦ πάσχειν, καθ' ἔτερον δὲ καὶ ἔτερον. ἡ μὲν γὰρ δραστήριος ἐνέργεια δύναται καὶ ἑαυτῆς εἶναι αἰτία καὶ 5 οὕκως ἄρχεσθαι, τὸ δὲ πάθος ὡς ἀτελὲς εἰς τὴν ἑαυτοῦ οὐκ ἔξηγεται γένεσιν. οὐδὲν οὖν ἔσται ἀπόλυτον πάθημα, ὥσπερ ἣν ἀπόλυτον ἐνέργημα τὸ βαδίζειν. τὰ μὲν γὰρ κρείττονα καὶ ἀπολελυμένα τῆς πρὸς ἔτερα σχέσεως αὐτάρκη πρὸς τὸ καθ' ἑαυτὰ εἶναι καὶ ἐν ἑαυτοῖς ὑπάρχειν· τὰ δὲ χειρόνα ἐπιδεῖται τῶν κρείττονων πρὸς τὴν δύναστας (καὶ) τῷ ἐξηρτῆσθαι ἐκείνων καὶ αὐτὰ 10 τοῦ εἶναι μεταλαμβάνει, καὶ σύνεστιν ἀεὶ τοῖς ποιοῦσι τὰ πάσχοντα. ὁ μέντοι Ἀρχύτας διάκρισιν τοῦ πάθους καὶ τοῦ πεπονθότος καὶ τοῦ ποιήματος καὶ παθήματος παραδέδωκεν. λέγει γὰρ ὡδε “τὸ δὲ πάθος τοῦ πεπονθότος διαφέρει· πάθος μὲν γὰρ γίνεται μετ' αἰσθήσεως, οἷον θυμός, ἀδονά, φόβος, πεπονθέναι δὲ δύναται τι καὶ ἄνευ αἰσθήσεως, οἷον δὲ κηρὸς τακεῖς καὶ ὁ πηλὸς Ἑραν- 15 θείς. δροίως δὲ καὶ τὸ ποίημα τοῦ παθήματος· τὸ μὲν γὰρ ποιηθὲν καὶ πέπονθέ πως, τὸ δὲ πεπονθὸς οὐκ εὐθὺς καὶ πεποίηται· δύναται γὰρ πεπονθέναι τι καὶ κατ' ἔνδειαν ἢ στέργησιν”. ἐπει δὲ πάθος ἐν τούτοις ἀκούομεν τὴν ἐν τῷ πάσχειν συναίσθησιν καὶ τὸ παρακολουθεῖν καὶ μὴ λανθάνειν ἑαυτὸ ἀλλοιούμενον καὶ τρεπόμενον, ὡς ἐπὶ τῆς λογικῆς καὶ αἰσθητικῆς ζωῆς καὶ εἰ τις 20 ἀνωτέρα τούτων, εἴη δν τὸ ἀπαν τοῦτο ὡς ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ ποιεῖν γένει τῷ θεωρεῖν ἀντικείμενον. ἔξει δὲ καὶ πολυειδῆ κατ' αὐτὸ τὴν διαιρεσιν. κατά τε γὰρ τῶν δυνάμεων τῆς ἐν τῇ λογικῇ ψυχῇ ζωῆς, πολλῶν οὐσῶν καὶ διαιρόων, λεχθῆσεται, κατά τε τῶν ἀλόγων ζωῶν, καὶ ἔπι τῶν ἀμυδράν ἔχοντων φυσικὴν τοῦ πάσχειν ἀντιληφθεῖν· ἐσχάτη γὰρ κακεῖ τις συναίσθησις πάρεστι. 25 καὶ πάθος μὲν τοῦτο· πεπονθός δὲ διπερ ἐν μὲν τῷ γίνεσθαι οὐ συνεμφάνει τὸ πάθος, ἔνδηλος δὲ αὐτοῦ ἡ τροπὴ μετὰ τὸ γενέσθαι πέφυκεν, ὡς τὸ τετράκεναι τὸν κηρὸν ἢ τὸν πηλὸν ἐξηρτάνθαι· διὰ γὰρ πάθους διδεῖσαν δροῖς κατὰ τὸ πεπονθέναι χαρακτηρίζεται. τοῦτο δέ ἔστι τὸ ἄνευ αἰσθήσεως τὰ ἐν τῇ φύσει περιέχον παθήματα. δσαι τε γὰρ ἐν τοῖς φυσικοῖς στοιχείοις ἐν τε τοῖς 30 συνθέτοις καὶ τοῖς ἀπλοῖς ἀπαρακολούθητοι γένονται δν ἀλλοιώσεις, πᾶσαι κατὰ τὸ πεπονθέναι χαρακτηρίζονται. γένοιτο δὲ δν καὶ τούτων πολλαχῶς ἢ διαιρεσις, εἰς τε τὰ τεμνόμενα καὶ αἱδένομενα καὶ ἄλλως πως μεταβαλλόμενα καὶ τρεπόμενα ἢ σώματα. τὸ δὲ ποίημα καὶ τὸ πάθημα ἀντιταχθεῖν δν τῷ τοῦ ποιεῖν εἶδει τῷ θεωρουμένῳ κατὰ τὸ ποιητικόν· καὶ τοῦτο γὰρ τῷ εἰς οὐσίαν 35 ἄγεσθαι ἀφορίζεται. ὡς γὰρ τὸ οἰκοδομεῖν δίνως καλεῖται ποιητικόν, οὗτως καὶ τὸ οἰκοδομεῖσθαι καὶ τὸ οἰκοδόμημα ποίημα καὶ πάθημα λέγεται· ἀπαν γὰρ μετὰ πάθους ποιεῖται τὸ ποιούμενον. δσαι τε οὖν καὶ οἵα ἀποδεδώκαμεν εἰδη

2 δοκῇ M Simpl.: δοκεῖ L 9 καὶ ex Simplicio addidi 11. 12 καὶ τοῦ παθήματος M 15 παθήματος] πεπονθότος recte Simpl. 18 ἑαυτῶ M 19 λογιστικῆς M 26 τεταχέναι M 27 Ἑρανθέντα M δροῖς Simpl.: οἱ libri 29 περιέχοντα M τοῖς (post ἐν τε) om. M 30 ante πᾶσαι add. καὶ M 31 γένοιτο δὲ καὶ M 32 τε om. M 33 ἀντιταχθεῖν δν Simpl.: ἀντιταχθῆ δν L¹: ἀντιταχθῆτω δν L²: ἀντιταχθῆτον δν M 34 τῷ εἰς scripsi: τὸ εἰς libri 36 πάθημα] πάθη M

ταῖς ποιητικαῖς ἐνεργείαις, εἴτε θεῖα εἴτε ἀνθρώπινα εἴτε τεχνικὰ εἴτε ἐπιστητὰ εἴτε ἄλλως ὁπωσοῦ διαιρούμενα, τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἀπονέμειν χρὴ τοῖς ποιήμασι καὶ παθήμασι τοῖς ἀπὸ τῶν ποιήσεων ἀποτελεσθεῖσι. τοιαύτη μὲν τις καὶ ἡ τοῦ πάσχειν ὥσπερ καὶ τοῦ ποιεῖν ὑπὸ τοῦ Ἀρχύτα παραδεδο- 5 μένη διαιρέσις. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν πρὸς ἄλληλα σύμμικτιν τῶν γενῶν ἐπισκοπῶν ἔκεινος ἔκτιθησι, δεῖ μηδὲ ταῦτα παραδραμεῖν. λέγει γάρ ὡδε “τὸ μὲν ἐντὶ ποιεῖν, τὸ δὲ πάσχον, τὸ δὲ καὶ ποιεῖν καὶ πάσχον” οἷον ἐν τοῖς φυσικοῖς ποιέον μὲν ὁ θεός, πάσχον δὲ ἀ ὅλα, καὶ ποιέον δὲ καὶ πάσχον τὰ στοιχεῖα”, ἀρχηγικώτατα παραδείγματα ποιήσεως καὶ παθήσεως παραλαβὴν θεὸν καὶ ὅλην.

- 10 'Ἐπιδέχεται δὲ καὶ ἐναντιότητα τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν, καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον. τὸ γάρ θερμαίνειν τῷ ψύχειν ἐναντίον καὶ τὸ θερμαίνεσθαι τῷ ψύχεσθαι καὶ τὸ ἥδεσθαι τῷ λυπεῖσθαι, ὥστε ἐπιδέχεται ἐναντιότητα. καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον. θερμαίνειν γάρ μᾶλλον καὶ ἡττον ἔστι καὶ θερμαίνεσθαι μᾶλλον καὶ ἡττον καὶ λυπεῖσθαι μᾶλλον καὶ ἡττον. οὐκ ἔστι μέντοι 15 οὐδέτερον ἴδιον τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν· οὕτε γάρ μόνοις οὕτε πᾶσι ταῦτα θεωρεῖται. τὸ γάρ λέγειν ἡ γράφειν τίνι ἔξει ἐναντίον, ἡ τὸ λέγεσθαι ἡ γράφεσθαι; ἐπεὶ γάρ τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπεκτείνεται γένεσιν, ἐν οὐσίᾳ μὲν τὸ εἰς οὐσίαν ἄγειν καὶ ἄγεσθαι, ἐν ποσῷ δὲ τὸ μεγεθύνειν ἡ μεγεθύνεσθαι, ἐν ποιότητι δὲ τὸ ἄλλοιον ἡ ἄλλοιοῦσθαι, καὶ ἐν τοῖς 20 ἄλλοις οὐτας, ἐν δσοις μὲν οὖν ἔστιν ἐναντιότης καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον, καὶ τὰ ἐν ἔκείνοις ποιοῦντα καὶ πάσχοντα τὰ εἰρημένα ἔξουσιν, ἐν δσοις δὲ μή, οὐδὲ ταῦτα. τὸ γάρ γεννᾶν ἡ γεννᾶσθαι ἡ ἀριθμεῖν ἡ ἀριθμεῖσθαι πρὸς οὐδὲν ἔξει τὴν ἐναντίωσιν, οὐδὲ μᾶλλον ἡ ἡττον ῥήμήσεται. τῶν μὲν οὖν εἰρημένων οὐδὲν δεῖ προσάπτειν ὡς ἴδιον· εἰ δέ τις τοῦ μὲν ποιεῖν τὸ εἰς 25 ἔτερον δρᾶν, τοῦ δὲ πάσχειν τὸ ὑφ' ἑτέρου ἄλλοιοῦσθαι ἴδιον εἶποι, συμφώνως ἀποδεδωκάς ἔσται τοῖς πεπραγματευμένοις περὶ αὐτῶν. τὸ πέρας δὲ ἀμφοτέροις κοινόν, τοῦτο δὲ ἔργον ἡ εἶδος· καὶ ἔργον μὲν ἔστι τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον, εἶδος δὲ τὸ ἐπιδιαμένον ἀποτέλεσμα. παράκειται δὲ καὶ τῷ μὲν ποιεῖν ποιήσις καὶ ποιοῦν, τῷ δὲ πάσχειν πεῖσις καὶ πάσχον. καὶ περὶ μὲν 30 τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν τοσαῦτα.

Περὶ δὲ τοῦ κεῖσθαι μετὰ ταῦτα λέγομεν διὰ τὴν πρὸς ἄλληλα τῶν γενῶν οἰκειότητα· τὸ γάρ ποιοῦν ἡ πάσχον ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἡ ἄλλοτροις κείμενα πρότερον ποιοῦσιν ἡ πάσχουσιν. ἔστι δὲ τὸ κεῖσθαι τὸ τοιάνδε θέσιν ἔχειν, οἷον ἀνακεκλίσθαι, καθῆσθαι, ἔσταναι. δταν γάρ ἀπαντα τὰ τοῦ δλου μόρια ἐπὶ τῆς θέσεως ὕρθωται; ἔσταναι λέγεται, ἀνακεκλίσθαι δὲ δταν ἀπαντα πλάγια, καθῆσθαι δὲ δταν τὰ μὲν ὕρθωται τὰ δὲ ἐπλαγίασται. ἀλλὰ τὸ μὲν διὰ παραδειγμάτων ὑπογράφειν ἔχει μὲν τινα ὑπόμνησιν, οὐ μὴν αὐταρκεῖς εἰς

4 μὲν τις corr. M Simpl.: μέντοι L ἀρχύτου M 6 ἐντὶ Simpl.: ἐν τι libri

7 οἷον Simpl.: οἰς libri 8 ἀ ὅλα Simpl.: ὅλα libri 11 τοῦ ψύχειν M

11. 12 τοῦ ψύχεσθαι M 12 τῷ (ante λυπεῖσθαι) scripsi: τὸ L: τοῦ M 13 θερμαίνειν—ἡττον (14 ante καὶ λυπεῖσθαι) om. M 15 post ἴδιον add. μᾶλλον M

16 καὶ γράφειν M 26 ἀποδεδωκάς scripsi: ἀποδεδωκός libri 31 Περὶ δὲ τοῦ

Περὶ τοῦ κεῖσθαι superscribunt L et al. m. M 33 τῷ κεῖσθαι M 36 ἐπλαγίασθαι L

ἀκριβῆ διάγνωσιν. βέλτιον οὖν διακαθαίρειν τὴν περὶ αὐτοῦ ἔννοιαν, ἀφαιροῦντα τὴν ἐπεισοῦσαν τοῦ πρός τι σχέσιν, ἕτι δὲ καὶ κίνησιν καὶ στάσιν καὶ πρὸς τούτοις τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν, καὶ μόνην ἀπλῆν θεωροῦντα τὴν τῆς θέσεως σχέσιν. ὡς γὰρ ἡ πρὸς τὸν τόπον σχέσις ποιεῖ τὸ ποῦ καὶ ἡ πρὸς τὸν χρόνον 5 τὸ ποτέ, οὕτως ἡ πρὸς τὴν θέσιν ποιεῖ τὸ κεῖσθαι. οὔτε οὖν τὸ κείμενον σῶμα οὔτε τὸν τόπον, ἐν φ., τῇ διανοίᾳ περιλαμβάνοντα τὸ κεῖσθαι δεῖ νοεῖν, μόνην δὲ τὴν ἔχουσάν πως θέσιν ὑπολογίζεσθαι καὶ ταύτη τῇ τοῦ κεῖσθαι κατηγορίᾳ προσμαρτυρεῖν. διὸ δσα πέρφυκεν ἔτερα ὑφ' ἐτέρων ἀνέχεσθαι ἡ ἐνιδρύεσθαι ἐν ἑτέροις ἔτερα, τῷ κεῖσθαι περιληφθήσεται· ἡ γὰρ τοιάδε συμ-
10 πλοκὴ τῶν ἐνιδρυμένων καὶ τῶν τὴν ἔδραν παρεχόντων κυριωτάτη καὶ πρωτίστη τοῦ κεῖσθαι ὑπογραφή. τὴν μέντοι διαιρέσιν κατὰ πλείονας ἔξει ἐπιθολάς. διαιρεθήσεται γὰρ κατά τε τὰς εἰδοποιοὺς διαφορὰς καὶ τὰς ἐπουσιώδεις καὶ κατὰ τρόπους διαφόρους. αὐτίκα γὰρ τῶν ἐν τῷ κεῖσθαι θεωρουμένων τὰ μέν ἔστι φύσει, ὡς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἐν τοῖς οἰκείοις ἴδρυμένα τόποις, καὶ
15 ὁ οὐρανὸς τὴν ἀνωτάτων χώρων ἐπέχων, τὰ δὲ θέσει ὡς ἀνδριάντες καὶ εἰκόνες καὶ σκεύη καὶ δλῶς τὰ κατὰ τέχνην τινὰ ἡ χρείαν τιθέμενα. ἔτι δὲ τὰ μὲν ἐν στάσει ἔχει τὴν θέσιν ὡς ἡ γῆ καὶ τὰ τῶν στοιχείων ἐστῶτα, τὰ δὲ ἐν κινήσει ὡς αἱ τε τοῦ οὐρανοῦ περιφοραὶ ἐν ἀλλήλαις ἴδρυμέναι καὶ τὰ τῶν στοιχείων κινούμενα. καὶ τῶν κινούμενων δὲ καὶ ἐστώτων τὰ μὲν ἀδίον ἔχει
20 τὸ κινεῖσθαι ἡ ἵστασθαι ὡς τὰ τῶν σωμάτων ἀδίαι, τὰ δὲ ἔγχρονα ὡς τὰ ἐν μέρει χρόνου ὑφεστῶτα. ἔτι τοῦ κεῖσθαι τὸ μὲν ἐν δυνάμει, τὸ δὲ ἐν στάσει. τοῦ δὲ ἐν δυνάμει τὸ μὲν ἐνεργεῖν ἔστι, τὸ δὲ πάσχειν. δύναμιν δὲ ἐνταῦθα λαμβάνομεν τὴν κατὰ τελείαν ἐστῶσαν ἐνέργειαν καὶ παρακτικήν, ἣτις ἀνέχει τὰ κείμενα ἐν αὐτῇ. διὸ εἰ τὰς ἀρχηγικωτέρας αἰτίας καὶ περιεκτικωτέρας
25 εἰναι τῶν δευτέρων καὶ κεῖσθαι ἐν τοῖς προτέροις τὰ μετ' αὐτὰ ἰσχυριούμεθα, εὐλόγως δὲ ἐροῦμεν. ἔτι τῶν κειμένων τὰ μὲν ἀπλοῦν ἔχει τὸ κεῖσθαι, τὰ δὲ διπλοῦν καὶ ἔτι πέραιτέρω. ὁ μὲν γὰρ κενὸς ἀμφορεὺς κεῖται που, εἰ τόχοι, ἐν τῷδε τῷ λθῷ· τοῦτο ἀπλοῦν· ὁ δέ γε πλήρης αὐτός τε κεῖται που καὶ δὲν αὐτῷ οἶνος· τοῦτο διπλοῦν. κατ' ἄλλην δὲ ἐπίνοιαν ἐπιβαλλόντων ἡμῶν
30 τετραπλῆν ἔξει τὴν θέσιν ὁ πλήρης ἀμφορεύς· αὐτός τε γὰρ κεῖται που καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ὡς ἐν δλῷ, δ τε οἶνος ἐν τῷ ἀμφορεῖ καὶ τὰ τοῦ οἴνου μέρη ἐν αὐτῷ τῷ οἴνῳ δηλαδὴ ὡς ἐν δλῷ. πότερον δὲ ἐπὶ σωμάτων μόνον τὸ κεῖσθαι θήσομεν, ἡ δεῖ ἐπεκτείνειν καὶ μέχρι τῶν ἀύλων καὶ τῶν νοητῶν; μῆποτε δὲ οὐδὲ πάσῃ τῇ σωματικῇ φύσει παραχολουθεῖν αὐτὸν ὑπο-
35 τίθεσθαι δίκαιον. τὸ γὰρ μὴ δὲν ἐν τόπῳ οὐδὲ κεῖται που· διὸ καὶ τὸ τῆς ἀπλανοῦς σφαίρας σῶμα καὶ τὸ τοῦ παντός, ἐπεὶ μὴ ἐν τόπῳ (οὐ γὰρ περιέ-
χεται ὑπό τινος· οὐ γὰρ ὑπολείπει τι ἔξωθεν αὐτοῦ), οὐδὲ κεῖσθαι λέγοιτ' ἄν. ὥστε κυριώτατα μὲν ἐπὶ τῶν σωμάτων καὶ τῶν ἐντὸς τοῦ παντός, ἔτι δὲ καὶ

1 οὖν ομ. M	περὶ αὐτῶν M	3. 4 σχέσεως θέσιν M	4 γὰρ οἱ πρὸς L
τοῦ ποῦ L	6 περιλαμβάνονται M	7 ταύτην M	9 περιληφθήσονται M
10 ἐχόντων M	12 ἐπουσιώδη L	15 δ ομ. L	18 ἀλλήλοις M
(ante τῶν) ομ. M	21 ἔτι τὰ τοῦ M	24 ἀρχηγικωτέρους M	25 πρότε-
ρον M	27 τόχη M	33 μόνων M	37 αὐτοῦ
scripsi: αὐτοῦ libri	38 κυριώτερον M	τῶν (post καὶ) ομ. M	

ἐν τοῖς τῶν σωμάτων πέρασιν ἐπιφανείᾳ γραμμῇ καὶ σημείῳ ἡ θέσις προσαρτηθῆσται. ἀποστάντων γὰρ τῆς αὐτοκρατοῦς τῶν ἀμερίστων εἰδῶν φύσεως καὶ μὴ δυναμένων ἐν ἑαυτοῖς εἶναι ἀλλ' ἐν ἑτέροις τοῖς τὴν πτῶσιν αὐτῶν ὑποδεχομένοις καὶ εὐθετίζουσι καὶ συνέχουσι τὸν σκορπισμόν, ὁ τόπος ἐξ 5 ἀνάγκης προσεληγπται, τάξιν τοῖς μορίοις ἀφορίζων καὶ θέσιν. ἐπὶ μέντοι τῶν ἀσωμάτων καὶ νοητῶν εἰ τι ἐπιλέγοιμεν τῶν τοιούτων, κατὰ μεταφορὰν ἔσται καὶ ἀναλογίαν. τόπον γὰρ λέγομεν τὴν ψυχὴν τῶν ἐν αὐτῇ λόγων ὡς χώραν αὐτοῖς παρέχουσαν εἰς τὸ ἐνεργεῖν ἐν αὐτῇ καὶ ἰδρύεσθαι, καὶ τὸν νοῦν τῶν εἰδῶν ὡς τῆς αὐτῆς οὐσίας ὄντα αὐτοῖς καὶ συνέχοντα ἐν ἑαυτῷ τὰς θοήσεις 10 διοῦ τοῖς εἰδεσιν. καὶ πρότερον δὲ θεὸς τόπος τῶν ὄντων καὶ ἐν αὐτῷ κεῖσθαι τὰ πάντα λέγεται· τὰ γὰρ μετ' αὐτὸν ἐν αὐτῷ τῇ δραστικῇ δυνάμει συνεληγπται. εἰ δέ τις ἀκριβῶς σκοποίη κατὰ τὸ καθόλου καὶ περιεκτικόν, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐπὶ τε τῶν σωμάτων καὶ ἀσωμάτων τὴν τῆς θέσεως θεωρήσει ἀναλογίαν κατὰ τὸ περιέχειν καὶ περιέχεσθαι καὶ κατὰ τὸ ἔδραν παρέχειν καὶ 15 ἐνιδρύεσθαι, καὶ εἰς ἐπὶ τούτων πάντων ὁ τοῦ κεῖσθαι διήξει λόγος τοῦ ἔτερον ἐν ἑτέρῳ ἀποπερατοῦσθαι κατ' αἰτίαν ἡ δύναμιν ἡ ἐνέργειαν ἡ οὐσίαν ἡ διάστασιν. ἡ μέντοι ἔτερότης περὶ τὰ διάφορα γενήσεται πράγματα. προσκείσθωσαν δὲ τοῖς ἔμπροσθεν περὶ τόπου θεωρήμασι καὶ ταῦτα· πότερον γάρ, ἐπεὶ τὸ κείμενον ἐν τινι κείται, τοῦτο δὲ τόπος, ὁ τόπος αὐτὸς ἐν τινι κείσεται 20 [καὶ] ἡ μηδαμοῦ; καὶ τὸ μὲν μὴν ὑπολείπειν θέσιν αὐτῷ ἄλογον· περὶ γὰρ τὰ σώματα καὶ οὗτος, καὶ τὰς τῶν σωμάτων ἔχει διαφοράς. διέσταται γὰρ καὶ μεμέρισται, καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ τὰλλα, ἢ δὴ καὶ ἐν σώμασι πρωτοτύπως, καὶ ἐπ' αὐτοῦ θεωρεῖται. εἰ δὲ κείται που, ἐν τίνι; εἰ μὲν ἐν τόπῳ, πῶς καὶ τίνι παρὰ τοῦτον ὄντι; κάκεῖνος δὲ ἐν τίνι; καὶ οὕτως ὁ λόγος 25 βαδιεῖται εἰς ἄπειρον, τόπον τόπου ζητῶν. ἡ πέρας ὧν τοῦ περιέχοντος σώματος κείσεται ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι ἐπιφάνειαι ἐν τοῖς σώμασιν ὧν εἰσὶ πέρατα. ἀλλ' εἰ μὲν τοῦτο καθάπακε ὁ τόπος εἴη, πέρας τοῦ περιέχοντος, ζως δὲ ἀποχρώντως ἔχοι. εἰ δὲ διάστημά τις λέγοι τὸν τόπον ἡ μέτρον καὶ εὑθετισμὸν τῆς τῶν μεγεθῶν παραθέσεως, ὥσπερ τὸν χρόνον μέτρον τῆς κατὰ κί- 30 νησιν παρατάσσεως, οὐ χρή τι ἄλλο ζητεῖν, ἐν τῷ δὴ ὁ τόπος κείσεται· ἔδρα γὰρ ὧν τῶν ἄλλων αὐτὸς ἑτέρας ἔδρας οὐ δειηθῆσται κατὰ τὰ πέρατα τῶν μεγεθῶν· ὡς γὰρ αὐτοπέρατα τῶν περατούντων οὐ δεῖται. παρακολουθεῖ δὲ τῷ κεῖσθαι καὶ τὸ τὰ ἐναντία ἐπιδέχεσθαι, τοῦτο δὲ παρά τε τὸν τόπον καὶ τὴν θέσιν· ὥσπερ γὰρ δὲ ἄνω κείμενος τῷ κειμένῳ κάτω ἐναντίως ἔχει, οὕτω 35 καὶ δὲ διπτιος τῷ πρηγεῖ ἐναντίαν ἔχει θέσιν. ἀλλ' ἡ μὲν κατὰ τόπον τοῦ κεῖσθαι ἐναντίωσις ἐφ' ἀπαντι τῷ γένει ἐφήπλωται, ἡ δὲ τῆς θέσεως οὐ· ἡ γὰρ τοῦ κύβου θέσις πρὸς τὴν τῆς σφαιρᾶς καὶ τῶν ἄλλων διάφορος μέν, οὐκ

3 τὴν ομ. M	4 καὶ μὴ συνέχουσι M	9 τῆς ομ. L	οὐσίας ομ. M
ὄντα αὐτῆς M	10. 11 τὰ πάντα κεῖσθαι L ¹	11 αὐτῷ scripsi: ἑαυτῷ libri	
15 δὲ τοῦ κεῖσθαι ομ. M	τοῦ ἔτερου M	19 ἐπει] ἐπὶ L	20 καὶ
delevi	ἡ scripsi: εἰ libri	αὐτὸ M	22 τὸ (ante κάτω) ομ. M
αὐτοῦ M	24 οὗτος ML ¹	25 πέρας δὲ M	28 ἔχοι scripsi: ἔχει L:
ἔχῃ M	λέγει M	29 μέτρον ομ. M	30 δὴ] δεῖ L
34 γὰρ ομ. M			33 τὸ κεῖσθαι M

ἐναντία δέ· καὶ δλως τὰ ἐπὶ τῶν ἀψύχων. ἐπὶ μέντοι τῶν ζώων ἔσται, ἐφ' ὧν καὶ τὸ κυρίως ἔμπροσθεν καὶ ὅπισθεν λέγεται καὶ τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν. καὶ τὸ μᾶλλον δὲ καὶ ἡττον ἐν τῷ κεῖσθαι ἀμηγέπη φανήσεται, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἐναντία. διττὸν δέ, τὸ μὲν ἐν τῇ συνηθείᾳ, τὸ δὲ ἐν τῷ τῆς λέξεως σχῆμα·
 5 ματι· κεῖσθαι γάρ μᾶλλον καὶ ἡττον ἔτερον ἑτέρου λέγομεν, δταν δὲ μὲν ἀνακέλιται δὲ καθήται, τῷ πλατυτέραν εἶναι θέσιν τῆς καθέδρας τὴν ἀνάκλισιν,
 κατὰ δὲ τὸ δεύτερον, δταν ὑπερβολή τις ἐν τῇ δοκούσῃ συγχρίσει ἔμφαίνηται,
 ὡς δταν τις ὑπιώτερος σκάφης λέγηται. οὐκ ἐπὶ πάντων δὲ τῶν ἐν τῷ κεῖσθαι·
 10 οὔτε γάρ ἐν ἐπιφανείᾳ η̄ γραμμῇ η̄ σημειῷ η̄ τινι ἄλλῳ τῶν ἐν τῷ
 κεῖσθαι ἀσωμάτων τὰ τοιαῦτα θεωρηθῆσεται.

'Η μέντοι τοῦ ἔχειν κατηγορία τάξιν ἔσχάτην καὶ τελευταίαν ἀπειληφεν.
 ἐπει γάρ πᾶν τὸ ἐν ἑαυτῷ δη̄ η̄ καθ' αὐτὸ ἀρχηγικώτερον τοῦ ἔξωθεν προσγιγμένου καὶ ἐπικτήτου, εἰκότως τὰ μὲν ἄλλα γένη η̄ ἐν οὐσίᾳ η̄ ἐν σχέσεσι τισιν ὄντα καὶ ἀφ' ἑαυτῶν τινα μοῖραν πρὸς τὸ εἶναι συμβάλλοντα προετέθησαν· τὸ δὲ ἔχειν ὡς ἔξωθεν δλον δη̄ περὶ ήμας καὶ ἐπίκτητον τελευταῖον συντέτακται. ζητοῦμεν δὲ περὶ αὐτοῦ γνῶναι τήν τε οὐσίαν δι τι ἔστι καὶ τὴν ἰδιότητα τήν τε ἀπὸ τῶν ὄμωνύμως συμπλακέντων αὐτῷ καὶ ἐτεροφυῶν διάκρισιν καὶ τὴν εἰς τὰ οίκετα εἰδῆ διαιρεσιν, καὶ ἐπὶ πᾶσι, τίνα χρέιαν ἐν τῷ παντὶ παρέχει καὶ διεν οὐφίσταται. ἔχειν οὖν ἔστιν οὐσίας περὶ οὐσίαν περί-
 20 θεσις. τοῦτο δὲ σῶμα πάντως· ἐπὶ γάρ τῶν ἀσωμάτων καὶ νοητῶν ὥσπερ τὸ κεῖσθαι, οὕτω καὶ τὸ ἔχειν κατὰ μεταφοράν τινα προσρηθῆσεται. δεῖ δὲ ἐν χρήσει τὸ ἔχειν εἶναι, καὶ οἷον κατ' ἐπαφήν. καὶ τούτῳ τοῦ κεκτῆσθαι διαφέρει· εἰ γάρ τις ἴματιον πριάμενος μὴ φοροίη, κεκτῆσθαι μὲν δη̄ λέγοιτο, ἔχειν δ' οὐ. καὶ οὐκ ἔστιν ἀπλῶς τὸ ἔχειν ἐνέργειά τις ἀπόλυτος, οὔτε ἄλλου 25 πρὸς ἄλλο ἀπλῶς, ἄλλα πρὸς ἄλλο εἰς ἑαυτὸ κράτησις, πολλῷ τῶν ἄλλων ἐκβεβηκυῖα κατηγοριῶν ὡς οὐσῶν ἀφέτων καὶ ἀπολύτων. οὔκουν καὶ τῶν ἀψύχων οὐδὲ τῶν ἀλόγων οὐδὲν κυρίως ἔχειν δη̄ λέγοιτο, ἄλλα παρ' οἷς καὶ λόγος· ἔχεσθαι γάρ δεῖ τὸ ἐχόμενον κατὰ βούλησιν καὶ προαιρεσιν. ἔστι δὲ τὸ ἔχειν τῶν ὄμωνύμως καὶ πλεοναχῶς λεγομένων· καὶ γάρ τὸ ἄγον κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ 30 φύσιν καὶ δρμὴν ἔχειν λέγεται καὶ δλως ἐν ψήφῃ ἀρχῇ τῆς τοῦ ἐχομένου κινήσεως, οἷον ὁ τύραννος ἔχει τὴν πόλιν καὶ ὁ πυρετὸς τόνδε τινὰ η̄ η̄ βῆξ, καὶ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων αὐτοῖς· καὶ γάρ η̄ πόλις ἔχειν τύραννον λέγεται καὶ δλως ἄρχοντας, καὶ η̄ ναῦς κυβερνήτην καὶ ὁ παῖς παιδαγωγόν. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἔχειν λέγεται η̄ δτι ἄγει κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀρχὴν η̄ ἄγεται κατὰ 35 τὴν ἐκείνῳ, καὶ ἔστι τῆς τοῦ ποιειν καὶ πάσχειν κατηγορίας. ἐτέρως δὲ η̄ δη̄ τὸ εἰδός ἔχειν λέγεται, οἷον ὁ χαλκὸς η̄ ὁ κηρὸς τὸ σχῆμα καὶ τὸ σῶμα τὴν ὑγείαν ἤγουν τὸ χρῶμα καὶ ὁ Σωκράτης δικαιοσύνην η̄ σωφροσύνην, καὶ δλως τὸ δεκτικόν του πολλαχῶς λέγεται. καὶ εἰς μὲν τρόπος δῑ εἰρημένος·

3 φανήσονται M	6 δὲ καθήται—ἀνάκλισιν ομ. L	7 ἔμφαίνηται M Simpl.: ἔμφαίνεται L
8 ὡς] καὶ M	λέγεται M	11 Η̄ μέντοι] Περὶ τοῦ ἔχειν superscribunt L et al. m. M
13 η̄ σχέσεσι M		20 ἐπὶ μὲν γάρ M
22 τούτῳ scripsi: τοῦτο libri	24 ἀπόλυτος L ³	28 δεῖ] δη̄ M
η̄ M	38 τοῦ] που M	37 η̄γουν]

ζετερος δὲ τὸ ὡς ἐν ἀγγείῳ. οὗτως οἰνον ἔχειν λέγεται ὁ ἀμφορεὺς καὶ ἔλαιον
 ἡ λήκυθος καὶ ὄχλον τὸ βαλανεῖον. ἀγρόν δὲ ἔχειν καὶ ἥππον καὶ βοῦν δοκεῖ
 μὲν διαφόρως λέγεσθαι, λέγεται δὲ κατὰ τὸν πρῶτον τοῦ ἔχειν τρόπον· δτι
 γάρ κρατοῦμεν καὶ κύριοι ἐσμεν χρῆσθαι αὐτοῖς κατὰ τὴν ἑαυτῶν προαιρεσιν,
 5 ἔχειν αὐτὰ λεγόμεθα. ἄλλως δὲ καὶ τὰ μέρη ἔχειν λεγόμεθα, χεῖρα καὶ
 κεφαλήν, καὶ τὰ δένδρα τὰς ρίζας. λεγόμεθα δὲ καὶ γυναικα ἔχειν καὶ πατέρα
 καὶ συγγενεῖς καὶ ἀδελφούς, εἰ καὶ τούτων ἔνια ὑπὸ τὸν πρῶτον τρόπον πεσεῖ-
 ται· γυναικα μὲν ἔχει ὁ ἀνήρ, δτι ἄγει κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀρχήν, γυνὴ δὲ
 ἄνδρα, δτι ἄγεται κατὰ τὴν ἐν ἑτέρῳ. τούτων δὲ τὰ μὲν εἰς τὴν οὐσίαν, τὰ
 10 δὲ εἰς τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἀχθήσεται. πράγματα δέ τις ἔχειν λέγεται, δτι·
 πράττει καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐστι, λόγον δὲ ἔχειν, δτι φροντίζει καὶ οὐκ διλγωρεῖ
 αὐτοῦ. ὑποδήματα δὲ καὶ ἐσθῆτα καὶ ὡς κτήματα λεγόμεθα ἔχειν καὶ τῷ
 ἡμιφιάσθαι καὶ ὑποδεδέσθαι· καὶ ἐστι ταῦτα ὑπὸ τὴν τοῦ ἔχειν κατηγορίαν
 διά τε τὴν ἔξιν καὶ τὴν περίθεσιν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα τῶν σημαινομένων ἀφε-
 15 σθωσαν· τοῦτο δὲ προσληπτέον, δ δὴ καὶ τῶν ἄλλων ἀποκρίνοντες καὶ καθ'
 αὐτὸ διφορίζοντες οὕτω φαμέν· ἔχειν ἐστίν, οὗ ἡ μετουσίᾳ μὴ συμφυής ἀλλ'
 ἐπίκτητος, καὶ δ δὴ κεχωρισμένον δν τῆς τοῦ ὑποκειμένου οὐσίας οὔτε διατί-
 θησιν αὐτὴν καθ' αὐτὸ οὔτ' ἀλλοιοὶ ἡ δυνομάζει ἀφ' ἑαυτοῦ. καὶ πρότερον
 δεῖ σωματικὸν τοῦτο ἡ σωματῶδες εἶναι τὸ ἔξωθεν, ὡς εἱρηται, περικείμενον.
 20 διαιφερείη δ' ἀν τὰ οὗτως ἔχόμενα τοῦτον τὸν τρόπον· ἡ γάρ κατὰ πόλεμον
 ἔχεται τὰ τοιάδε ἡ κατ' εἰρήνην. καὶ τὰ κατὰ πόλεμον τὰ μὲν περικείμενά
 ἐστι, τὰ δὲ κρατούμενα. καὶ τούτων ἑκατέρων τὰ μὲν φυλάγματα εἰσιν, ὡς
 25 θώρακι περικείμενος καὶ ἀσπὶς κρατουμένη, τὰ δὲ καὶ ἀμυντήρια, ὡς ξίφος
 περικείμενον καὶ δόρυ κρατούμενον. τῶν δὲ ἐν εἰρήνῃ τὰ μὲν κόσμου ἔνεκα
 30 κατὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματος, ὡς διάδημα καὶ περιδέραιον καὶ δακτύλιος,
 τὰ δὲ σκέπτη· καὶ τούτων τὰ μὲν περὶ διον τὸ σῶμα ὡς χιτών, τὰ δὲ περὶ
 μέρος ὡς ὑπόδημα. τινὰ δὲ καὶ ὡς ὄργανα ἔχει ὡς τὸ σκέπαρνον καὶ τὸ πη-
 δαλίον καὶ τὴν βακτηρίαν, τινὰ δὲ καὶ ὠσαύτως κτήματα ὡς ἀργύριον ἡ τι
 ἄλλο, δ διὰ τὸ ἔχειν κρατοῦμεν. ἀλλ' εὶ τὸ ἔχειν ἀπαν τὸν τούτῳ, εἰς στενόν
 35 τι κομιδῇ συγκατακλεισθήσεται καὶ οὐ πάνυ τι γενναίᾳ οδὸ διποχρῶσα ἡ περὶ
 αὐτοῦ πραγματεία συμπερανθήσεται. μῆποτε δὲ δεῖ καὶ πρὸς τὸ πᾶν ἐπισκο-
 πεῖν αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν δῆλην ἐπεκτείνειν φύσιν· οὗτω γάρ δν καὶ ὡς ἐπικαι-
 ροτάτην τὴν ἐν τῷ παντὶ χρείαν αὐτοῦ ἐποφύμεθα. αὐτίκα πολλὰ τῶν δητῶν
 μὴ συνυπάρχοντα ἀλλήλοις μηδὲ συμπεφυκότα μῆτ' ἔξωθεν περικείμενα ἀπ'
 40 ἀλλήλων δυνάμεις τινὰς καὶ ὠφελείας εἰσδέχονται· ἀπέρ εὶ μὴ ἐπὶ τὸ ἔχειν
 ἀνήσομεν, ποῦ δεῖ προσθεῖναι, οὐχ ἔξομεν. τοῦτο δ' οἷμαι καὶ τὴν τοῦ παντὸς
 μηχανῆσασθαι φύσιν ἐπὶ τὴν τῶν διλων διαμονὴν καὶ σωτηρίαν, ὡς ἐπιπλοκὴν

2 λέκυθος L: λύκινθος M 5 ἄλλως – λεγόμεθα ομ. M 15 δὴ ομ. M

17 τοῖς τοῦ L 19 δεῖ H: δὴ LM ὡς εἱρηται ομ. M 20 κατὰ – ἔχε-

ται (21)] κατ' ἔχθραν M 21 τὰ (ante κατὰ) ομ. M 22 ἑκατέρων Simpl.: ἑκάτερον

libri 25 δακτύλιον M 27 ὑπόδηματα M 29 ἐν τούτοις M 30 πάνυ

τοι M 32 καὶ κατὰ scripsi: καὶ ομ. L: καὶ πρὸς M δν ομ. M ἐπικαι-

ρότατον M 35 ἐπὶ ομ. M 36 ἀνύσομεν M

είναι καὶ τῶν πόρρωθεν ὄντων καὶ διφκισμένων ἀλλήλοις καὶ δύναμιν τῆς κτήσεως τῶν μήπω παρόντων, ὄντων δὲ ὠφελίμων. οὐδὲ γάρ ἔδει τὴν ἐν γενέσει φερομένην οὖσίαν, πολλῶν οὖσαν καθ' ἑαυτὴν ἐπιδεῖξι διὰ τὸν εἰς ἕσχατον μερισμόν, ἀμοιρούντων τῆς τῶν ὑπὲρ αὐτὴν μετουσίας ἀπολείπεσθαι. πόρον
 5 οὖν τινα καὶ ἴσχὺν εἰς τὴν κράτησιν ἐπεκτήσατο, τῶν μὲν ὠφελίμων καὶ πρωτουργῶν ἐγειρομένων, τῶν δὲ ἔχομένων διδόντων ἑαυτὰ ἔτοιμας εἰς τὰ ἀντιλαμβανόμενα ἑαυτῶν. πολὺ δὲ πρὸ τῆς φύσεως ἡ τοῦ παντὸς πρώτη αἰτία κατευθύνει καὶ συναρμόζει καταλλήλως ἔκαστα καὶ τὴν προστήκουσαν ἀπονέμει χώραν καὶ συνέχει καὶ οἰκειοῖ τά τε κτήματα τοῖς ἔχουσι καὶ τοῖς 10 προτέροις τὰ δεύτερα, καὶ πρὸ πάντων τοὺς ἔχοντας ἐφ' ἑαυτὴν ἀνεγείρουσα. χρείαν μὲν οὖν τῷ παντὶ τοιαύτῃ τοῦτο τὸ γένος παρέχεται εἰς τὰ ὄντα προελθόν, αὐτάρκειάν τε τῶν ἐνδεῶν καὶ ἔνωσιν τὴν δύνατὴν καὶ τῶν πάντη διεστηκότων. τὴν δὲ δληγην αὐτοῦ φύσιν ἔνθεν δικατοπεύσαμεν. καὶ πρῶτον ἀνιόντες ἐπὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν φύσιν κατὰ τὰς ἐπικτήτους καὶ 15 μὴ συμφυεῖς περικρατήσεις τὸ ἔχειν θεωρητέον. οὐ γάρ δὴ τῷ μὲν σώματι περίκειται ὁμοφυῇ πρὸς αὐτὸ σώματα, τῇ δὲ ψυχῇ πολυειδεῖς ἔχούσῃ δύναμεις οὐκ ἔσονται ἐπίκτητοι τινες ζωαί, αἱ μὲν ὁμοφυεῖς αἱ δὲ ὑποδεέστεραι τῶν οἰκείων ἐν αὐτῇ μέτρων. ίδοι δ' ἂν τις τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν ἐναργῶν φαινομένων· εἰ γάρ εἰς τὸ σῶμα κατιοῦσα προβάλλει τινὰς ζωὰς περὶ αὐτὴν 20 ὥσπερ ἐπικτήτους, ἄλλας δὲ ἀπὸ τοῦ σώματος παραδέχεται, δσαι ἐν τροπῇ καὶ ἔκστάσει θεωροῦνται, πῶς οὐκ ἀν λέγοιτο ταύτας ἔχειν; ἄλλα καὶ εἰς ἔκαστα μέρη τοῦ κόσμου παραγινομένη ζωάς τινας καὶ δυνάμεις παραδέχεται, τὰς μὲν αὐτῇ προβάλλουσα, τὰς δὲ λαμβάνουσα ἀπὸ τοῦ κόσμου. σώματά τε οἰκεῖα ἐν ἔκαστῳ μέρει τοῦ παντὸς τὰ μὲν λαμβάνει, τὰ δὲ αὐτῇ ὀργανικὰ 25 ποιεῖ κατὰ τοὺς οἰκείους λόγους· καὶ ταύτας τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ζωὰς ἀποτίθεται, δταν τύχῃ εἰς ἄλλην λήξιν μεθισταμένη. φανερὸν δὴ ἐκ τούτων γέγονεν δτι ἐπίκτητα ταῦτα πάντα αὐτῇ ἦν καὶ εἶχεν αὐτὰ ὡς ἔτερα, οὖσίας ἔτερας ὄντα· οὐ γάρ συνεψύστο αὐτοῖς ὥσπερ τὰ συγχρινόμενα σώματα, ἄλλ' ἀμιγῆς οὖσα καθ' αὐτὴν εἶχεν αὐτὰ περικείμενα. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς 30 φύσεως τοῦ παντός, δταν κατὰ τοὺς λόγους ἐν ἔκαστῃ περιέχει τὰ γινόμενα ὑπὸ αὐτῆς, καὶ τούτων τινὰ ἀπογίνοντο ὥσπερ ἐπίκτητα ὄντα,. αὐτῇ δὲ μένει ἡ αὐτῇ οὖσα καὶ περιδρασσομένη τὰ ἐν αὐτῇ σώματά τε καὶ ζῶα καὶ φυτὰ καὶ ἀφιεῖσα μηδέν, τότε καὶ περὶ τὴν φύσιν τοῦ παντὸς τὸ ἔχειν θεωρηθήσεται. τούτων δὲ ἔτι μᾶλλον ἐν δληγην τῷ κόσμῳ τῷ κατὰ τὰς ζωὰς αὐτοῦ πάσας 35 νοούμενων καὶ τὰς ψυχὰς τὰς ἐν αὐτῷ στοιχεῖα τε καὶ φύσεις καὶ τὰ κοινῶς ὑπὸ αὐτῶν συνιστάμενα θεωρεῖται ἡ νυνὶ λεγομένη ἔξις. δλος γάρ ὁ κόσμος αὐτοτελῆς ὥν καὶ συμπεπληρωμένος ἐκ μερῶν τελείων ἔχει ἐν ἔκαστῳ πάντα

3 ἐπιδεῆ L 6 ἐγειρομένων] fort. ἐγειρόντων, cf. v. 10 7 πολλὴ M 8 καὶ συναρμό-
 ζει καλ.] συναρμόνουσα οἰκείως τὰ οἰκεῖα κτήματα εἰς τὴν προστήκουσαν χρῆσιν τοῖς ἔχουσι
 καὶ τοὺς ἔχοντας ἐπ' αὐτὴν ἀνεγείρουσα Simpl. 9 ἀπόνειμε L 12 καὶ (ante τῶν)
 om. M 13 αὐτῶν M 19 αὐτὴν scripsi: αὐτὴν libri 20 παραδέχεται] περιέχεται M

24 μέρει L αὐτὴ H: αὐτὸ LM 25 ὑποτίθεται M 26 τούτου M 30 ἐν αὐτῇ L
 31 αὐτῇ] αὐτοὺς L 32 σώματα M Simpl.: om. L 33 καὶ om. M

πλήρη καὶ οὐδενὸς ἀμοιροῦντα τῶν ἐπιβαλλόντων ἑαυτοῖς. εἰτ' οὖν εἴη ταῦτα σύμφυτα, μετέχει τούτων, εἰτ' ἐπίκτητα, περικρατεῖ καὶ ταῦτα, εἴτε καὶ τὸ συναμφότερον, καὶ ταῦτα περιέχει, οἷα ἡ γῆ· ἔχει γὰρ τὸ ἐν αὐτῇ ζῶα, ποτὲ μὲν γνόμενα ποτὲ δὲ καὶ ἀπογινόμενα. εἰποις οὖν ἐπίκτητα εἶναι κατὰ μετουσίαν 5 τινὰ αὐτῇ συνόντα καὶ αὐθὶς ἀφιστάμενα. καὶ ἡ θάλασσα δὲ ὄμοιώς τὰ ἐν αὐτῇ ζῶα περιεληφεν. εἰ δ' ἐφ' ἡμῶν μὲν ἔξωθεν περίκειται τὰ ἔχόμενα, ἐπὶ δὲ τοῦ παντὸς εἰς τὰ ἐντὸς μᾶλλον περιειργόμενα οὕτως ἔχεται, καὶ τοῦτο οὐχ ἀποδεῖ τῆς μεριστῆς καὶ τῆς δλῆς φύσεως· τὰ μὲν γὰρ ἡμέτερα σώματα μεριστά ὄντα, ἔξωθεν ἔχει τὰ ἔχόμενα σώματα, τὸ δὲ πᾶν τέλειον καὶ οὐδὲν 10 ἔξωθεν ἑαυτῷ ἀπολεῖτον ἐν ἑαυτῷ περιέχει τὰ περιεχόμενα καὶ εἰσὼν ἑαυτῷ πανταχόθεν αὐτὰ περιεληφεν. ἐτέρῳ δὲ τρόπῳ ὁ σύμπας οὐρανὸς τὰς ἐν αὐτῷ σφαίρας καὶ τὰ ἀστρα συμπεριλήψεται, ταῦτα δὲ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ζῶα, καὶ δλῶς ἀεὶ τὰ περιέχοντα ἔχει τὰ περιεχόμενα· διακέριται γὰρ καθ' ἔκαστα τεταγμένως τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ τὰ ἀνωτέρω καὶ πρεσβύτερα ἀεὶ περιεληφε τὰ ὑποδεεστέρα· καὶ οὕτως ἐξ ἀρχῆς τὸ τοῦ ἔχειν γένος παρήχθη. καὶ εἰ δὲ κόσμος δὲ δλος νῦν μὲν ταῦτα ἔχει τὰ πληροῦντα αὐτόν, αὐθὶς δὲ ἄλλα, δσα ἡ γένεσις εἰς αὐτὸν ἐνδιδωσιν, ἔσται καὶ ἡ ἔξις αὐτοῦ διάφορος καὶ ἄλλοτε ἄλλη διὰ τὴν τῶν παραγινομένων εἰς αὐτὸν μεταβολήν. καὶ εἰπερ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τῷ παντὶ αἱ δαιμόνιοι ἡ αἱ θεῖαι ἔχουσι μέρη τοῦ 15 κόσμου περικείμενα αὐταῖς, καὶ τοῦτο ἀδιαλείπτως ἐν τῷ παντὶ γίνεται, ὡς δαιμονίων ἡ θείων λήξεων ἔχουσῶν τὰ διακληρωθέντα αὐτοῖς μόρια τοῦ κόσμου, καὶ οὕτως ἀν μεστὰ πάντα εἴη τοῦ ἔχειν. ἔτι δὲ εἰ αἱ τῆς ζωῆς τοῦ παντὸς μοῖραι μέρη ἔχουσι τοῦ κόσμου περικείμενα οὐ συμφυῇ ἄλλως ἡ ἔξωθεν αὐτοῖς ἐπίκτητα, εἰς τὸ ἔχειν ἀν καὶ πᾶσα ἡ τοικύτη τάττοιτο σύνταξις. ἀπορήσειν 20 25 ἀν τις ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις· εἰ γὰρ ἔχειν ἔστιν, ὥσπερ εἰρηται, τοῦτο δὴ τὸ ἀπαν σωματικὸν καὶ ἐπίκτητον, πῶς τὰς προβαλλομένας ὑπὸ τῆς ψυχῆς ζῶας καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ σώματος ἐνδιδομένας δυνάμεις αὐτῇ ἔχειν τὴν ψυχὴν ἀλέγετο, εἰπερ εἰσὶ σώματα τὰ ἔχόμενα καὶ περὶ σώματα τὰ ἔχοντα κατὰ τὴν τοῦ ἔχειν κατηγορίαν; πῶς δὲ καὶ ὑπὸ τῆς δλῆς φύσεως ἔχεσθαι τὰ ὑπ' αὐτῆς γνό- 30 35 μενα; οὐ γὰρ ταῦτα ἦν τὸ ἔχειν κατ' αἰτίαν καὶ τὸ ἔχειν κατὰ τὸ τοῦ ἔχειν γένος. ἔτι δὲ μᾶλλον ἀπορῶ, πῶς τὸν δλον κόσμον τὸν κατὰ τὰς ζῶας πάσας νοούμενον καὶ τὰ στοιχεῖα καὶ τὰς φύσεις, εἴτε σύμφυτα εἴη ταῦτα, μετέχειν αὐτῶν, εἰτ' ἐπίκτητα, περικρατεῖν αὐτῶν * * πρῶτον εἰ σώματα τὰ ἔχόμενα, πῶς συνέχονται αἱ ζωαὶ οὖσαι δσώματοι; ἔπειτα εἰ μὲν συμφυῇ ἡ μέρη ὄπω- 40 45 σιοῦν τοῦ παντός, οὐχ ἀν εἴη ἔχόμενα· εἰ δὲ γεννήματα, ἄλλον ἀν τις τὸν τῆς συνοχῆς εἰποι τρόπον. καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ δὲ καὶ τὰ ἐν τοῖς ἄλλοις στοι-

2 καὶ (ante ταῦτα) ομ. M 3 οἷα scripsi: οἷα libri γὰρ καὶ τὰ M 4 καὶ ομ. M ἀπογενόμενα M κατὰ] καὶ τὰ M μετ' οὖσιῶν L¹: μετ' οὖσιαν corr. L 8. 9 ἀποδεῖ — μεριστῆς — μεριστὰ] sic libri et Simpl.: legendum est ἀπάδει — μερικῆς — μερικὰ 10 ἐν αὐτῷ M 13 αὐτῆς L¹ 14 ἔκατε- ταγμένως L 16 δλῶς L¹ 17 γένησις L 18 μεταβολήν Simpl.: καταβολήν libri 19 δαιμόνιαι M 22 καὶ οὕτως — κόσμου (23) ομ. M 28 παρὰ M 29 προσηγορίαι M ἀπ' αὐτῆς M 32 κινούμενον M 33 addendum est ἀλέγετο: φησὶν Simpl. τὰ ομ. M 36 εἰπη L

χείοις ζῶα, εἴτε μέρη θεωροῖτο τῆς θλης γῆς, εἴτε ὡς γεννήματα, οὐκ ἀν
ἔχεσθαι λέγοιτο ὑπ' αὐτῆς. πῶς δὲ καὶ διόρανδς τὰς ἐν αὐτῷ σφαιράς
ἔχει, εἰ μὴ ὡς μέρη; συμφυεῖς γάρ αὐταὶ καὶ οὐκ ἐπίκτητοι. πῶς δὲ τὸ
κοινὸν ζῶον μικρότερα ζῶα ἐν ἑαυτῷ περιεῖληγρεν, εἰ μὴ ὡς μέρη ἢ ὡς γεννή-
5 ματα; ταῦτα μὲν οὖν ἃν τις ἐπιστήσοι καὶ ἄλλα προχείρως· δυνατὸν δ' οἶμαι
λέγειν, ὡς ἐπίκτητον μὲν εἶναι δεῖ καὶ τῆς οὐσίας κεχωρισμένον τὸ ἔχομενον,
οὐ πάντως δὲ σῶμα ἀλλὰ σωματοειδές. καὶ γάρ καὶ Ἀρχύτας οὐ σῶμα εἰπεν
ἀλλὰ σωματοειδές, διότι τοῦτο ἐστι τὸ ἐπίκτητον καὶ κεχωρισμένον· τὰ γάρ
ἀσώματα τελέως συμφύεται. καὶ ἡ ζωὴ οὖν ἡ σωματοειδής, κεχωρισμένη
10 τῆς ψυχικῆς οὐσίας καὶ ἐπίκτητος αὐτῇ γενομένη οὗτως ὡς μὴ ἀλλοιοῦν αὐτὴν
μηδὲ ἐν τι σὸν αὐτῇ ποιεῖν, ἔχεσθαι δὲ ὑπ' αὐτῆς λέγοιτο· ἡ μέντοι ἀλλοιω-
τική τίς ἐστιν ἡ ζωὴ καὶ γῆ ποιητικὴ τῆς θλης οὐσίας, οὐκ ἀν ἔχεσθαι λέγοιτο.
τὰ δὲ μέρη τῶν θλων καὶ τὰ γεννήματα οὐκ ἀν ἔχοιτο· ὡς δὲ ἐπίκτητα καὶ
κεχωρισμένα καὶ προσηργημένα τῷ θλῷ ἔχεσθαι δὲ λέγοιτο καὶ αὐτὰ δικαίως.
15 οὕτε γάρ τὰ μέρη ἐκείνων οὕτως ἀτόμως συμπέψυκεν ὡς ἐφ' ἡμῶν οὕτε τὰ
γεννήματα οὕτως ἀπέσπασται, ὥσπερ δὴ τὰ ἡμέτερα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ζητη-
τέον ἐπὶ πλέον καὶ διαπορητέον.

4 μικρότερον M 6 καὶ τῆς οὐσίας ex Simplicio scripsi: τῆς οὐσίας καὶ L: καὶ
om. M 8 καὶ om. M 10 αὐτῇ Simpl.: αὐτῇ libri αὐτῇν Simpl.: αὐτῇ
libri 11. 12 ἡ—ἡ scripsi: ἡ—ἡ L: εἰ—ἡ M: εἰ—οὐ Simpl. 13 καὶ
(post ἐπίκτητα) om. M 14 αὐτὰ Simpl.: αὐτὸς libri 15 τὰ (ante μέρη)
om. M

I N D I C E S

I INDEX VERBORUM

Verba asterisco notata desiderantur in lexicis

- Άγωγή 63,19 ἀγωγὴν ποιεῖσθαι 31,24
ἀγώνιος 48,19
ἀδιάδοχος 63,17
ἀδιαιρέτως 27,34
ἀδιαλείπτως 71,20
ἀδιάστατος 9,22 27,30 *coni.* ἀμέριστος 9,8
ἀδιαφόρως 28,28
ἀδύναμος 43,31 45,5
ἀεικίνητος 61,31
ἀίδιος. σωματικαὶ μὲν ἀίδιοι δὲ οὐσιαὶ 19,7
λόγοι ἀίδιοι 40,9
αἰσθητικὸς 20,25 αἰσθητικὴ ζωὴ 64,19
αἰσθητικαὶ ἐνέργειαι 60,20
αἰσθητός *opp.* νοητός 9,29. 30 αἰσθητὴ οὐ-
σία 19,12. 19,25 *coni.* μερικὴ 20,12 αἱ
αἰσθηταὶ ποιότητες 19,7 — τὸ αἰσθητὸν
εἰ πρότερον τῆς αἰσθήσεως 35,33 sqq.
αἴτια. αἴτιον 10,7 61,10. 14 ἀκίνητον αἴτιον
36,26 αἴτια πρώτη τοῦ παντός 70,7. 8
αἴτια πρωτουργός 39,16 ποιητικὴ αἴτια
(αἴτιον) 61,16 63,27
αἴτιατός 10,7
αἴτιολογεῖν 61,35
αἴτιος v. s. αἴτια
αἴών 53,21 55,7 57,6
ἀκατάτακτος 8,22
ἀκάτιον 33,12
ἀκίνητον αἴτιον 36,26
ἀκρατήτως 40,15
ἀλληλουχεῖν. ἀλληλουχούμενος 28,5
ἀλληλουχίᾳ *coni.* συνέχεια 22,14 *coni.*
ἔνωσις 28,2
ἀλλοίωσις 39,1
ἀλλοιωτικός 72,11
ἀλλοτριοῦ 16,36
ἀλογος 16,21 23,29 61,20 64,23 68,27
αἱ ἀλογοι τῆς ψυχῆς δυνάμεις 62,7
ἀμα. τὰ πρός τι ἄμα τῇ φύσει ἔστιν 35,
15 sqq.
ἀμέρεια 57,11
ἀμέσως 40,17
ἀμέτάβατος 20,25
ἀμεταβλητὸς οὐσίᾳ 19,6. 13 ἔξις 47,24
ἀμοιρεῖν 71,1
ἀμύδρωσις 26,9
ἀμυντήριον *opp.* φύλαγμα 69,22. 23
ἀμφιάζειν 69,13
ἀνάγειν ἐν τινι 10,26. 28 εἰς τι 10,17 49,
30 ὑπὸ τι 11,12
ἀναγωγὴ εἰς τι 10,16. 34 ἀναγωγὴν ἐν τινι
ἔχειν 11,19
ἀναρετεικός 36,32
ἀναἰσθητός 20,25 61,21 62,15
ἀναίτιος 59,29 τὸ ἀναίτιον 39,29
ἀναλογία 63,34. 37 67,14 κατ' ἀναλογίαν
10,5 ὅμώνυμα κατ' ἀναλογίαν 2,1
ἀναλογιστικός. τὸ ἀναλογιστικόν 4,14
ἀνάλυσις 27,24
ἀναμφισβήτητος 15,31 42,25 ἀναμφισβή-
τήτως 52,7
ἀναντίθετος 23,21
ἀνάπλασμα φαντασίας 35,26
ἀναπλοῦν *opp.* συνάγειν 49,26
ἀναφορὰ ἐπὶ τῷ γένος 30,23. 24 32,2. 3
ἀνελλιπής. τὸ ἀνελλιπές 7,17
ἄνεσις *opp.* ἐπίτασις 32,22
ἀνθρωπότης 40,5 50,33
ἄνισος. τὸ (ἴσουν τε καὶ) ἄνισον 26,18 sqq.

- ἀνιχνεύειν 29,30
 ἀνομοιογενής. τὰ ἀνομοιογενῆ 24,30
 ἀνομοιοειδής 26,36
 ἀνόμοιος. τὸ (ὅμοιον καὶ) ἀνόμοιον κατὰ τὸ ποιὸν λέγεται 27,1 cf. 52,18 sqq.
 ἀντακολουθεῖν 34,23
 ἀντακολούθησις 32,28
 ἀντεξέτασις. ἡ εἰς βάθος ἀντεξέτασις καὶ διειρεσίς ορρ. ἡ κατὰ πλάτος παραβολὴ καὶ παράθεσίς 13,13 sqq.
 ἀντιδιαιρεῖν 8,2 12,2 τὰ τῇ οὐσίᾳ ἀντιδιηρμένα ἐννέα γένη 12,14 αἱ ἀντιδιηρμέναι τῶν οὐσιῶν 16,20
 ἀντιδρᾶν 62,24
 ἀντίθεσις 7,17
 ἀντικατηγορεῖν. τὰ ἀντικατηγορούμενα 32,30
 ἀντικείσθαι. τὰ ἀντικείμενα 36,28 sqq.
 ἀντιληπτικός 32,8
 ἀντιμετρεῖν 54,6
 ἀντιπάσχειν 62,24
 ἀντιστρέψειν 9,10 sq. 13,4 32,25 sqq. 33,3. 8. 13. 21. 34. 15. 18 sqq. 56,24
 ἀντιστροφή 33,2 38,19 τριττή ἡ ἀντιστροφή 32,26
 ἀντίτυπος 48,25 62,20
 ἀντίφασις 36,29 ἡ κατ' ἀντίφασιν ἀντίθεσις καὶ διαίρεσις 7,17
 ἀνύπαρκτος 51,3
 ἀνυποδετεῖν 10,36
 ἀνυπόστατος 29,10 39,6 54,19. 20
 ἄνω (καὶ κάτω) τὸ πρὸς τὸ πᾶν dist. πρὸς ἥμας 25,12 sqq.
 ἀνωμαλία 50,12
 ἀδριστία 42,16
 ἀδριστος 40,30 τὸ ἀδριστον 26,14 coni. ἀτελές 40,29 τὸ ἀδριστον ποσὸν 24,27 sq. — ἀδριστας εἰδέναι, λέγειν 38,9 56,17
 ἀπαγής 42,17
 ἀπαθῶς coni. φιλοσόφως 29,38
 ἀπαραχολούθητος 64,30
 ἀπαρθμησις dist. διαίρεσις 9,2
 ἀπαρτίζειν 19,22
 ἀπερημοῦν 27,19
 ἀπλανής σφαῖρα 66,36
 ἀπλοῦς. ἀπλᾶ (ορρ. σύνθετα) τῇ προφορᾷ, τῇ σημασίᾳ 5,3 sqq.
 ἀποβλαστάνειν 42,14
 ἀποδιδόναι 33,4 sqq. 34,1 sqq.
 ἀπόδοσις 31,14 sqq. 33,14. 36 δόνοι οἱ τρόποι τῆς ὁρθῆς ἀποδόσεως 33,23
- ἀποιος 45,5 ἡ ἀποιος ὅλη 6,19 τὸ ἀποιον διαστατόν 20,35. 36
 ἀπόλυτος 68,26 (ποίησις) 62,26 ἐνέργεια 68,24 ἀπόλυτον πάθημα, ἐνέργημα 64,6 — ἀπολύτως 26,13
 ἀπονεύειν πρὸς τι 34,28. 34 53,10
 ἀποπερατοῦν 49,31 67,16
 ἀποπεράτωσις 48,24.32
 ἀποπλήρωσις (i. q. τελείωσις) 44,18
 ἀποστατεῖν 7,6
 ἀποτέλεσμα 35,4 60,12 61,13 62,9 63,21 65,28
 ἀπους 8,8
 ἀπόφασις 8,34 10,26. 34 11,1 sq. 27,4 ἀπόφασις οὐκ ἐναντίον 16,23
 ἀπροσδεής 57,5
 ἀραιός 45,24
 ἀρετὴ ἀτελής, τελεία 41,26 sqq.
 ἄρθρον 10,24. 27
 ἀριθμητική 28,14
 ἀριθμὸς ποσὸν διωρισμένον 20,37 ἀριθμοὶ τρίγρανοι, τετράγρανοι 50,34
 ἀρμονία 29,6 54,30 sq.
 ἀρρενικῶς 2,34
 ἀρρεπής 22,32
 ἀρτηρία 21,12
 ἀρτιος. τὸ ἀρτιον 23,28
 ἀρχηγικός 39,25 42,15 59,3 65,9 66,24 68,12 ἀρχηγικώτερον 55,30
 ἀστρονομεῖν 61,32
 ἀστρονομία 28,13
 ἀσύγυρος 59,28
 ἀσύμμετρος 42,30
 ἀσύμπλοκος. διττὸν τὸ ἀσύμπλοκον 11,5
 ἀσύνακτος 17,7
 ἀσύστατος 7,14
 ἀσχετος 9,7. 21. 22 45,7 ἀσχετος σχέσις 35,10
 ἀσώματος 9,12 16,21 22,14. 33 31,13 39,10 40,6 57,28 58,27. 33 67,6. 13 71,34 72,9 τὰ μετὰ τὰ νοητὰ ἀσώματα 29,14 τὸ ἀσώματον οὐκ ἔστιν ἐναντίον τῷ σώματι 23,21 cf. 16,20 sqq.
 ἀτομος 15,32 ἀτομος οὐσία 16,9 37,19 τὰ ἀτομα 15,8 sqq. αἱ ἀτομοι 39,20 — ἀτόμως συμπεφυκέναι 72,15
 ἀτρεπτος 10,4 61,23
 αὐλητική 62,11
 ἄνυλος. τὰ ἄνυλα εἰδη 24,35 28,9 ἄνυλοι ἐνέργειαι 61,22. 23
 αὐτοκίνητος 55,13

αὐτοκρατής 67,2
 * αὐτοπέρας. αὐτοπέρατα 67,32
 αὐτοτελής 70,37
 ἀφαιρεσίς. ἐξ ἀφαιρέσεως 35,25
 ἀφή 46,21 dist. ἔνωσις 7,3
 ἀφιλόσοφος 29,9
 ἀφορισμός 16,3
 ἀφυής 43,30
 ἀφωρισμένως εἰδέναι 38,6. 8. 13. 15 sqq.
 ἄψυχος 61,21 62,16. 17 68,1. 26

Βάθος. κατὰ βάθος 7,16 διὰ βάθους χωρεῖν
 50,30 ή εἰς βάθος ἀντεξέτασις καὶ διαλ-
 ρεσίς 13,13
βαρύς. περὶ τοῦ βαρέος 49,18 sqq.
 βίᾳ opp. ὑπὸ φύσεως 19,19
βούλησις coni. προσάρεσις 68,28
βραβείον 56,28

Γενεσιουργός 55,17 63,20
γενικός 5,29 13,11 γενική πτῶσις 2,34
 31,15. 19 sqq. 33,2
γένηνημα 71,35 72,1. 4. 13. 16
γεννητικός 62,28
γεῦσις 46,20
γεωμετρεῖν 61,28
γεωμετρία 28,13 29,9
γνώρισμα 63,28
γνῶσις dist. εἰδησίς, ἐπιστήμη 32,4 sq.
γόνιμος. τὸ γόνιμον 45,6
γραμμή 20,37 21,17. 18. 20 22,32 27,26.
 28 54,27. 29. 32 sqq. 67,1 68,9
γραφή 2,31
γυμνάσιον 2,9
γωνιοῦν. γεγωνιώσθαι 48,19

Δαιμόνιος 71,19. 21
δεικτικός 56,16
δεῖξις. δεῖξει ὑποκείσθαι 15,27
δέκα δέ ἐν ἀριθμοῖς ἑντελής 5,18
δεκτικός 6,19 8,13 15,30 18,4. 6. 9. 20
 19,1. 5. 17. 35 21,22 τὸ δεκτικόν 6,32
 19,16 51,15 63,22. 25 68,38
δεξιός. τὸ δεξιόν (καὶ ἀριστερόν) τὸ ἐν τοῖς τοῦ
 ζώου μέρει opp. τὸ κατὰ στάσιν 31,8. 10

δευσοποιῶς coni. μονῆμας 47,28
 δεύτερος. δεύτεραι οὔσαι 14,2. 9 15,33
δημιουργίας 61,36 δημιουργικὴ τῶν ὅν-
 των αἰτία 20,19. 20
δημιουργός 62,34
διαγώνιος 7,18 — διαγωνίας ibid. 16
διαίθεσις. περὶ (ζεις καὶ) διαθέσεως 41,
 14 sqq. ψυχικαὶ διαθέσεις 51,14 — μέση
 διαθέσις 11,11
διατρέσις. αἱ εἰς δέκα διατρέσεις τῶν γενῶν
 9,1 sqq. 19 sqq.
διατάν 25,7
διακρίσιμης 63,31
διακριτικὸν χρῆμα 50,35
διάμετρος 25,21
διαμονή 69,37
διανόημα 4,34
διανοητὴ οὐσία (coni. καθόλου) 20,12
διάνοια 66,6 ή καθαρὰ διάνοια 61,30 διώ-
 νυμα ἀπὸ διανοίας (opp. ἀπὸ τύχης) 1,26
 2,13
διανομή 11,15
διαπορία 49,25 53,1
διάστασις 9,22 27,25. 30 67,16 coni. με-
 ρισμός 27,3 ή εἰς δύο διάστασις 23,18 ή εἰς
 τλῆθος 8,18 — διττὴ ή διάστασις 25,18
διαστατός 58,15 τριγῇ διαστατός 21,23
 23,20 τὸ ἄποιον διαστατόν 20,35. 36
διαστήμα 55,12. 26. 31 sq. 58,5. 6 67,28
διαστήματικὴ διάστασις (opp. εἰδητική) 25,
 19 τὸ διαστηματικόν ibid. 25
διαφορά 7,30 sqq. 14,16. 19. 22. 28 19,32
διαφοραὶ coni. ποιότητες 16,28 διαφοραὶ¹
 εἰδοποιοί 8,1 οὐσιώδεις 51,10. 12 sq. μο-
 νοεῖσθαι ibid. 12
διασχίζειν opp. συγχεῖν 9,34
διάσχισις 29,26
διεξοδικῶς 8,25 διεξοδικώτερον 41,6
διέξιδος. διέξιδοι coni. μεταβάσεις 55,19
 κατὰ διέξιδον 61,30
διίστασθαι διχῇ 25,8
διπλῆ 10,29
δισύλλαβος 7,26
δόξα οὐ δεκτικὴ τῶν ἐναντίων 18,13 sqq.
δοξάζειν 18,17. 18. 34
δοτική (πτῶσις) 31,18 sq. 33,3
δραστήριος δύναμις 61,3. 4 62,20 ἐνέργεια
 64,4
δραστικός 57,24 60,26 62,24 δραστική
 (opp. παθητική) ἀρχή 60,31 δύναμις 67,
 11

- δύναμις ορp. λέξις 11, 5, 9 — δύναμις πολλαχῶς λεγομένη 43, 22 sqq. περὶ δυνάμεως φυσικῆς καὶ ἀδύναμίας 43, 12 sqq. δύναμις πῶς προσηγένται ἐνεργείας 44, 5 sqq. τί αἰτιον τῆς τῶν δυνάμεων ὑποστάσεως 45, 10 sqq. αἱ δυνάμεις, αἱ θεῖαι δυνάμεις 71, 19 — τὸ δυνάμει 11, 19 36, 12 περὶ τοῦ δύναμει 44, 15 sqq. — ἐν δυνάμει ορp. ἐν στάσει 66, 21
- δυσάερος** 50, 37
- δυσαπάλλακτος** 47, 6
- δυσαπόβλητος** 50, 25
- δυσδιαίρετος** 45, 30
- δυσκίνητα πάθη 46, 30 47, 3 τὸ δυσκίνητον 47, 22
- δύσμορφος** 48, 21
- Ἐγγράμματος** 50, 9
- ἐγκατασπείρειν 7, 7
- ἐγκλισίς, αἱ βρηματικαὶ ἐγκλισίεις 10, 24, 25, 32 ἐγκλισίς ὄριστική 10, 25, 33
- ἐγκύκλιοι περιφορά 55, 24
- ἐγχρονος 62, 30 66, 20
- ἐδράζειν. ὅπαρξις πρὸς ἔτερον ἡδράζειν ορp. καθ' ἐαυταὶ 15, 25
- ἐθνικὰ δύναματα 3, 25
- εἰδήσις dist. γνῶσις, ἐπιστήμη 32, 4 sqq.
- εἰδητικός 57, 26 35 εἰδητικὴ διάστασις ορp. διαστηματική 25, 18
- εἰδοποιεῖν 40, 19 49, 1 53, 17
- εἰδοποιός 8, 1 62, 28
- εἶδος 7, 29 sqq. 8, 1 sqq. 58, 23 67, 2 τὰ οὐσιώδεις 48, 20 — εἶδος ορp. ἔργον 65, 27, 28
- είρμος τῆς θεωρίας 45, 22
- εἰς. τὸ ἐν 11, 20, 23 ἐν ὅλον τί λέγεται 27, 17 ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἐν 2, 11 9, 31
- εἰσαγωγὴ 39, 3 55, 36
- ἐκβαίνειν. ἐκβεβηκυῖα ἔτερότης 16, 35
- ἐκλειψίς (οὐλήνης) 36, 20, 21
- ἐκστασίς coni. τροπή 70, 20 ἐκστασις μανική 47, 4 50, 28 ἐκστάσις 47, 6
- ἐκτασίς 45, 8
- ἐκτός. τὸ ἐκτά 39, 7, 23, 32 40, 6
- ἐλάσττωσις 26, 8
- Ἐλλασμψίς 48, 31
- Ἐλλειψίς ορp. ὑπερογή 28, 22
- Ἐλλιπής 10, 14
- Ἐλλύγνιον 44, 22
- ἐλπίς. τὰ κατ' ἐλπίδα καὶ μνήμην λεγόμενα (τῶν δύμανόμων) 2, 13
- Ἐμβρυον 44, 8, 11
- Ἐμφασις coni. ὑποδοχή 17, 34
- ἐναντίος. ἐναντία def. 25, 6, 7 οὐδὲν ἐναντίον ταῖς οὐσίαις 16, 13 sqq. οὐδὲ τῷ ποσῷ 23, 13 sqq. ἐναντίων δεκτική ἡ οὐσία 18, 3 sqq. τάναντία οὐδὲν δμα ἐπιδέχεται 24, 17 τὸ κεῖσθαι τὰ ἐναντία ἐπιδέχεται 67, 33
- ἐναντίστης 19, 8 25, 3 ὑπέρχει ἐν τοῖς πρός τι 32, 1 sqq. ὑπάρχει κατὰ τὸ ποιόν 51, 24 sqq. ἐναντιστητὰ ἐπιδέχεται τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν 65, 10 sqq.
- ἐναντίωσις 16, 29 17, 2, 11 ἐναντίωσιν ἐπιδέχεται τὸ ποῦ καὶ τὸ ποτέ 56, 30 sqq. οὐκ ἔχει τὸ πάσχειν πρὸς τὸ ποιεῖν 63, 13
- ἐνάρετος 50, 8
- ἐνδειξίς 20, 29
- ἐνδιάθετος λόγος 18, 16
- ἐνδιδόνται τινὶ τι τὸ εἶναι 38, 32 δυνάμεις 71, 27 μετουσίαν τοῦ πάθους 64, 1, 2 ἐνδίδονται τι εἰς τι 71, 17
- ἐνέργεια 59, 12 60, 8, 11 sqq. 62, 18, 37 63, 15, 17, 37 ἡ δραστήριος ἐνέργεια 64, 4 νοεραί, αἰσθητικαὶ ἐνέργειαι 60, 20 αἱ Εμφυτοι τῶν στοχείων ἐνέργειαι 62, 21 τὸ ἐνέργεια 11, 19 sqq. 36, 12
- ἐνέργημα 62, 10 63, 17
- ἐνικῶς 27, 6 28, 33
- ἐνίστασθαι 18, 12 49, 10
- ἐννοία 4, 11
- ἐνοειδής 59, 13
- ἐνοποιεῖν 27, 36
- ἐνοῦν 57, 4 59, 12
- ἐνωσίς 14, 24 70, 12 def. 27, 21 ἐνωσίς dist. ἀφή 7, 3 coni. ἀλληλουγία 28, 2
- ἐνωτικός 62, 28
- ἐξαπλοῦν 7, 7
- ἐξις 39, 33 ἔξις θεωρητική 12, 18 περὶ ἔξεως καὶ διαθέσεως 41, 14 sqq.
- ἐξορίζειν 53, 28
- ἐξυμνεῖν 7, 17
- ἐξωτερικοὶ λόγοι 20, 4
- ἐπακολούθησις 58, 15, 16
- ἐπαναβαίνειν 32, 7
- ἐπείσαχτος ορp. οὐσιώδης 6, 33
- ἐπεισοδιώδης 29, 19, 25
- ἐπιβλεψίς βαθυτέρα 42, 4
- ἐπιβολή. ἀπλαῖ ἐπιβολαὶ 61, 29 κατ' ἐπιβολὰς πλείνας 30, 17, 18 66, 11 αἱ νοεράτεραι ἐπιβολαὶ 44, 12

- ἐπιγέννημα 48,4
 ἐπιγραφή 28,28
 ἐπιδεκτικός 19,8. 10. 14. 32,21
 ἐπιδιατείνειν 58,29
 ἐπίκτητος 19,15. 23. 41,32 49,13 63,22
 68,13. 15 opp. σύμφυτος 69,17
 70,14. 15. 17. 20 71,2. 4. 24. 26 72,3.
 6 sqq.
 ἐπίπεδον 21,19
 ἐπιπλοκή 9,25
 ἐπιστήμη dist. εἰδῆσις, γνῶσις 32,4 sqq. διττή
 ἡ ἐπιστήμη 41,26 sqq.
 ἐπιστημονική ἐπίσκεψις 20,11 κατ' ἐπι-
 στημονικὴν ἔφοδον 8,38
 ἐπιστητός. τὸ ἐπιστητὸν εἰ πρότερον τῆς
 ἐπιστήμης 35,20 sqq.
 ἐπιστροφή i. q. ἀντιστροφή 31,15. 19
 ἐπισυμβάλλειν 58,16
 ἐπισύμβαμα 48,3
 ἐπίτασις 42,13.30 opp. ἄνεσις 32,23
 ἐπιτροπεύειν 61,25
 ἐπιφάνεια 21,18. 20 27,26 sq. 57,28. 32
 67,1. 26 68,9
 ἐπουσιώδης opp. εἰδοποίης 66,12
 ἔργον τὸ ἔστι 65,27
 ἔρευθος 48,6
 ἔρυθριαν 46,37
 ἔρυθριας 46,38
 ἔτερος. ἔτερα def. 1,14. 15
 ἔτεροφυής 61,8 68,17
 ἔτερώνυμος 1,2 sqq. 4,19 ἔτερώνυμα def.
 1,11 sqq.
 ἔτυμολογικῶς 4,18 opp. πραγματικῶς 39,
 33
 εὐάρεος 50,36
 εὐαπόδβλητος 41,33 50,25
 εὐδιαιρέτος 45,31
 εὐθεῖα (πτῶσις) 2,34
 εὐθετίζειν 57,11 62,6 67,4
 εὐθετισμός 67,28
 εῦθετος 51,2
 εὐμετάβολος 41,20 47,22
 εῦμορφος 48,21
 * εὐπερίβλητος 51,2
 εὐρύνειν 21,11
 εὐσύνοπτος 8,24
 εὐωδία 7,5
 ἐφαπλοῦν 67,36
 ἐχέγγυος 42,25
 ἔχειν. περὶ τοῦ ἔχειν 68,11 sqq. ἔχειν τὸ
 ἔστι 69,16 dist. κεκτῆσθαι 68,22 sq. τὸ
- ἔχειν ἔστι τῶν πλεοναχῶς λεγομένων 68,
 28 sqq. διαίρεσις τῶν (κυρίως) ἔχομένων
 69,20 sqq.
- Zωὴ λογική, αἰσθητική 64,19 σωματοειδής
 72,9 ζωαὶ 70,19. 22. 25. 34 71,26. 31.
 34 ἐπίκτητοι ζωαὶ 70,17
 ζωόφυτον 14,26 20,26
 ζωτικός 57,33. 34 58,22
- Ηθικός 62,8
 ήλιος 19,8 34,20. 25 62,33
 ἡρεμία 54,17
- Θεῖος. ἡ θεῖα οὐσία 59,12 θεῖαι δυνάμεις 71,
 19 λήξεις ibid. 21 ὁ θεῖος τόπος 59,16
 θεός τόπος τῶν δυτῶν 67,10
 θέσις 20,32 sq. 21,31 sq. 22,3 sqq. 49,10.
 17 65,33 66,3 sqq. 15,17. 30 67,1.
 5 sqq. dist. τάξις 22,6. 9 τὸ μέλλον ἔξειν
 θέσιν τριῶν δεῖται 22,12
 θεωρεῖν τὸ ἔστι 61,22 διαίρεσις τοῦ θεωρεῖν
 ibid. 25 sqq.
 θεώρημα 39,3 67,18
 θεωρητικός 32,7 61,26 θεωρητικὴ ἔξις
 12,18 — θεωρητικῶς 8,25
 θηλυκῶς 2,34
- Ιασίς 2,7
 Ιατρικός 2,5 sqq. Ιατρική ibid.
 Ιδέα. ίδει 14,34 16,8 39,34
 Ιδικός. ίδικτερον opp. κοινότερον 41,29
 Ιδιος. τὰ ίδια δύναται 10,20
 Ιδρυσις. ίδρυσεις ἐν ἀλλήλοις (τῶν νοητῶν)
 10,6,7
 Ιοῦσθαι 61,8
 * Ιπποκενταυρότης 51,3
 Ισος. τὸ ίσον def. 26,27 μάλιστα ίδιον τοῦ
 ποσοῦ 26,18
 Ισδστοιχος 51,22
 Ισχνός. τὸ ίσχνον 49,22 sqq.
- Καθαροὶ λόγοι 24,36
 καθαρότης ἡ τῶν εἰδῶν 42,10. 35
 καθολικός 7,36 13,10
 καθόλου 5,24 37,14. 17. 21 sqq.

καθομιλεῖν. τὰ καθωματημένα 5,22
 κακωτικός 50,22. 27. 30
 καρκίνος 33,20
 κασσίτερος 60,32
 κατάληψις 19,34
 καταλλήλως 37,18 15,31 70,8
 καταστασίς 47,13
 κατάφασις 8,34 10,35. 37 sq.
 καταφατική δύναμις 16,23
 κατηγρότημα 39,9. 13. 15 sqq. 40,20
 κατηγορία 5,14 8,5 9,5 10,19. 28. 35 sq.
 11,16 15,5. 17 28,29 30,26 52,36 56,
 6. 7 all.
 κάτω def. 25,4 κάτω (ἄνω): πρὸς τὸ πᾶν
 opp. πρὸς ἡμᾶς 25,11 sqq.
 κεῖσθαι. περὶ τοῦ κεῖσθαι 65,31 sqq.
 κενός. τὸ κενόν Democriti 39,28
 κένωμα 45,26
 κεφαλαιον 58,21
 κεφαλαιώδης 5,17 34,23
 κεφαλωτός 33,18 38,20
 κίνημα 63,10
 κίνησις 11,18 sqq. 22,31 23,3 28,14 29,
 24 66,2. 18 ἡ οὐσιώδης τῆς ψυχῆς κίνη-
 σις 55,15 διὰ τί οὐ γένος ἐν κατηγορίαις
 γρήθυμηται 60,16 sqq.
 κίσσηρις 49,14
 κίων 39,14
 κλίμα 11,14
 κοινός. τὰ κοινὰ δημοτατα 10,20
 κοινότης 10,2 11,31 33,32 39,5
 κόλλα 10,31
 κόραξ 3,10
 κορωνίς 10,30
 κόσμος 35,3 70,34. 36 71,14. 16. 20 sqq.
 *κοσμωτός 35,3
 κούφος. περὶ τοῦ (βαρέος καὶ) κούφου 49,
 18 sqq.
 κράτησις 68,25 70,5
 κύβος 67,37
 κυκλοφορία 54,10. 11
 κυκλοφορικός 22,29
 κυριολεκτεῖν 26,31
 κύριον δνομα 3,19. 21. 24 10,20

Λεῖος. περὶ τοῦ λείου 49,5
 λέξις 5,11 11,5 56,9 dist. λόγος 10,32
 λῆξις (ψυχῆς) 70,26 λῆξις δαιμόνιαι ἡ θεῖαι
 71,21

λογικός 58,23 64,19. 22 τὸ λογικόν opp.
 τὸ ἀλογον 16,21 23,28 62,7 τὰ λογικά
 (ζῶα) 61,20 ἡ λογικὴ πραγματεία 59,24
 — λογικῶς ποιεῖν 61,21
 λογικότης 17,29
 λόγος oratio 10,18. 27. 31 λόγος ποσὸν διω-
 ρισμένον 20,37 cf. 21,7 sqq. dist. λέξις
 10,32 — λόγος enuntiatio τέλεος, ἐντελής
 5,11 11,9 οὐ δεκτικός τῶν ἐναντίων 18,
 23 λόγος ἐνδιάθετος 18,16 — λόγος (λ. δρι-
 στικός, λ. τῆς οὐσίας) 1,6. 20 3,3. 5 12,
 8 sqq. 14,9. 10 — λόγος (λόγοι) τῆς ποιό-
 τητος 38,33 40,9. 14. 32 λόγος σχέσεως
 29,1 λόγοι (τῆς φύσεως) 63,30. 31 λόγοι
 οἱ ἐν τῇ ψυχῇ 55,16 70,25. 30 — λόγος
 coni. νοῦς 16,26

Μαθηματικός 28,12 μ. οὐσίαι 61,28 μ.
 ἐπιφάνειαι, σώματα 57,32
 μαλακός. μαλαχόν def. 43,20. 21 περὶ τοῦ
 μαλαχοῦ (καὶ σκληροῦ) 45,22 sqq.
 μᾶλλον. τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον οὐκ ἐπιδέχε-
 ται ἡ οὐσία 17,12 sqq. οὐδὲ τὸ ποσὸν
 26,1 sqq. ἐπιδέχεται τὰ πρός τι 32,11 sqq.
 τὰ ποιά 51,35 sqq. τὸ ποῦ καὶ τὸ ποτέ
 56,34 sqq. τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν 65,
 10. 13 sqq. τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον ἐν τῷ
 κεῖσθαι φαίνεται 68,3 sqq.
 μανικός 47,4. 5 50,28
 μανός. περὶ τοῦ μανοῦ 49,5 sqq.
 μάνωσις 45,8. 24
 μέγας. τὸ μέγα καὶ μικρὸν οὐ ποσὰ ἄλλα
 πρός τι 23,35 24,1 sqq.
 μεγεθύνειν 63,4 65,18. 19
 μεθεκτός. τὰ μεθεκτά 38,27
 μέθεξις 10,6 14,36 45,21
 μερικός 5,24. 36 6,4 7,25 10,11
 μερισμός 10,11 27,3
 μέρος. τὰ τοῦ λόγου μέρη 10,18. 27
 μεσιτεύειν 14,28
 μέσος. μέση διάθεσις 11,11
 μετάβασις 10,6
 μεταβατικός 20,26
 μετάγειν (i. q. μεταφέρειν) 15,24
 μετάπτωτος opp. ἀδιος 40,12
 μετάσχεσις 29,24
 μεταφέρειν (δημοτα) 2,18 15,21 μετενεκτέον
 61,18
 μεταφορά 2,17. 24 8,9 68,21

μετέχειν. μετέχεσθαι 39, 19 40, 2 45, 19
 μετουσία τού είδους 44, 23 τῶν λόγων 45,
 13 sq.
 μετοχή 10, 23
 μετρητός. ἀπαν ποσὸν μετρητόν 26, 25 sq.
 μέτρον. τὰ νοητὰ μέτρα 27, 38 κατὰ μέτρα
 44, 24
 μῆκος. κατὰ μῆκος ἢ *obliquum* ορρ. κατὰ
 βάθος καὶ διαγωνίως 7, 15, 16
 μνήμη. τὰ κατὰ μνήμην λεγόμενα (τῶν
 διμωνύμων) 2, 13
 μοναδικός 8, 14, 21
 μονάς 11, 18 sq. 27, 13, 22 sqq.
 μοναχῶς διεστηκέναι 23, 16
 μονή 28, 14
 μονοειδής 1, 6 8, 12 coni. οὐσιώδης 51, 15
 56, 9 μονοειδῶς 60, 13
 μόνος. μόνον def. 27, 19, 20
 μόνωσις 27, 21
 μορφή 57, 30 63, 25 διττὴ ἢ μορφή 48,
 19 sqq.
 μουσική 28, 15 29, 10
 μοχλεία 61, 3

Ναστός 45, 23, 24

ναστότης 39, 21

νεύειν πρός τι 22, 27

νοερός. τὸ νοερὸν εἶδος 44, 26 νοεραὶ ἐνέρ-
 γειαι 60, 20 νοερὰ πέρατα 57, 34 νοερώ-
 τερον 57, 25 coni. περιεκτικώτερον 55, 11νοήσις 44, 27 58, 25 αἱ νοήσεις 67, 9 ἀπλαῖ
 νοήσεις 61, 27νοήτῃ οὐσίᾳ 19, 6, 13 20, 13 αἱ νοηταὶ ποιό-
 τητες 51, 19 τὰ νοητὰ μέτρα 27, 38 τὰ
 νοητὰ 29, 14 35, 24 67, 6νοῦς 14, 33sqq. 16, 26 58, 25 59, 2, 11 67, 8
 δ ψυχικὸς νοῦς 63, 34 dist. δ χωριστός 44,
 25 δ δημιουργὸς νοῦς 62, 34

Τύχος 26, 34, 36 39, 1 49, 2, 3 57, 10

δόδος ἡ τῆς φύσεως 44, 7

οἰκοδομική 62, 10

οἰκονομικός. τὸ οἰκονομικόν 62, 6

οἰστικός τινος 29, 28

διμογενής 2, 33 11, 21 24, 3, 30 sq. 27, 20

δμοιος. τὸ δμοιον κατὰ τὸ ποιὸν λέγεται
 27, 1 cf. 52, 18

δμοιότης. δμώνυμα καθ' δμοιότητα 1, 26

δμοιόσιος 29, 4

δμεστοιχος 13, 12 17, 19
 δμοταγής 17, 19
 δμοφυής 70, 16, 17
 δμωνυμεῖν 30, 30
 δμωνυμία 2, 25 sq. 8, 9
 δμώνυμος 1, 3, 19 sqq. 9, 30 11, 14 —
 δμωνύμως 11, 23 50, 10, 20 58, 30 61, 22.
 25 68, 17, 29
 δνομα 1, 6 sqq. 10, 19 12, 8 sqq. 15, 15
 δνοματοποιεῖν 33, 9, 26 34, 14
 δργανικός 70, 24
 δργ(λος) 47, 5
 δριστικός λόγος 1, 6 δριστικὴ ἔγχλισις 10,
 25, 33 τὰ τρίτα τῶν δριστικῶν (βρημάτων
 πρόσωπα) 10, 22 τὸ δριστικόν coni. δρα-
 στικὸν καὶ ὑποδεκτικόν 57, 24
 δριστός 8, 14
 δρμή 68, 30
 δρος κοινός 21, 1 sqq. δροι φυσικόι, ζωτικοί
 57, 33, 34
 δργηστική 62, 11
 δστρεον 33, 19
 οὐράνιος. τὰ οὐράνια 63, 27 coni. θεῖα 62,
 31
 οὐρανός 19, 9 20, 22 28, 14 66, 15, 18 71,
 11 72, 2
 οὐσία πρώτη 12, 33, 38 13, 17 15, 36 37, 3.
 19, 29 def. 11, 28 δευτέρα 12, 3 sqq. 15,
 33 37, 3, 10, 13, 29 ἡ κατ' ἐνέργειαν, κατὰ
 δύναμιν 14, 37 — ἡ θεῖα οὐσίᾳ 59, 12
 χωριστή καὶ ἀσώματος ορρ. ἀτελής καὶ
 σωματική 15, 1 οὐσία νοητή coni. ἀμέτα-
 βλῆτος 19, 6 νοηταὶ coni. ἀμέριστοι 61, 26
 οὐσία νοητή, διανοητή, αἰσθητή 11, 30sqq.
 20, 12, 13 οὐσίαι μαθηματικαὶ 61, 28 αἰ-
 θητή καὶ φυσική 53, 12 ἡ κατὰ τὸ σύνθε-
 τον οὐσίᾳ 11, 34. περὶ οὐσίας 11, 28 sqq.
 οὐσίας κατὰ φύσιν καὶ ἐπιστήμην διατρεπεῖς
 20, 18 sqq. πότερον οὐδεμία οὐσία τῶν πρός
 τι ἡ τοῦτο ἐνδέχεται 37, 1 sqq.

οὐσιοῦν. οὐσιώδης ἔν τινι 19, 15 34, 34

οὐσιώδης 6, 27 17, 29 47, 31 ορρ. ἐπίκτη-
 τος 49, 12 τὰ οὐσιώδη εἶδη 48, 20 οὐσιώ-
 δεις διαφοραὶ 51, 10 sqq. οὐσιώδης ποιότης
 34, 22 49, 17 διάστασις 48, 24 τόπος 57,
 26 κίνησις τῆς ψυχῆς 55, 15 — οὐσιώδης
 7, 21 15, 13, 22

Πάθημα 64, 15, 19, 33 sqq. 65, 3

πάθησις 65, 9

- παθητικός 60, 26 62, 24 63, 27 παθητική ἀρχή 60, 31 παθητικάλ ποιότητες τρίτον είδος ποιότητος 46, 9 sqq. τὸ παθητικόν 63, 33
- πάθος. πάθη 46, 9 sqq. dist. ποιότητες 46, 35, 36 cf. 47, 8 πάθη δυσκίνητα 47, 3 σονι. παραμόνιμα 46, 30 τριττὸν τὸ πάθον 47, 15 sqq.
- παραχολούθημα 15, 27 32, 25 35, 14 48, 6
- παρακτική δύναμις 66, 23
- παράλληλος. ἐκ παραλλήλου 32, 6
- παράτασις ἡ τοῦ εἶναι 57, 4. 7. 9 ἡ κατὰ κίνησιν παράτασις 67, 29, 30
- παραφύεσθαι 29, 18
- παρεγχλίνειν 27, 11
- παριστᾶν 23, 26
- παρομαρτεῖν 53, 6
- παρονομάζειν 3, 31 4, 2
- παρονομασία 31, 21
- παρωνύμια 12, 16
- παρώνυμος. παρώνυμα def. 1, 15 sqq. περὶ τῶν παρώνυμων 3, 28 sqq. — παρώνυμως 30, 14 49, 34. 35 50, 2 sqq.
- πάσχειν. περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν 59, 19 sqq. 63, 11 sqq.
- πατρωνυμικά 4, 1
- παχύς. περὶ τοῦ παχέος 49, 22 sqq.
- πεῖσις 65, 29
- πέρας 54, 27 57, 18. 28. 31. 34 58, 1. 14 sq. 59, 8. 10 sq. 63, 9 sq. 65, 26 67, 1
- περατοῦν 27, 25 sq. 59, 8 67, 32
- περιγραφή (σωμάτων) 48, 23. 34
- περιδράσσεσθαι 70, 32
- περιεκτικός 66, 24 67, 12 — περιεκτικῶτερον 25, 28 55, 11
- περικρατεῖν τι 71, 2 τινός 71, 33
- περικράτησις 70, 15
- περιληπτικός 58, 24 59, 17
- περίοδοι τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ 55, 23. 24
- περιοχή 28, 30 58, 3. 5 59, 14. 15
- περιττός. τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον οὐκ ἐναντία 23, 28
- πηδάλιον 2, 21 33, 10 sqq. 38, 20
- πηδαλιωτός. τὸ πηδαλιωτόν 33, 15. 16
- πλαγιάζειν 65, 36
- πλάτος. ἡ κατὰ πλάτος παραβολὴ καὶ παράθεσις opp. ἡ εἰς βάθος διαιρεῖσις 13, 14. 15 ἐν πλάτει opp. κατὰ περιγραφήν 56, 18
- πληθύνειν 41, 13
- πληθυντικῶς 27, 6
- πληθυσμός σονι. διάστασις 9, 9
- πληκτικός 62, 22
- πνεύμων *pulmo* 46, 1 — οἱ ἐν θαλάττῃ πνεύμονες 33, 19
- ποιεῖν. περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν 59, 19 sqq. διαιρεῖσις τοῦ ποιεῖν 61, 19 sqq.
- ποιεῖν dist. θεωρεῖν, πράττειν 61, 22 τὸ πέρας τοῦ ποιεῖν 63, 9
- ποίημα 64, 15. 33 sqq. 65, 3 ποίημα θεοῦ (ὁ ἀνθρωπός) 37, 7
- ποίησις 65, 3. 9. 29 διπλὴ ἡ ποίησις 60, 11 sqq. αἱ πρώται ποίησις 61, 2
- ποιητικός 63, 31 — ποιητικὴ αἰτία (αἰτίον) 61, 16 63, 27 ποιητικά ἐνέργειαι 65, 1 τέχναι dist. πρακτικά 62, 8 sqq. τὸ ποιητικόν 63, 33 64, 34
- ποικιλία. αἱ ποικιλίαι τῶν δητῶν 40, 9
- ποιότης 6, 23. 25. 33 14, 22 20, 36 32, 23 ποιότητες αἰσθηταὶ 19, 7 οὐσιώδεις 34, 22 49, 17 παθητικά 46, 9 sqq. 50, 26. 29
- ποιητικά καὶ παθητικά 51, 1 περὶ ποιότητος 38, 25 sqq. διαιρεῖσις τῆς ποιότητος κατ’ ἐπιστημονικὴν δόδον 50, 17 sqq.
- ποιητικός 62, 5
- πολλαπλασιάζειν 7, 10
- πολυειδής 4, 26 31, 14 70, 16 πολυειδής διαιρεῖσις 64, 21
- πολυμερής 1, 7
- πολυσχιδής 30, 17
- πολύχοις 28, 11 50, 32
- πολυώνυμος def. 1, 10 περὶ τῶν πολυωνύμων 4, 3 sqq.
- ποσός. περὶ τοῦ ποσοῦ 20, 31 sqq. ποσὸν διωρισμένον, συνεχές 20, 31. 36 sq. 27, 16 sqq. ποσὸν ὥρισμένον, ἀδριστὸν 24, 26 ποσὸν κατὰ συμβεβηκός opp. προηγουμένως 22, 34 sqq. ἂπαν ποσὸν μέτρον ἔστιν 22, 15
- ποσοῦν 20, 34. 35
- ποτέ. περὶ τοῦ ποτέ 53, 16 sqq.
- ποῦ. περὶ τοῦ ποῦ καὶ τοῦ τόπου 55, 37 sqq.
- ποὺς *homonymia ex exemplum* 2, 22
- πραγματικῶς opp. ἐτυμολογικῶς 39, 32
- πρακτικός dist. ποιητικός 62, 8 sqq.
- πρηνής 67, 35
- προβάλλειν ζωάς 70, 19. 23 71, 26
- προβολὴ λόγων 55, 16 τῶν φυμάνων *ibid.* 19
- προδιατάσσειν 55, 34
- προευχρινεῖν 5, 25
- προηγουμένως 20, 9 22, 34
- προθέρμανσις 44, 22

- πρόθεσις 10, 24 31, 24
 προκοπή 45, 18, 19
 πρόνοια 5, 7 35, 11
 πρός τι. περὶ τοῦ πρός τι 28, 17 sqq. ἡ τοῦ πρός τι τάξις ἀμφισβητήσιμος 28, 17 ἡ πρός τι σχέσις εἰ ἐν ὑποστάσει ἐστίν 28, 34 ἡ τῶν πρός τι διαιρεσίς 30, 17 sqq. 27 sqq. πρός τι καθ' αὐτό, κατὰ συμβεβηκός 31, 3 sqq.
 προσμαρτυρεῖν τινεὶς 66, 8
 προσφυᾶς 15, 30
 προσφύλα 2, 31
 πρόσωπον 5, 5
 πρότερος. πρότερον κατὰ τὸν τῆς γενέσεως λόγον ορρ. κατὰ τὸν τῆς οὐσίας 44, 5
 προφορά i. q. λέξις 5, 3. 8, 12
 πρωτοτύπως 48, 7 67, 23
 πρωτουργός 70, 6 πρωτουργός αἰτία 39, 16
 πτερόν 33, 4 sqq. 34, 8 38, 21
 πτερωτός 33, 7 sqq. 34, 11
 πτώσις 2, 31. 35 3, 28 32, 37 34, 36 πτώσεις βήματος 10, 33 πτώσεις τοῦ ποσοῦ 27, 4
 πυκνός. περὶ τοῦ πυκνοῦ 49, 5 sqq.
 πύκνωσις 45, 8. 24
 πῦρ 19, 10. 14. 17
 πυρρός 51, 27
- Ρέπειν εἰς γένεσιν 47, 13
 ῥῆμα 2, 28 5, 5
 ῥῆματικαὶ ἔγκλισις 10, 24. 25
 ῥοπή 22, 22 sqq. 26, 33 62, 21
 ῥυθμίζειν 40, 13
 ρυτιδοῦν 7, 11
- Σελήνη 36, 19 ὑπὸ σελήνην 63, 26
 σεμνύνειν 11, 38
 σημαντικός τινος 11, 4 23, 31
 σημασία 4, 14 5, 8. 20 10, 28 11, 6. 14 50, 11 56, 10. 13
 σημεῖον 11, 18 sq. 27, 27 67, 1 68, 9
 σήπεσθαι 61, 8
 σῆψις 47, 15
 σκληρός. σκληρόν def. 43, 20
 σκοπός libelli 4, 22
 σκορπισμός 67, 4
 σμιλίον 2, 6
 σπέρμα 44, 8. 10
 σπινθήρ 7, 9
 σπόγγος 49, 14
- στάσις 66, 2. 17 ἐν στάσει ορρ. ἐν δυνάμει 66, 21
 στενοῦν 21, 12
 στέρησις 10, 25. 35 27, 8 36, 29 64, 17
 στερητικὴ δύναμις (i. e. δύναμις) 43, 29 — στερητικῶς 27, 8
 στιγμὴ 21, 18 27, 13. 22 54, 33 περὶ στιγμῆς 27, 24
 στοιχεῖον. τὰ στοιχεῖα 16, 28 22, 23 49, 20 62, 21 65, 8 66, 14. 17. 19 τὰ ὄντα στοιχεῖα 63, 26. 27 τὰ φυσικὰ στοιχεῖα 64, 29 τὸ πέμπτον στοιχεῖον 22, 29 — τὰ τοῦ λόγου στοιχεῖα 10, 31
 σύγχριμα 40, 10
 συγχριτικὸν χρῶμα 50, 35 — συγχριτικά (δύναματα) 4, 1
 συγχεῖν ορρ. διασχίζειν 9, 33
 σύζευξις 7, 18 .
 συζυγία 7, 15 53, 10
 σύζυγος 53, 34 60, 5
 συλλαβή 54, 30 συλλαβὴ βραχεῖα, μακρὰ διὰ τί λέγεται 21, 11 sqq.
 συλληπτικός 11, 36
 συμβεβηκός 5, 23 6, 26 14, 22 sqq. 19, 23
 συμβεβηκότα τὰ μερικὰ καὶ ἄτομα 5, 36 τὰ καθόλου 6, 3 τὸ κοινῶς συμβεβηκός 6, 12
 σύμβολον 1, 8
 συμμετρία 42, 16
 συμμετρος 29, 9
 συμπληροῦν οὐσίαν 14, 29
 συμπληρωτικός 53, 34 τῆς οὐσίας 6, 25
 συμπλοκή 5, 14 8, 27
 σύμπτωμα 39, 10 46, 26. 30 47, 6
 συμφόρησις 19, 20
 συμφύεσθαι 69, 34 70, 28 72, 9. 15
 συμφυής ορρ. ἐπίκτητος 69, 16 71, 23. 34 72, 3
 σύμφυσις 29, 5
 σύμφυτος ορρ. ἐπίκτητος 41, 32 71, 2. 32
 σύμφωνος 61, 32 — συμφώνως 65, 25
 συναίσθησις 64, 18. 24
 συνγναίρειν 20, 16 35, 17. 27 sq. 34 sq.
 συναίτιος. συναίτια 61, 11
 συναφή 4, 33
 σύνδεσμος 10, 24. 26. 31 56, 15
 συνδιαφορεῖσθαι 7, 11
 συνεισφέρειν 20, 16
 συνεχής. συνεχὲς ποσὸν ορρ. διωρισμένον 11, 21 20, 31 sqq. 27, 31
 συνεχίζειν 57, 10

συνήθεια 2, 32 33, 28, 30, 32 53, 29
 συνίζησις 45, 26
 συνουσιοῦν 31, 7
 συνοχή 45, 27 71, 36
 συντυχία 8, 17
 συνυπάρχειν 34, 18, 24, 31 36, 10, 19 53, 3
 69, 34
 συνώνυμος. συνώνυμα def. 1, 11 3, 3 15, 15
 περὶ τῶν συνώνυμων 3, 3 sqq. τετραχῶς
 συμπλέκεται τὸ συνώνυμον τῷ ὀμώνυμῳ
 3, 7 sqq. — συνωνύμως 15, 4, 18 19, 34
 coni. οὐσιωδῆς 7, 21
 συστηματίνειν 10, 29, 30
 σύστασις 4, 15 46, 28, 31
 συστατικός οὐσίας 6, 27 συστατικὴ διαφοραῖ
 opp. διατετικὴ 7, 36 sq.
 συστολή 45, 8
 σφαίρα. αἱ ἐν οὐρανῷ σφαῖραι 71, 12 72, 2 ἡ
 ἀπλανής 66, 36
 σφαιρικός 28, 5
 σφίγγειν 25, 33
 σχέσις 4, 17 16, 32, 37 17, 35 28, 31 sqq. 29,
 1 sqq. 58, 31 αἱ τῷ πρός τι σχέσεις 28, 23
 πολὺ τὸ τῆς σχέσεως γένος 29, 13 ἡ
 τῆς θέσεως σχέσις 66, 3, 4 λόγος σχέσεως
 29, 1 σχέσις ὄλης 45, 7 ἄσχετος σχέσις 35,
 10, 11 κατὰ σχέσιν 9, 7, 9, 12 53, 33 opp.
 ἀπλῶς 24, 32 dist. κατὰ μέθεξιν 32, 33
 σχετικὴ κατηγορία 38, 37 ιδιότητες 28, 33
 σχῆμα 49, 14, 16 57, 30 68, 36 περὶ σχῆ-
 ματος καὶ μορφῆς 48, 13 sqq. ποσὸν καὶ
 ποιὸν τὸ σχῆμα 27, 2 sqq. — σχῆμα τῆς
 λέξεως 51, 4, 5 68, 4 τῆς προσηγορίας 15,
 33, 34
 σχηματίζειν 40, 14
 σχηματισμός 48, 18
 σωματοειδής 62, 18 72, 7 sqq.
 σωματότητης 39, 21
 σωματώδης 69, 19
 σωρεία 28, 3

Τάξις dist. θέσις 22, 6, 9 τάξις τῶν κατη-
 γορῶν 38, 34 τῶν φυσικῶν πραγμάτων
 ibid. 35 sqq.

ταυτότητης 2, 30 sqq.
 ταυτώνυμος 1, 2, 3
 τεκτονική 62, 10
 τελειωτικός 50, 21, 22, 30
 τελεσιουργός 62, 28

τέλος 61, 12
 τετραγωνισμὸς ὁ τοῦ κύκλου 35, 30
 *τεττιγής 51, 4
 τεχνικός 62, 1, 4
 τομή 2, 7 coni. διαίρεσις 5, 17
 τοπικὴ κατηγορία 52, 36
 τόπος 21, 24 22, 31 25, 23 sqq. 65, 32 66, 14
 67, 7, 18, 19, 24 sqq. δοκεῖ τάναττα ἐπι-
 δέχεσθαι 23, 33 25, 3 sqq. τὸ ἐν τόπῳ 53,
 30 αἱ τόπου διαφοραῖ 56, 10 sqq. διττὸς
 ὁ τόπος 57, 13 sqq. ἡ τοῦ τόπου χρέα
 57, 3 sq.
 τραχύς. περὶ τοῦ τραχέος 49, 5 sqq.
 τροπή 61, 35 64, 26 70, 20
 τροπικῶς opp. κυρίως 2, 19
 τύπος 29, 35 ὡς ἐν τύπῳ εἰπεῖν 8, 29
 τύπωμα 48, 20
 τύχη. ὀμώνυμα ἀπὸ τύχης 1, 25
 "Τλη 6, 19, 23 8, 21 16, 10 17, 30 19, 20 45,
 1 sqq. 47, 36 61, 7, 11 63, 26 68, 36
 ὑλικός. τὰ ὑλικὰ στοιχεῖα 63, 26, 27 τὸ
 ὑλικόν 40, 30 42, 34
 ὑπαρκτός. τὰ μὴ ὑπαρκτὰ ὄντα 51, 3
 ὑπαρκίας 5, 32 15, 24 29, 32 39, 35 ὑπάρκεις
 dist. ἐνέργεια, πάθη 9, 2 sqq. ὑπάρκεις καθ'
 ἔκατας οὐσιαὶ (i. e. οὐσιαὶ) opp. ἐν ἐτέροις
 ὑφεστηκαῖ 9, 6
 ὑπερεξαιρεῖν 20, 20 (sed v. Add.)
 ὑπερθετικός. τὰ ὑπερθετικά 4, 1
 ὑπεροχή 25, 31, 34 31, 21 sqq. opp. Ἑλλειψίς
 24, 28 28, 22 30, 18
 ὑπογράφειν 11, 26 29, 34 65, 37
 ὑπογραφή 11, 38 20, 4 31, 34 66, 11 ἐν ὑπο-
 γραφῇ coni. παραδείγμασιν 13, 34
 ὑποδεκτικός 57, 24
 ὑποδοχὴ τοῦ εἰδοῦς 44, 34 τῆς Εξεως 45, 14, 18
 ὑπόθεσις 39, 31
 ὑποκείσθαι. ὑποκείμενον opp. κατηγορού-
 μενον 7, 21, 22 διττὸν τὸ ὑποκείμενον 6, 17
 καθ' ὑποκείμενον λέγεσθαι 5, 26, 30, 32, 37
 6, 4 7, 28 12, 7, 23, 29 all. ἐν ὑποκείμενῳ
 εἶναι 5, 26, 30, 32, 37 12, 13, 23, 30 all.
 def. 6, 11, 12
 ὑποκοριστικός. τὰ ὑποκοριστικά 4, 1
 ὑπόπους 8, 7
 ὑπόστασις 16, 7 17, 3 28, 34 35, 1, 5, 24
 39, 2, 7 40, 33 44, 37 53, 5 59, 18 64, 9
 κατὰ τὰς διαφόρους ὑποστάσεις 58, 32

ὑποστοργάνωαι. ὑπεστρώσθαι i. q. ὑποκεῖ-
σθαι 6, 19
ὅπτιος 67, 35 68, 8
ὑπώρεια 2, 21
ὑστερογενής 39, 25
ὕφεσις 26, 8 41, 12

Φανέρωσις 13, 37
φαντάζεσθαι 17, 32
φάρμακον 2, 7, 9
φθαρτικός 36, 32
φοίνιξ 8, 16. 19, 20
φύλαττμα ορρ. ἀμυντήριον 69, 22. 23
φυσική τάξις 14, 24 φυσικὰ σώματα 57, 33
στοιχεῖα 64, 29 φυσικὸι δροι 57, 33 φυσικὴ
ἀντιθῆταις 64, 24 — φυσικῶς εοπί. οὐσιωδῶς
15, 12. 13
φυσιολογικός 61, 34
φυσιοῦν 41, 25
φύσις 14, 25 54, 35 55, 12. 26 sq. 62, 16 63,
29 64, 29 70, 14. 30. 33 71, 29
φυτόν 14, 26
φωνή 4, 31. 34 φωνὴ σημαντική 10, 17 11, 4
φωναὶ ἀπλαῖ 4, 23 φωνὴ σύνθετος 56, 8
φωναὶ ἀντίθετοι 63, 13. 14

Χαρακτήρ 30, 35
χαρακτηρίζειν 53, 31 63, 18 64, 28. 31
χέιματρα 35, 26

χιών 19, 10. 14 def. 48, 4
χορεία 55, 23. 24
χορηγεῖν 38, 33
χρησιμεύειν 4, 29 8, 23
χρονικός 54, 17 ἡ χρονικὴ κατηγορία 52, 36
χρόνος 22, 31 δρόνος ποσόν 54, 1 sqq. συνε-
χής 21, 24 μέτρον (ἀριθμός) κινήσεως 22,
19 54, 2 τὸ ἐν χρόνῳ 53, 22. 30 τίνα
χρεῖαν δρόνος παρέχεται τῷ παντὶ 55,
6 sqq. πᾶς οἱ παλαιότεροι τὸν χρόνον ὥρι-
σαντο 55, 22
χρῶμα 12, 18 τὸ χρῶμα ἐπὶ τῇ διαφορᾷ
τῶν μελῶν (λεγόμενον) 33, 29
χωριστὴ ὑπότασις 59, 17 δρόνος ποσός νοῦς
44, 25

Ψιλός 53, 18 57, 28. 31 — ψιλῶς 58, 5
ψιμμίθιον 51, 14
ψυχή 4, 31. 33 14, 34. 35 44, 31 59, 2. 11
62, 16 70, 14. 16 ἡ λογικὴ ψυχή (ψυχαῖ)
44, 25 64, 22 ἡ νοητικὴ ψυχή 58, 20
ψυχικός. ἡ ψυχικὴ οὐσία 72, 10 αἱ ψυχικαὶ
διαθέσεις 48, 6 51, 14 ψυχικός νοῦς 63, 34

Ωθεῖν. τὰ ὀθοῦντα (καὶ ἔλχοντα) 61, 5
ώσις 62, 22 ωσεις εοπί. μοχλεῖαι 61, 3
ὦχριαν 46, 38
ὦχρίας 46, 38 51, 27
ὦχριασις 50, 28

II INDEX NOMINUM

- Ἀγριος ὁ παρ' Ὁμήρῳ 3,18. 21
 Ἀθῆναι 56, 19 Ἀθήνηθεν, Ἀθήναζε 56, 14
 Ἀθως 26, 11. 14
 Αἰας ὁ Τελαμώνος, ὁ Λοκρός 3, 13
 Ἀλέξανδρος ὁ Μαχεδών, ὁ Πάρις 1, 25
 Ἀργος 2, 35
 Ἀρειος πάγος 56, 19
 (Ἀριστοτέλης) ἐν τοῖς Φυσικοῖς (Δ 4, 212 a 6)
 25, 29 Μετὰ τὰ φυσικά (Θ 1 sqq.) 59, 21
 Περὶ γενέσεως καὶ φύσεως (A, 7—9) 59,
 22 — Ἀριστοτέλεις 2, 14
 Ἀρχύτας τὴν ποιότητα μετὰ τὴν οὐσίαν ἔταξε
 38, 28 sq. πῶς λέγει περὶ βαρέος καὶ κού-
 φου 49, 18 sqq. περὶ γράνου 54, 18 sqq.
 περὶ τόπου 59, 4 περὶ τοῦ ποιείν καὶ πά-
 σχεῖν 59, 33 τὸ ἐν ἀλογοῖς ποιεῖν ὃ καὶ
 ζενει διανοίας Ἀρχύτας ἀποκαλεῖ 62, 12 διά-
 χρισιν τοῦ πάθους καὶ τοῦ πεπονθότος καὶ
 τοῦ ποιήματος καὶ παθήματος παραδέδωκεν
 64, 11 sqq. ἡ τοῦ πάσχειν ὥσπερ καὶ τοῦ
 ποιεῖν ὑπὲρ τοῦ Ἀρχύτας παραδεδομένη
 διαίρεις 65, 4 sqq. Ἀρχύτας οὐ σῶμα
 εἶπεν ἀλλὰ σωματοειδές (τὸ ἔχόμενον) 72,
 7, 8
 Δημόκριτος. τοῖς περὶ Δημόκριτον ἐγκαλέ-
 σειν ἂν τις, τί δήποτε τινάς μὲν διαφορᾶς
 περὶ τὰς ἀτόμους ἀπολείπουσιν (τινάς δ' οὗ)
 39, 19 sqq. νόμηρ ἔσται χροὶ κατὰ τὸν
 Δημόκριτον — τῇ ἀληθείᾳ δὲ ἀτομον καὶ
 κενόν ibid.
 Ἐλευσίνιος 3, 25
 Θαλῆς 36, 19
 Ἰταλικός 3, 25
 Καύκασος 26, 11. 13
 Κρητικός 3, 25
 Λόχειον 8, 31 56, 15. 16
 Μέλας ὁ παρ' Ὁμήρῳ 3, 18 sq.
 Ὄμηρος 3, 18
 Πλάτων 12, 5 37, 19 τὰς ιδέας γιαριστὰς
 ἀπορέεται 39, 34 ἐν Παριενῆῃ τὸ ἐν δια-
 πασῶν διατείνει τῶν ὑποθέσεων 9, 37 10, 1
 αὐτοκίνητος ἡ ψυχὴ κατὰ Πλάτωνα 55, 13
 Πλάτωνες 2, 13
 Πυθαγόρειοι περιεκτικώτερον τὸν τόπον ὠρί-
 σαντο 25, 28 sqq. τὸν γράνον διάστημα ἔφα-
 σαν εἰναι τῆς τοῦ παντὸς φύσεως 55, 11. 12
 αὐτοκίνητος ἡ ψυχὴ κατ' αὐτούς ibid. 13
 — Πυθαγόρειοι αἱρεσίς 55, 25. 26
 Σωκράτης 12, 5 19, 3 37, 19
 *Σωκρατότης 50, 33
 Τρωικός. τὰ ἐπὶ τῶν Τρωικῶν 55, 9
 Υμηττός 26, 11. 14

ADDENDA ET CORRIGENDA

p. 3,30 καὶ om. Simplicius
p. 4,11 χωρίως tuerit Simplicius
p. 6,25 μόνον om. Simplicius
p. 7,14 legendum est συνδυαζομένων
p. 17,1 παράγεται Simplicius
ibid. τοῦ om. Simplicius

p. 17,2 ξχοι Simplicius
p. 20,20 fort. legendum est ὑπερεξῆρται
p. 21,13 legendum est δι' δλιγστητα, quod
etiam Simplicius habet
p. 23,19 ἐπιφάνεια Simplicius
p. 57,17 μετὰ τὴν ἤβην Simplicius

